

KALLELSE / UNDERRÄTTELSE

KOMMUNSTYRELSEN

Plats: Kommunhuset i Lomma, Stora Sessionssalen

Tid: 2017-12-06 klockan 19:00

Ärende

- 1 Upprop
- 2 Val av justeringsperson
- 3 Information om Kommunförbundet Skåne
Representanter från Kommunförbundet Skåne deltar.
- 4 Meddelanden och delegationsbeslut
- 5 Sammanställning av aktuellt planläge
- 6 Fastställande av kommunstyrelsens nämndsbudget 2018
- 7 Fastställande av kommunstyrelsens nämndsplan 2018
- 8 Finansiering av samverkansavtal avseende Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2
- 9 Avsiktsförklaring om inträde i kommunalförbundet Sydarkivera
- 10 Fastställande av Jämställdhetsplan
- 11 Fastställande av Anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö
- 12 Fastställande av Anvisningar för rehabiliteringsarbetet
- 13 Yttrande över Helsingforskommissionens och Oslo-Pariskommissionens regionala bedömningar av miljötillståndet i Östersjön och Nordostatlanten
- 14 Yttrande över förslag till reviderad översiktsplan för Svedala kommun

Anmäl förhinder till Maria Franzén Waljenäs, maria.franzen.waljenas@lomma.se eller tfn 040-641 16 45.

Lomma 2017-11-30

Välkommen!

Ordföranden

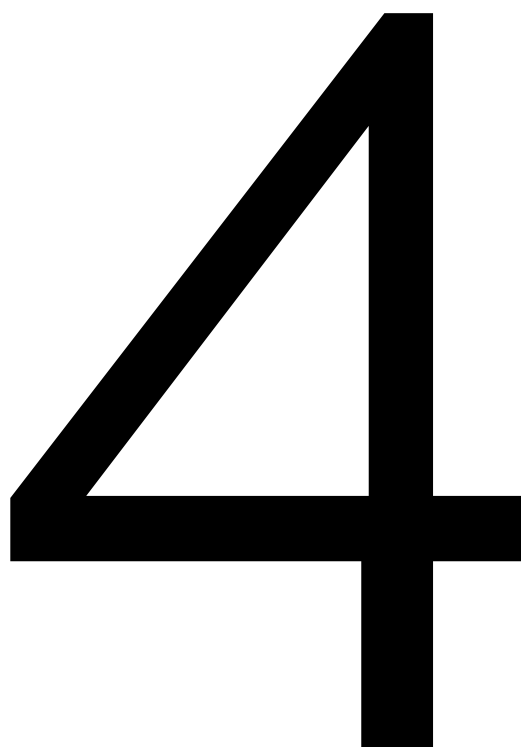
Gruppmöten

Moderata samlingspartiets grupp träffas kl. 17.30

Borgerliga gruppen träffas kl. 18.15

Liberalernas grupp träffas kl. 17.30

Socialdemokratiska gruppen träffas kl. 17.30

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

2017-11-28

Kansliavdelningen

Vår referens: Ingrid Grönkvist
Direkttel: /RedigerareTelefon/
E-post: ingrid.gronkvist@lomma.se
Diariernr: /Ärendebeteckning/
Er referens:

Meddelanden och delegationsbeslut KS 2017-12-06

Ärendebeskrivning

Föreligger förteckning över beslut fattade på grund av delegationsuppdrag:

Delegationsbeslut fattat av kommunstyrelsens ordförande

- nr 23/17 Beslut beträffande fastighetsförvärv
Dnr KS/KF 2017:320.299
nr 24/17 Överklagande av dom i mål nr M3765-16
Dnr KS/KF 2016:59.410

Delegationsbeslut fattat av kommundirektören

- nr 5/17 Beviljande av bidrag till Centrumföreningen Lommastråket
Dnr KS/KF 2017:330.048

Delegationsbeslut fattade av kanslichefen

- nr 155/17 Beslut om inhämtande av yttranden från övriga nämnder och styrelser och beslut om överlämnande för handläggning
nr 156/17 Beslut med anledning av begäran om utfående av allmän handling
Dnr KS/KF 2017:300.060
nr 157-158/17 Beslut om inhämtande av yttranden från övriga nämnder och styrelser och beslut om överlämnande för handläggning

Delegationsbeslut fattade av personalchefen

- nr 64/17 Kommunal tjänstepension
Dnr KS/KF 2017:7.002
nr 65/17 Avstämning löneöversyn 2017 Lärarförbundet, förhandlingsprotokoll nr 25/2017
Dnr KS/KF 2017:7.002

Delegationsbeslut fattat av chefen för samhällsbyggnadsförvaltningen

- nr 8/17 Markavtal mellan Lomma kommun och Fiberbyggarna Syd AB
Dnr KS/KF 2017:317.060

Protokoll från sammanträde 2017-11-08 och 2017-11-15 med kommunstyrelsens arbetsutskott.

Protokoll från sammanträde 2017-11-08 med planledningsgruppen.

Föreligger förteckning över meddelanden:

Protokoll från sammanträde 2017-11-16 med kommunfullmäktige.

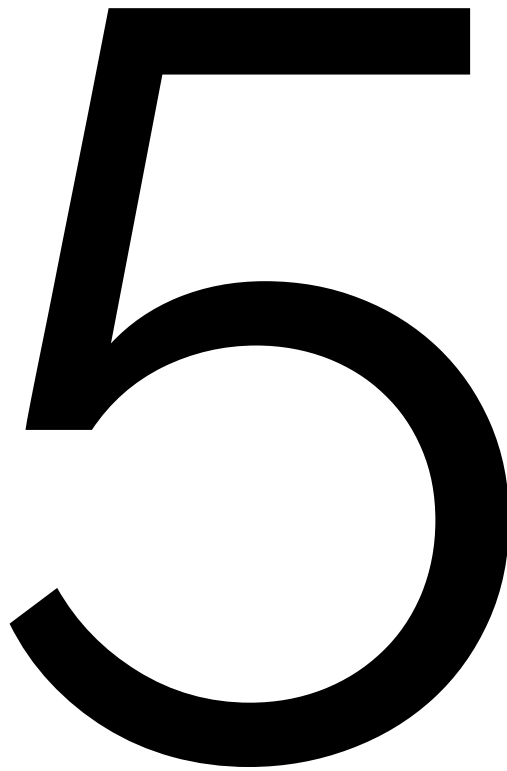
Minnesanteckningar från möte 2017-10-19 med Trafiksäkerhetsrådet.

Upprop till Sveriges kommuner från Djurens parti avseende fyrverkerier vid nyår.

Kommunstyrelsen beslutar följande:

- Kommunstyrelsen lägger delegationsbesluten och meddelandena till handlingarna.

Ingrid Grönkvist
Assistent

KS AU § 227

KS KF/2017:84 - 210

Sammanställning av aktuellt planläge**Ärendebeskrivning**

Kommunstyrelsen har sedan januari 2013 ansvaret för upprättande av detaljplaner. Som ett arbetsredskap för att kunna prioritera, bedöma resursbehov och informera om pågående planarbetsläge finns på planeringsavdelningen en planlägeslista som kontinuerligt uppdateras. Planlägeslistan innehåller uppgifter om pågående planarbeten med uppgifter om tidsplaner med angivande av tidpunkt för start av planarbetet, samråds- och granskningstider samt antagandetidpunkt.

Planlägeslistan upprättas med utgångspunkt i de uppdrag som kommunstyrelsen ger planeringsavdelningen.

Beslutsunderlag

- Planlägeslista, daterad 2017-11-23

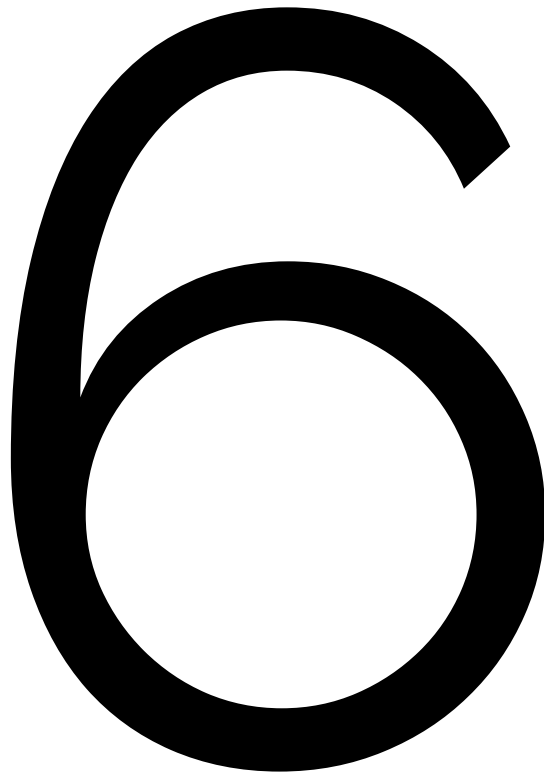
Arbetsutskottets handläggning

Vid arbetsutskottets sammanträde lämnar biträdande planeringschef Lovisa Liljenberg och planarkitekt Linnea Qvarnström en redogörelse.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Sändlista

KS AU § 221

KS KF/2017:83 - 042

Fastställande av kommunstyrelsens nämndsbudget 2018**Ärendebeskrivning**

Kommunfullmäktige fastställde 2017-10-26, § 68, budget för Lomma kommun år 2018 samt plan för ekonomin för åren 2019–2020. Kommunstyrelsens driftbudget för år 2018 fastställdes till totalt 80 960 tkr.

Enligt styr-och kvalitetssystem för Lomma kommun ska varje nämnd fastställa nämndsbudget i december. Budgeten ska fördelas på de verksamheter som ingår under respektive KF-verksamhet utifrån fastställd budget.

I skrivelse 2017-11-23 redovisar kommundirektör Jan Sohlmér och budgetekonom Elisabet Andersson förslag till kommunstyrelsens nämndsbudget för år 2018.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-11-23 från kommundirektören och budgetekonomen

Arbetsutskottets handläggning

Kommundirektör Jan Sohlmér och budgetekonom Elisabet Andersson föredrar ärendet för arbetsutskottet.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Kommunstyrelsen fastställer kommunstyrelsens nämndsbudget för år 2018 i enlighet med bilaga.

./.

Bilaga.

Sändlista

**KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Ekonomiavdelningen**

2017-11-23

Vår referens: Elisabet Andersson
Direkttel: 040-641 1453
E-post: elisabet.andersson@lomma.se
Diariennr:
Er referens:

Fastställande av kommunstyrelsens nämndsbudget 2018**Bakgrund**

Härmed överlämnas förslag till nämndsbudget för kommunstyrelsen 2018. Förslaget speglar huvudsakligen de förändringar som tidigare hanterats i kommunstyrelsens budgetförslag och effekterna av de beslut som sedan fattats i höstens fortsatta budgetprocess.

Lomma kommuns budget för 2018 antogs av kommunfullmäktige den 26 oktober 2017 och sedan nämndens förslag till budget hanterades har följande medel tillskjutits kommunstyrelsens budget:

	År 2018	2019	2020
Förslag till Budget för KS 2018 -2020 (KS § 86/17)	-76 289	-76 273	-76 273
Indexuppräknig Räddningstjänst (från förfogande)	-190	-190	-190
Kompensation förmodad ändring PO-pålägg	-300	-300	-300
Omdisponeras till nämnder, tryckeriverksamhet upphör	220	220	220
Ersättning för inköp av tryckeritjänster	-33	-33	-33
Gratis bussresor för kommuninvånare 75 år och äldre	-300	-300	-300
Justering nivå, bidrag till SLU, skötsel Alnarpsparken	-50	-50	-50
Utveckling av Bjärred - Borgeby (förtätning)	-3 000		
Rättställande av arrendenivåer, Markförvaltningen	100	100	100
Justering internhyra, fortsatt effekt komponentavskrivning			-18
Löneökningar 2017, nivå	-1 138	-1 138	-1 138
Justering övriga interna mellanhavanden	20	20	20
Driftbudget kommunstyrelse	-80 960	-77 944	-77 962

Kommunstyrelsens driftbudget för 2018

Kommunstyrelsens driftbudget för 2018 är totalt 80.960 tkr och förslag till fördelning framgår av nedanstående tabeller och text. Här beskrivs mer påtagliga förändringar eller satsningar inom respektive område under 2018. Budgetmedel för det kommande verksamhetsåret föreslås fördelas på följande sätt inom de olika delområdena:

	2017			2018			
(tkr)	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto	Förändring
Kommunledning	4 497	-4 743	-246	4 557	-4 137	420	666
Markförvaltn. / Exploatering	760	-900	-140	860	-2 486	-1 626	-1 486
Utvecklingsavdelning	350	-7 653	-7 303	350	-8 296	-7 946	-643
Kansliavdelningen	3 491	-13 001	-9 510	3 582	-13 575	-9 993	-483
Räddningstjänst	0	-10 143	-10 143	0	-10 333	-10 333	-190
Politisk verksamhet	0	-5 413	-5 413	0	-5 394	-5 394	19
Planeringsavdelning	2 519	-12 776	-10 257	2 630	-17 509	-14 879	-4 622
Ekonomiavdelning	35	-9 887	-9 852	35	-10 015	-9 980	-128
Serviceavdelning	257	-9 014	-8 757	27	-7 465	-7 438	1 319
IT-verksamhet	13 032	-13 032	0	12 950	-12 950	0	0
HR-avdelning	509	-13 117	-12 608	1 257	-15 048	-13 791	-1 183
	25 450	-99 679	-74 229	26 248	-107 208	-80 960	-6 731

Efter fullmäktiges budgetbeslut har intäkterna korrigerats, bl.a. med förväntade EU-medel.

Eftersom IT-verksamheten är en resultatenhet med driftbudget=0, visas här förändringen vad gäller de olika kostnadsslagen.

IT-verksamhet (tkr)	2017	2018	Förändring
Intäkter	13 032	12 950	-82
Personalkostnader	-3 891	-4 936	-1 045
Hyror	-188	-188	0
Avskrivningar & internränta	-986	-1 091	-105
Varor, bidrag & tjänster	-7 967	-6 735	1 232
	0	0	0

IT-verksamheten: Digitaliseringsstrategi är anställd fr.o.m. 1 dec. 2017.

Kommunledning, kommundirektörens ansvar

Inom detta budgetanslag finns budget för kommunledning, avgifter till kommunförbund samt budget för övergripande utbildnings-, utrednings- och konsultkostnader inom nämndens verksamhetsområde. För att möjliggöra en del av nedanstående satsningar har **detta anslag reducerats för 2018**.

Markförvaltning / Exploatering

En utredning med en genomförandeplan för rättställande av arrende- och markavtal ska genomföras inom kommunstyrelsens verksamhet – som en effekt av detta förväntas intäkterna öka med 0,1 mnkr. Kostnadsbudgeten har jämfört med 2017 utökats med 0,1 mnkr för **reparationer och ökad fastighetsskatt**.

Exploateringsverksamhetens budget har jämfört med nämndsbudget 2017 justerats med effekt av den omorganisation som innebär att kommunstyrelsen övertagit personalansvaret från tekniska nämnden.

Utöver detta har budgeten utökats med 0,3 mnkr för att delfinansiera en **tjänst för att kunna hantera de stora exploateringsprojekt** som kommunen har framför sig, som till exempel Lomma centrum, norra och Bjärreds centrum.

Utvecklingsavdelningen

Inom avdelningen planeras och har budgeterats för utveckling av en **ny plattform för medborgardialog**. Under 2018 ska även den interna kommunikationen stärkas genom **utveckling av kommunens intranät**. Medel är avsatta för kommunens deltagande i **Green Innovation Park**, 2018.

Planeringsavdelningen

Fysisk planering

Totalt 0,8 mnkr har avsatts för fortsatt arbete med **framtagande av ny kommuntäckande översiktsplan**. År 2018 kommer att bli det mest intensiva året när det gäller arbetet och följande utredningar avses att genomföras/avslutas under detta år;

- Revidering av kulturmiljöprogrammet
- Framtagande av transportplan
- Framtagande av Landsbygdsplan

När det gäller arbetet med att möjliggöra en **förtätning mellan Bjärred och Borgeby** har kommunfullmäktige beslutat om 3,0 mnkr i ett särskilt anslag för detta arbete under 2018.

Kollektivtrafik

Kommunstyrelsen har tilldelats 0,3 mnkr för att, för invånare från 75 års ålder, bekosta Skånetrafikens kort, Jojo Senior för resor inom kommunens gränser, mellan kl. 09.00-14.00.

Miljöverksamhet

Miljöverksamheten har förstärkts med cirka 1,0 mnkr årligen. Detta är främst relaterat till kostnader för **åtgärder i Miljö- och energiplan samt start- och skötselkostnader kopplade till "ny skyddad natur"** det vill säga de nya naturreservat som ingår i kommunstyrelsens nämndsmål.

Serviceavdelningen

I samband med budgetarbetet inför 2017 riktades krav på kommunstyrelsen att se över och effektivisera administrativ verksamhet, motsvarande 300 tkr 2017, 500 tkr 2018 och 1 mnkr 2019.

Under 2017 har **förändring/effektivisering gjorts inom kontorsservice**, vilket innebär att kommunens interna tryckeriverksamhet i princip upphört, och att både tryck, post och budtjänster istället köps in från extern leverantör. Av serviceavdelningens minskade nettokostnad är 0,9 mnkr av effektiviseringskaraktär och 0,2 mnkr har överförts till nämnderna som kompensation för inköp av tryckeritjänster. Omfördelning av resurser har också gjorts till IT-avdelningen och informationsverksamheten.

Kommunstyrelsen har genom denna omstrukturering klarat både 2018 och 2019 års effektiviseringskrav.

HR-avdelningen

Ett prioriterat mål för Lomma kommun är att arbeta aktivt och systematiskt för att vara en ännu mer **Attraktiv Arbetsgivare** i framtiden. Lomma kommun deltar, tillsammans med Burlöv och Kävlinge, i ett gemensamt EU-projekt med inriktning på hälsofrämjande arbete med personal och ledarskap (PEPP – Personligt Engagemang På Plats). Respektive kommun ska ställa upp med en halvtids delprojektledare för genomförandet. En ny tjänst har därför inrättats som knyts till HR-avdelningen, en tjänst som inledningsvis även utgör den halvtida delprojektledaren men även inriktas mot **behovet inom personalstrategiska frågor**. För att ytterligare stärka kommunen som attraktiv arbetsgivare utökas anslaget för de anställdas **friskvårdsbidrag** med totalt 0,5 mnkr.

Kommunstyrelsens investeringsbudget för 2018

Vad gäller investeringsbudget 2018 föreslås att denna att fastställs i enlighet med tidigare förslag.

(tkr)	2018
IT	
<i>Nät</i>	
- Switchar	300
- Controller	200
- Trådlöst	130
- Core	800
<i>SAN (hårddiskar)</i>	800
Oförutsett ITS	700
IT-verksamheten:	2 930
Oförutsett KS övriga verks. (t.ex. nödvattenlager 2018)	300
Upprustning anläggningar miljöprojekt	150
Kommunstyrelsen:	3 380

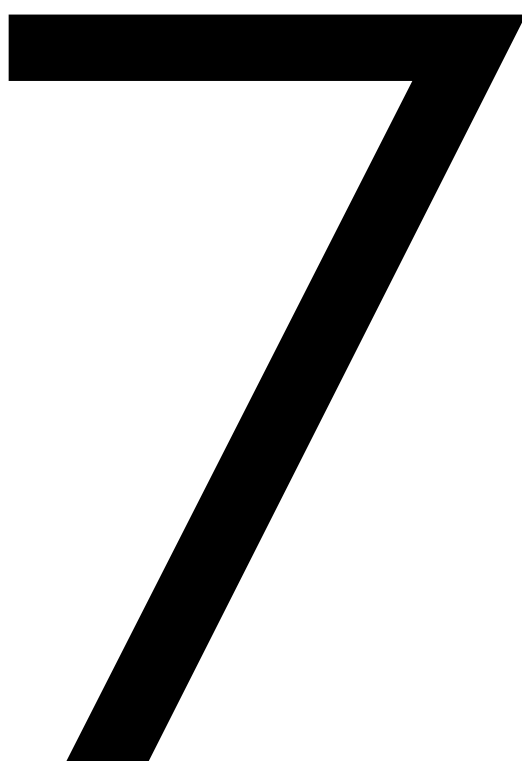
Förslag till beslut:

- Att kommunstyrelsen fastställer ovanstående nämndsbudget både vad gäller drift- och investeringsbudget.

Lomma 2017-11-23

Jan Sohlmer
Förvaltningschef

Elisabet Andersson
Ekonom

KS AU § 222

KS KF/2017:179 - 012

Fastställande av kommunstyrelsens nämndsplan 2018**Ärendebeskrivning**

Enligt styr- och kvalitetssystem för Lomma kommun ska nämnderna upprätta nämndsplaner.

Kommunstyrelsen har vid en nämndsplanedag 2017-03-29 diskuterat hur kommunstyrelsens nämndsmål för år 2018 kan knyta an till kommunens övergripande mål; kvalitet, service, hållbarhet och trygghet.

Kommunstyrelsen har 2017-06-14, § 91, fastställt preliminär nämndsplan för kommunstyrelsen år 2018. I den preliminära nämndsplanen finns sex nämndsmål med koppling till kommunens övergripande mål.

Verksamhetsutvecklare Elin Westerberg föreslår i skrivelse 2017-11-24 att kommunstyrelsen fastställer nämndsplan för år 2018.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-11-24 från verksamhetsutvecklaren
- Bilaga: Förslag till nämndsplan för kommunstyrelsen år 2018

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Kommunstyrelsen fastställer nämndsplan för kommunstyrelsen år 2018 i enlighet med bilaga.

./.

Bilaga.

Sändlista

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Utvecklingsavdelningen

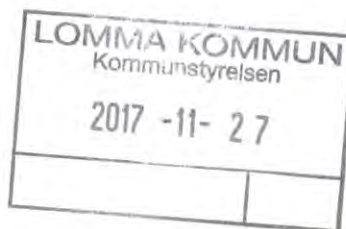
Vår referens: Elin Westerberg

Direkttel: 040-641 15 91

E-post: elin.westerberg@lomma.se

Diariernr:

Er referens:

1(1)

2018-11-24

Nämndsplan för kommunstyrelsen 2018

Under våren 2017 genomförde kommunstyrelsen en s k nämndsplanedag. Vid detta tillfälle diskuterades hur kommunstyrelsens nämndsmål för 2018 kan knyta an till de övergripande målens fyra områden kvalitet, service, hållbarhet och trygghet. Efter nämndsplanedag har en sammanställning gjorts av utvecklingsavdelningen och en preliminär nämndsplan presenterades för KSAU i juni.

I nämndsplanen för Kommunstyrelsen finns sex nämndsmål och de täcker in de fyra nämnda områdena. Lämpliga nyckeltal har också satts till respektive mål.

Beslut

- KSAU rekommenderar KS att ta beslut om Kommunstyrelsens nämndsplan 2018.

Elin Westerberg
Verksamhetsutvecklare

Nämndsplan 2018

KOMMUNSTYRELSEN

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Nämndens ansvarsområde	3
2 Lomma kommuns vision.....	3
3 Nämndsmål.....	4
3.1 Från övergripande mål till nämndsmål	4
3.2 Nämndsmål och nyckeltal	5
3.2.1 Medborgarna ska uppleva att kvaliteten i verksamheterna är hög	5
3.2.2 Lomma kommun ska öka attraktiviteten som arbetsgivare.....	5
3.2.3 Lomma kommun ska vara en attraktiv plats för boende	5
3.2.4 Medborgarna ska uppleva att Lomma kommun är en trygg kommun att bo i	6
3.2.5 Lomma kommun ska vara en företagervänlig kommun.....	6
3.2.6 Andelen skyddade naturområden i kommunen ska öka	6

1 Inledning

1.1 Nämndens ansvarsområde

Föreliggande *Nämndsplan för kommunstyrelsen* är grundad på övergripande mål 2015-2019. Nämndsplanen avser i första hand 2018, men planeringshorisonten sträcker sig till 2019.

Enligt *Reglemente för kommunstyrelsen*, antaget 2007-03-15 och senast justerad 2012-10-25, anges kommunstyrelsen med ansvaret för kommunens hela verksamhetsorganisation skall leda och samordna planeringen och uppföljningen av kommunens verksamheter och ekonomi.

Kommunstyrelsen har enligt reglementet ett särskilt ansvar för:

- utveckling av den lokala demokratin
- planering av kommunens ekonomi
- personalpolitik
- den översiktliga planeringen av användning av mark och vatten samt detaljplanering
- värna om och utveckling av natur- och kulturmiljöer
- arbetet med de miljöstrategiska frågorna
- mark- och bostadspolitiken och se till att en tillfredställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggande främjas
- energiplanering samt främjandet av energihushållning
- trafikplanering och att verka för en tillfredställande trafikförsörjning
- informationsverksamhet
- arbetet med att reformera det kommunala regelbeståndet
- arbetet med att effektivisera administrationen
- utveckling av informationstekniken
- utveckling av brukarinflytande

2 Lomma kommuns vision

Människor vill växa upp i, återvända till och stanna i Lomma kommun. Vi är hållbara- såväl ekonomiskt och socialt som ekologisk- och värnar om våra invånare, vår miljö och vårt näringsliv. Varje invånare upplever att kommunen har dem i fokus genom livets alla skiften. Lomma är Sveriges tryggaste kommun att leva i.

3 Nämndsmål

3.1 Från övergripande mål till nämndsmål

Övergripande Områden	Övergripande Mål	Nämndsmål
KVALITET	"Lomma kommun" som varumärke och de tjänster som tillhandahålls ska kännetecknas av högsta kvalitet	Medborgarna ska uppleva att kvaliteten i verksamheterna är hög
	Lomma kommun ska vara en attraktiv, utvecklande arbetsgivare som erbjuder en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö.	Lomma kommun ska öka attraktiviteten som arbetsgivare
HÅLLBARHET	Lomma kommun ska, för att behålla sin höga attraktivitet, både värna om och utveckla sina gröna och blå naturmiljöer.	Andelen skyddade naturområden i kommunen ska öka
SERVICE	Lomma kommun ska utveckla attraktiva platser för boende, handel och andra aktiviteter inom kommunen.	Lomma kommun ska vara en attraktiv plats för boende
	Lomma kommun ska vara en attraktiv plats att etablera sig på för såväl lokalt, regionalt som nationellt näringsliv.	Lomma kommun ska vara en företagervänlig kommun
TRYGGHET	Lomma kommun ska kännetecknas av attraktiva, hållbara boendemiljöer som möjliggör hög livskvalitet och trygghet i alla avseenden.	Medborgarna ska uppleva att Lomma kommun är en trygg kommun att bo i

3.2 Nämndsmål och nyckeltal

3.2.1 Medborgarna ska uppleva att kvaliteten i verksamheterna är hög

Lomma kommuns invånare ska känna sig nöjda med den service kommunen erbjuder, samt känna att verksamheten successivt utvecklas.

Mätning	Nyckeltal 2018	Nyckeltal 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
SCB:s Medborgarundersökning: Nöjd-Medborgar-Index (NMI)	Index 67	Index 69	67 (3:e plats i undersökningen)	68	66

3.2.2 Lomma kommun ska öka attraktiviteten som arbetsgivare

Konkurrensen om arbetskraft ökar. 290 kommuner slåss om välutbildade medarbetare i framtiden. Då är det viktigt att kunna behålla nuvarande medarbetare och attrahera nya.

Målet bedöms som uppfyllt då båda nyckeltalen är uppnådda.

Mätning	Nyckeltal 2018	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Medarbetarenkät: (HME-Hållbart Medarbetar Engagemang)	Ökning från 2017 års resultat	Index 77	77	78	77
Medarbetarenkät: Rekommendationsindex.	Ökning från 2017 års resultat	Index 76	72	Rekommendationsindex mättes första gången 2016.	

3.2.3 Lomma kommun ska vara en attraktiv plats för boende

Kommunens invånare ska uppleva att Lomma kommun är en attraktiv plats att leva och bo på.

Mätning	Nyckeltal 2018	Nyckeltal 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
SCB:s Medborgarundersökning: Nöjd-Region-Index (NRI)	Index 78	Index 78	79 (högst betygsindex i undersökningen)	77	77

3.2.4 Medborgarna ska uppleva att Lomma kommun är en trygg kommun att bo i

Lomma kommuns invånare ska uppleva trygghet i sin vardag, att risken för att utsättas för brott är låg och att kommun/polis och andra myndigheter gör ett bra förebyggande arbete.

Nyckeltal	Målvärde 2018	Målvärde 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
SCB:s Medborgarundersökning: Resultatet för faktorn Trygghet.	Index 72	Index 73	72 (5:e plats i undersökningen)	72	72

3.2.5 Lomma kommun ska vara en företagervänlig kommun

Kommunens företagare ska uppleva att man får en snabb och effektiv handläggning och att kommunen anstränger sig för att skapa goda villkor för företagande. En viktig faktor för en positiv upplevelse av den egna närmiljön är ett attraktivt utbud av handel inom bekvämt räckhåll.

Målet bedöms som uppfyllt då båda nyckeltalen är uppnådda.

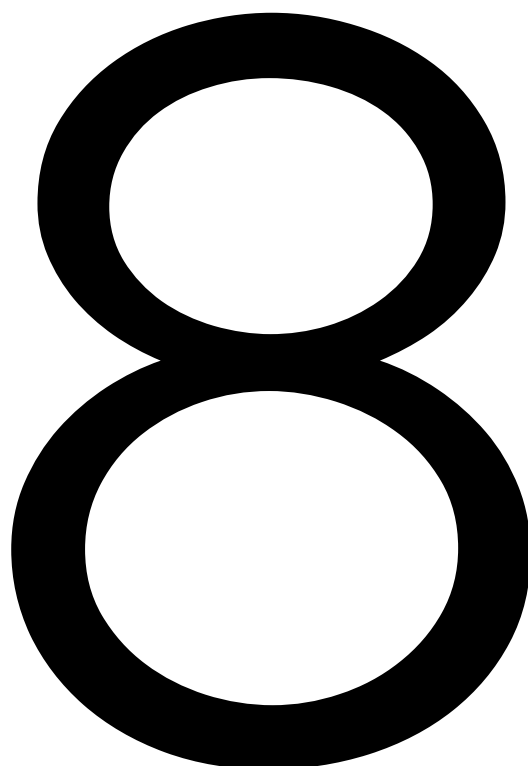
Mätning	Nyckeltal 2018	Nyckeltal 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
SKL:s undersökning Insikt.	Ökning från förgående år - genomsnitt i landet index 72	Index 67	67	65	-
Köptroheten ska öka enligt mätning av Handels utredningsinstitut.	Ökning från förgående år	66 %	65	65	-

3.2.6 Andelen skyddade naturområden i kommunen ska öka

Ambitionen är att andelen skyddad areal ska dubblas fram till slutet av 2018 i jämförelse med december 2012. Totalt skyddad landyta (inklusive inlandsvatten som dammar, vattendrag) 2012 var 148,1 ha. Uppgiften är hämtad från VIC natur som är det nationella registret över skyddad mark.

Definition: Med skyddade naturområden menas naturreservat enligt kap 7 Miljöbalken.

Mätning	Nyckeltal 2018	Nyckeltal 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014
Antal skapade naturområden	3	2	1	2	Annat nyckeltal 2014

KS AU § 223

KS KF/2017:75 - 060

**Finansiering av samverkansavtal avseende Malmöpendeln -
Lommabanan etapp 2****Ärendebeskrivning**

Kommunfullmäktige beslutade 2017-10-26, § 69, att godkänna samverkansavtal avseende Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2. Syftet med avtalet är att reglera parternas åtaganden för utbyggnaden av etapp 2 av Lommabanan, vilken ska möjliggöra halvtimmestrafik genom ytterligare ett mötesspår vid Alnarp och förlängning av befintligt mötesspår vid Flädie. Utbyggnaden beräknas ske under åren 2023–2024. Samverkansavtalet är ett så kallat "back to back-avtal" som innebär att huvudavtalets villkor från Sverigeförhandlingen, Storstad Malmö, förs vidare till de avtalstecknande parterna, Malmö stad, Kävlinge kommun och Lomma kommun.

Utbyggnaden av Lommabanan etapp 2 beräknas kosta 200 mnkr. Staten har åtagit sig att finansiera 100 mnkr, Region Skåne 50 mnkr och Malmö stad 50 mnkr. Genom samverkansavtalet åtar sig Kävlinge kommun och Lomma kommun att gentemot Malmö stad finansiera vardera 17 mnkr. Den statliga finansieringen är delvis villkorad av att berörda kommuner åtar sig att medverka till att det byggs ett visst antal bostäder. För Lommas del handlar det om att det ska uppföras 900 färdigställda bostäder i kommunen under perioden fram till och med år 2035, vilket ger en genomsnittlig takt av 48 bostäder per år. Enligt planavdelningen är risken liten att detta byggnationsmål inte uppnås. Exploateringsprojekt knutna till bostadsåtagandet hanteras enligt kommunens gällande regler för exploatering, exploateringsrutin.

Statens slutfinansiering, 25 mnkr, är villkorad av att bostadsåtagandet uppfylls senast vid utgången av år 2035. Om åtagandet inte är uppfyllt år 2035 betalas den statliga slutfinansieringen inte ut. Om bostadsåtagandet är uppfyllt år 2040 betalas slutfinansieringen ut detta år. Är inte bostadsåtagandet uppfyllt senast vid utgången av år 2040 får parterna avtala om ny tidpunkt när bostadsåtagandet ska vara uppfyllt och när slutfinansieringen ska betalas ut. Under tiden mellan genomförande av investeringen år 2024 och statens slutfinansiering får Region Skåne, Malmö stad, Kävlinge kommun och Lomma kommun tillsammans betala 25 mnkr i avvaktan på statens utbetalning, då bostadsvillkoret är uppfyllt. Lomma kommuns del utgörs av 4,2 mnkr, vilken hanteras likvidmässigt och som långsiktig fordran på staten. I det fall som bostadsåtagandet inte kan infrias får Lomma kommun slutligen själv stå för ytterligare 4,2 mnkr av investeringsutgiften.

Enligt samverkansavtalet ska Kävlinge kommun och Lomma kommun svara för de respektive merkostnader som till exempel kapital- och räntekostnader, som uppstår för Malmö stad med anledning av att statens slutfinansiering senareläggs om bostadsåtagandet inte uppfyllts.

Finansieringsplan (mnkr).

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Summa
Totalt	8	8	8	8	8	80	80	200
Varav Lomma	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	6,7	6,7	16,7

Tabellen innehåller projektets investeringsplan och hur mycket Lomma kommun ska finansiera. Beloppen är angivna i 2016 års prisnivå (2016–01). Samtliga utgifter och finansiella regleringar ska justeras vid respektive betalningstillfälle baserat på utvecklingen av konsumentprisindex (KPI). Görs ett antagande att KPI förändras med 2 % per år, utifrån Riksbankens mål, kommer Lomma kommuns del av investeringen uppgå till cirka 19,1 mnkr, enligt planen för utbetalningarna.

I lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ges kommuner utvidgad kompetens att lämna bidrag till byggande av statlig väg och järnväg. Med anledning av detta har det också beslutats om ändring i lagen (1997:614) om kommunal redovisning, som innebär att belopp med vilket kommunen har beslutat bidra till statlig infrastruktur, tas upp i balansräkningen och upplöses med årliga enhetliga belopp under högst 25 år eller redovisas som en kostnad i resultaträkningen direkt. Det innebär att kommunen kan välja att redovisa hela medfinansieringskostnaden som bidrag till statlig infrastruktur under beslutsåret (avsättning), eller som en finansiell anläggningstillgång att fördela/upplösa kostnaden med enhetliga belopp under högst 25 år. Upplösningen ska påbörjas det år bidraget beslutats. Oavsett vilket alternativ som väljs kommer posterna att klassificeras som jämförelsestörande.

Enligt diskussioner med kommunstyrelsens arbetsutskott tillika budgetberedning möjliggör årets resultatprognos att bidraget till statlig infrastruktur, 19,1 mnkr redovisas som kostnad (avsättning) innevarande år. Resultatprognosen för år 2017, enligt delårsrapporten 2017-01-01 – 2017-08-31, uppgår till 60,9 mnkr inklusive den tänkta avsättningen.

I det fall den faktiska investeringen kommer att bli högre än Trafikverkets kostnadsberäkning (prognos) om 200 mnkr, ska Trafikverket svara för 50 procent, Region Skåne för 25 procent samt envar av Malmö stad, Kävlinge kommun och Lomma kommun för cirka 8,3 procent.

Trafikverket är huvudman för utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 och ansvarar för planering, den formella handläggningen och genomförandet. Trafikverket har således huvudansvaret för genomförandet samt för drift och underhåll.

I den fortsatta processen kommer även ett så kallat finansierings- och genomförandeavtal tas fram där även Trafikverket är en av parterna. Det är angeläget att Lomma kommun är en aktiv avtalspart som är starkt involverad och påverkar projektet.

Ett eventuellt inrättande av nya stationer i Alnarp och Flädie förutsätter att kommunen anslår medel för stationsanläggningarna. Än så länge finns ytterst preliminära uppgifter för investeringens storlek. Samhällsbyggnadsförvaltningen har i sitt budgetmaterial ett intervall på investeringens storlek på 100–150 mnkr. En mer detaljerad kostnadsberäkning av investeringarna i nya stationer i Alnarp och Flädie behöver tas fram inför framtida ställningstagande kring stationsområdena.

Ekonomichef Marcus Nilsson föreslår i skrivelse 2017-09-21 att hela medfinansieringsbidraget avseende Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 tas som kostnad under år 2017.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-09-21 från ekonomichefen
- Protokoll från kommunfullmäktige, § 69/17

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen rekommendera kommunfullmäktige besluta följande:

- Kommunfullmäktige beslutar att redovisa hela medfinansieringskostnaden avseende Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2 om 19,1 mnkr under år 2017.
- Kommunfullmäktige beslutar att kostnaden finansieras genom förändring av resultatet inom finansförvaltningen. Framtida utbetalningar har beaktats i budget för 2018 med långtidsplan 2019–2020 samt kommer att beaktas i den långsiktiga ekonomiska planeringen.

Sändlista

KOMMUNLEDNINGSKONTORET
Ekonomiavdelningen

2017-09-21

Vår referens: Marcus Nilsson
Direkttel: 040-641 11 77
E-post: marcus.nilsson@lomma.se
Diariernr: KF/KS2017:75.060
Er referens:

Kommunstyrelsen

**Yttrande angående godkännande av samverkansavtal avseende Malmöpendeln –
Lommabanan etapp 2**

Kommunstyrelsen har i mars 2017 beslutat att godkänna en överenskommelse om samverkan med Malmö och Kävlinge kommuner avseende Lommabanan etapp 2. Efter det har ytterligare ett förslag till samverkansavtal avseende Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 upprättats mellan kommunerna Kävlinge, Lomma och Malmö. Syftet med avtalet är att reglera parternas åtaganden för utbyggnaden av etapp 2 av Lommabanan för att möjliggöra halvtimmetrafik genom ytterligare ett mötesspår vid Alnarp och förlängning av befintligt mötesspår vid Flädie. Utbyggnaden beräknas ske år 2023-2024. Samverkansavtalet är ett back to back-avtal som innebär att huvudavtalets villkor från Sverigeförhandlingen, storstad Malmö förs vidare till de avtalstecknande parterna, Malmö stad, Kävlinge kommun och Lomma kommun.

Utbyggnaden av Lommabanan etapp 2 beräknas kosta 200 mnkr. Staten har åtagit sig att finansiera 100 mnkr, Region Skåne 50 mnkr och Malmö stad 50 mnkr. Genom samverkansavtalet åtar sig Kävlinge och Lomma kommuner gentemot Malmö stad att finansiera vardera 17 mnkr. Den statliga finansieringen är delvis villkorad av att berörda kommuner åtar sig att medverka till att det byggs ett visst antal bostäder. För Lommas del handlar det om att det ska uppföras 900 färdigställda bostäder i kommunen under perioden fram till och med år 2035, vilket ger en genomsnittlig takt av 48 bostäder per år. Enligt planavdelningen är risken liten att detta byggnationsmål inte uppnås. Exploateringsprojekt knutna till bostadsåtagandet hanteras enligt kommunens gällande regler för exploatering, exploateringsrutin.

Statens slutfinansiering, 25 mnkr, är villkorad av att bostadsåtagandet uppfylls senast vid utgången av år 2035. Om åtagandet inte är uppfyllt år 2035 betalas den statliga slutfinansieringen inte ut. Om bostadsåtagandet är uppfyllt år 2040 betalas slutfinansieringen ut detta år. Är inte bostadsåtagandet uppfyllt senast vid utgången av år 2040 får parterna avtala om ny tidpunkt när bostadsåtagandet ska vara uppfyllt och när slutfinansieringen ska betalas ut. Under tiden mellan genomförande av investeringen år 2024 och statens slutfinansiering får Region Skåne, Malmö stad, Kävlinge kommun och Lomma kommun tillsammans betala 25 mnkr i avvaktan på Statens utbetalning, då bostadsvillkoret är uppfyllt. Lomma kommuns del utgörs av 4,2 mnkr, vilken hanteras likvidmässigt och som långsiktig fordran på Staten. I det fall som bostadsåtagandet inte kan infrias får Lomma kommun slutligen själv stå för ytterligare 4,2 mnkr av investeringsutgiften.

Enligt samverkansavtalet ska Kävlinge och Lomma kommuner svara för de respektive merkostnader som till exempel kapital- och räntekostnader, som uppstår för Malmö stad med anledning av att Statens slutfinansiering senareläggs om bostadsåtagandet inte uppfyllts.

Finansieringsplan (mnkr)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Summa
Totalt	8	8	8	8	8	80	80	200
Varav Lomma	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	6,7	6,7	16,7

Tabellen innehåller projektets investeringsplan och hur mycket Lomma kommun ska finansiera. Beloppen är angivna i 2016 års prisnivå (2016-01). Samtliga utgifter och finansiella regleringar ska justeras vid respektive betalningstillfälle baserat på utvecklingen av KPI. Görs ett antagande att KPI förändras med 2 % per år, utifrån Riksbankens mål, kommer Lomma kommuns del av investeringen uppgå till cirka 19,1 mnkr, enligt planen för utbetalningarna.

I lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ges kommuner utvidgad kompetens att lämna bidrag till byggande av statlig väg och järnväg. Med anledning av detta har det också beslutats om ändring i lagen (1997:614) om kommunal redovisning, som innebär att belopp med vilket kommunen har beslutat bidra till statlig infrastruktur, tas upp i balansräkningen och upplöses med årliga enhetliga belopp under högst 25 år eller redovisas som en kostnad i resultaträkningen direkt. Det innebär att kommunen kan välja att redovisa hela medfinansieringskostnaden som bidrag till statlig infrastruktur under beslutsåret (avsättning) eller som en finansiell anläggningstillgång att fördela/upplösa kostnaden med enhetliga belopp under högst 25 år. Upplösningen ska påbörjas det år bidraget beslutats. Oavsett vilket alternativ som väljs kommer posterna att klassificeras som jämförelsestörande.

Enligt diskussioner med kommunstyrelsens arbetsutskott tillika budgetberedning möjliggör årets resultatprognos att bidraget till statlig infrastruktur, 19,1 mnkr redovisas som kostnad (avsättning) innevarande år. Resultatprognosen för år 2017, enligt delårsrapporten 2017-01-01—2017-08-31, uppgår till 60,9 mnkr inklusive den tänkta avsättningen.

I det fall den faktiska investeringen kommer att bli högre än Trafikverkets kostnadsberäkning (prognos) om 200 mnkr, ska Trafikverket svara för 50 procent, Region Skåne för 25 procent samt envar av Malmö stad, Kävlinge kommun och Lomma kommun för cirka 8,3 procent.

Trafikverket är huvudman för utbyggnaden av Malmöpendeln-Lommabanan etapp 2 och ansvarar för planering, den formella handläggningen och genomförandet. Trafikverket har således huvudansvaret för genomförandet samt för drift och underhåll.

I den fortsatta processen kommer även ett så kallat finansierings- och genomförandeavtal tas fram där även Trafikverket är en av parterna. Det är angeläget att Lomma kommun är en aktiv avtalspart som är starkt involverad och påverkar projektet.

Inrättande av eventuellt nya stationer i Alnarp och Flädie förutsätter att kommunen anslår medel för stationsanläggningarna. Än så länge finns ytterst preliminära uppgifter för investeringens storlek. Samhällsbyggnadsförvaltningen har i sitt budgetmaterial ett intervall på

investeringens storlek på 100-150 mnkr. En mer detaljerad kostnadsberäkning av investeringarna i nya stationer i Alnarp och Flädie behöver tas fram inför framtida ställningstagande kring stationsområdena.

Under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner förslaget till samverkansavtal avseende Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 föreslås att hela medfinansieringsbidraget tas som kostnad under år 2017.

Förslag till beslut

Att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att redovisa hela medfinansieringskostnaden avseende Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 om 19,1 mnkr under år 2017.

Kostnaden finansieras genom förändring av resultatet inom finansförvaltningen. Framtida utbetalningar har beaktats i budget för 2018 med långtidsplan 2019-2020 samt kommer att beaktas i den långsiktiga ekonomiska planeringen.

Lomma 2017-09-21

Marcus Nilsson

Ekonomichef

KOMMUNFULLMÄKTIGE

2017-10-26

KF § 69

Dnr KS/KF 2017:75.65

Godkännande av samverkansavtal avseende Malmöpendeln, Lommabanan, etapp 2**Ärendebeskrivning**

Ett förslag till samverkansavtal avseende Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2 mellan kommunerna Kävlinge, Lomma och Malmö inom ramen för Sverigeförhandlingen har upprättats. Syftet med avtalet är att reglera parternas åtaganden för utbyggnaden av etapp 2 av Lommabanan, vilken ska möjliggöra halvtimmes persontrafik. Utbyggnaden av etapp 2 innebär också möjlighet till framtida utbyggnad av nya stationer längs banan, förutom de redan beslutade stationerna Furulund och Lomma. Avtalet reglerar parternas ekonomiska åtaganden för utbyggnaden av banan, hantering av eventuella avvikelser från beräknade kostnader, samt det så kallade bostadsåtagandet som Kävlinge kommun och Lomma kommun gör gentemot Malmö kommun.

Den aktuella investeringen i etapp 2 beräknas till totalt 200 mnkr, varvid Region Skåne och berörda kommuner tillsammans tar halva kostnaden (varav Lomma kommun 17 mnkr). Staten svarar för 100 mnkr. Den statliga investeringen är till delar villkorad av att berörda kommuner åtar sig att medverka till att det byggs en viss mängd bostäder. För Lommas del handlar det om att det ska uppföras 900 bostäder i kommunen under perioden från nu och fram till år 2035. Om detta inte sker kan Lomma enligt gjorda beräkningar få svara för ytterligare 4 till 5 mnkr av järnvägsinvesteringen. Praktiskt sett är det tänkt att gå till så att denna summa betalas av kommunen när investeringen sker, och att denna summa sedan återbetalas år 2035 om bostadsvillkoret är uppfyllt.

Avtalet avser således den fortsatta utbyggnaden av Lommabanan efter etapp 1. Lommabanans första utbyggnadsetapp finns med i dagens nationella och regionala transportplaner, och ett medfinansieringsavtal finns mellan berörda parter. Denna etapp innefattar framför allt ett nytt mötesspår längs banan vid Stävie och två stationer för resandeutbyte i Lomma respektive Furulund. Etappen innebär att persontrafik kan inledas med ett tåg per timma i vardera riktningen från och med december 2020 (enligt nu gällande tidsplan).

Den föreslagna etapp 2 inom ramen för Sverigeförhandlingen innehåller ytterligare ett mötesspår längs banan (vid Alnarp) och förlängning av befintligt mötesspår vid Flädie. Denna utbyggnad ger möjlighet till halvtimmetrafik och anläggande av nya stationer i Alnarp och Flädie. Etapp 2 av Lommabanan finns med i såväl den regionala transportinfrastrukturplanen för Skåne som den nationella transportinfrastrukturplanen för perioden 2018–2029. Remissbehandling pågår just nu av dessa planer.

Lomma kommun har tidigare behandlat frågan om Lommabanan etapp 2 och samverkan med Malmö kommun, Kävlinge kommun och Region Skåne. Kommunstyrelsen beslutade i mars 2017 att godkänna en överenskommelse om samverkan mellan dessa fyra parter.

Utdragsbestyrkande

KOMMUNFULLMÄKTIGE

2017-10-26

KF § 69 (forts.)

I den fortsatta processen kommer även ett så kallat genomförandeavtal att behövas där Trafikverket är en av parterna.

Överväganden

Planeringschef Anders Nyquist framhåller i skrivelse 2017-09-20 att den nu föreslagna etapp 2 av utbyggnaden av Lommabanan är angelägen och helt i linje med kommunens tidigare ställningstaganden till exempel i översiktsplanen. Etappen ger möjlighet att införa tåguppehåll i Alnarp och Flädie, vilket också är en del i kommunens långsiktiga planer.

Tidigast möjliga tidpunkt för att inleda trafiken enligt etapp 2 är bedömd till år 2023. Förutsättningarna för detta är att erforderliga ekonomiska medel anslås från berörda parter och att Trafikverket hinner genomföra sin planering för utbyggnad av banan. Teoretiskt skulle nya stationer i Alnarp och Flädie kunna öppnas i slutet av år 2023. Förutsättningen för detta är att kommunen anslår medel för anläggandet av stationerna samt genomför den planläggning med olika utredningar som är nödvändig.

Planeringschefen föreslår att Lomma kommun godkänner föreliggande förslag till samverkansavtal.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-09-20 från planeringschefen
- Sverigeförhandlingen, Ramavtal – Storstad Malmö, Objektavtal för kollektivtrafik Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2
- Förslag till "Samverkansavtal avseende utbyggnad av Malmöpendeln –Lommabanan etapp 2", daterat 2017-07-07
- Sverigeförhandlingen, Ramavtal - Storstad Malmö, Bilaga 1 – Finansieringsplan
- Sverigeförhandlingen, Ramavtal - Storstad Malmö, Bilaga 2 – Specifikation inklusive tidplan
- Sverigeförhandlingen, Ramavtal – Storstad Malmö
- Protokoll från kommunstyrelsen, § 50/17
- Protokoll från kommunstyrelsen, § 135/17

Kommunfullmäktiges handläggning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde lämnar kommunstyrelsens ordförande Anders Bergarn (M) en redogörelse.

Överläggning

Anders Bergarn och Jan Rydén yrkar att kommunfullmäktige ska besluta i enlighet med kommunstyrelsens förslag i ärendet.

Utdragsbestyrkande

KOMMUNFULLMÄKTIGE

2017-10-26

KF § 69 (forts.)

Kommunfullmäktiges beslut

–Lomma kommun godkänner förslag till samverkansavtal avseende Malmöpendeln,
Lommabanan etapp 2, i enlighet med bilaga

./.

Bilaga

Utdragsbestyrkande

**MALMÖ KOMMUN
KÄVLINGE KOMMUN
OCH
LOMMA KOMMUN**

**SAMVERKANSAVTAL
AVSEENDE
MALMÖPENDELN - LOMMABANAN ETAPP 2**

2017-07-07

Ar *DN* *Dr*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Bakgrund	3
2	Samverkansavtalets syfte och omfattning	4
3	Parternas åtaganden	5
4	Finansiering och betalning	6
5	Organisation och samverkan	6
6	Markåtkomst.....	6
7	Avtalstid och uppsägning	7
8	Ändring av Samverkansavtalet	7
9	Samverkansavtalets giltighet.....	7
10	Ändrade förutsättningar	7

BILAGOR

Bilaga 1	Ramavtal 8 – storstad Malmö
Bilaga 2	Ramavtal 8 Storstad Malmö - Bilaga 1 finansieringsplan
Bilaga 3	Ramavtal 8 Storstad Malmö - Bilaga 2 specifikation inklusive tidplan,
Bilaga 4	Objektavtal avseende Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2

SAMVERKANSAVTAL AVSEENDE UTBYGGNAD AV MALMÖPENDELN - LOMMABANAN ETAPP 2

Detta samverkansavtal ("Samverkansavtalet") avseende utbyggnad av Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2 har träffats mellan

- (1) Malmö kommun, orgnr 212000-1124, August Palms Plats 1, 205 80 Malmö
- (2) Kävlinge kommun, orgnr 212000-1058, Kullagatan 2,
244 31 Kävlinge och
- (3) Lomma kommun, orgnr 212000-1066, Hamngatan 3, 234 81 Lomma.

Ovanstående parter benämns gemensamt som ("Parterna").

1 Bakgrund

- 1.1 Sverigeförhandlingen tillsattes av regeringen sommaren 2014. I Sverigeförhandlingens uppdrag ingår bl.a. att öka kollektivtrafiken, förbättra tillgängligheten och öka bostadsbyggandet i Sveriges tre storstadsregioner genom så kallade storstadsåtgärder.
- 1.2 Efter förhandlingar under 2016 och 2017 kommer Malmö kommun och Region Skåne att träffa avtal med Staten, genom Sverigeförhandlingen, om storstadsåtgärder. Dessa avtal om storstadsåtgärder ("Avtalet") avser kollektivtrafikobjekt och cykelobjekt och reglerar finansiering, betalning, bostadsbyggande, genomförandeformer/ansvar avseende utbyggnad samt organisation och samverkan.
- 1.3 Avtalet (storstadsåtgärder) består av ett ramavtal med bilagor avseende finansieringsplan och specifikation inklusive tidplan samt två objektavtal (se bilagorna 1-4 som innehåller de delar av Avtalet som i detta sammanhang är relevanta).
- 1.4 Ett av objektavtalen rör utbyggnaden av Lommabanan etapp 2 (Objekt Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2). Objektet syftar till att öka kapaciteten på banan för att möjliggöra persontågstrafik genom Pågatåg med halvtimmestrafik. Etappen omfattar åtgärder på Lommabanans etapp 2.

Pågatågstrafiken på Lommabanan kan föras in i Malmö via Citytunneln, Öresundsbanan och Kontinentalbanan och därmed bidra även till förbättrad resandeservice inom Malmö samtidigt som tåglägen i Citytunneln kan utnyttjas effektivt. Trafikupplägget benämns "Malmöpendeln".

Vad utbyggnaden av Malmöpendeln - Lommabanan etapp 2 närmare avser samt syftet med och tidplanen för densamma framgår av Avtalet.

- 1.5 Av Avtalet framgår att Objektet Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 ska bidra till etablering av 1800 bostäder i Lomma och Kävlinge kommuner som Malmö kommun åtar sig att själv eller genom annan markägare/exploatör och på egen bekostnad (i förhållande till övriga parter i Avtalet) uppföra. Av Avtalet framgår emellertid även att Lomma och Kävlinge kommuner kommer i ett särskilt avtal åta sig gentemot Malmö kommun att själva eller genom annan markägare/exploatör på egen bekostnad uppföra bostäderna ifråga (se punkt 4.6 i Objektavtal avseende Malmöpendeln-Lommabanan etapp 2).
- 1.6 Av Avtalet framgår även att Kävlinge och Lomma kommuner genom det särskilda avtalet kommer att gentemot Malmö kommun åta sig att finansiera utbyggnaden Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 med vardera 17 miljoner kr. Utbyggnaden av Lommabanan etapp 2 beräknas kosta totalt 200 miljoner kr. Av Avtalet framgår att Staten, genom Sverigeförhandlingen, åtar sig att finansiera denna utbyggnad med 100 miljoner kr och att Malmö kommun respektive Region Skåne åtar sig att finansiera utbyggnaden med 50 miljoner kr vardera. (Se punkterna 4.2–4.4 i Objektavtalet avseende Malmöpendeln-Lommabanan etapp 2.)
- 1.7 Parterna har sedan tidigare undertecknat en avsiktsförklaring rörande samverkan om utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 och Trafikverket har godkänt innehållet i avsiktsförklaringen. Avsiktsförklaringen reglerar bl.a. finansiering av utbyggnaden och fördelning av ansvar för kostnadsökningar och kostnadsminskningar som kan uppkomma vid genomförandet av utbyggnaden.
- 1.8 För att Objektet Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 ska genomföras ska finansiering- och genomförandeavtal ingås mellan Parterna, Region Skåne och Trafikverket – som är huvudman för Objektet – vilket ska reglera utbyggnaden mer i detalj (se punkterna 3.7 och 4.9 i Objektavtalet avseende Malmöpendeln-Lommabanan etapp 2).
- 1.9 Parterna avser att utföra sina åtaganden enligt Samverkansavtalet på de villkor som anges i Samverkansavtalet och i Avtalet, vilket bl.a. innebär att samtliga Kävlinge kommuns och Lomma kommuns åtaganden ska utföras på samma villkor och ansvar som gäller för Malmö kommun enligt Avtalet, s.k. back-to-back.
- 1.10 Mot denna bakgrund har Parterna ingått Samverkansavtalet.
- 2 Samverkansavtalets syfte och omfattning**
- 2.1 Envar av Kävlinge kommun och Lomma kommun åtar sig härmed att, ”back to back”, utföra sitt bostadsåtagande, sitt åtagande om finansiering och sitt åtagande om markåtkomst enligt Samverkansavtalet som är nödvändiga för att Malmö kommun ska kunna uppfylla sina åtaganden härom enligt Avtalet. Villkoren i Avtalet ska, i den mån de är tillämpliga, anses införlivade i Samverkansavtalet.

- 2.2 Avtalet reglerar även Malmö kommuns och Region Skånes ansvar för finansiering av utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2.
- 2.3 Samverkansavtalet reglerar också Parternas ansvar för de kostnadsökningar eller kostnadsminskningar som kan uppkomma vid utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2.
- 3 Parternas åtaganden
- 3.1 Kävlinge kommun åtar sig gentemot Malmö kommun att, själv eller genom annan markägare/exploatör, på egen bekostnad (i förhållande till övriga parter i Samverkansavtalet) uppföra totalt 900 bostäder i Kävlinge kommun med en genomsnittlig takt av ca 48 bostäder per år. Kävlinge kommun förbinder sig således att gentemot Malmö kommun svara för alla krav avseende bostadsåtagande i Kävlinge som Staten har rätt att framställa enligt Avtalet.
- 3.2 Lomma kommun åtar sig gentemot Malmö kommun att, själv eller genom annan markägare/exploatör, på egen bekostnad (i förhållande till övriga parter i Samverkansavtalet) uppföra totalt 900 bostäder i Lomma kommun med en genomsnittlig takt av ca 48 bostäder per år. Lomma kommun förbinder sig således att gentemot Malmö kommun svara för alla krav avseende bostadsåtagande i Lomma som Staten har rätt att framställa enligt Avtalet.
- 3.3 Antalet bostäder gäller färdigställda bostäder efter Samverkansavtalets ingående fram till och med år 2035.
- 3.4 Uppföljningen av bostadsåtagandet sker årsvis baserat på av Kävlinge och Lomma kommuner insända redovisningar till Malmö kommun.
- 3.5 Av Avtalet framgår att Staten (genom Sverigeförhandlingen) åtar sig att finansiera utbyggnaden av Lommabanan etapp 2 med 100 miljoner kr samt att Statens finansiering utbetalas till 75 procent under utbyggnadsperioden och senast år 2024. Statens betalning av resterande 25 procent (slutfinansiering) är villkorad av att bostadsåtagandet enligt Avtalet fullgörs. Om bostadsåtagandet uppfylls senast vid utgången av 2035 betalas slutfinansiering, enligt Avtalet, ut 2035 men om bostadsåtagandet inte är uppfyllt senast vid utgången av 2035 senareläggs utbetalningen av slutfinansieringen. (Se Ramavtal 8 Storstad Malmö - Bilaga 1 finansieringsplan.)

Om åtagandet i Avtalet att bygga bostäder i Lomma och Kävlinge kommuner inte kan uppfyllas på grund av att Kävlinge eller Lomma kommuner inte uppfyllt sina bostadsåtaganden gentemot Malmö kommun enligt Samverkansavtalet ska Kävlinge och Lomma kommuner svara för de respektive merkostnader, så som till exempel kapital- och räntekostnader eller motsvarande

eller andra utgifter, som uppstår för Malmö kommun med anledning av att Statens slutfinansiering till Malmö kommun därmed senareläggs.

4 Finansiering och betalning

- 4.1 Region Skåne förbinder sig genom Avtalet att finansiera utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 med 50 miljoner kronor
- 4.2 Lomma kommun förbinder sig att finansiera utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 med 17 miljoner kronor. Betalning ska ske under utbyggnadsperioden och kommer närmare att regleras i det finansierings- och genomförandetavtal som nämns ovan i punkt 1.8.
- 4.3 Kävlinge kommun förbinder sig att finansiera utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 med 17 miljoner kronor. Betalning ska ske under utbyggnadsperioden och kommer att närmare regleras i det finansierings- och genomförandetavtal som nämns ovan i punkt 1.8.
- 4.4 Malmö kommun förbinder sig att finansiera utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2 med 17 miljoner kronor.
- 4.5 Parterna är medvetna om att Trafikverkets kostnadsberäkning om 200 miljoner kr endast utgör en prognos och att de faktiska kostnaderna kan bli såväl högre som lägre. Vid eventuell avvikelse ska den del som faller på Parterna fördelas på följande sätt. Trafikverket ska svara för 50 procent, Regionen Skåne för 25 procent samt envar av Malmö, Kävlinge och Lomma kommuner för en tredjedel av 25 procent.
- 4.6 Parterna, Region Skåne och Trafikverket ska vid beslut om nedläggning av projektet stå för dittills nedlagda kostnader enligt den fördelning som anges ovan.

5 Organisation och samverkan

- 5.1 De villkor som enligt Avtalet gäller såvitt avser Organisation och samverkan ska avseende Samverkansavtalet gälla i tillämpliga delar. Avsikten är bl.a. att Kävlinge och Lomma kommuner ska vara representerade i projektstyrelsen för objektet Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2.

6 Markåtkomst

- 6.1 För det fall markåtkomst behövs för genomförande av utbyggnaden av Malmöpendeln – Lommabanan etapp 2, dels under byggtiden, dels under drifttiden, ska envar av Kävlinge och Lomma kommuner medverka till sådan

markåtkomst som behövs på i övrigt motsvarande sätt enligt de förutsättningar som närmare regleras i Avtalet.

7 Avtalstid och uppsägning

7.1 De villkor som enligt Avtalet gäller såvitt avser "Avtalstid och uppsägning" ska på motsvarande sätt vara tillämpliga på Samverkansavtalet.

8 Ändring av Samverkansavtalet

8.1 De villkor som enligt Avtalet gäller såvitt avser "Ändring av avtalet" ska på motsvarande sätt vara tillämpliga på Samverkansavtalet.

9 Samverkansavtalets giltighet

9.1 De villkor som enligt Avtalet gäller såvitt avser "Avtalets giltighet" ska avseende Samverkansavtalet gälla i tillämpliga delar på motsvarande sätt. En ytterligare förutsättning för Samverkansavtalets giltighet är således att även Kävlinge respektive Lomma kommuners kommunfullmäktige godkänner Samverkansavtalet genom beslut som vinner laga kraft.

10 Ändrade förutsättningar

10.1 De villkor som enligt Avtalet gäller såvitt avser "Ändrade förutsättningar" ska på motsvarande sätt och i tillämpliga delar vara tillämpliga på Samverkansavtalet.

Detta Samverkansavtal har upprättats i tre originalexemplar, av vilka Parterna erhållit var sitt.

Malmö den _____ 2017

MALMÖ KOMMUN

Kävlinge den _____ 2017

KÄVLINGE KOMMUN

[Förnamn Efternamn Titel]

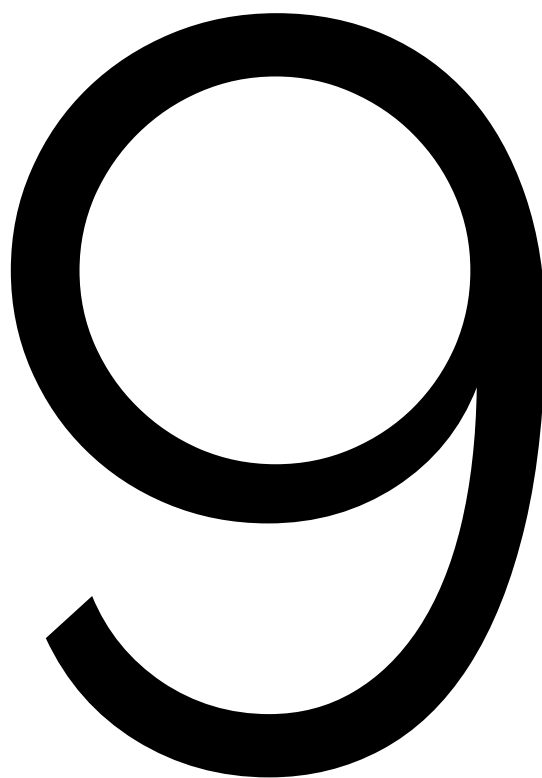
[Förnamn Efternamn Titel]

Lomma den _____ 2017

LOMMA KOMMUN

[Förnamn Efternamn Titel]

Ar 24

KS AU § 224

KS KF/2015:193 - 009

Avsiktsförklaring om inträde i kommunalförbundet Sydarkivera**Ärendebeskrivning**

Kommunalförbundet Sydarkivera bildades år 2015 och har 24 medlemmar, varav 23 kommuner och en region. Kommunalförbundets ändamål är att skapa och förvalta en digital bevarandeplattform för digital information för slutarkivering och att förvalta överlämnad digital information. Förbundets uppdrag innefattar konvertering av dokument och andra uppgifter i IT-baserade verksamhetssystem till en digital bevarandeplattform, leveranser till bevarandeplattformen och förberedelserna för dessa, teknisk drift av slutarkivet, rådgivning, information, utbildning och gemensam arkivmyndighetsfunktion. Under året har några skånska kommuner undersökt möjligheten att bilda ett annat kommunalförbund. I en jämförelse kan dock konstateras att enbart kommunalförbundet Sydarkivera för närvarande erbjuder såväl den tekniska plattformen som en hög kompetens inom området.

Kommundirektör Jan Sohlmér och kanslichef Eva Elfborg föreslår i skrivelse 2017-11-21 att Lomma kommun ansluter sig till kommunalförbundet Arkivera från år 2019. Kostnaden för anslutningsavgift och för medlemskap är budgeterad till 750 tkr. Anslutningsprocessen innebär ett första ställningstagande från kommunstyrelsens sida till en avsiktsförklaring, innebärande att kommunstyrelsen ställer sig positiv till att under kommande år föreslå kommunfullmäktige att inträda i kommunalförbundet Sydarkivera och därvid godkänna förbundets förbundsordning. Medlemskap i kommunalförbundet uppkommer först när kommunfullmäktige beslutat om detta.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-11-21 från kommundirektören och kanslichefen
- En gemensam lösning för långsiktigt digitalt bevarande, Förstudie kring e-arkiv inom kommunerna i Skåne sydväst, Slutrapport, daterad 2016-09-27
- Avsiktsförklaring att från och med 2019 inträda i kommunalförbundet Sydarkivera

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Kommunstyrelsen beslutar att avge en avsiktsförklaring i enlighet med bilaga, innebärande att kommunstyrelsen ställer sig positiv till att under kommande år föreslå kommunfullmäktige att inträda i kommunalförbundet Sydarkivera och därvid godkänna förbundets förbundsordning.

./.

Bilaga.

Sändlista

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret

2017-11-21

Vår referens:

Direkttel:

Kommunstyrelsen

E-post:

Diariernr:

Er referens:

Avsiktsförklaring om inträde i kommunalförbundet Sydarkivera

Bakgrund

Långsiktigt digitalt bevarande av information i kommunens verksamhetssystem, d.v.s. av digitala handlingar och uppgifter, är en viktig del av digitaliseringsprocessen, viktigt för att säkerställa informationsförsörjningen, för en effektivare förvaltning med kortare ledtider och för att kunna leva upp till offentlighetsprincipen och dess krav på tillgänglighet av dokument och information.

På uppdrag av kommundirektören har arkivfunktionen deltagit i kommungemensam utredning, tillsammans med sex sydsånska kommuner, beträffande möjligheterna till samverkan kring långsiktigt digitalt bevarande.

Samverkansavtal, gemensam nämnd eller kommunalförbund utgör möjliga samverkansformer. Kommunarkivarierna redovisar i utredningen, fördelarna med införande av e-arkiv, risk- och sårbarhetsanalys av införande av gemensamt system samt för och nackdelar av respektive samverkansform och rekommenderar kommunalförbund som samverkansform.

./. Bilaga A

I ett kommunalförbund ska det som beslutande församling finnas ett förbundsfullmäktige eller en förbundsledning. Förbundsmedlemmarna ska antaga förbundsordning för kommunalförbundet. Ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen väljs av förbundsmedlemmarnas fullmäktige enligt vad som anges i förbundsordningen. Varje förbundsmedlem ska vara representerad i den beslutande församlingen med minst en ledamot och en ersättare. Antalet ersättare ska vara lika många som antalet ledamöter. Den beslutande församlingen väljs för fyra år, om inte en kortare mandattid anges i förbundsordningen. Formerna för ett kommunalförbund regleras, utöver i förbundsordningen, också i kommunallagen.

Kommunalförbundet Sydarkivera bildades år 2015 och har 24 medlemmar, varav 23 kommuner och en region. Kommunalförbundets ändamål är att skapa och förvalta en digital bevarandeplattform för digital information för slutarkivering och att förvalta överlämnad digital information. Förbundets uppdrag innefattar konvertering av dokument och andra uppgifter i it-baserade verksamhetssystem till en digital bevarandeplattform, leveranser till bevarandeplattformen och förberedelserna för dessa, teknisk drift av slutarkivet, rådgivning, information, utbildning och gemensam arkivmyndighetsfunktion. Under året har några sånska kommuner undersökt möjligheten att bilda ett annat kommunalförbund. I en jämförelse kan dock konstateras att enbart kommunalförbundet Sydarkivera för närvarande erbjuder såväl den tekniska plattformen som en hög kompetens inom området.

Som tidigare aviserat i budgetförslag förordar undertecknade en anslutning till kommunalförbundet Sydarkivera från år 2019. Kostnaden för anslutningsavgift och för medlemskap är budgeterad till 750 tkr. Anslutningsprocessen innebär ett första ställningstagande från kommunstyrelsens sida till en avsiktsförklaring, innebärande att kommunstyrelsen ställer sig positiv till att under kommande år föreslå kommunfullmäktige att inträda i kommunalförbundet Sydarkivera och därvid godkänna förbundets förbundsordning.

./ Bilaga B

Medlemskap i kommunalförbundet uppkommer först när kommunfullmäktige beslutat om detta.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

- Kommunstyrelsen beslutar att avge en avsiktsförklaring i enlighet med bilaga, innebärande att kommunstyrelsen ställer sig positiv till att under kommande år föreslå kommunfullmäktige att inträda i kommunalförbundet Sydarkivera och därvid godkänna förbundets förbundsordning.

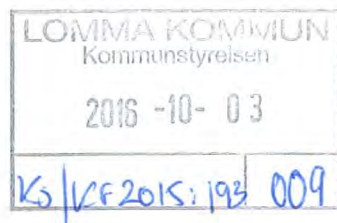
./ Bilaga B

Jan Sohlmér
Kommundirektör

Eva Elfborg
Kanslichef

22

EN GEMENSAM LÖSNING FÖR LÅNGSIKTIGT DIGITALT BEVARANDE

Förstudie kring e-arkiv inom kommunerna i Skåne sydväst

- Slutrapport

Projektgrupp

Helena Sjölin, Burlövs kommun
Maria Beckman, Eslövs kommun
Cecilia Hägglund, Kävlinge kommun
Anders Cederberg, Kävlinge kommun
Anna Ågren, Lomma kommun
Hanna Lindberg, Skurups kommun
Josefina Andersson, Staffanstorps kommun
Niklas Almqvist, Svedala kommun

2016-09-27

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	5
1.1	Syfte.....	5
1.2	Bakgrund	5
1.3	Organisation.....	6
2	Aktiviteter.....	7
2.1	Systeminventering	7
2.1.1	Informationsägarskap	8
2.1.2	Slutsats	8
2.2	Inventering av regelverk och rutiner	9
2.2.1	Arkivreglementen och styrdokument	9
2.2.2	Dokument-/informationshanteringsplaner.....	9
2.2.3	Slutsats	9
2.3	Utredning om behov av processkartläggning och klassificeringsstruktur.....	9
2.3.1	Frågeställningar	10
2.3.2	Slutsats	11
2.4	Sammanställning av nyttor	12
2.4.1	Identifierade nyttor	12
2.4.2	Slutsats	14
2.5	Risikanalys.....	14
2.5.1	Identifierade risker	14
2.5.2	Slutsats	17
2.6	Förslag på samarbetsformer.....	18
2.6.1	Arkivmyndighet	18
2.6.2	Avtal/samverkansavtal	18
2.6.3	Gemensam nämnd	19
2.6.4	Kommunalförbund	20
2.6.5	Rekommendationer	23
2.7	Förslag på budget.....	23
3	Konsekvenser av att inte införa e-arkiv.....	24
4	Fortsatt arbete	25
5	Begrepp och definitioner.....	25

6	Litteratur- och källförteckning	27
---	---------------------------------------	----

Bilagor

Sammanfattning

Denna förstudie är ett samarbete mellan kommunerna Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lomma, Skurup, Svedala och Staffanstorp. Syftet med förstudien är att utarbeta ett underlag inför beslut om fortsatt arbete mot ett gemensamt e-arkiv.

E-arkivet ska ses som en viktig, och nödvändig, del i utvecklingen av e-förvaltningen och e-samhället. Genom e-arkivet kan den långsiktiga digitala informationsförsörjningen säkerställas.

Information är en av de viktigaste strategiska tillgångarna för en organisation och därför är det viktigt att medvetandegöra vilka konsekvenserna blir av att inte införa ett system för digitalt långtidbevarande. Kommunen kan omöjligen leva upp till de krav som lagar och författningar ställer genom offentlighetslagstiftningen. E-tjänster i olika former kommer inte kunna genomföras fullt ut, eftersom den sista länken i kedjan saknas – e-arkivet. Kommunen kommer på sikt att få ökade kostnader för licenser och driftskostnader för system som blivit föråldrade. Kravställning vid utveckling och upphandling av IT-tjänster och verksamhetssystem försvåras då man inte kan beskriva den elektroniska informationen och hur den ska hanteras vid gallring, avställning, leverans till och bevarande i e-arkivet. Avsaknad av ett e-arkiv kan också innebära att kommunen går emot sina egna riktlinjer om till exempel digital tillgänglighet och digital arbetsplats.

Att införa e-arkiv i en kommunal organisation kräver stora insatser i tid, engagemang och pengar. Utifrån de aktiviteter som genomförts inom förstudien kan vi konstatera att e-arkivet kommer att bidra till minskade IT-kostnader samt minskade kostnader för manuell hantering och arkivering. De största nyttorna kommer man dock att se i form av en effektivare förvaltning samtidigt som den långsiktiga digitala informationsförsörjningen säkerställs. Dessutom kommer e-arkivet att bidra till ökad tillgång till information, både internt och externt, vilket i sin tur stärker kommuninvånarnas demokratiska rättigheter.

I förstudien konstateras även att nyckeln till framgång, i dessa sammanhang, är samverkan. Utifrån arkivperspektivet och under förutsättning att alla sju kommunerna fortsätter att samarbeta kring detta för att nå en gemensam lösning är driftsformen kommunalförbund att föredra.

1 Inledning

E-arkivet ska ses som en viktig, och nödvändig, del i utvecklingen av e-förvaltningen och e-samhället. Med e-arkiv menar vi en teknisk lösning för att bevara digitala handlingar på ett långsiktigt och kontrollerat sätt så att de kan återsökas, tillhandahållas, administreras, migreras, dokumenteras samt överförs till nya databärare. Den långsiktiga digitala förvaring vi talar om motsvaras av slutarkivet när det gäller pappershandlingar. I detta dokument kommer vi att använda termen e-arkiv istället för system för digitalt långtidsbevarande.

Genom e-arkivet kan den långsiktiga digitala informationsförsörjningen säkerställas. I SKL:s Strategi för e-samhället, 2011 och i den efterföljande handlingsplanen *Digitala vägen till morgondagens välfärd 2013 – 2015* nämns e-arkiv som ett programområde för det övergripande målet: Smartare och öppnare förvaltning stödjer innovation och delaktighet.

Vi är sju kommuner i sydvästra Skåne; Burlöv, Lomma, Kävlinge, Staffanstorps, Svedala, Skurup och Eslöv som samarbetar kring möjligheterna att förbereda och implementera en gemensam lösning för långsiktigt digitalt bevarande. Projektet är indelat i fyra delprojekt; förstudie, förbereda för e-arkiv, upphandla e-arkiv och införa e-arkiv.

1.1 Syfte

Förstudiens syfte är att utarbeta ett underlag inför beslut om fortsatt arbete mot ett gemensamt e-arkiv.

1.2 Bakgrund

Bakgrunden till projektet/delprojektet är den gemensamma skrivelse som arkivarierna i Skåne sydväst lämnade till sina respektive kommundirektörer i april 2015.

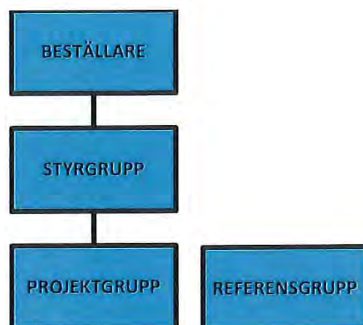
I juni lade Kommunförbundet Skåne fram ett erbjudande om deltagande i ett projekt kallat ”Strategisk informationsförsörjning med sikte på ett långsiktigt digitalt bevarande i de 33 skånska kommunerna”, på uppdrag av sina medlemmar.

I september samma år kom en önskan från kommundirektörerna, i 5-Yes, till arkivarierna om att presentera ett alternativ till kommunförbundets förslag. På uppdrag av kommundirektörerna kallades kanslichefer och arkivarier i samarbetskommunerna samt Skurup, Trelleborg och Vellinge till möte för att undersöka om intresse fanns för gemensamt arbete i frågan. Kommunerna inom 5-Yes samt Skurups kommun anmälde sitt intresse för att arbeta vidare i denna konstellation och det beslutades att en projektplan skulle upprättas. Under projektets gång anslöt sig även Eslövs kommun till projektet.

I februari 2016 träffades projekt- och styrgrupp i Lomma för avstämning. Då beslutades, bland annat, att projektgruppen även skulle upprätta ett förslag till budget för projektet, vilken redovisas i bilaga 5.

1.3 Organisation

Förstudiens slutrapport har utarbetats gemensamt av projektgruppens medlemmar under 2016. Rent praktiskt har de olika aktiviteterna som presenteras i rapporten nedan fördelats till en eller flera deltagare i projektgruppen. Varje genomförd aktivitet har sedan diskuterats gemensamt på projektgruppens möten, som hållits varannan vecka mellan den 8 december 2015 och den 30 september 2016.

Beställare

Kommundirektörer för kommunerna i 5-Yes samt Skurups kommun och Eslövs kommun.

Styrgrupp

Består av kanslichefer eller motsvarande. Följer och stödjer arbetet i projektet samt diskuterar och värderar resultaten.

Ansvar:

- sätta sig in i underlag som tas fram av projektgruppen
- kommentera, analysera och stödja projektgruppens arbete
- utse referensgrupp.

Projektgrupp

Utgörs av arkivarier i de deltagande kommunerna.

Ansvar:

- samordna, kommunicera, administrera, organisera och leda projektet
- se till att projektets mål uppnås
- läsa in relevant material samt delta i kompetenshöjande insatser
- sammanställa resultat och slutsatser.

Referensgrupp

Utgörs exempelvis av IT-personal och systemansvariga i de deltagande kommunerna.

Ansvar:

- framföra idéer och synpunkter samt bidra med kunskaper inom sina respektive verksamhetsgrenar.

2 Aktiviteter

I detta kapitel redovisar vi de aktiviteter som vi genomfört under projektets gång. Dessa är systeminventering, inventering av regelverk och rutiner, utredning om behov av processkartläggning och klassificeringsstruktur, sammanställning av nyttor, riskanalys, förslag på samarbetsformer samt förslag på budget. Aktiviteterna är tänkta att ge oss ett underlag som ska ligga till grund för beslut om hur vi ska arbeta vidare med en gemensam lösning för långsiktigt digitalt bevarande.

2.1 Systeminventering

Som en del av vår nulägesanalys har vi inventerat vilka verksamhetssystem som finns i de olika kommunerna, samt undersökt vilka tekniska förutsättningar som finns för att de olika systemen ska kunna leverera till ett system för digitalt långtidsbevarande. Under våren har frågeformulär om de olika nämndernas viktigaste digitala verksamhetssystem delats ut till och besvarats av systemansvariga inom olika verksamhetsområden, se bilaga 2. Vi har valt ut svaren till sex av frågorna och gjort en sammanställning av dessa. De frågor vi särskilt har tittat på följer nedan.

1. Planerade förändringar/byte av system (3.6.2)?
2. Är systemen redovisade i någon informations- eller dokumenthanteringsplan (2.1.3)?
3. Tas någon information ut ur systemen idag (2.1.5)?
4. Kan man få ut, exportera, informationen i elektroniskt format (2.1.6)?
5. Finns arkiveringsfunktion i systemet? Om ja hur fungerar den (2.2.1)?
6. Finns det gallringsfunktion i systemet (2.4.1)?

Vi har konstaterat att både äldre och nyare system används av verksamheterna. Uppdateringar sker ständigt, men byten av system sker inte så ofta. Det finns gamla system som "hänger med" eftersom de innehåller bevarandeinformation som, av olika skäl, inte konverterats till nya system.

De flesta digitala verksamhetssystemen innehåller bevarandeinformation, men för närvarande kan inte informationen bevaras digitalt. Dels finns det inget system att leverera till och dels är det många system som inte har de tekniska förutsättningarna för att överlämnas till ett e-arkiv. Flera av de handlingstyper som ska bevaras för framtiden kräver i dagsläget manuell signering, vilket gör att de inte kan bevaras digitalt.

Angående frågan om verksamhetssystem är upptagna i dokument- eller informationshanteringsplanerna har vi konstaterat att de ofta, men inte alltid är redovisade. Vi

har dessutom noterat att det i kommunerna saknas register över system som innehåller bevarandeinformation och deras användningsområde.

Den digitala informationen skickas idag i vissa fall mellan olika system, men ingen information tas för närvarande ut i systemneutrala format och det som ska bevaras måste än så länge skrivas ut på papper. Det är inte säkert att man överhuvudtaget kan konvertera informationen till arkivbeständiga format.

Det finns ofta så kallade arkiveringsfunktioner till systemen men det är inte vanligt att kommunerna har köpt in dessa. Dessa är inte tänkta för elektroniskt långtidsbevarande i vidare mening. Gallringsfunktioner finns i en del fall, men används sällan eller aldrig.

2.1.1 Informationsägarskap

Det är den myndighet, nämnd eller styrelse, som mottagit eller upprättat en handling som äger och ansvarar för informationen tills dess att den överlämnas till arkivmyndigheten eller annan myndighet. Det är en juridiskt bindande handling att överlämna handlingar mellan myndigheter.

Samma information finns idag på olika ställen, hos olika myndigheter och på olika media. Teknikens utveckling gör också att det idag är svårt att skilja mellan original och kopia. Detta gäller både papper och digitala dokument. Detta sammantaget gör att ägarskapet till informationen kan bli otydlig. Ett sätt att fastställa informationens tillhörighet skulle kunna vara att titta på processerna.

Ytterligare ett problem är att gallringsfunktioner inte används idag i de flesta av våra verksamhetssystem. Detta innebär att den information som överlämnats för slutförvaring till arkivet fortfarande är tillgänglig för verksamheterna. Att inte gallra kan vara direkt olagligt eftersom viss information inte får finnas tillgänglig för verksamheten efter särskilt angiven tidpunkt.

2.1.2 Slutsats

Utifrån enkätsvaren har vi försökt bedöma om organisationerna är mogna för införande av e-arkiv, det vill säga om man har förståelse för informationshantering och arkiveringsfrågor och har planer för någon form av elektronisk långtidslagring. Generellt sett kan sägas att kunskapsnivån om hur verksamhetssystemen fungerar är låg liksom förståelsen för långtidslagring och hur ett arkiveringssystem ska fungera ur ett bevarandeperspektiv. Nya rutiner behöver införas vid inköp av verksamhetssystem där man även beaktar bevarandeperspektivet samt att rätt information lämnas ut. Det vore bra att ha ett samlat register över kommunens verksamhetssystem där man anger användningsområde och systemägare.

2.2 Inventering av regelverk och rutiner

I detta avsnitt presenteras en inventering av de regler och rutiner som finns rörande hanteringen av allmänna handlingar. Inventeringen har utförts med genomgång av respektive kommuns författningssamling samt frågor till registratorer eller motsvarande i verksamheten, se bilaga 3.

2.2.1 Arkivreglementen och styrdokument

Arkivreglementen i flertalet kommuner är uppdaterade och anpassade för att kunna införa e-arkiv. Beroende på hur lösningen för e-arkivet kommer att se ut kan arkivreglementen och andra styrdokument behöva anpassas efter organisationen till e-arkivet. Kommunövergripande styrdokument såsom exempelvis IT- och informationssäkerhetspolicys, kommunikationspolicys samt riktlinjer för hantering av sociala medier, besvarande av brev etc. kan också behöva revideras så att de inte står i motsatsförhållande till andra styrdokument.

2.2.2 Dokument-/informationshanteringsplaner

Det skiljer sig åt mellan kommunerna vad gäller hur pass nya dokument-/informationshanteringsplanerna är. I vissa kommuner finns det planer som är mer än 20 år gamla. Det finns också flera nämnder, dock i olika kommuner, som helt saknar planer. Nämndernas dokumenthanteringsplaner kommer att behöva uppdateras och anpassas efter långsiktigt digitalt bevarande då det i framtiden kommer att vara information som ska bevaras och inte pappersdokument. På sikt kommer processkartläggningar och det eventuella framtida införandet av verksamhetsbaserad arkivredovisning också att påverka de styrdokument som rör hanteringen av allmänna handlingar och arkivinformation.

De rekommendationer som har kommit från Sveriges Kommuner och Landsting kring kommunala styrdokument rörande arkivhantering (*Vem bestämmer om arkiv i kommunen?* 2015) kommer också att behöva tas i beaktande i det fortsatta arbetet. Detta gäller främst tydliggörandet av kommunfullmäktiges, arkivmyndighetens respektive de olika nämndernas funktioner i styrdokumentet.

2.2.3 Slutsats

Det står klart att det måste ske ett arbete i varje kommun med att ta fram nya eller uppdatera gamla styrdokument för att de ska vara anpassade till en digital informationshantering. Detta kommer att innebära en hel del arbete för verksamheterna och arkivmyndighetens personal.

2.3 Utredning om behov av processkartläggning och klassificeringsstruktur

I detta avsnitt redovisas om det är en förutsättning att ha färdiga processkartläggningar och en klassificeringsstruktur innan e-arkiv införs. För att kunna ringa in hur behovet av en processkartläggning, innan införande av e-arkiv, ser ut har vi ställt ett antal frågor till några av de kommuner runt om i Sverige som kommit längre på vägen mot e-arkiv och där vissa redan

är gång med att kartlägga sina processer och ta fram en klassificeringsstruktur, se bilaga 4. Nedan följer en diskussion kring de svar vi fått in samt egna reflektioner.

2.3.1 Frågeställningar

1. Är det nödvändigt att göra en processkartläggning innan införandet av en e-arkivlösning?

Enligt samtliga kommuner är det inte nödvändigt att göra en processkartläggning innan införande av e-arkiv. Vissa av kommunerna har inte gjort någon processkartläggning utan har utgått från informationen som systemet innehåller och avgränsat denna. Flera betonar vikten av att ha en tydlig struktur från början då risken för att det blir en del efterarbete ökar om strukturen kommer senare. Det är alltså viktigt att man strukturerar informationen så att den är långsiktigt sökbar. En kommun beskrev den verksamhetsbaserade informationsredovisningen som ett viktigt styrinstrument för informationshanteringen från verksamhetssystemen till e-arkivet.

2. Räcker det med en kartläggning för de processer som är aktuella för leverans till e-arkiv, eller behöver man göra en fullständig sådan för samtliga verksamheter?

Enligt svaren är det inte nödvändigt att göra en fullständig processkartläggning av kommunens alla verksamheter. En kommun menar att det är en väldigt tids- och resurskrävande aktivitet. En annan menar att om man bestämmer sig för att göra processkartläggning ska man ta ett helhetsgrepp och inte ta enstaka processer här och var, annars finns risk för att man senare i arbetet måste revidera det som gjorts i det tidigare skedet. I en kommun menar man att det beror på om e-arkivet ska användas som mellanarkiv eller slutarkiv. Om det är så att man ska använda e-arkivet som slutarkiv behövs inte en processkartläggning utifrån arkiveringsperspektivet.

3. Hur har er kommun lagt upp arbetet? Drivs det av verksamheterna själva? Extern konsult?

Här har man gått tillväga på olika sätt beroende på vilka beslut som fattats i respektive kommun. Det finns kommuner som inte har påbörjat någon processkartläggning innan e-arkivlösning införts, men även kommuner som arbetar strukturerat med frågan och har projektanställt personal för att utföra arbetet kommunövergripande. Om man väljer att göra en fullständig processkartläggning i hela kommunen har till exempel en kommun lagt upp arbetet i tre olika steg: namnge processerna och skapa strukturen, beskriva processerna grafiskt samt inventera information och ge dem hanteringsanvisningar. I det här fallet, utfördes arbetet av olika arbetsgrupper (ca 50 personer inblandade) för olika processgrupper med en extern projektledare. I en annan kommun har man valt att projektanställa en utbildad arkivarie för att utföra kartläggningen i hela kommunen.

4. Har ni någon färdig klassificeringsstruktur i kommunen? Om inte, hur har ni resonerat kring att ta fram en?

När det gäller klassificeringsstruktur är svaren mer spretiga. Vissa har redan en färdig struktur medan andra håller på att ta fram en i samband med e-arkivprojekt. Tyvärr har det inte framgått av de svar som inkommit hur man har resonerat kring vikten av att ha en färdig klassificeringsstruktur inför införande av ett e-arkiv.

Processkartläggningen utgör i sig en grund för klassificeringsstrukturen och en kommun uppgav att man på det stora hela är nöjd med övergången till ett verksamhetsbaserat arbetssätt.

5. Har ni andra tips och/eller erfarenheter som kan vara av intresse för oss?

Som liten kommun kan det vara svårt att få bollen i rullning och ett tips är därför att ta till vara på fördelarna med att vara flera kommuner. Då man får input från flera olika verksamheter och kan samordna införande och utbildning. Det är också viktigt att involvera framtida användare för att skapa delaktighet och förankring och förklara varför processkartläggning görs. Ett sätt är att dela upp arbetet i mindre grupper och ge varandra feedback – det är lätt att fastna i diskussioner av termer och begrepp om arbetsgruppen är stor.

I Nässjö kommun pågår parallellt med att införa e-arkiv ett arbete med att införa ett nytt dokument- och ärendehanteringssystem och där har processkartläggning använts. Man har dock begränsat de kartlagda processerna till de effektmål som är framtagna för projektet. Där ser man följande fördelar med processkartläggning: processerna synliggör vilka arbetsmoment som krävs och i vilken ordning dessa ska ske, verksamhetens krav på systemet kan synliggöras och knytas till de olika arbetsmomenten, vilket i sin tur kan vara användbart i kravspecifikation/upphandling, processerna kan användas för att skapa enhetlighet i användning av systemet; alla följer samma steg/gör saker i samma ordning.

Andra tips är att ha en tydlig beställning från ledningen om att en processkartläggning ska göras och beskriva vilka kompetenser som behövs och hur mycket tid de behöver avsätta och förklara syftet med arbetet. En annan rekommendation är att istället för att gå hela vägen med den verksamhetsbaserade arkivredovisningen, processer och klassificeringsstruktur, begränsa sig till en kartläggning av den bevarandeinformation som ska överföras till e-arkivlösningen, vilka processer som finns, hur data lagras i systemen, går informationen att arkivera, hur den ska arkiveras och så vidare.

2.3.2 Slutsats

Det vi kan utläsa av de svar vi fått är att det inte är nödvändigt att göra en fullständig processkartläggning av hela kommunen för införandet av e-arkiv. Det är ett stort och resurskrävande arbete och det är inte heller säkert att alla verksamheter är mogna för det. Det är heller inget krav att upprätta en klassificeringsstruktur för att kunna leverera information till ett e-arkiv. Däremot är det nödvändigt att kartlägga den information som ska överföras till

e-arkivet. Vi rekommenderar att man som ett minimum beskriver processerna i de system som är aktuella för leverans till e-arkivet.

2.4 Sammanställning av nyttor

I detta avsnitt presenterar vi de nyttor med ett gemensamt e-arkiv som har identifierats sedan tidigare. Till vår hjälp har vi tagit de nyttoanalyser som förekommer i kommunala förstudier kring e-arkiv vilka gjorts de senaste åren. Många av dessa nyttoanalyser har identifierat samma eller liknande nyttor och vi är övertygade om att samma nyttor gäller för kommunerna i Skåne sydväst.

I dagsläget är det inte realistiskt att förutspå eller identifiera nyttor i detalj, dels eftersom e-arkiv är ett stort och omfattande område och dels för att vi ännu inte vet vad som ska hanteras i det specifika projektet. I kommunala sammanhang är det viktigt att kunna mäta och redovisa vilka nyttor ett förändringsarbete, som införandet av ett e-arkiv, innebär. Inte minst eftersom projektet innebär stora ekonomiska investeringar (*Förstudie e-arkiv Kronoberg och Blekinge*, 2013 s. 76). Man ska dock vara medveten om att nyttorna uppstår successivt efter införande och ökar i takt med att kostnaderna för införandet minskar (*eArkiv Kalmar län, Rapport 3 – Nyttoanalys och nyttorealisering*, 2015, s. 2).

2.4.1 Identifierade nyttor

De nyttor som har identifierats är

- säkerställande av den långsiktiga informationsförsörjningen
- effektivare kommunal förvaltning
- minskade kostnader för manuell hantering och arkivering
- minskade IT-kostnader genom färre verksamhetssystem
- ökad tillgång till informationen, både internt och externt.

Säkerställande av den långsiktiga informationsförsörjningen

E-arkivet kommer att säkra den långsiktiga informationsförsörjningen. Detta är framförallt en indirekt nytta, vilken är viktig för verksamheten i sig men oerhört viktig för rättssäkerheten och för tillgången till vårt gemensamma kulturarv. En noggrann hantering och styrning av informationen säkerställer integriteten och garanterar autenticiteten. För bevarandevärd information är det a och o att den ser likadan ut genom hela livscykeln, eftersom informationen, oberoende i vilket sammanhang den används i framtiden, ska se likadan ut som dagen den skapades (*Förstudie e-arkiv Kronoberg och Blekinge*, 2013, s.76).

Effektivare kommunal förvaltning

Idag sker i stort sett all ärendehantering både manuellt och digitalt. Detta dubbelarbete kommer att minska i och med införandet av e-arkiv. Medarbetarnas tid kan istället koncentreras kring kärnverksamheterna (*Framtidens Arkiv Förstudie 2013 – En strategi för digitalt bevarande*, 2013 s. 14). Det är dock viktigt att poängtera att det med största sannolikhet kommer att bli en dubbelhantering av papper och digital information under en period även efter det att e-arkiv införts. Det material som är slutarkiverat sedan tidigare

kommer att finnas kvar i pappersform. (*Förstudie e-arkiv - hur vi skapar förutsättningar för e-arkiv och ett digitalt informationsflöde*, 2014, s. 29).

Kopplat till denna punkt vill vi även lyfta fram den förväntade nyttan kring generell kompetenshöjning och medvetenhet kring e-arkiv i verksamheten, men också arkivfrågor i stort. En komplett e-förvaltning i organisationen kommer kräva ökad förståelse och insikt i hur allmänna handlingar hanteras digitalt. Idag kan denna kunskap anses vara något fragmentarisk, då den sista länken i kedjan saknas – e-arkivet. Det finns också en poäng i att arkivorganisationen involveras i exempelvis upphandling av nya system, för att minska risken att det uppstår problem att genomföra leveranser från systemet till ett e-arkiv. Med en generell kompetenshöjning förmodas den kommunala förvaltningen bli än mer effektiv.

Minskade kostnader för manuell hantering och arkivering

Kostnaderna för kontorsmaterial såsom papper, aktomslag och arkivboxar kommer att minska. Dessutom kommer kostnaderna för utbyggnad av arkivlokaler att minska. Arkivleveranserna kommer även att bli effektivare eftersom en enhetlig process för hur arkiveringen ska gå till kommer skapas genom e-arkivet (*PENG-analys e-Arkiv*, 2012, s. 13).

Minskade IT-kostnader genom färre verksamhetssystem

Idag har vi digitala system som är i bruk endast för att informationen i dem behövs. Detta är ett osäkert och dåligt alternativ för att förvara/bevara information, eftersom tekniken föråldras utan underhåll och risken är att informationen blir oläsbar framöver. Därutöver betalar kommunerna licenser för dessa system (*PENG-analys e-Arkiv*, 2012 s. 12 och *Framtidens Arkiv Förstudie 2013 – En strategi för digitalt bevarande*, 2013 s. 13).

E-arkivet skapar en gemensam lösning för informationshantering och mindre tid behöver läggas på att skapa arkiveringslösningar i efterhand när system ska ersättas. Informationen blir enklare att vidmakthålla över tid när standarder och teknik förändras, men för att nyttorna ska säkerställas måste ansvariga utses som ser till att nyttorna realiserar. ”Till hjälp i detta arbete bör en hindersanalys genomföras som belyser risker och krav inför ett genomförande”. (*eArkiv Kalmar län, Rapport 3 – Nyttöanalys och nyttorealiserings*, 2015 s. 2).

Vad gäller avställande av gamla system är detta, enligt de flesta gjorda förstudier, en av de största besparingarna vid införande av e-arkiv. I vår genomförda systeminventering kan vi dock se att endast ett par system hålls i drift enbart för att ge åtkomst till informationen. Detta faktum påverkar i sig inte behovet av ett e-arkiv, men nyttokalkylen ser då annorlunda ut, jämfört med kommuner med flertalet system i behov av avställning.

Ökad tillgång till informationen, både internt och externt

En av de största nyttorna som e-arkivet förväntas ha är ökad tillgång till arkiverad information både internt för kommunens medarbetare och externt för medborgare och andra intressenter. Genom e-arkivet kan kommunerna utveckla och utöka e-tjänsterna som används av medborgarna och därigenom stärka demokratin (*Förstudie e-arkiv Kronoberg och Blekinge*, 2013 s. 76).

2.4.2 Slutsats

Vi kan se hur dessa nyttor ger effekt i den interna hanteringen av digital information, samtidigt som nyttorna påverkar allmänheten. När det finns ett sätt att säkerställa den långsiktiga informationsförsörjningen kan den kommunala förvaltningen samtidigt bli effektivare i sitt arbete. Genom denna verksamhetsutveckling mot en komplett e-förvaltning får även allmänheten ta del av dessa nyttor i form av kortare ledtider och ökad tillgänglighet.

2.5 Riskanalys

Att identifiera risker är minst lika viktigt som att identifiera nyttor. Att införa ett gemensamt e-arkiv är, som nämnts förut, ett stort och komplext projekt som kräver investeringar i både tid, pengar och resurser. Det är därför viktigt att förebygga eventuella risker genom att identifiera dem i förväg.

2.5.1 Identifierade risker

De risker med samverkan kring införande av gemensamt e-arkiv som vi har identifierat nedan är inte unika för just kommunerna i Skåne sydväst, utan återfinns i många av de riskanalyser som gjorts i samband med förstudier kring e-arkiv. Vi har därför utgått från identifierade risker i *Rapport 4 – Sammanställning av möjliga samverkansformer*, eArkiv Kalmar län, (2015) samt *Förstudie e-arkiv Kronoberg och Blekinge*, (2013), men formulerat dem utifrån våra förutsättningar. Identifierade risker är:

1. De deltagande kommunerna kan ha olika upplevelser av vad e-arkiv innebär och hur det ska organiseras.
2. Svårt att samordna upphandling och definiera e-arkivets funktioner.
3. Olika tekniska förutsättningar i deltagarkommunerna.
4. De deltagande kommunerna har varierande leverantörsberoende förutsättningar.

I vår riskanalys har vi använt oss av miniriskmetoden, där ett riskvärde beräknas genom en uppskattning av sannolikhet för att det ska inträffa och konsekvensen av att det inträffar multipliceras.

Sannolikheten beräknas med	Konsekvens
• 1 = <20% • 3 = 50% • 5 = >80%	• 1 = Låg • 3 = Medel • 5 = Hög

SAN Sannolikhet att händelsen inträffar. Skala 1 - 5
KON Konsekvens om händelsen inträffar. Skala 1 - 5
R/V Riskvärde (sannolikhet * konsekvens)

Nr	Identifierad risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
1	De deltagande kommunerna kan ha olika upplevelser av vad e-arkiv innebär och hur det ska organiseras	4	4	16
2	Svårt att samordna upphandling och definiera e-arkivets funktioner	4	4	16
3	Olika tekniska förutsättningar i deltagarkommunerna	4	2	8
4	De deltagande kommunerna har varierande leverantörsberoende förutsättningar	5	5	25

Miniriskmetoden <http://www.projektmallar.se/riskanalys>

1 De deltagande kommunerna kan ha olika upplevelser av vad e-arkiv innebär och hur det ska organiseras

Denna riskfaktor innefattar sådant som ekonomiska och personella resurser, kunskap om e-arkiv, förankring i verksamheten och inte minst vilket behov kommunen har. Vi bedömer att sannolikheten för att denna risk inträffar är relativt hög eftersom arbetet innefattar sju olika kommuner vars behov av digitalt bevarande ska tillgodoses. Konsekvensen bedöms också vara relativt hög om denna risk inträffar, då det kan påverka hur det fortsatta samarbetet ser ut och hur väl det fungerar.

Kommunernas förmåga och vilja att reservera ekonomiska medel för projektet är en risk. Den kan uppstå på olika sätt; dels i varje kommun eller myndighet, som en ovilja att betala för förberedelser och leveranser till ett e-arkiv, och dels att kommunerna har olika möjligheter att sätta av medel för att bekosta införandet.

Saknas personella resurser och kunskap blir det svårt för kommunerna att driva projektet, samt att införa ett väl fungerande e-arkiv. Det är svårt att utbilda gemensamt om en eller flera kommuner har hamnat efter, eller ligger före, och då inte upplever planerade utbildningsinsatser som aktuella. Ju längre tid det tar innan ett införande av e-arkiv påbörjas, desto fler systems informationsmängder kommer att hanteras enligt den nuvarande modellen, vilket påverkar såväl kostnader som nyttor för det kommande e-arkivet (*Förstudie e-arkiv Västerås stad*, 2014, s. 32).

Den organisatoriska risken handlar om hur man ska samarbeta; en part kanske endast önskar ett erfarenhetsutbyte, och en annan part vill kanske ha en organisation i form av en gemensam nämnd eller ett kommunalförbund.

Konsekvenserna av denna risk blir att kostnaderna ökar för de kommuner som vill och kan implementera ett gemensamt system för digitalt bevarande, men kan också bli ett problem om projektet stannar upp då parterna inte förmår leverera till ett e-arkiv. För att förhindra att

leveranser uteblir behövs beslut om att alla ska leverera till e-arkivet där man förtydligar vilka krav som ställs och vad det innebär så att inte missförstånd uppstår.

För att påverka denna riskfaktor krävs att de deltagande kommunerna får ett tydligt uppdrag och stöd från den gemensamma ledningen. Men också att verksamheterna i respektive kommun kan formulera sina krav och behov på ett tydligt sätt som gör att införandet av e-arkiv uppfyller och realiserar dessa. Det bygger i sin tur på att projektet är väl förankrat, både i den kommungemensamma, som egna, ledningen men slutligen även i berörda verksamheter.

En tydlig ansvarsfördelning krävs också för att samarbetet ska fungera, dels fördelat i den egna kommunen och dels i den kommungemensamma konstellationen. Det krävs slutligen också att viljan och förmågan att samarbeta över kommungränserna tas till vara och värnas så att den består under den, ofta långa, tid det tar att införa ett system för digitalt bevarande.

2 Svårt att samordna upphandling och definiera e-arkivets funktioner

När sju kommuner ska samordna upphandling av ett gemensamt e-arkiv och komma överens om vilka funktioner e-arkivet ska ha kan det lätt uppstå svårigheter. När kravställningen skall göras är det viktigt att vara överens om vad som förväntas av leverantören, vilka funktioner e-arkivet skall ha, vilken sorts underhåll som ingår och vem som skall ha tillgång till vilken information.

Sannolikheten för att det uppstår svårigheter med att samordna upphandling bedömer vi vara hög och att konsekvenserna av det kan blir allvarliga. Att kommunerna kommit olika långt i utvecklingen är relativt stor då det är sju kommuner som deltar i projektet och även om de är lika på många sätt kan mognadsnivåerna se vitt skilda ut. Förståelsen för vad ett e-arkiv innebär kan se olika ut, vilket i sig påverkar hur man ser på kravställning. I vissa kommuner kanske man endast ser e-arkivet som en tillgång för den interna verksamheten och att endast behöriga skall ha tillgång till informationen. I andra kanske man vill ha en ökad öppenhet och tillgång för medborgarna i form av e-tjänster.

Konsekvenserna av att kommunerna har olika uppfattning om vad ett e-arkiv innebär och vad som bör ingå i en kravställning kan bli att upphandlingsfasen drar ut på tiden.

För att förhindra att så blir fallet krävs att berörda befattningar i de deltagande kommunerna fått tillräcklig information om vad ett e-arkiv innebär. Här blir förankring från ledning tillsammans med arkivfunktion oerhört viktigt så att de inblandade är införstådda med de krav som ställs på informationshanteringen. Det är också av stor betydelse att de deltagande kommunerna är medvetna om vad det innebär att leverera till ett e-arkiv och att det är kostnader inblandade både i leveransprocessen och i själva underhållet.

3 Olika tekniska förutsättningar i deltagarkommunerna

Det är möjligt att deltagarkommunerna har olika tekniska förutsättningar, vilka kommer till uttryck genom exempelvis inställning till molntjänster eller öppna plattformar, som man måste ta hänsyn till vid ett gemensamt införande av e-arkiv. Det är därför viktigt att samarbetskommunerna är inställda på att vissa anpassningar behöver göras på hemmaplan för att få bästa tänkbara lösningen för alla. Anledningen är att digitalt arkiverad information ställer högre krav på att informationen är säker vad gäller sekretess, riktighet, tillgänglighet och spårbarhet.

Denna risk är högst sannolik däremot är konsekvenserna av den relativt liten enligt vår bedömning. Det är oftast inga problem att anpassa olika tekniska lösningar till varandra som uppfyller höga krav på informationssäkerhet om man har rätt kompetens och ekonomiska resurser för det.

4 De deltagande kommunerna har varierande leverantörsberoende förutsättningar

Kommunerna kan ha olika avtal med leverantören som gör det olika svårt att plocka ut informationen ur systemen. Dessa leverantörer kan också ta ut extra avgifter för att göra uttag åt kommunerna, vilket i sig påverkar kommunernas ekonomiska förutsättningar. Kompetens och huruvida man är ensam om ett system påverkar också hur troligt det är att man klarar av att genomföra leveranser.

Sannolikheten för det här bedömer vi som hög eftersom det är ett faktum att kommunerna har olika förutsättningar när det gäller verksamhetssystemen. Det är högst sannolikt att det finns avtal där man inte varit tydlig nog när det gäller vem som har rätt till vilken information och hur framtida uttag ska se ut.

Konsekvenserna kan bli att det är ekonomiskt ohållbart att anpassa informationen för leverans till e-arkiv. Det kan hända att det inte ens går att få tillgång till informationen, att den inte går att plocka ut ur systemet eller går att konvertera, som i sin tur påverkar leveranserna. Finns inte kompetensen för att lösa detta i organisationen kan den behöva köpas in och det kan också bli en ekonomisk belastning.

Då det inte går att ändra i existerande avtal finns det ingen lösning för den här risken men inför framtida kravställningar av verksamhetssystem är det av största vikt att kompetens och förståelse finns för den information som verksamhetssystemen innehåller.

2.5.2 Slutsats

De risker som finns med ett gemensamt införande av ett e-arkiv består dels i tekniska aspekter men också risker i hur de deltagande kommunerna tillsammans ska arbeta för en implementering av ett system för digitalt bevarande. De tekniska aspekterna innebär i jämförelse låga risker – dock kan andra omständigheter såsom avtal med leverantörer och eventuell brist på kunskap om systemen inom verksamheten påverka denna aspekt.

Vi vill i detta avsnitt särskilt poängtera vikten av att kommunerna håller en jämn takt med varandra och är lika aktiva i införandets olika faser.

2.6 Förslag på samarbetsformer

Samverkan i olika former anses vara ett framgångsrecept i e-arkivsammanhang, både på nationell och på lokal nivå. Vi kommer därför i detta avsnitt presentera de alternativ för samverkan som vi anser lämpliga för kommunerna i Skåne sydväst. Alternativen är de samverkansformer som är möjliga för kommuner enligt SKL (*Kommunal it i samverkan, juridiska förutsättningar för olika samverkansformer*, 2005).

De alternativ för kommunala samarbetsformer som finns är avtal/samverkansavtal, gemensam nämnd, kommunalt bolag (företag) samt kommunalförbund. Eftersom ett kommunalt bolag inte kan fungera som arkivmyndighet kommer detta alternativ inte att presenteras närmare. Av de tre samarbetsformer som är kvar krävs det i två av dem, gemensam nämnd samt kommunalförbund, att en ny arkivmyndighet bildas. Innan vi går vidare med respektive samarbetsform vill vi dock först förklara betydelsen av arkivmyndighetens funktion och roll i ett framtida samarbete kring digitalt långtidsbevarande.

2.6.1 Arkivmyndighet

Anledningen till att en gemensam arkivmyndighet måste skapas är att informationen får olika status beroende på om den övergår till en ”vanlig” myndighet eller till en arkivmyndighet. Kortfattat innebär detta att när sekretessbelagda uppgifter övergår från en myndighet till en annan blir den en offentlig, allmän handling hos den nya myndigheten. Om samma information istället flyttas från myndigheten till dennes arkivmyndighet kvarstår samma sekretess som tidigare.

När en gemensam nämnd eller ett kommunalförbund bildas blir de nya myndigheter. Det innebär att om samarbetskommunerna ska överlämna sin digitala information för arkivering till nämnden eller kommunalförbundet måste båda få rollen som arkivmyndighet.

Att ha en gemensam arkivmyndighet innebär att kommunens egen arkivmyndighet upphör, det vill säga att kommunstyrelsen fräntas arkivmyndighetsansvaret. Detta eftersom det i dagsläget endast är möjligt att ha en arkivmyndighet. I praktiken innebär det att all information, analog som digital, övergår att bli den gemensamma arkivmyndighetens ansvar.

En gemensam arkivmyndighet innebär även att den gemensamma arkivmyndigheten står för bedömningen om en allmän handling kan lämnas ut eller inte. Dessutom övergår tillsynsansvaret till den gemensamma arkivmyndigheten.

2.6.2 Avtal/samverkansavtal

Denna samarbetsform innebär kortfattat att flera kommuner köper tjänster av en annan kommun. Inga förvaltningsorgan förekommer i denna typ av samarbete, därför behöver heller ingen gemensam arkivmyndighet bildas utan varje kommun har sin egen, vilken är den

vanligaste formen av samarbete kommuner emellan. För att kunna bedriva obligatorisk verksamhet gemensamt, som till exempel en arkivfunktion, krävs lagstöd för att träffa avtal mellan kommuner. Det finns ingen politisk representation från de köpande kommunerna inom den här samarbetsformen, vilket innebär att de köpande kommunernas inflytande endast regleras i avtalet.

Vidare bildas ingen ny juridisk person i den här formen, som är civilrättsligt reglerad – i kommunallagen saknas regleringar för denna form av samverkan. Ekonomiskt tar den säljande kommunen alla investeringar och skulder.

Gemensam kravställning men enskild upphandling, egen drift hos respektive kommun

Alternativet innebär att kommunerna inom Skåne sydväst gemensamt tar fram en kravställning på ett e-arkiv, vilket förutsätter att man väljer samma lösning, produkt eller tjänst. Upphandlingen sker sedan enskilt hos respektive kommun liksom drift. Detta alternativ kräver inget samverkansavtal, däremot kan det vara bra att sluta en intentionsöverenskommelse som innebär att man i framtiden får ta del av varandras lösningar. Ett sådant avtal har man slutit mellan kommunerna i den så kallade Bertafemman (Järfälla, Täby, Sollentuna, Upplands Väsby och Vallentuna).

Fördelar:

- egen arkivmyndighet
- parterna behöver inte anpassa sig efter varandra.

Nackdelar:

- stora kostnader
- lätt att hamna i händerna på leverantör
- svårt att hitta rätt kompetens
- tar tid att bygga upp organisationen och anpassa den mot e-arkiv
- behöver göra samtliga delar själv.

2.6.3 Gemensam nämnd

De flesta kommunala verksamheter kan drivas i form av en gemensam nämnd. För att obligatorisk verksamhet ska få läggas över krävs lagstöd. Den gemensamma nämnden utser en värdkommun bland de kommuner som ska samverka och ingår i värdkommunens organisation. Den gemensamma nämnden är ingen egen juridisk person.

Överenskommelse om samverkan ska finnas i ett avtal, men även i nämndens reglemente. I avtalet ska regler om avveckling och tvistlösning finnas, samt kostnadsreglering. Avtalet ska godkännas av fullmäktige i alla de samverkande kommunerna. Varje samverkande part måste utse minst en ledamot och en ersättare i nämnden. Övrig fördelning av ledamöter bestäms av samverkansöverenskommelsen. Inflytande från de ingående kommunerna regleras även i avtalet. På detta sätt behåller de ingående parterna ett reellt politiskt inflytande över verksamheten.

Ekonomiskt sorterar den nya nämnden under värdkommunen. Det är den som förvaltar medlen och upprättar dess budget, men nämndens tillgångar kan ägas tillsammans. Budgeten upprättas i samråd med övriga medverkande kommuner. Värdkommunen kan bli ensam ansvarig för skulder varför formen kan vara olämplig vid stora investeringar och risker, då värdkommunen redovisar hela verksamheten inom ramen för sin organisation.

Det behövs ingen upphandling av verksamheten i en gemensam nämnd, vilket betyder att de samverkande kommunerna kan använda sig av nämndens verksamhet utan att upphandla.

Gemensam nämnd skulle kunna vara ett samverkansalternativ för e-arkiv. Ett mindre antal kommuner, omkring två till tre, kan gå samman och bilda gemensam nämnd med ansvar för e-arkiv. Alternativet innebär gemensam upphandling och gemensam drift. Eftersom en kommun kommer ha nämnden i sin politiska organisation krävs att nämnden även får rollen som gemensam arkivmyndighet.

Fördelar:

- smidig lösning under förutsättning att det inte är så många parter som ingår i samverkan
- reellt politiskt inflytande för de deltagande kommunerna
- samarbetsformen ligger nära den egna organisationen (geografiskt)
- gemensamt avrop/upphandling, vilket ger lägre kostnader totalt, lägre kostnader per part (förutsatt att alla har samma behov).

Nackdelar:

- endast en kommun ansvarar för personal och ekonomiska medel
- det är många beslut som måste vara samstämmiga i flera kommuner, det kan leda till komplikationer om det är många parter i samverkan
- insyn och inflytande kan bli begränsat för flera av de deltagande kommunerna
- svårt att få rätt bemanning/kompetens
- tar tid att bygga upp organisationen och anpassa dem mot e-arkiv
- gemensam arkivmyndighet

2.6.4 Kommunalförbund

Kommunalförbundet är till stora delar organiserat som en kommun och dess medlemmar kan utgöras av både kommuner och landsting. Det kan bildas på bestämd eller obestämd tid. Antingen finns en förbundsfullmäktige med styrelse eller en förbundsledning. Kommunalförbundet anställer sin egen personal.

Förbundet övertar uppgifter från sina medlemskommuner. De överlämnande kommunerna ska då inte längre sköta dessa uppgifter. De flesta kommunala angelägenheter kan flyttas över, även obligatoriska uppgifter. Ett kommunalförbund har ingen normeringsmakt, det vill säga kan inte ta beslut om lokala regler/taxor.

Förbundet har egen budget och räkenskaper. Medlemskommunerna delar på det ekonomiska ansvaret och är skyldiga att täcka brister. Förbundet har ingen beskattningsrätt, men debiterar medlemmarna sina kostnader.

Ett kommunalförbund bildar en ny juridisk person och blir huvudman för sina frågor. Samarbetsformen är offentligrättsligt reglerat. Lagen om offentlig upphandling är inte tillämplig på kommunalförbund; en kommun som ingår i kommunalförbund behöver alltså inte tillämpa lagen om offentlig upphandling för att köpa tjänster från kommunalförbundet.

Nedan listar vi generella för- och nackdelar med kommunalförbund.

Fördelar:

- den organisationsform som är mest lik en ”normal” kommun
- ett kommunalförbund har fördelar över flera små kommuner i form av storlek när det kommer till t.ex. kompetensförsörjning
- medlemskommunerna slipper tillämpa LOU då de ska köpa tjänster av kommunalförbundet
- alla kommuner har lika mycket inflytande
- gemensamt avrop/upphandling, vilket ger lägre kostnader totalt, lägre kostnader per part (förutsatt att alla samma behov).

Nackdelar:

- ett kommunalförbund kan upplevas vara byråkratiskt och svårstyrt
- måste be medlemskommunerna om pengar
- medlemskommunerna kan ha svårt att samarbeta
- gemensam arkivmyndighet.

I dagsläget finns det tre möjliga samverkansalternativ vad gäller e-arkiv för kommunerna i Skåne sydväst med kommunalförbund som samarbetsform. Vi kan bilda ett eget kommunalförbund, gå samman med Höganäs, Landskrona, Lund, Ystad och Ängelholm och bilda föreslaget kommunalförbund eller kan vi ansluta till kommunalförbundet Sydarkivera. Nedan följer en genomgång av de olika alternativen.

Kommunalförbund mellan kommunerna i Skåne sydväst

Detta alternativ skulle innebära att en gemensam arkivorganisation, gemensam teknisk lösning samt förvaltningsorganisation, skapas och att deltagande kommuner har en gemensam arkivmyndighet.

Fördelar:

- de flesta kommuner i denna konstellation har samarbetat tidigare
- vi ligger geografiskt nära varandra

- kommunerna är jämnstora befolkningsmässigt, vilket gör att ingen kommun dominerar över de andra

Nackdelar:

- tar tid att bygga upp organisationen och anpassa kommunerna mot e-arkiv
- svårt att få rätt bemanning/kompetens

Bilda föreslaget kommunalförbund i Skåne med initiativ från Höganäs, Landskrona, Lund, Ystad och Ängelholm

Arkivfunktionerna fick i juni erbjudandet om att delta i en förstudie rörande gemensamt e-arkiv och för ändamålet tillhörande organisation. Målen är att bilda kommunalförbund med gemensam drift av gemensam bevarandeplattform. Man är medveten om att kommunerna kommit olika långt i denna process, men söker förutsättningslöst efter parter att samarbeta med.

Fördelar:

- vi ligger geografiskt nära varandra
- intresset hos andra skånska kommuner verkar stort.

Nackdelar:

- tar tid att bygga upp organisationen och anpassa kommunerna mot e-arkiv
- svårt att få rätt bemanning/kompetens
- kommunerna är inte jämnstora befolkningsmässigt, vilket gör att en kommun kan komma att dominera över de andra
- kommunerna har inte samarbetat tidigare i denna konstellation, samt att det i dagsläget inte går att säga om det kommer landa i ett kommunalförbund
- kan upplevas som upprepning för våra kommuner.

Ansluta oss till kommunalförbundet Sydarkivera

I september träffade projektgruppen, styrgruppen och IT-representanter kommunalförbundet Sydarkivera. De presenterade sitt förbund och vad det innebär att ansluta sig.

Vid en anslutning till Sydarkivera tas ett beslut om förbundets övergripande dokumenthanteringsplan - vilket innebär att samtliga medlemmar har enhetliga planer. Skulle en medlem vilja gå ur samarbetet måste en överenskommelse träffas med Sydarkivera om att eventuellt återbörda informationen som överlämnats.

Fördelar:

- Sydarkivera har god kompetens och har arbetat med frågan länge
- har uppbyggd organisation, inklusive råd och stöd samt utbildningar
- har en bevarandeplattform som planeras att driftsättas i januari 2017 (baserad på svenska och norska riksarkiven)
- medlemsavgift och anslutningsavgift är fastsatta (dock kan anslutningsavgift öka över tid, och medlemsavgiften kan både minska eller öka).

Nackdelar:

- kan upplevas vara långt bort (geografiskt)
- kan bara ansluta en gång/år efter beslut (vilket för vår del innebär anslutning tidigast 2018, sista anmälan den 17 februari 2017)
- dolda kostnader kommer tillkomma för anslutande kommuner.

2.6.5 Rekommendationer

Projektgruppen är överens om att driftsformen kommunalförbund är att föredra i denna form av samarbete, eftersom vi i dagsläget är sju kommuner. Om vi varit färre kommuner hade gemensam nämnd varit en bra lösning.

Vi ser två lämpliga alternativ; antingen att bilda ett eget kommunalförbund i Skåne sydväst eller att ansluta sig till Sydarkivera. Vidare råder det oenighet i projektgruppen om vilket alternativ som är bäst eftersom båda alternativen har olika för- och nackdelar att ta i beaktning.

Det starkaste argumentet för att bilda ett eget kommunalförbund är att varje kommun får större inflytande och att kommunerna själva kan bestämma hur organisationen ska se ut. Den geografiska närheten till förbundet är också ett argument.

Att ansluta till Sydarkivera innebär att arbetet kring att sätta organisationen är färdigt och förbundet har en teknisk plattform som medlemmarna så småningom ska börja leverera till. Kommunalförbundet har också en samlad kompetens som Skåne sydväst i dagsläget inte kan matcha. Det råder brist på dessa kompetenser nationellt och de är svåra att rekrytera.

2.7 Förslag på budget

Det förslag på budget som lämnades till styrgruppen i april är fortfarande aktuellt. Förslaget återfinns i bilaga 5. Vi vill understryka att detta budgetförslag endast visar ett år framåt och att det kan tillkomma kostnader för migrering, system och kompetenser. Förslaget har som förutsättning att deltagande kommunerna går vidare med arbetet och tillsammans bildar ett kommunalförbund. Det skulle innebära att en ny budget måste upprättas.

Skulle man istället ta beslut om att gå med i kommunalförbundet Sydarkivera ser kostnaderna ut som följer.

Räkneexempel (OBS slutgiltig kostnad i överenskommelse och budget)

Anslutningsavgift:	4 kr/kommuninvånare (kan öka med tiden)
+ Medlemsavgift:	27 kr/kommuninvånare (kan minska eller öka)
+ Anslutande tjänster:	Enligt avtal (utredning + tjänst)
+ Utredningsprojekt:	ca 200 000 + egen tid under ett år

Utöver ovanstående prisexempel kommer ytterligare utgifter för migrering av information från verksamhetssystem och kompetenshöjning i verksamheterna att tillkomma. Jämför med bilaga 5.

I Sydarkiveras bastjänster ingår gemensam personal, stöd vid arkiveringsprojekt, förvaltning av gemensamt arkivsystem och teknisk drift för slutarkivet. Det ingår även utbildningstillfällen, råd och stöd i traditionell som elektronisk dokumenthantering och gemensamma arkivmyndighetsfunktioner, leveranser till bevarandeplattformen och förberedelser inför leveranser (<https://sydarkivera.se/om/ga-med/>).

Utöver de kostnader som presenterats i detta stycke och i bilaga 5 tillkommer de nuvarande kostnaderna för arkivorganisation och arkivlokaler för det analoga arkivet.

Oavsett vilket alternativ som blir aktuellt så kommer det att innebära ett omfattande arbete för samtliga verksamheter i kommunen och kräva såväl personella som ekonomiska resurser.

3 Konsekvenser av att inte införa e-arkiv

Vad händer om man om man avstår från att införa en e-arkivlösning för att långsiktigt ta hand om den digitala informationen som finns i verksamhetssystem? Nedan följer några konsekvenser.

- Kommunen kan omöjligen leva upp till de lagar och författningar som ställs på dem genom offentlighetslagstiftningen. Om det inte finns något e-arkiv och man inte skriver ut det som ska bevaras på papper sker det ingen egentlig arkivering av bevarandeinformation. Informationen ska bevaras på det medium som den är upprättad på eftersom byte av lagringsmedium är att jämställa med gallring. Förvaring i arkiveringsmodulen i ett verksamhetssystem är inte arkivering i egentlig mening utan att jämföra med förvaring i ett närarkiv.
- De e-tjänster i olika former som kommunen vill erbjuda sina medborgare kommer inte att kunna genomföras helt ut eftersom e-arkivet är en förutsättning för vissa av dessa e-tjänster. T.ex. kan återsökning av äldre bygglovsritningar inte utföras av den enskilde om e-arkiv saknas.
- Kommunen kommer på sikt att få ökade kostnader för licenser och driftskostnader för system som blivit föråldrade. På sikt försvinner kunskaper och kompetens och dessutom upphör supporten av systemen. Om bevarandeinformationen istället överförs till ett e-arkiv kan systemen stängas ner.
- Kravställning vid utveckling och upphandling av IT-tjänster och verksamhetssystem försvåras då man inte kan beskriva den elektroniska informationen och hur den ska hanteras vid gallring, avställning, leverans till och bevarande i e-arkivet. Att inte heller gallra information som ska gallras betyder ökade kostnader för lagringsutrymme, antingen på servrar eller i molntjänsten.

- Avsaknad av ett e-arkiv kan också innebära att kommunen går emot sina egna riktlinjer om till exempel digital tillgänglighet och digital arbetsplats.

4 Fortsatt arbete

Genom färdigställande och överlämnande till beställarna av denna slutrapport har projektgruppen härmed avslutat sitt arbete i delprojekt 1 Förstudie e-arkiv. Fortsatt arbete kräver beslut i respektive kommun på politisk nivå.

Det kommer också att krävas beslut att verksamheterna ska anpassa sin informationshantering till långsiktig digitalt bevarande, vilket bl.a. innefattar översyn och anpassning av arbetssätt samt framtagande av förvaltningsprocesser för överlämnande av information till det digitala slutarkivet. Att införa en lösning för långsiktigt digitalt bevarande är ett omfattande och stort åtagande som kräver både ekonomiska och personella resurser.

5 Begrepp och definitioner

I rapporten används olika begrepp som förklaras nedan. De är till stora delar hämtade från Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd.

Begrepp	Definition
Aktivitet	led i en process,
Arkivbildare	myndighet, organisation etc. som genom sin verksamhet bildar och samlar handlingar/information, vilka bildar ett arkiv,
Arkivmyndighet	den myndighet som har till uppgift att utöva tillsyn gentemot andra myndigheters arkivfunktion och arkivbildning och har rätt att överta arkivmaterial från myndighet som står under dess tillsyn,
Dokument- eller informationshanteringsplan	styrinstrument för arkivbildning hos en arkivbildare, innehåller uppgifter om bl.a. arkivläggning och gallring/bevarande, utgör även ett gallringsbeslut för handlingarna,
E-arkiv	teknisk lösning för att bevara elektroniska handlingar på ett långsiktigt och kontrollerat sätt så att de kan återsökas, tillhandahållas, administreras, migreras dokumenteras samt överförs till nya databärare
E-förvaltning	verksamhetsutveckling i offentlig förvaltning som drar nytta av informations- och kommunikationsteknik med organisatoriska förändringar och nya kompetenser,
Gallra	förstöra allmänna handlingar eller uppgifter i allmänna handlingar eller vidta andra åtgärder som medför • förlust av betydelsebärande data

Begrepp	Definition
	• förlust av möjliga sammanställningar • förlust av sökmöjligheter, eller • förlust av möjligheter att bedöma handlingarnas autenticitet Överföring till annan databärare räknas som gallring om det medför någon av ovanstående punkter. Vid kontrollerad gallring av elektroniska handlingar måste det tillses att filerna tas bort så att de inte kan återskapas,
Gallringsbeslut	formellt fastställande av myndighet av att handlingar/uppgifter ska eller får förstöras,
Handling	framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan avlyssnas eller på annat sätt uppfattas med hjälp av tekniskt hjälpmedel, t.ex. papper, CD eller datafil,
Klassificeringsstruktur	hierarkisk och systematisk struktur som representerar verksamheten och som kan användas för klassificering av handlingar, bildas genom numerisk punktnotation,
Mellanarkiv	system för förvaring av information som är inaktuell, men fortfarande kan behövas i verksamheten, myndigheten äger fortfarande informationen och ansvarar för vård och förvaring,
Process	avgränsad följd av aktiviteter som förekommer i verksamheten,
Slutarkiv	system för förvaring av information som inte längre behövs i verksamheten och som ska bevaras för framtiden, arkivmyndigheten har övertagit ansvaret för informationen och för vård och förvaring,
Verksamhetsbaserad arkiv-redovisning	arkivredovisning där myndigheten redovisar och strukturerar sina handlingar/information med utgångspunkt i verksamhetens processer, består bl.a. av en klassificeringsstruktur med tillhörande processbeskrivningar.

6 Litteratur- och källförteckning

Digitala världen till morgondagens välfärd. Handlingsplan för e-samhället 2013-2015, Sveriges Kommuner och Landsting, 2013.

eArkiv Kalmar län, Rapport 3 – Nyttöanalys och nyttorealiserings, Regionförbundet i Kalmar Län, 2015.

Elektroniskt bevarande etapp 2 Slutrapport, bilaga 7, Sambruk, 2011.

Framtidens Arkiv Förstudie 2013 – En strategi för digitalt bevarande, Gävle kommun, 2013.

Förstudie e-arkiv, Västerås stad, 2014.

Förstudie e-arkiv - hur vi skapar förutsättningar för e-arkiv och ett digitalt informationsflöde, Enköping, Eskilstuna och Strängnäs kommuner, 2014.

Förstudie e-arkiv Kronoberg och Blekinge, 2013.

Kommunal it i samverkan, juridiska förutsättningar för olika samverkansformer, Sveriges Kommuner och Landsting, 2005.

PENG-analys e-Arkiv, Västerås stad, 2012-02-02.

Rapport 4 – Sammanställning av möjliga samverkansformer, eArkiv Kalmar län, 2015.

Strategi för eSamhället, Sveriges Kommuner och Landsting, 2011.

Vem bestämmer om arkiv i kommunen? Sveriges Kommuner och Landsting, 2015.

Sydarkiveras hemsida: <https://sydarkivera.se/om/ga-med/> 2016-09-02.

Miniriskmetoden <http://www.projektmallar.se/riskanalys> 2016-05-09

Bilagor

Bilaga 1 Systemlista

Bilaga 2 Inventering av verksamhetssystem - frågeformulär

Bilaga 3 Inventering av regelverk och rutiner

Bilaga 4 Utredda behov av processkartläggning och klassificeringsstruktur – frågeformulär

Bilaga 5 Budget – delprojekt 2, Förbereda för e-arkiv

Avsiktsförklaring att från och med 2019 inträda i kommunalförbundet Sydarkivera

Sydarkiveras verksamhetsidé

Kommunalförbundet Sydarkivera är en organisation som har till uppgift att, åt sina medlemmar, bevara information för framtida generationer. Det innebär att uppfylla krav på säkerhet, pålitlighet och hållbarhet på ett kostnadseffektivt sätt för att bli en arkivmyndighet värd att lita på.

Bakgrund

Sydarkivera bildades 2015 bland annat för att sköta arkivläggning åt förbundsmedlemmar avseende it-baserade verksamhetssystem, förvaltning av gemensamt arkivsystem, råd och stöd när det gäller dokumenthantering och arkiv samt arkivmyndighetsfunktioner i form av tillsyn, deponi och samråd. Sydarkivera samarbetar med flera andra projekt och initiativ genom gemensamma utbildningar, aktiviteter och projekt. Information om verksamheten och styrande dokument publiceras via adressen www.sydarkivera.se.

Utgångspunkt för inträde i förbundet

Vi vill arbeta tillsammans för en säker långsiktig informationsförsörjning och att förbundsmedlemmarna ska ha ett arkiv värt att lita på.

- ☐ Medborgare ska ha tillgång till samma tjänster för att ta del av information oberoende av vilken kommun som har haft hand om verksamheten.
- ☐ Gemensamma arkivmyndighetsfunktioner i form av tillsyn, deponi och samråd inom ramen för Sydarkivera.
- ☐ Som förbundsmedlem kommer vi aktivt arbeta för att kartlägga informationshantering och följa Sydarkiveras gemensamma standarder och riktlinjer i samband med att nya system upphandlas eller utvecklas.
- ☐ Som blivande förbundsmedlem är vi beredda att finansiera kostnaderna för ingående samt bastjänsterna i Sydarkivera.
- ☐ Sydarkivera hanterar varierande behov hos medlemmarna när det gäller arkivering och långsiktig informationsförsörjning.

Mål med anslutning till Sydarkivera

Samverka i en kostnadseffektiv och kompetent arkivorganisation för att framtidssäkra kommunens informationshantering.

Förbehåll

Kostnader för att ansluta till Sydarkivera blir hanterliga och att det förslag till anslutningsplan som tas fram samt de tjänster som Sydarkivera erbjuder motsvarar anslutande organisations behov och förutsättningar. Avsiktsförklaringen blir ogiltig vid det tillfälle ansökande kommuns/ organisations beslutande organ inte upptar Sydarkiveras förbundsordning för beslut, eller avslår inträde genom att

inte godkänna Sydarkiveras förbundsordning, inom det kalenderår som Sydarkiveras förbundsfullmäktige har godkänt ansökande medlemmens inträde.

Ansvarsfördelning efter samgående

För att uppnå den gemensamma verksamhetsidén behöver samtliga deltagande organisationer vara med och stötta varandra, gemensamt sprida och kommunicera det material som tas fram inom förbundets verksamhet.

Sydarkivera ansvarar för att leda och driva den gemensamma arkivverksamheten, tillhandahålla specialistkompetens och stödja deltagande organisationer genom utbildning, dokumentation, informationsträffar och arbetsmöten.

Förbundsmedlemmar ansvarar för informationsförvaltning i den löpande verksamheten.

Anslutningsprocessen i översikt

- Beslut om avsiktsförklaring i kommunstyrelsen.
- Beslut i Sydarkiveras förbundsfullmäktige.
- Anslutningsöverenskommelse undertecknas av kommunchef/ motsvarande och Sydarkiveras förbundschef.
- Anslutningsplan upprättas för de kommuner som lämnat avsiktsförklaring och samordnare för anslutningen utses.
- Anslutningsprojekt genomförs av Sydarkivera tillsammans med anslutande organisationer.
- Formella beslut tas i tillträdande kommuns fullmäktige.
- Inträde i kommunalförbundet.

Undertecknande av avsiktsförklaring

Datum:

Organisation:

.....
Underskrift

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

.....
Namnförtydligande

10

KS AU § 217

KS KF/2017:333 - 026

Förslag till fastställande av Jämställdhetsplan**Ärendebeskrivning**

Enligt tidsplanen för kommunstyrelsens arbetsutskott ska Jämställdhetsplan för Lomma kommun följas upp årligen.

Enligt nya lagkrav ska arbetsgivare upprätta en åtgärdsplan för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. En sådan åtgärdsplan ersätter jämställdhetsplan och mångfaldsplan. Arbetet med åtgärdsplanen har påbörjats och beräknas vara klar under år 2018.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-11-22 från HR-chefen
- Jämställdhetsplan för Lomma kommun

Arbetsutskottets handläggning

Vid arbetsutskottets sammanträde lämnar HR-chef Marie Härstedt en redogörelse.

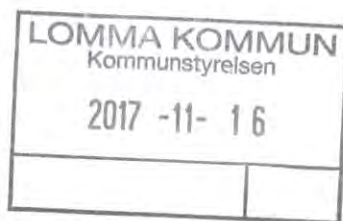
Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Kommunstyrelsen beslutar att fastställa nuvarande Jämställdhetsplan att gälla även under år 2018, dock längst till och med det att åtgärdsplanen för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter är fastställd.

Sändlista

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
HR-avdelningen

2017-11-22

Vår referens:

Direkttel:

E-post:

Diariernr:

Er referens:

Kommunstyrelsen

Jämställdhetsplan

Jämställdhetsplan (2015-2017): Enligt nya lagkrav ska arbetsgivare upprätta en åtgärdsplan för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet utifrån samtliga diskrimineringsgrunder. En sådan åtgärdsplan ersätter jämställdhetsplan och mångfaldsplan. Arbetet med åtgärdsplanen har påbörjats och beräknas vara klar under 2018.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår Kommunstyrelsen besluta att förlänga nuvarande jämställdhetsplan att även gälla under 2018 dock längst till och med att åtgärdsplanen för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter är fastställd.

Marie Härstedt
HR-chef

R. 3.1**JÄMSTÄLLDHETSPLAN FÖR LOMMA KOMMUN****Denna plan anger inriktningen på
jämsällldhetsarbetet 2015-2017**

Nuvarande diskrimineringslag började gälla 2009-01-01 (2008:567). Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Enligt diskrimineringslagens kap 3, § 13, ska arbetsgivaren vart tredje år upprätta eller uppdatera planen för sitt jämsällldhetsarbete. I Lomma kommun är det beslutat att jämsällldhetsplanen ska revideras årligen.

Föregående plan är diskuterad på arbetsplatsträffar och i samverkansgrupper. Synpunkter ska lämnas in till kommuncentrala samverkansgruppen och hänsyn ska tas till dessa vid revideringen. Inga förslag eller synpunkter har inkommit till kommuncentrala samverkansgruppen.

Förslaget till jämsällldhetsplan är utarbetad av personalstrateger och personalchef.

Förslaget till plan är diskuterat i kommuncentrala samverkansgruppen som består av kommundirektör, personalchef, personalstrateg samt fackliga företrädare.

Inledning

Nedan angivna mål är hämtade ur diskrimineringslagen kap 3, § § 4-10, och planen ska innehålla åtgärder för att uppnå dessa mål.

”Arbetsgivaren ska genomföra sådana åtgärder som med hänsyn till arbetsgivarens resurser och omständigheter i övrigt kan krävas för att arbetsförhållandena ska lämpa sig för alla arbetstagare oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.” (§ 4)

”Arbetsgivaren ska underlätta för både kvinnliga och manliga arbetstagare att förena förvärvsarbete och föräldraskap.” (§ 5)

”Arbetsgivaren ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon arbetstagare utsätts för trakasserier eller repressalier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning eller för sexuella trakasserier.” (§ 6)

”Arbetsgivaren ska verka för att personer oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning ges möjlighet att söka lediga anställningar.” (§ 7)

”Arbetsgivaren ska genom utbildning, kompetensutveckling och andra lämpliga åtgärder främja en jämn fördelning mellan kvinnor och män i skilda typer av arbete och inom olika kategorier av arbetstagare.” (§ 8)

”När det på en arbetsplats inte råder en i huvudsak jämn fördelning mellan kvinnor och män i en viss typ av arbete eller inom en viss kategori av arbetstagare, ska arbetsgivaren vid nyanställningar särskilt anstränga sig för att få sökande av det underrepresenterade könet. Arbetsgivaren ska försöka se till att andelen arbetstagare av det underrepresenterade könet efter hand ökar.

Första stycket ska dock inte tillämpas, om särskilda skäl talar emot sådana åtgärder eller åtgärderna rimligen inte kan krävas med hänsyn till arbetsgivarens resurser och omständigheterna i övrigt.” (§ 9)

”I syfte att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga skillnader i lön och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män ska arbetsgivaren vart tredje år kartlägga och analysera

- bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor som tillämpas hos arbetsgivaren, och
- löneskillnader mellan kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika eller likvärdigt.

Arbetsgivaren ska bedöma om förekommande löneskillnader har direkt eller indirekt samband med kön. Bedömningen ska särskilt avse skillnader mellan

- kvinnor och män som utför arbete som är att betrakta som lika, och
 - grupp med arbetstagare som utför arbete som är eller brukar anses vara kvinnodominerat och grupp med arbetstagare som utför arbete som är att betrakta som likvärdigt med sådant arbete men inte är eller brukar anses vara kvinnodominerat.”
- (§ 10)

1. Mål och åtgärder

Begreppet jämställdhet innebär att alla människor har samma värde och ska ges samma möjligheter, oavsett kön, att utveckla sina speciella egenskaper på bästa möjliga sätt. Alla människor är unika och de unika egenskaperna kompletterar varandra för individens och kommunens bästa. De anställda, har olika erfarenheter och egenskaper. Det är nödvändigt att tillvarata de bästa av dessa erfarenheter och egenskaper hos både kvinnor och män så att man tillsammans kan skapa något som är bättre än vad vi kan skapa var för sig.

1.1 Lika lön och möjligheter för kvinnor och män

Målen

Arbetsförhållandena ska vara sådana att de lämpar sig för såväl män som kvinnor. Det gäller såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljön. Kommunens mål är att samtliga arbetsplatser ska vara utrustade så att både män och kvinnor kan anställas.

Utgjör eventuella osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor dels inom yrkesgruppen och dels mellan yrkesgrupper som har likvärdiga utbildningar och arbetsuppgifter.

Kvinnodominerade yrken ska lönemässigt uppvärderas i jämförelse med likvärdiga mansdominerade yrken.

Föräldralediga arbetstagare ska följa löneutvecklingen.

Vid nyanställningar ska lönesättningen och andra ersättningar inte vara beroende av arbetstagarens kön.

Det får inte förekomma någon direkt eller indirekt diskriminering under rekryteringsprocessen.

Långsiktigt mål är att varje arbetsplats ska ha jämn fördelning av män och kvinnor, det vill säga i detta sammanhang minst 40 % av vardera könet. Vid rekrytering av det underrepresenterade könet ska delmålet vara att det finns minst två personer av det underrepresenterade könet på varje arbetsplats. Detta för att öka trivselen och öka möjligheten att berörda stannar kvar på arbetsplatsen.

Målet är att erbjuda alla heltidsanställning. Varje chef/arbetsledare har till uppgift att vid utvecklingssamtal undersöka om den anställda vill utöka sin sysselsättningsgrad och sedan arbeta för att tillgodose detta.

Åtgärder

Varje chef/arbetsledare har till uppgift att se till att den fysiska och psykosociala arbetsmiljön möjliggör att både män och kvinnor kan anställas. Skulle det förekomma några ojämställda förhållanden på arbetsplatsen är det chefen/arbetsledarens ansvar att se till att åtgärda dessa.

Skyddsronder ska genomföras på arbetsplatserna och om det framkommer behov av åtgärder till förbättringar av arbetsmiljön som har med kön att göra, ska handlingsplan upprättas och åtgärder vidtas.

Vid platsannonsering ska formuleringarna i annonsen noga övervägas av varje chef/arbetsledare så att annonsen intresserar både män och kvinnor.

Det är chef/arbetsledare som ansvarar för att intervjuerna genomförs på ett rättvist och konsekvent sätt och att ingen diskriminering förekommer, vare sig när intervjun genomförs eller när resultatet av den värderas. Slutsatserna av en anställningsintervju ska vara baserade på könsneutrala fakta och på en bedömning av den sökandes kompetens.

När en chef/arbetsledare tillsätter intervjugrupper bör de bestå av både män och kvinnor.

Vid nyanställning ges det underrepresenterade könet företräde vid lika meriter, så kallad positiv särbehandling.

Vid nyanställning påverkas lönesättningen aktivt så att den blir riktig ur ansvars-, skicklighets- och marknadsaspekt oavsett kön. När chef/arbetsledare samråder om lönesättningen med personalavdelningen betonas alltid jämställdhetsaspekten.

Chefer/arbetsledare ska vid varje lönesättning vara uppmärksamma på att inga osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor uppkommer.

Då verksamheternas karaktär är könssegregerad, där kvinnor i högre utsträckning återfinns i lägre betalda arbeten än män, kommer arbetsgivaren att göra riktade satsningar för kvinnor även i framtida löneförhandlingar.

Lönekriterier har arbetats fram på samtliga arbetsplatser, då individuell lönesättning tillämpas i enlighet med de centrala avtalen. Lönesättningen styrs av beslutade anvisningar för lönesättning, ovan nämnda lönekriterier och tillgången på arbetskraft. Inför varje lönerevision ska samtliga arbetsplatser uppdatera redan fastställda lönekriterier. Vid utarbetande av lönekriterierna ska jämställdhetsaspekten alltid beaktas. Lönekriterierna ska vara väl kända på arbetsplatsen. Ansvarig för detta är respektive chef/arbetsledare.

Personalavdelningen fortsätter att utveckla arbetet med arbetsvärderingssystemet Lönevågen i syfte att upptäcka osakliga löneskillnader. Resultatet av lönekartläggningen sammanställs i en treårig åtgärdsplan.

1.2 Jämn fördelning mellan kvinnor och män på chefsbefattningar, i arbetsgrupper och i utvecklingsprogram

Målen

Arbetsgivaren har målet att inga arbetsgrupper bör innehålla deltagare av endast det ena könet.

Möjlighet att delta i olika utvecklingsinsatser ska vara lika för båda könen.

I allt utvecklingsarbete ska en aktiv diskussion kring jämställdhet ingå.

I utbildningsinsatser ska jämställdhetsaspekten ges ett naturligt utrymme och utbildningsansvarig blir också jämställdhetsansvarig i detta sammanhang.

Jämställdhetsfrågorna ska behandlas som en del av arbetsmiljöarbetet och ingå som ett naturligt led i diskussionerna på arbetsplatsträffar och i samverkansgrupper.

Målsättningen är också att ett nätverk ska kunna upprättas för män och kvinnor som ingår i arbetsgrupper och tillhör det underrepresenterade könet. Arbetsgivaren uppmuntrar sådana projekt och kan lämna visst ekonomiskt bidrag. Mönsterbrytare ska stödjas och uppmuntras. Mentorskap ska införas för nyanställda som ingår i arbetsgrupper och tillhör det underrepresenterade könet.

Åtgärder

Ett lokalt samverkansavtal har slutits med de fackliga organisationerna. I det lokala samverkanssystemet ingår jämställdhetsfrågorna som en naturlig del och ansvarig för frågorna är chef/arbetsledare.

Vid diskussion om jämställdhetsfrågor på arbetsplatsträffar finns material att låna på personalavdelningen, t ex informationsmaterial om härskarteknikerna.

De fem härskarteknikerna är ett begrepp som lanserats av socialpsykologen Berit Ås. Dessa tekniker används medvetet eller omedvetet i olika situationer, t.ex. vid sammanträden och olika arbetssituationer.

Teknikerna är:

- Osynliggörande
- Förlöjligande
- Undanhållande av information
- Dubbelbesträffning
- Påförande av skuld och skam

Genom att sprida kunskap kring härskarteknikerna, kan man bättre hantera uppkomna situationer. "De fem härskarteknikerna" bör diskuteras på arbetsplatsträffarna. Det är respektive chef/arbetsledares ansvar att ta upp diskussionen på arbetsplatsträffarna.

Varje chef/arbetsledare ska ta upp utbildningsbehovet vid utvecklingssamtalen med sina medarbetare och se till att kvinnor och män får samma möjligheter till utbildning.

Trainee-program genomförs tillsammans med 4 YES-kommunerna. Jämställdhetsaspekten beaktas vid uttagningen och under programmets genomförande. Ansvarig för trainee-programmet är kommunledningskontorets ledningsgrupp.

Arbetsgivaren ska öka det underrepresenterade könets möjlighet att vikariera på högre chefsbefattningar. Vid tillsättande av chefsbefattningar ska vid lika meriter det underrepresenterade könet prioriteras till dessa tjänster, så kallad positiv särbehandling.

Artiklar i personaltidningen Ankaret ska presentera personer som tillhör det underrepresenterade könet på arbetsplatser i syfte att uppmuntra fler att välja icke könstraditionella yrken. Ansvarig för dessa artiklar är redaktionskommittén för Ankaret.

Jämställdhet ska diskuteras på kommuncentrala samverkansgruppen.

Jämställdhetsplanen ska tryckas upp och spridas till samtliga arbetsplatser och samverkansgrupper för genomgång och diskussion. Respektive arbetsledare ansvarar för att den tas upp till diskussion på arbetsplatsträffarna och respektive chef för att den tas upp på samverkansgrupperna. Det är viktigt att det förs en diskussion om jämställdhetsarbetet på arbetsplatsträffar och samverkansgrupper.

1.3 Möjlighet att förena arbete och föräldraskap

Målen

Arbetet ska organiseras på så sätt att uppgifterna ska kunna utföras oavsett kön, ålder och familjeansvar.

För att man ska kunna förena förvärvsarbete med föräldraskap måste arbetsförhållandena i största möjliga mån anpassas till föräldraskapets krav. Arbetsgivaren ska anstränga sig för att skapa arbetsförhållanden som underlättar för både kvinnliga och manliga anställda att dela familjeansvaret. Detta gäller till exempel, arbetstider, personalkonferenser, sammanträden, utbildning och resor.

Arbetet ska organiseras så att övertid i så liten grad som möjligt behöver vidtas.

Protokoll från arbetsplatsträffar ska skickas hem till den föräldralediga. Föräldralediga ska även inbjudas att delta i personalkonferenser för att underlätta återgång i arbetet.

Utvecklingssamtal ska erbjudas de som varit eller är föräldralediga.

Önskemål om att arbeta hemma vid behov ska tillgodoses, om inte verksamheten lägger hinder i vägen.

Information om föräldraledighet samt tillhörande regler ska lämnas i personaltidningen Ankaret med ambitionen att ange ett positivt synsätt.

Åtgärder

Flexibel arbetstid tillämpas idag där arbetsförhållandena möjliggör detsamma. Även olika arbetstidsmodeller tillämpas i verksamheterna.

På arbetsplatsträffarna ska föras diskussioner om eventuella nya flexibla lösningar för att underlätta för föräldrar. Ansvaret ligger på respektive chef/arbetsledare.

Tekniska möjligheter för att arbeta hemifrån finns redan, dock ska detta alltid ske i samråd med chef/arbetsledare.

Chef/arbetsledare ansvarar för att föräldralediga hålls informerade om verksamheten, till exempel genom att skicka hem protokoll från arbetsplatsträffar, att erbjuda deltagande i personalkonferenser samt att erbjuda utvecklingssamtal.

Förändringar i reglerna föräldraledighet kommer att informeras om i personaltidningen Ankaret.

Chef/arbetsledare ansvarar för att utbildningar, konferenser, sammanträden, etc, förläggs på sådana tider och platser, så att det går att förena arbetet med föräldraskapet.

1.4 Kränkande särbehandling

Kränkande särbehandling handlar om olika typer av mobbningsbeteende/maktbeteende. Lomma kommun har valt att kalla alla former av trakasserier för kränkande särbehandling. Sexuella trakasserier är dock en problematik i sig som särskilt kommer att lyftas fram.

Mål

Alla anställda ska känna trygghet på sina arbetsplatser, kränkande särbehandling ska förebyggas.

Ingen, varken man eller kvinna, ska utsättas för sexuella trakasserier eller repressalier på grund av anmälan om könsdiskriminering eller trakasserier.

Kommunen ska se till att kränkande särbehandling och sexuella trakasserier **inte** förekommer och om så ändå sker, på alla sätt se till att de upphör.

Samtliga anställda ska känna till Lomma kommuns policy, åtgärder och handledning vid kränkande särbehandling och sexuella trakasserier.

Det får inte förekomma kränkande bilder, förnedrande attityder eller nedvärderande språkbruk, som kan medföra att anställda blir utsatta för sexuella trakasserier eller trakasserier på grund av kön.

Åtgärder

Arbetsmiljöutbildning för chefer/arbetsledare har genomförts varvid även kränkande särbehandling och sexuella trakasserier har behandlats. Erfarenheterna från utbildningen har samlats i en gemensam handlingsplan vilken ingår i kommunens arbetsmiljöhandbok. Personalavdelningen ansvarar för att arbetsmiljöhandboken hålls ajour.

Alla anställda ska informeras om handlingsplanen för kränkande särbehandling och sexuella trakasserier.

För de som anser sig blivit utsatta för kränkande särbehandling eller sexuella trakasserier har utsetts kontaktpersoner på personalavdelningen, nämligen personalstrateg och personalchef.

Rutiner för kränkande särbehandling ska tas upp inom ramen för det årliga systematiska arbetsmiljöarbetet.

Skulle uppgifter om kränkande särbehandling eller sexuella trakasserier framkomma under utvecklingssamtalen eller i det systematiska arbetsmiljöarbetet ska omedelbart en utredning startas och åtgärder vidtas för att få slut på trakasserierna. Varje chef/arbetsledare ansvarar för att utredning genomförs och åtgärder vidtas, dock i samråd med personalchefen.

På arbetsplatsträffarna ska informeras om reglerna kring sexuella trakasserier och kränkande särbehandling som ingår i kommunens arbetsmiljöhandbok. Det är chefen/arbetsledarens ansvar att se till att information ges i samband med arbetsplatsträffar.

Bilder eller annat som uppfattas som könskränkande får inte förekomma, varken i form av affischer, bilder eller i datorer, utan ska omedelbart avlägsnas. Ansvarig är chef/arbetsledare.

Alla anställda har ett eget ansvar att medverka till en miljö där det inte förekommer agerande, kommentarer eller andra nedsättande uttalande grundade på kön som kan upplevas som kränkande.

1.5 Jämställdhetsarbete hos anlitate entreprenörer

Mål

Lomma kommun arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor. Därför ska man i upphandlingar säkerställa att entreprenörerna uppfyller gällande lagar och att entreprenörerna är väl förtrodda med Lomma kommuns jämställdhetsplan.

2. Ansvariga personer

Ytterst ansvariga för jämställdhetsarbetet är kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen fastställer jämställdhetsplanen och avsätter medel för jämställdhetsarbetet.

Chefer/arbetsledare på olika nivåer i organisationen ska ansvara för att ett aktivt och målinriktat jämställdhetsarbete bedrivs, vilket innebär att det ska ingå som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Kommuncentrala samverkansgruppen, som består av representanter från arbetsgivaren och de fackliga organisationerna, ska tillse att det bedrivs ett aktivt jämställdhetsarbete. Ansvaret för jämställdhetsarbetet följer organisationen i övrigt och är decentraliserat.

Sammanställning över förvaltningarnas mål och åtgärder för jämställdhetsarbetet ska redovisas i samverkansgrupperna för vidare befordran till kommuncentrala samverkansgruppen.

3. Budget

Medel avsätts av kommunstyrelsen till utbildnings- och informationsinsatser samt till trycksaker.

4. Utvärdering och uppföljning

Kommuncentrala samverkansgruppen ska följa upp planen och komma med förslag till förbättringar samt förslag till mål och åtgärder för kommande period.

I samband med revideringen ska kommunstyrelsen hållas informerad om vidtagna åtgärder, och vid behov påskynda arbetet inom de områden där resultat inte uppnåtts.

5. Utvärdering av Jämställdhetsplanen 2012

Avsnitt 1.1 Lika lön och möjligheter för män och kvinnor

Lönekartläggningen tas upp för diskussion i kommuncentrala samverkansgruppen med möjlighet för de fackliga organisationerna att framföra synpunkter på arbetsmetoden. En ny lönekartläggning genomfördes i november 2013. Lönekartläggningen har redovisats i kommuncentrala samverkansgruppen.

Lönekartläggningen 2013 visade inte på några osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor. Någon åtgärdsplan behövde därmed inte upprättas.

Föräldralediga arbetstagare följer löneutvecklingen genom att få ett grundpåslag, men det utgår inget för den individuella prestationen då den inte går att bedöma eftersom de inte är i tjänst.

Samtliga arbetsplatser ska vara utrustade så att både män och kvinnor kan anställas. Det pågår en kontinuerlig översyn av arbetsplatserna i samband med de årliga skydds ronderna.

Varje annons som skickas in till personalavdelningen granskas när det gäller formuleringar, så att annonsen ska locka både män och kvinnor. Vid behov införs även en skrivning om att vi gärna ser sökande av det underrepresenterade könet.

Chefer/arbetsledare har till uppgift att se över sin organisation vid varje vakans för att erbjuda deltidsanställda en heltidsanställning. För ett flertal medarbetare har det blivit möjligt att arbeta heltid tack vare större möjlighet att påverka sin arbetstid.

Lönekriterier finns utarbetade på samtliga arbetsplatser. För att lönekriterierna ska kunna läggas till grund för en rättvis lönesättning krävs att de ständigt omprövas, så att de har acceptans i arbetsgrupperna och är kända av alla medarbetare.

Avsnitt 1.2 Jämn fördelning mellan män och kvinnor på chefsbefattningar, i arbetsgrupper och i utvecklingsprogram

Möjlighet att delta i olika utvecklingsinsatser är lika för män och kvinnor. Utbildningar och andra utvecklingsinsatser förläggs så långt det är möjligt på dagtid för att man ska kunna kombinera utbildning med ansvaret som förälder.

Jämställdhetsplanen ska vara diskuterad på samtliga enheters arbetsplatsträffar. Trots diskussioner på arbetsplatsträffarna har det inte resulterat i några nya förslag på mål och åtgärder. Bedömningen är att det förekommer en levande diskussion i verksamheterna även om det inte leder till några konkreta mål och åtgärder.

Jämställdhetsfrågorna ska behandlas som en naturlig del i det dagliga arbetet. Upprättande och revidering av jämställdhetsplanen är inte aktivt jämställdhetsarbete. Det aktiva jämställdhetsarbetet måste ske ute i organisationen och i den vardagliga arbetssituationen. Det gäller att tänka jämställt och ta på sig "genusglasögonen" i vardagssituationerna.

Trainee-programmet fortsätter att genomföras och jämställdhetsaspekten beaktas vid uttagning till programmet och vid dess genomförande.

Jämställdhetsplanen har funnits tillgänglig för diskussion på samtliga arbetsplatser. Diskussioner kring jämställdhetsplanen har förts ute i verksamheten och även om diskussionen inte resulterat i några konkreta nya mål och åtgärder, så har processen ändå kommit igång.

Avsnitt 1.3 Möjlighet att förena arbete och föräldraskap

Flexibla arbetstidsmodeller införs på allt fler arbetsplatser och har slagit väl ut och utvecklingen fortsätter. Allt fler medarbetare har fått möjlighet att påverka sina arbetstider.

Utvecklingssamtal erbjuds samtliga medarbetare som är föräldralediga.

11

KS AU § 218

KS KF/2017:335 - 026

Förslag till fastställande av Anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö**Ärendebeskrivning**

Föreligger förslag till nya Anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-11-22 från HR-chefen
- Bilaga: Förslag till anvisningar för organisatorisk- och social arbetsmiljö

Arbetsutskottets handläggning

- Vid arbetsutskottets sammanträde lämnar HR-chef Marie Härstedt en redogörelse.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Kommunstyrelsen beslutar att fastställa Anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö i enlighet med bilaga.

./.

Bilaga.

Sändlista

Utdragsbestyrkande

 . L. B.

Anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4)

Organisatorisk och social arbetsmiljö

Syftet med föreskriften (AFS 2015:4) är att främja en god arbetsmiljö och förebygga risk för ohälsa på grund av organisatoriska och sociala förhållanden i arbetsmiljön. Det är arbetsgivaren som ansvarar för att föreskrifterna följs.

Arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö är en del av det ordinarie systematiska arbetsmiljöarbetet och denna föreskrift förtydligar krav som rör organisatoriska och sociala faktorer i arbetsmiljön. De organisatoriska och sociala faktorer som förtydligas är:

- Kunskap att förebygga och hantera organisatoriska och sociala faktorer
- Mål för den organisatoriska och sociala miljön
- Ohälsosam arbetsbelastning
- Medarbetarnas kännedom om sina arbetsuppgifter, mål, instruktioner och prioriteringar
- Arbetstider som kan leda till ohälsa
- Kränkande särbehandling

Vad är organisatorisk och social arbetsmiljö?

Med organisatorisk arbetsmiljö menas de villkor och förutsättningar i arbetet som handlar om ledning, styrning, kommunikation, delaktighet, handlingsutrymme, fördelning av arbetsuppgifter samt krav, resurser och ansvar. Begreppet social arbetsmiljö används för att beskriva de villkor och förutsättningar i arbetet som inkluderar socialt samspel, samarbete och socialt stöd från chefer och kolleger.

Kunskaper

En arbetsgivare som bedriver en verksamhet ska se till att chefer och arbetsledare har nedanstående kunskaper:

- Hur man förebygger och hanterar ohälsosam arbetsbelastning.
- Hur man förebygger och hanterar kränkande särbehandling.

Detta är generella kunskapskrav som omfattar alla arbetsplatser. Det är arbetsgivaren som ska se till att det finns förutsättningar att omsätta dessa kunskaper i praktiken. Ett sätt att tillföra kunskaper är att ge utbildning, gärna för chefer, arbetsledare och skyddsombud tillsammans. Det underlättar för chefer och arbetsledare när även skyddsombuden har motsvarande kunskaper. Utbildning kan ges av företagshälsovård eller annan resurs med kompetens inom området.

Mål

Sjukfrånvaron ska minska.

HME-index tal i medarbetarenkät ska öka.

AB ✓. 3.

Arbetsbelastning

Arbetsgivaren ska se till att de arbetsuppgifter och befogenheter som tilldelas arbetstagaren inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning. Det innebär att resurserna ska anpassas till kraven i arbetet eller vice versa.

Arbetets krav

Kraven i arbetet omfattar arbetsmängd, svårighetsgrad, tidsgräns, emotionell påfrestning, kognitiv belastning och otydlighet i arbetsuppgifter.

Starkt psykiskt påfrestande arbete kan vara att bemöta människor i svåra situationer och att fatta svåra beslut där etiska dilemman ingår.

Resurser för arbetet

Rätt resurser bidrar till att hantera kraven och nå uppsatta mål i arbetet. Resurser kan bestå av arbetsmetoder, arbetsberedskap, kompetens, bemanning, socialt stöd från chef, återkoppling på arbetsinsats, möjligheter till kontroll i arbetet, möjligheter till återhämtning.

Planera och förebygg

För att möjliggöra balans mellan krav och resurser ska arbetsgivaren göra följande punkter kända för medarbetarna:

1. Är det känt vilka arbetsuppgifter de ska utföra
2. Är det känt vilket resultat som ska uppnås med arbetet
3. Om det finns särskilda sätt som arbetet ska utföras på och i så fall hur
4. Vilka arbetsuppgifter som ska prioriteras när tillgänglig tid inte räcker till för alla arbetsuppgifter som ska utföras
5. Vem de kan vända sig till för att få hjälp och stöd för att utföra arbetet

Genom att bedriva ett ledarskap som möjliggör regelbunden dialog med arbetstagarna kan tecken och signaler på ohälsosam arbetsbelastning uppmärksammas och obalansen rättas till.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) kan du som arbetsgivare minska risk för ohälsa på grund av arbetsbelastning, och skapa en utvecklande arbetsplats där det finns balans mellan krav och resurser.

Undersök

Undersökningar ska bedrivas regelbundet för att kunna identifiera risker och förebygga ohälsosam arbetsbelastning.

Riskbedöm

Utgå från undersökningarna för att bedöma om riskerna är allvarliga eller inte. Riskbedömningen ska alltid dokumenteras. Signaler på arbetsbelastning som bör riskbedömas:

AB ✓, B.

- Hög arbetsintensitet
- Upplevelse av otillräcklighet
- Bristande motivation, nedstämdhet
- Psykosomatiska symptom: värk, sömnbesvär, mag-tarmbesvär
- Konflikter, samarbetssvårigheter, kränkande särbehandling
- Olyckstillbud
- Sjukskrivningar

Åtgärda

De bakomliggande faktorerna och riskerna till arbetsbelastningen ska åtgärdas och föras in i en handlingsplan. Exempel på åtgärder som kan övervägas för att främja rimlig arbetsbelastning kan vara:

- Ändra prioriteringsordning
- Variera arbetsuppgifter
- Omfördelning av arbetsuppgifter
- Möjlighet till återhämtning
- Minska arbetsmängd
- Rutiner för att hantera krävande kunder eller patienter
- Öka bemanning
- Tillföra kunskaper
- Stöd från omgivningen
- Inflytande över sina arbetsförhållanden

Exempel på åtgärder angående krav i arbetet som är starkt psykiskt påfrestande:

- Professionell handledning
- Information och utbildning
- Hjälp och stöd från chefer och kollegor
- Rutiner för att hantera krävande situationer

Använd samverkan, arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal för dialog om riskerna.

Arbetstid

Arbetsgivaren ska, som en del i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, kontinuerligt undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp förläggning av arbetstider som kan medföra risker för ohälsa. Arbetsgivaren bör redan vid planeringen av arbetet ta hänsyn till hur arbetstidens förläggning kan inverka på arbetstagarnas hälsa.

Exempel på förläggning av arbetstider som kan medföra ohälsa är skiftarbete, nattarbete, delade arbetspass, stor omfattning av övertidsarbete, långa arbetspass, tidsmässigt gränslöst arbete och ständig närhet.

Gör en skriftlig handlingsplan med åtgärder som ska genomföras. Exempel på åtgärder som kan övervägas för att reducera risk för ohälsa vid förläggning av arbetstid:

- Uppmärksamma möjligheter till återhämtning (raster, pauser och enklare uppgifter)
- Rutiner för att begränsa kontakter på ledig tid (mobil, mail osv)

AB. 4.8.

Kränkande särbehandling

Att kränka betyder att genom ord eller handling förnedra någon eller några. Särbehandling innebär att bli behandlad annorlunda än andra på ett obegripligt och orättvist sätt och att riskera att hamna utanför arbetsplatsens gemenskap.

Tydliga exempel på kränkande särbehandling:

- Att inte bli hälsad på
- Att förolämpa, kritisera eller förlöjliga någon inför andra.
- Att bli utfrys
- Att exkluderas från möten som man borde få vara med på
- Att bli orättvist anklagad eller personligt uthängd
- Att medvetet sabotera eller försvåra arbetets utförande
- Sexuella trakasserier
- Olika former av diskriminering

Kränkande särbehandling är värre om det upprepas och pågår under en längre tid. I värsta fall kan det utvecklas till mobbning, där någon utsätts för systematiska kränkningar och inte kan försvara sig.

Om grunden för kränkande särbehandling är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder kan det också handla om diskriminering.

Åtgärder för att förebygga och motverka kränkande särbehandling

Inom Lomma kommun skall kränkande beteende eller bemötande så långt det är möjligt förebyggas och aldrig accepteras i organisationen. Alla anställda har ansvar för att skapa ett positivt arbetsklimat, behandla varandra med respekt och inte utsätta någon för kränkande särbehandling. Chefer/arbetsledare har nyckelroller när det gäller att forma den atmosfär och normer som skall gälla på arbetsställena. Dessutom har chefer/arbetsledare ansvar för att arbetet planeras och organiseras så att kränkande särbehandling förebyggs.

Om arbetsledningen undviker att reagera på signaler av kränkande särbehandling är det ett indirekt accepterande av att det fortgår. Därför måste chefen/arbetsledaren ta tag i situationen så snart misstanke finns och svara för att åtgärder snabbt sätts in. Ingen arbetstagare inom Lomma kommun skall utsättas för kränkande särbehandling.

Varje förvaltning skall i sina respektive samverkansgrupper, se till att de psykosociala och organisatoriska frågorna, får minst lika stor plats och hög status som arbetsmiljöfrågor av fysisk och teknisk art.

Råd till dig som är chef/arbetsledare

- Skapa normer på arbetsplatsen som uppmuntrar till ett positivt och respektingivande arbetsklimat.
- Tydliggör vilka regler som gäller på arbetsplatsen.
- Visa en fast och bestämd attityd mot förtal och lev upp till denna hållning.
- Eftersträva att arbetsuppgifter har ett meningsfullt innehåll och att varje medarbetares kunskaper och kapacitet tas till vara.

AB. 2.8.

- Bra introduktion till nyanställda så att de känner gemenskap i arbetsgruppen.

Undersök

Grundliga och regelbundna undersökningar ska genomföras för att förebygga att kränkande särbehandling förekommer. Exempelvis:

- Arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal
- Regelbunden dialog mellan arbetsgivare och medarbetare i det dagliga arbetet
- Medarbetarundersökningar
- Skyddsron
- Undersök avvikande händelser som skulle kunna leda till ohälsa genom avvikelserapportering. Tänk på att varje händelse som rapporteras inte behöver vara allvarlig i sig. Flera olika händelser kan peka på ett större problem

Åtgärder vid kränkande särbehandling

Om tecken på kränkande särbehandling visar sig skall motverkande åtgärder snarast vidtas och följas upp. Ansvaret för att åtgärder snabbt sätts in åvilar närmaste chef/arbetsledare.

- Fånga upp signaler tidigt och vänta inte
- Samtala först med den som utsatts för kränkande särbehandling och sedan med andra personer i arbetsgruppen för att finna lösningar. Det är viktigt att samtalet sker med respekt och i en atmosfär av öppenhet och ärlighet
- Medarbetaren har rätt att begära facklig medverkan
- Dokumentera vad som inträffar och gör en handlingsplan
- Om kränkande särbehandling har pågått så länge att det blivit låsta positioner mellan de inblandade kan omplacering bli aktuellt. Vid omplacering krävs förhandling enligt MBL

Vad kan jag som medarbetare och arbetskamrat göra?

- Bry dig om och våga agera
- Signalera så tidigt som möjligt till din chef/arbetsledare om att du märker att din arbetskamrat blir utsatt för kränkande särbehandling
- Medverka inte till att dölja kränkande särbehandling

Ansvaret för att behandla varandra med respekt har vi alla. Vi måste lära oss att acceptera att vi är olika, men att vi ändå måste kunna behandla varandra med respekt och utföra arbete tillsammans

När berörda av olika skäl inte kan vända sig till närmaste chef, eller få stöd av denne, kan den vända sig till:

- Närmast överordnad chef
- HR avdelningen
- Företagshälsovården
- Facklig organisation/skyddsombud/huvudskyddsombud

AB. L.S.

Kommunledningskontoret
HR-avdelningen

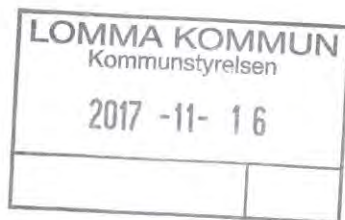
Vår referens:

Direkttel:

E-post:

Diariennr:

Er referens:

2017-11-22

Kommunstyrelsen

Nya anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö

Nya anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö har tagits fram och samverkats i kommuncentral samverkan 171024.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår Kommunstyrelsen besluta att fastställa Anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö enligt bilaga.

Marie Härstedt
HR-chef

Anvisningar för organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4)

Organisatorisk och social arbetsmiljö

Syftet med föreskriften (AFS 2015:4) är att främja en god arbetsmiljö och förebygga risk för ohälsa på grund av organisatoriska och sociala förhållanden i arbetsmiljön. Det är arbetsgivaren som ansvarar för att föreskrifterna följs.

Arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö är en del av det ordinarie systematiska arbetsmiljöarbetet och denna föreskrift förtydligar krav som rör organisatoriska och sociala faktorer i arbetsmiljön. De organisatoriska och sociala faktorer som förtydligas är:

- Kunskap att förebygga och hantera organisatoriska och sociala faktorer
- Mål för den organisatoriska och sociala miljön
- Ohälsosam arbetsbelastning
- Medarbetarnas kännedom om sina arbetsuppgifter, mål, instruktioner och prioriteringar
- Arbetstider som kan leda till ohälsa
- Kränkande särbehandling

Vad är organisatorisk och social arbetsmiljö?

Med organisatorisk arbetsmiljö menas de villkor och förutsättningar i arbetet som handlar om ledning, styrning, kommunikation, delaktighet, handlingsutrymme, fördelning av arbetsuppgifter samt krav, resurser och ansvar. Begreppet social arbetsmiljö används för att beskriva de villkor och förutsättningar i arbetet som inkluderar socialt samspel, samarbete och socialt stöd från chefer och kolleger.

Kunskaper

En arbetsgivare som bedriver en verksamhet ska se till att chefer och arbetsledare har nedanstående kunskaper:

- Hur man förebygger och hanterar ohälsosam arbetsbelastning.
- Hur man förebygger och hanterar kränkande särbehandling.

Detta är generella kunskapskrav som omfattar alla arbetsplatser. Det är arbetsgivaren som ska se till att det finns förutsättningar att omsätta dessa kunskaper i praktiken. Ett sätt att tillföra kunskaper är att ge utbildning, gärna för chefer, arbetsledare och skyddsombud tillsammans. Det underlättar för chefer och arbetsledare när även skyddsombuden har motsvarande kunskaper. Utbildning kan ges av företagshälsovård eller annan resurs med kompetens inom området.

Mål

Minskad sjukfrånvaro
HME-index tal i medarbetarenkät

Arbetsbelastning

Arbetsgivaren ska se till att de arbetsuppgifter och befogenheter som tilldelas arbetstagaren inte ger upphov till ohälsosam arbetsbelastning. Det innebär att resurserna ska anpassas till kraven i arbetet eller vice versa.

Arbetets krav

Kraven i arbetet omfattar arbetsmängd, svårighetsgrad, tidsgräns, emotionell påfrestning, kognitiv belastning och otydlighet i arbetsuppgifter.

Starkt psykiskt påfrestande arbete kan vara att bemöta människor i svåra situationer och att fatta svåra beslut där etiska dilemman ingår.

Resurser för arbetet

Rätt resurser bidrar till att hantera kraven och nå uppsatta mål i arbetet. Resurser kan bestå av arbetsmetoder, arbetsberedskap, kompetens, bemanning, socialt stöd från chef, återkoppling på arbetsinsats, möjligheter till kontroll i arbetet, möjligheter till återhämtning.

Planera och förebygg

För att möjliggöra balans mellan krav och resurser ska arbetsgivaren göra följande punkter kända för medarbetarna:

1. Är det känt vilka arbetsuppgifter de ska utföra.
2. Är det känt vilket resultat som ska uppnås med arbetet.
3. Om det finns särskilda sätt som arbetet ska utföras på och i så fall hur.
4. Vilka arbetsuppgifter som ska prioriteras när tillgänglig tid inte räcker till för alla arbetsuppgifter som ska utföras.
5. Vem de kan vända sig till för att få hjälp och stöd för att utföra arbetet.

Genom att bedriva ett ledarskap som möjliggör regelbunden dialog med arbetstagarna kan tecken och signaler på ohälsosam arbetsbelastning uppmärksammas och obalansen rättas till.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) kan du som arbetsgivare minska risk för ohälsa på grund av arbetsbelastning, och skapa en utvecklande arbetsplats där det finns balans mellan krav och resurser.

Undersök

Undersökningar ska bedrivas regelbundet för att kunna identifiera risker och förebygga ohälsosam arbetsbelastning. Lämpliga undersökningsmetoder är länkade längst ner på sidan.

Riskbedöm

Utgå från undersökningarna för att bedöma om riskerna är allvarliga eller inte. Riskbedömningen ska alltid dokumenteras. Signaler på arbetsbelastning som bör riskbedömas:

- Hög arbetsintensitet
- Upplevelse av otillräcklighet
- Bristande motivation, nedstämdhet
- Psykosomatiska symptom: värk, sömnbesvär, mag-tarmbesvär
- Konflikter, samarbetssvårigheter, kränkande särbehandling
- Olyckstillbud
- Sjukskrivningar

Åtgärda

De bakomliggande faktorerna och riskerna till arbetsbelastningen ska åtgärdas och föras in i en handlingsplan. Exempel på åtgärder som kan övervägas för att främja rimlig arbetsbelastning kan vara:

- Ändra prioriteringsordning.
- Variera arbetsuppgifter.
- Omfördelning av arbetsuppgifter
- Möjlighet till återhämtning.
- Minska arbetsmängd.
- Rutiner för att hantera krävande kunder eller patienter
- Öka bemanning.
- Tillföra kunskaper.
- Stöd från omgivningen.
- Inflytande över sina arbetsförhållanden.

Exempel på åtgärder angående krav i arbetet som är starkt psykiskt påfrestande:

- Professionell handledning.
- Information och utbildning.
- Hjälp och stöd från chefer och kollegor.
- Rutiner för att hantera krävande situationer.

Använd samverkan, arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal för dialog om riskerna.

Arbetstid

Arbetsgivaren ska, som en del i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, kontinuerligt undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp förläggning av arbetstider som kan medföra risker för ohälsa. Arbetsgivaren bör redan vid planeringen av arbetet ta hänsyn till hur arbetstidens förläggning kan inverka på arbetstagarnas hälsa.

Exempel på förläggning av arbetstider som kan medföra ohälsa är skiftarbete, nattarbete, delade arbetspass, stor omfattning av övertidsarbete, långa arbetspass, tidsmässigt gränslöst arbete och ständig närhet.

Gör en skriftlig handlingsplan med åtgärder som ska genomföras. Exempel på åtgärder som kan övervägas för att reducera risk för ohälsa vid förläggning av arbetstid:

- Uppmärksamma möjligheter till återhämtning (raster, pauser och enklare uppgifter)
- Rutiner för att begränsa kontakter på ledig tid (mobil, mail osv)

Kränkande särbehandling

Att kränka betyder att genom ord eller handling förnedra någon eller några. Särbehandling innebär att bli behandlad annorlunda än andra på ett obegripligt och orättvist sätt och att riskera att hamna utanför arbetsplatsens gemenskap.

Tydliga exempel på kränkande särbehandling:

- Att inte bli hälsad på
- Att förolämpa, kritisera eller förlöjliga någon inför andra.
- Att bli utfryst
- Att exkluderas från möten som man borde få vara med på
- Att bli orättvist anklagad eller personligt uthängd
- Att medvetet sabotera eller försvåra arbetets utförande
- Sexuella trakasserier
- Olika former av diskriminering

Kränkande särbehandling är värre om det upprepas och pågår under en längre tid. I värsta fall kan det utvecklas till mobbning, där någon utsätts för systematiska kränkningar och inte kan försvara sig.

Om grunden för kränkande särbehandling är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder kan det också handla om diskriminering.

Åtgärder för att förebygga och motverka kränkande särbehandling

Inom Lomma kommun skall kränkande beteende eller bemötande så långt det är möjligt förebyggas och aldrig accepteras i organisationen. Alla anställda har ansvar för att skapa ett positivt arbetsklimat, behandla varandra med respekt och inte utsätta någon för kränkande särbehandling. Chefer/arbetsledare har nyckelroller när det gäller att forma den atmosfär och normer som skall gälla på arbetsställena. Dessutom har chefer/arbetsledare ansvar för att arbetet planeras och organiseras så att kränkande särbehandling förebyggs.

Om arbetsledningen undviker att reagera på signaler av kränkande särbehandling är det ett indirekt accepterande av att det fortgår. Därför måste chefen/arbetsledaren ta tag i situationen så snart misstanke finns och svara för att åtgärder snabbt sätts in. Ingen arbetstagare inom Lomma kommun skall utsättas för kränkande särbehandling.

Varje förvaltning skall i sina respektive samverkansgrupper, se till att de psykosociala och organisatoriska frågorna, får minst lika stor plats och hög status som arbetsmiljöfrågor av fysisk och teknisk art.

Råd till dig som är chef/arbetsledare

- Skapa normer på arbetsplatsen som uppmuntrar till ett positivt och respektingivande arbetsklimat.
- Tydliggör vilka regler som gäller på arbetsplatsen.
- Visa en fast och bestämd attityd mot förtal och lev upp till denna hållning.
- Eftersträva att arbetsuppgifter har ett meningsfullt innehåll och att varje medarbetares kunskaper och kapacitet tas till vara.

- Bra introduktion till nyanställda så att de känner gemenskap i arbetsgruppen.

Undersök

Grundliga och regelbundna undersökningar ska genomföras för att förebygga att kränkande särbehandling förekommer. Exempelvis:

- Arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal.
- Regelbunden dialog mellan arbetsgivare och medarbetare i det dagliga arbetet.
- Medarbetarundersökningar.
- Skyddsround.
- Undersök avvikande händelser som skulle kunna leda till ohälsa genom avvikelserapportering. Tänk på att varje händelse som rapporteras inte behöver vara allvarlig i sig. Flera olika händelser kan peka på ett större problem.

Åtgärder vid kränkande särbehandling

Om tecken på kränkande särbehandling visar sig skall motverkande åtgärder snarast vidtas och följas upp. Ansvaret för att åtgärder snabbt sätts in åvilar närmaste chef/arbetsledare.

- Fånga upp signaler tidigt och vänta inte.
- Samtala först med den som utsatts för kränkande särbehandling och sedan med andra personer i arbetsgruppen för att finna lösningar. Det är viktigt att samtalet sker med respekt och i en atmosfär av öppenhet och ärlighet.
- Medarbetaren har rätt att begära facklig medverkan.
- Dokumentera vad som inträffar och gör en handlingsplan.
- Om kränkande särbehandling har pågått så länge att det blivit låsta positioner mellan de inblandade kan omplacering blir aktuellt. Vid omplacering krävs förhandling enligt MBL.

Vad kan jag som medarbetare och arbetskamrat göra?

- Bry dig om och våga agera.
- Signalera så tidigt som möjligt till din chef/arbetsledare om att du märker att din arbetskamrat blir utsatt för kränkande särbehandling.
- Medverka inte till att dölja kränkande särbehandling.

Ansvaret för att behandla varandra med respekt har vi alla. Vi måste lära oss att acceptera att vi är olika, men att vi ändå måste kunna behandla varandra med respekt och utföra arbete tillsammans.

När berörda av olika skäl inte kan vända sig till närmaste chef, eller få stöd av denne, kan den vända sig till:

- Närmast överordnad chef.
- HR avdelningen
- Företagshälsovården
- Facklig organisation/skyddsombud/huvudskyddsombud

12

KS AU § 219

KS KF/2017:334 - 026

Förslag till fastställande av Anvisningar för rehabiliteringsarbetet**Ärendebeskrivning**

Föreligger förslag till nya Anvisningar för rehabiliteringsarbetet.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2017-11-22 från HR-chefen
- Bilaga: Förslag till anvisningar för rehabiliteringsarbetet

Arbetsutskottets handläggning

- Vid arbetsutskottets sammanträde lämnar HR-chef Marie Härstedt en redogörelse.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Kommunstyrelsen fastställer Anvisningar för rehabiliteringsarbetet i enlighet med bilaga.

./.

Bilaga.

Sändlista

Utdragsbestyrkande

AB L.B.

Rehabiliteringsprocess

1 Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar

En sund och hälsosam arbetsplats ökar förutsättningarna för ett aktivt rehabiliterings- och anpassningsarbete. Rehabilitering är ett samlingsbegrepp för alla medicinska, psykologiska, sociala och arbetslivsinriktade åtgärder som ska stödja och hjälpa den medarbetare som är sjuk eller skadad att återfå sin arbetsförmåga. Rehabiliteringsarbetet ska vara en naturlig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet på våra arbetsplatser. En framgångsrik rehabilitering förutsätter samverkan mellan olika aktörer, där medarbetarens egen medverkan är av avgörande betydelse.

Innebörden av rehabiliteringsansvaret hämtar bland annat sitt innehåll från arbetsmiljölagen (AML) och Socialförsäkringsbalken (SFB). Enligt AML ska arbetsgivaren vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att en arbetstagare utsätts för ohälsa eller olycksfall. Arbetsgivaren ska vidare se till att det finns, en på lämpligt sätt, organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet på arbetsplatsen. Av 30 kap. SFB framgår att arbetsgivaren ska svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

Rehabiliteringsansvaret innebär att arbetsgivaren med arbetslivsinriktad rehabilitering ska göra allt som är möjligt för att den sjukskrivne medarbetaren ska kunna återfå sin arbetsförmåga och återgå till sitt arbete. Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar kräver ett tidigt och systematiskt agerande. En rehabiliteringskedja och en bortre gräns reglerar hur länge sjukpenning kan utgå. Genom tydlig dokumentation och genom återkommande utvärdering av insatser och åtgärder, både under och efter rehabiliteringen, kvalitetssäkras processen.

2 Ansvar och roller

Rehabiliteringsprocessen omfattar många aktörers insatser, bedömningar och beslut. Flera professioner deltar och grunden för att processen ska fungera väl bygger på god samverkan. Det är viktigt att känna till vars och ens uppgift och ansvar. Det övergripande rehabiliteringsansvaret ligger alltid hos närmaste chef.

2.1 Dokumentation

Rehabiliteringsprocessen med handlingsplaner och rehabiliteringsmöten ska dokumenteras genom minnesanteckningar och nedskrivna planer. Dessa ska undertecknas av såväl chef som medarbetare och kopia lämnas till medarbetaren. Även övriga kontakter med medarbetaren, exempelvis telefonsamtal, ska dokumenteras. Adato är ett systemverktyg för att underlätta och kvalitetssäkra rehabiliteringsprocessen. Några fördelar med systemet är:

- Dokumentationsstöd och dokumentationsförvaring.
- Uppföljningsmöjligheter och statistikuttag t ex upprepade korttidsfrånvaro
- Påbörjade och avslutade rehabiliteringsärenden
- E-postmeddelande till närmsta chef när det är dags att starta en rehabiliteringsutredning eller vid inaktivitet (efter 30 dagar) i ett pågående ärende
- Guider som hjälpmedel vid t ex rehabiliteringsutredning, arbetsträning och arbetsanpassning.

AB. 4.8.

2.2 Medarbetare

Medarbetaren har ett eget ansvar för sin hälsa och ska aktivt medverka i sin rehabilitering, för att rehabiliteringsprocessen fortast möjligt ska kunna avslutas och medarbetaren återgå i arbete. Som medarbetare förväntas man följa rutiner kring sjukskrivning, det vill säga att sjukanmäla sig till närmaste chef första sjukfrånvarodagen och att lämna läkarintyg fr.o.m. dag åtta eller då arbetsgivaren begär in det. Medarbetaren förväntas medverka i rehabiliteringsmöten, i planering till återgång i arbete samt att lämna nödvändiga uppgifter.

Medarbetaren har också ett ansvar för att hålla kontakt med sin arbetsplats och närmaste chef. Om medarbetare vägrar delta i rehabiliteringen, anses arbetsgivaren ha fullgjort sitt rehabiliteringsansvar och medarbetaren riskerar då att förlora sin anställning.

2.3 Chef

Närmaste chef har ett ansvar för att medarbetarens behov av rehabilitering klarläggs och att åtgärder påbörjas snarast. Chefen ska ha en tidig och kontinuerlig dialog med medarbetaren. Chefen har ett viktigt dokumentationsansvar; alla åtgärder rörande rehabiliteringsarbetet ska löpande dokumenteras. Genom kontinuerliga avstämningar i rehabiliteringsprocessen verkar chefen för att medarbetaren så fort som möjligt ska kunna återgå i arbete.

2.4 Försäkringskassan

Försäkringskassan har samordnings- och tillsynsansvar, prövar rätten till sjukpenning och rehabiliteringsersättning och ansvarar för utbetalning. Rehabiliteringsersättning är aktuellt vid åtgärder som arbetsträning och arbetsprövning vilka alltid ska planeras i samarbete med Försäkringskassan. Försäkringskassan tar genom personliga handläggare kontakt med den försäkrade och kallar även till avstämningsmöten. Den personliga handläggaren har ett samlat ansvar för sjukförsäkringsärendet. I det ansvaret ingår både att bedöma rätten till sjukpenning, planera framåt tillsammans med den som är sjukskriven och att samordna rehabiliteringsinsatser.

Försäkringskassans Rehabiliteringskedja

Dag 1-90

Under de första 90 dagarna av en sjukskrivning betalas enbart sjukpenning ut om den försäkrade inte bedöms kunna utföra sitt ordinarie arbete alternativt annat eller anpassat arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder.

Dag 91-180

Från och med den 91:a dagen i en sjukperiod innebär Försäkringskassans prövning av rätten till sjukpenning att det även ska beaktas om den försäkrade kan utföra något annat arbete hos arbetsgivaren. Den anställda har rätt att vara tjänstledig för att prova annat arbete. Kontakt med Arbetsförmedlingen kan också erbjudas

Dag 181-365

Från och med den 181:a dagen av en sjukperiod ska, om inte särskilda skäl talar mot det, dessutom bedömas om den försäkrade kan klara annat arbete utanför arbetsgivarens verksamhet. I så fall upphör rätten till sjukpenning. Med undantag för om Försäkringskassan bedömer att den anställda med stor sannolikhet kommer att kunna gå tillbaka till ett arbete någonstans i arbetsgivarens verksamhet före dag 365.

Efter dag 365

Från och med dag 366 bedömer Försäkringskassan den anställdas arbetsförmåga i förhållande till alla arbeten på den vanliga arbetsmarknaden. Undantag kan göras om Försäkringskassan bedömer att det är oskäligt att den som är sjukskriven ska ta ett arbete på den vanliga arbetsmarknaden.

ASD x B.

2.5 HR-funktion

HR-funktionen har en konsultativ roll och kan ge råd och stöd till ansvarig chef genom hela rehabiliteringsprocessen samt bistå med tolkning av föreskrifter och lagar.

2.6 Facklig organisation – Skyddsombud

Den fackliga organisationen kan ge stöd till medlemmen genom hela processen. Chefen ska informera medarbetaren om rätten till facklig medverkan och medarbetaren avgör om han/hon vill biträdas av sin fackliga organisation.

2.7 Företagshälsovård

Företagshälsovården är en oberoende expertresurs inom arbetsmiljö och rehabilitering och har en annan roll än hälso- och sjukvården. Vid behov av sakkunnig rådgivning och arbetslivsinriktad rehabilitering ska ansvarig chef vända sig till företagshälsovården. Företagshälsovården arbetar på uppdrag av arbetsgivaren. Kontakta HR för kontakt uppgifter.

2.8 Behandlande/sjukskrivande läkare

Den behandlande och/eller sjukskrivande läkaren är medicinsk expert och lämnar nödvändig information till Försäkringskassan och Företagshälsovården. Behandlande/sjukskrivande läkare kan också delta vid rehabiliteringsmöten.

2.9 Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen kan vara en aktör i rehabiliteringsprocessen. Försäkringskassan initierar kontakten mellan Arbetsförmedlingen och medarbetaren.

2.10 Tystnadsplikt och sekretess

Sekretess gäller enligt lag för uppgifter om medarbetarens hälsotillstånd och personliga förhållanden. Alla arbetsgivarens företrädare som deltar i arbetet med rehabilitering och arbetsanpassning har tystnadsplikt.

3 Rehabiliteringsprocessen

En väl genomförd och tidig rehabilitering är en framgångsfaktor för att förebygga såväl längre sjukfrånvaro som upprepade korttidssjukfrånvaro.

AB. x.B.

3.1 Sjukanmälan

Sjukanmälan ska göras till närmaste chef samma dag som sjukfallet inträffar. Chefen ska senast tredje sjukdagen ta kontakt med medarbetaren för uppföljning. Denna rutin ska vara väl känd på arbetsplatsen. Chefen får genom ett tidigt samtal med medarbetaren en bild av anledningen till sjuknanmälan och vilka möjligheter som finns för att underlätta för medarbetaren att återgå i arbete.

3.2 Rehabiliteringsarbetet startar

Rehabiliteringsarbetet startar när en medarbetare blir sjuk. I samband med sjukdom eller skada har närmaste chef ansvar för att medarbetarens behov av rehabilitering klarläggs och att åtgärder påbörjas snarast.

3.2.1 Arbetsgivarens sjuklöneperiod

Arbetsgivarens sjuklöneperiod omfattar de första 14 dagarna av en sjukskrivning bortsett från första sjukfrånvarodagen, som är karensdag. I stället för att betala sjuklön kan andra alternativ än sjukskrivning diskuteras under sjuklöneperioden. Detta kan till exempel vara andra arbetsuppgifter, bekostande av transport till arbetsplats eller byte av arbetsplats som gör det möjligt för medarbetaren att kunna arbeta trots sjukdomen. Sjukskrivningens omfattning under sjuklöneperioden är steglös. Medarbetaren kan arbeta olika mycket olika dagar beroende på hur mycket hon/han har arbetsförmåga till och orkar med. Arbetsgivaren betalar då lön för arbetad tid och sjuklön för resterande tid. Läkarintyget ger viktig information för chefens bedömning om möjligheten att arbeta istället för att betala sjuklön. En dialog med medarbetarens sjukskrivande läkare kan också tas.

Från och med sjukskrivningsdag 15 upphör huvuddelen av sjuklöneansvaret och Försäkringskassan prövar rätten till sjukpenning och arbetsgivarens ansvar begränsas till 10 % sjuklön till och med dag 90.

3.4 Bedömning av rehabiliteringsbehov

När det står klart att frånvaron inte är kortvarig, ska ansvarig chef kalla medarbetaren till ett samtal för bedömning av rehabiliteringsbehov. Kontakt ska tas redan under **andra sjukskrivningsveckan (dag 8-14)**. Samtalet ska helst ske vid ett personligt möte, men om sjukdomen så kräver per telefon. Syftet är att kartlägga nuläget och utreda om arbetslivsinriktad rehabilitering behövs. Ansvarig chef ska dokumentera mötet med medarbetaren. Det är viktigt med en enkel dokumentation, även om behov av rehabilitering inte bedöms finnas.

Om det vid samtalet konstateras att speciella insatser inte behövs och att medarbetaren kan återgå i ordinarie arbete utan anpassning, ska rehabiliteringsarbetet avslutas. Det kan handla om situationer där personen efter medicinsk behandling, operation eller annat bedöms kunna återgå i ordinarie arbete.

Konstateras det vid samtalet att någon arbetslivsinriktad rehabilitering inte är aktuell för närvarande till exempel av medicinska skäl, ska ett nytt samtal för avstämning bokas in. Det bör hållas inom en månad, om det inte finns några särskilda skäl mot detta.

Om det vid samtalet framkommer att det finns ett rehabiliteringsbehov, ska arbetslivsinriktade insatser sättas in. Medarbetaren ska informeras om sin rätt till facklig medverkan i rehabiliteringsprocessen. Företagshälsovården ska vid behov kopplas in för konsultation och bedömning. Ansvarig chef kan också initiera avstämningsmöte med Försäkringskassan

AB. L.B.

4 Rehabiliteringsutredning

Då det konstaterats att det finns behov av rehabilitering ska arbetet med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen fortsätta. Målsättningen ska vara återgång till det ordinarie arbetet och en avgörande faktor för en lyckad rehabiliteringsprocess är att den genomförs strukturerat. Chefen går igenom hur rehabiliteringsprocessen är utformad för att klargöra hur arbetet kommer att läggas upp och vilka förväntningar medarbetaren kan ha. Samtidigt lämnar chefen över medarbetarhandboken till medarbetaren för genomläsning och återkopplande dialog vid nästa möte. Chefen ska informera medarbetaren om möjligheten till facklig medverkan. Om medarbetaren avböjer stödet ska detta dokumenteras.

4.1 Rehabiliteringsmöte

Syftet med rehabiliteringsmötet är att göra en rehabiliteringsutredning för att belysa rehabiliteringsbehovet och göra upp en handlingsplan med målet återgång till ordinarie arbete. Rehabiliteringsutredningen ska göras senast den **fjärde sjukskrivningsveckan (dag 21-28)**.

Ytterligare situationer som kräver rehabiliteringsutredning är i samband med upprepade korttidsfrånvaro (≤ 6 tillfällen) eller när annars anses befogat samt när medarbetaren själv begär det.

Chefen har ansvar för att rehabiliteringsmöte kommer till stånd. Chefen sammankallar till ett rehabiliteringsmöte med medarbetaren och de aktörer som kan bidra till en lösning. Vilka det är får avgöras från fall till fall i samråd med medarbetaren. En rekommendation är att försöka hålla nere antalet deltagare, vilket får vägas mot vad som är optimalt och nödvändigt. Det är viktigt att de olika aktörerna samspelar för att nå ett så bra resultat som möjligt för medarbetaren. För alla som deltar i rehabiliteringsarbetet gäller tystnadsplikt enligt sekretesslagen.

4.2 Arbetsförmågebedömning

Arbetsförmågebedömningen är en utredning med bedömning om medarbetarens förutsättningar att efter rehabiliteringsinsatser kunna återgå i ordinarie arbete.

Bedömningen består av två delar:

1. Den ena delen är en medicinsk bedömning, som tar ställning till vilka konsekvenser medarbetarens sjukdom/skada får när det gäller funktion (fysisk, mental och social) och aktivitetsförmåga.
2. Den andra delen är en analys av medarbetarens ordinarie arbetsuppgifter. Chefen gör tillsammans med medarbetaren en detaljerad analys av *samtliga* arbetsuppgifter som ingår i medarbetarens ordinarie arbete. Bedömningen kan kompletteras med vad medarbetaren själv bedömer vara möjligt att utföra.

Arbetsgivarens medicinska expert, företagshälsovården, kan vara behjälplig med bedömningen av vilka arbetsuppgifter medarbetaren kan utföra. Denna bedömning görs utifrån diagnos och läkarutlåtanden som finns. Vid behov och efter medgivande av medarbetaren kan företagshälsovården begära kompletterande information från medarbetarens läkare.

Den medicinska bedömningen och analysen av arbetsuppgifter ska matchas och resultera i en arbetsförmågebedömning. Bedömningen ska ge svar på om medarbetaren kan utföra en viss arbetsuppgift, helt, delvis eller inte alls. Om medarbetaren inte kan eller bara delvis kan utföra uppgiften ska det framgå varför och på vilket sätt medarbetaren är förhindrad. Bedömningen ska även ge svar på om arbetsuppgifterna kan utföras efter arbetsanpassning t e x tekniska hjälpmedel eller omfördelning av arbetsuppgifter. Arbetsgivaren ska därefter utreda om nödvändiga arbetsanpassningsåtgärder är möjliga att genomföra eller inte.

AB x.3.

Försäkringskassan gör bedömning av sjukpenningrätten utifrån medarbetarens arbetsförmåga. Vid behov kan Försäkringskassan via medarbetaren efterhöra arbetsgivarens möjligheter att ta tillvara den sjukskrivne medarbetarens arbetsförmåga under rehabiliteringsprocessen. Chefen är skyldig att uppge sin bedömning om medarbetaren faktiskt kan utföra arbete hos arbetsgivaren.

4.3 Handlingsplan för återgång till i första hand ordinarie arbete

På rehabiliteringsmötet/-mötena diskuteras och bestäms de insatser som medarbetaren behöver under rehabiliteringen för att kunna återgå i ordinarie arbete. En skriftlig handlingsplan tas fram och undertecknas av chef och medarbetare.

Handlingsplanen ska innehålla:

- vilken typ av åtgärder som ska genomföras,
- tidsramar,
- vem som är ansvarig för att planens olika åtgärder genomförs.

Vid rehabiliteringsmötena görs avstämning gentemot handlingsplanen som uppdateras kontinuerligt. När planen har genomförts, ska det finnas en samlad bedömning av medarbetarens arbetsförmåga.

5 Rehabiliteringsåtgärder

5.1 Arbetsanpassning

Arbetsgivaren har en skyldighet att anpassa arbetet till medarbetarens förutsättningar. Arbetsanpassning kan vara tillfällig eller permanent och ska utgå från medarbetarens förutsättningar, fysiska som psykiska samt verksamhetens möjligheter. Anpassningen ska göras utifrån den arbetsförmågebedömning som genomförts.

Anpassning prövas gällande:

- arbetstider
- arbetsplatsen, t ex utformning, utrustning, arbetsteknik, hjälpmedel
- arbetsuppgifternas innehåll, t ex variation, begränsade eller andra uppgifter, arbetsfördelning, metoder
- organisation

Det är väsentligt att komma ihåg att anpassningen inte får medföra:

- utvidgning av verksamheten och att nya arbetsuppgifter skapas
- avsevärd försämring av andras arbetsinnehåll, villkor eller arbetsförhållanden
- försämring av arbets kvaliteten
- orimligt höga kostnader.

Anpassningsplanerna ska diskuteras och beslutas tillsammans med medarbetaren.

Anpassningsförsöken ska dokumenteras. Om något av ovanstående inte är möjligt, ska detta också skriftligen motiveras.

Vid anpassningar eller förändringar som påverkar arbetsplatsen, ska även arbetskamraterna involveras. Det ska göras en konsekvensbeskrivning med riskanalys som underlag för beslut om åtgärder på arbetsplatsen.

AS 2.8.

5.2 Arbetsträning

Arbetsträning är en åtgärd som Försäkringskassan beslutar om. Arbetsträning innebär att medarbetaren successivt får återgå till sitt arbete genom upptrappning av arbetstider och arbetsuppgifter och får under den perioden inte betraktas som ordinarie arbetskraft. Syftet med arbetsträningen ska vara klart och alla involverade, även berörda arbetskamrater, ska vara införstådda med förutsättningarna.

Arbetsträningen sker vanligtvis på den egna arbetsplatsen. Om arbetsträning utförs inom annan verksamhet än den ordinarie arbetsplatsen, ska det tydliggöras huruvida det finns möjlighet till fortsatt arbete efter träningstiden.

5.3 Arbetsprövning

Arbetsprövning är en utredningsåtgärd för Försäkringskassan. Arbetsprövningen ska ge information om vilken funktionsförmåga medarbetaren har eller kan uppnå genom arbetslivsinriktad rehabilitering. Den ska också ge underlag till ett lämpligt åtgärdsprogram.

5.4 Ledighet för att prova annat arbete

En medarbetare som är sjukskriven har rätt enligt lag till tjänstledighet från sin anställning för att prova annat arbete hos en annan arbetsgivare enligt särskilda villkor.

6 Avsluta rehabiliteringsarbetet

6.1 Återgång till ordinarie arbete

Arbetsgivarens rehabiliteringsarbete ska avslutas när medarbetaren återgått till sin ordinarie tjänst. Eventuellt kan rimliga arbetsanpassningar behöva göras utifrån den arbetsförmågebedömning som genomförts. Kom ihåg att dokumentera.

6.2 Om återgång till ordinarie arbete inte är möjlig

Om det inte finns någon möjlighet att ta tillvara medarbetarens arbetsförmåga och fler rehabiliteringsinsatser inte är möjliga och övervägande om anpassning gjorts, ska rehabiliteringsarbetet hos arbetsgivaren avslutas. Det ska ske på ett formellt sätt, genom att ansvarig chef kallar samtliga berörda till ett avslutningsmöte. På mötet går igenom vilka insatser som gjorts och resultatet av dessa. Kom ihåg att dokumentera.

Vid behov av ytterligare rehabiliteringsinsatser kan samverkan med Arbetsförmedlingen initieras av Försäkringskassan. Samverkan syftar till att utreda om arbetsförmåga kan finnas i andra arbetsuppgifter/annat arbete än medarbetarens ordinarie i Lomma kommun.

7 Anställningen avslutas

I det fall återstående arbetsförmåga av betydelse saknas och återgång i arbete därmed inte är möjlig, finns det olika alternativ till hur en anställning kan avslutas.

7.1 Beslut om sjukersättning

Om Försäkringskassan beslutar om hel eller partiell sjukersättning kommer anställningen att avslutas alternativt omregleras till en lägre sysselsättningsgrad. Medarbetaren är skyldig att snarast lämna Försäkringskassans beslut till arbetsgivaren.

AB 2.8.

7.2 Omplacering och uppsägning

Avsikten med att inleda ett uppsägningsförfarande sedan det konstaterats att arbetsförmågan är så nedsatt i förhållande till anställningen att en återgång i arbete inte är möjlig, är att nå en uppgörelse om avslut av anställningen och har inte som främsta syfte att uppsägningen formellt ska verkställas. Avslut av anställning ska alltid ske i samråd med HR-funktionen.

Sjukdom och nedsatt prestationsförmåga utgör inte i sig saklig grund för uppsägning. För att en nedsättning av arbetsförmågan till följd av sjukdom ska kunna utgöra saklig grund, krävs att nedsättningen är stadigvarande och dessutom så väsentlig att arbetstagaren inte längre kan utföra arbete av någon betydelse för arbetsgivaren.

Innan arbetsgivaren kan säga upp en medarbetare av personliga skäl måste en omplaceringsutredning genomföras för att undersöka om det inom Lomma kommun finns ett ledigt arbete som medarbetaren kan omplaceras till.

Det är viktigt att komma ihåg att även i detta skede, har arbetsgivaren ansvar för att undersöka huruvida anpassning av arbetsuppgifterna är möjligt. Om ytterligare anpassning är nödvändig för att medarbetaren ska kunna ta erbjudet arbete, ska arbetsgivaren ombesörja detta.

Om resultatet av omplaceringsutredningen leder till att ny anställning i Lomma kommun inte är möjlig på grund av att medarbetaren t ex saknar tillräckliga kvalifikationer för en tjänst eller att medarbetaren tackat nej till ett skäligt erbjudande, ska arbetsgivaren ta ställning till en uppsägning av personliga skäl.

Slutligen ska poängteras att arbetsgivaren måste fullt ut ha uppfyllt sitt rehabiliteringsansvar för att eventuellt kunna gå till uppsägning. I detta ansvar ligger att arbetsgivaren har gjort allt som är möjligt för att anställningen ska bestå och övervägt alla möjligheter att omplacera medarbetaren.

Förhandlingar ska ske med berörda arbetstagarorganisationer i sedvanlig ordning.

AB. L. B.

Kommunledningskontoret
HR-avdelningen

2017-11-22

Vår referens:

Direkttel:

E-post:

Diariernr:

Er referens:

Kommunstyrelsen

Nya anvisningar för rehabiliteringsarbetet

Nya anvisningar för rehabiliteringsarbetet, Rehabiliteringsprocess i Lomma kommun, har arbetats fram och samverkats i kommuncentral samverkan 171024.

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår Kommunstyrelsen besluta att fastställa Rehabiliteringsprocess för Lomma kommun enligt bilaga.

Marie Härstedt
HR-chef

Rehabiliteringsprocess

1 Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar

En sund och hälsosam arbetsplats ökar förutsättningarna för ett aktivt rehabiliterings- och anpassningsarbete. Rehabilitering är ett samlingsbegrepp för alla medicinska, psykologiska, sociala och arbetslivsinriktade åtgärder som ska stödja och hjälpa den medarbetare som är sjuk eller skadad att återfå sin arbetsförmåga. Rehabiliteringsarbetet ska vara en naturlig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet på våra arbetsplatser. En framgångsrik rehabilitering förutsätter samverkan mellan olika aktörer, där medarbetarens egen medverkan är av avgörande betydelse.

Innebörden av rehabiliteringsansvaret hämtar bland annat sitt innehåll från arbetsmiljölagen (AML) och Socialförsäkringsbalken (SFB). Enligt AML ska arbetsgivaren vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att en arbetstagare utsätts för ohälsa eller olycksfall. Arbetsgivaren ska vidare se till att det finns, en på lämpligt sätt, organiserad arbetsanpassnings- och rehabiliteringsverksamhet på arbetsplatsen. Av 30 kap. SFB framgår att arbetsgivaren ska svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

Rehabiliteringsansvaret innebär att arbetsgivaren med arbetslivsinriktad rehabilitering ska göra allt som är möjligt för att den sjukskrivne medarbetaren ska kunna återfå sin arbetsförmåga och återgå till sitt arbete. Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar kräver ett tidigt och systematiskt agerande. En rehabiliteringskedja och en bortre gräns reglerar hur länge sjukpenning kan utgå. Genom tydlig dokumentation och genom återkommande utvärdering av insatser och åtgärder, både under och efter rehabiliteringen, kvalitetssäkras processen.

2 Ansvar och roller

Rehabiliteringsprocessen omfattar många aktörers insatser, bedömningar och beslut. Flera professioner deltar och grunden för att processen ska fungera väl bygger på god samverkan. Det är viktigt att känna till vars och ens uppgift och ansvar. Det övergripande rehabiliteringsansvaret ligger alltid hos närmaste chef.

2.1 Dokumentation

Rehabiliteringsprocessen med handlingsplaner och rehabiliteringsmöten ska dokumenteras genom minnesanteckningar och nedskrivna planer. Dessa ska undertecknas av såväl chef som medarbetare och kopia lämnas till medarbetaren. Även övriga kontakter med medarbetaren, exempelvis telefonsamtal, ska dokumenteras. Adato är ett systemverktyg för att underlätta och kvalitetssäkra rehabiliteringsprocessen. Några fördelar med systemet är:

- Dokumentationsstöd och dokumentationsförvaring.
- Uppföljningsmöjligheter och statistikuttag t ex upprepade korttidsfrånvaro
- Påbörjade och avslutade rehabiliteringsärenden
- E-postmeddelande till närmsta chef när det är dags att starta en rehabiliteringsutredning eller vid inaktivitet (efter 30 dagar) i ett pågående ärende
- Guider som hjälpmedel vid t ex rehabiliteringsutredning, arbetsträning och arbetsanpassning.

2.2 Medarbetare

Medarbetaren har ett eget ansvar för sin hälsa och ska aktivt medverka i sin rehabilitering, för att rehabiliteringsprocessen fortast möjligt ska kunna avslutas och medarbetaren återgå i arbete. Som medarbetare förväntas man följa rutiner kring sjukskrivning, det vill säga att sjukanmäla sig till närmaste chef första sjukfrånvarodagen och att lämna läkarintyg fr.o.m. dag åtta eller då arbetsgivaren begär in det. Medarbetaren förväntas medverka i rehabiliteringsmöten, i planering till återgång i arbete samt att lämna nödvändiga uppgifter.

Medarbetaren har också ett ansvar för att hålla kontakt med sin arbetsplats och närmaste chef. Om medarbetare vägrar delta i rehabiliteringen, anses arbetsgivaren ha fullgjort sitt rehabiliteringsansvar och medarbetaren riskerar då att förlora sin anställning.

2.3 Chef

Närmaste chef har ett ansvar för att medarbetarens behov av rehabilitering klargöras och att åtgärder påbörjas snarast. Chefen ska ha en tidig och kontinuerlig dialog med medarbetaren. Chefen har ett viktigt dokumentationsansvar; alla åtgärder rörande rehabiliteringsarbetet ska löpande dokumenteras. Genom kontinuerliga avstämningar i rehabiliteringsprocessen verkar chefen för att medarbetaren så fort som möjligt ska kunna återgå i arbete.

2.4 Försäkringskassan

Försäkringskassan har samordnings- och tillsynsansvar, prövar rätten till sjukpenning och rehabiliteringsersättning och ansvarar för utbetalning. Rehabiliteringsersättning är aktuellt vid åtgärder som arbetsträning och arbetsprövning vilka alltid ska planeras i samarbete med Försäkringskassan. Försäkringskassan tar genom personliga handläggare kontakt med den försäkrade och kallar även till avstämningsmöten. Den personliga handläggaren har ett samlat ansvar för sjukförsäkringsärendet. I det ansvaret ingår både att bedöma rätten till sjukpenning, planera framåt tillsammans med den som är sjukskriven och att samordna rehabiliteringsinsatser.

Försäkringskassans Rehabiliteringskedja

Dag 1-90

Under de första 90 dagarna av en sjukskrivning betalas enbart sjukpenning ut om den försäkrade inte bedöms kunna utföra sitt ordinarie arbete alternativt annat eller anpassat arbete som arbetsgivaren tillfälligt erbjuder.

Dag 91-180

Från och med den 91:a dagen i en sjukperiod innebär Försäkringskassans prövning av rätten till sjukpenning att det även ska beaktas om den försäkrade kan utföra något annat arbete hos arbetsgivaren. Den anställda har rätt att vara tjänstledig för att prova annat arbete. Kontakt med Arbetsförmedlingen kan också erbjudas

Dag 181-365

Från och med den 181:a dagen av en sjukperiod ska, om inte särskilda skäl talar mot det, dessutom bedömas om den försäkrade kan klara annat arbete utanför arbetsgivarens verksamhet. I så fall upphör rätten till sjukpenning. Med undantag för om Försäkringskassan bedömer att den anställda med stor sannolikhet kommer att kunna gå tillbaka till ett arbete någonstans i arbetsgivarens verksamhet före dag 365.

Efter dag 365

Från och med dag 366 bedömer Försäkringskassan den anställdas arbetsförmåga i förhållande till alla arbeten på den vanliga arbetsmarknaden. Undantag kan göras om Försäkringskassan bedömer att det är oskäligt att den som är sjukskriven ska ta ett arbete på den vanliga arbetsmarknaden.

2.5 HR-funktion

HR-funktionen har en konsultativ roll och kan ge råd och stöd till ansvarig chef genom hela rehabiliteringsprocessen samt bistå med tolkning av föreskrifter och lagar.

2.6 Facklig organisation – Skyddsombud

Den fackliga organisationen kan ge stöd till medlemmen genom hela processen. Chefen ska informera medarbetaren om rätten till facklig medverkan och medarbetaren avgör om han/hon vill biträdas av sin fackliga organisation.

2.7 Företagshälsovård

Företagshälsovården är en oberoende expertresurs inom arbetsmiljö och rehabilitering och har en annan roll än hälso- och sjukvården. Vid behov av sakkunnig rådgivning och arbetslivsinriktad rehabilitering ska ansvarig chef vända sig till företagshälsovården. Företagshälsovården arbetar på uppdrag av arbetsgivaren. Kontakta HR för kontakt uppgifter.

2.8 Behandlande/sjukskrivande läkare

Den behandlande och/eller sjukskrivande läkaren är medicinsk expert och lämnar nödvändig information till Försäkringskassan och Företagshälsovården. Behandlande/sjukskrivande läkare kan också delta vid rehabiliteringsmöten.

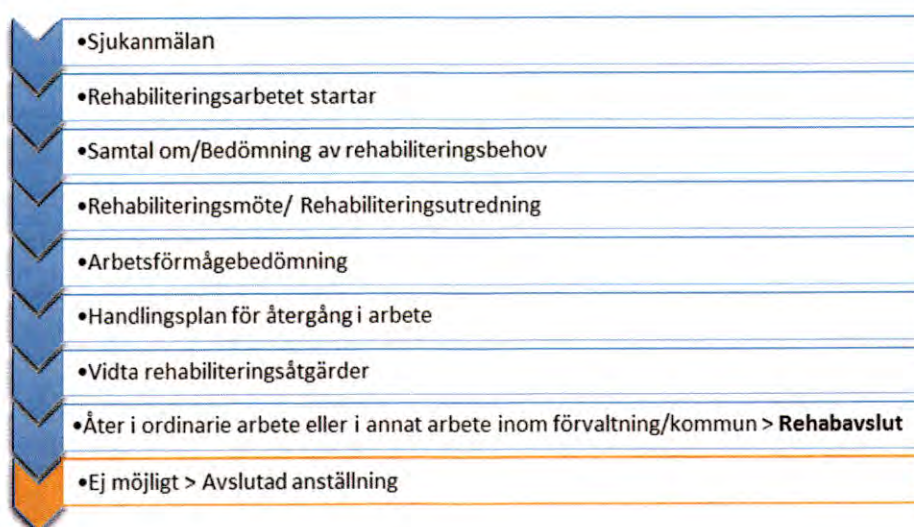
2.9 Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen kan vara en aktör i rehabiliteringsprocessen. Försäkringskassan initierar kontakten mellan Arbetsförmedlingen och medarbetaren.

2.10 Tystnadsplikt och sekretess

Sekretess gäller enligt lag för uppgifter om medarbetarens hälsotillstånd och personliga förhållanden. Alla arbetsgivarens företrädare som deltar i arbetet med rehabilitering och arbetsanpassning har tystnadsplikt.

3 Rehabiliteringsprocessen

En väl genomförd och tidig rehabilitering är en framgångsfaktor för att förebygga såväl längre sjukfrånvaro som upprepade korttidssjukfrånvaro.

3.1 Sjukanmälan

Sjukanmälan ska göras till närmaste chef samma dag som sjukfallet inträffar. Chefen ska senast tredje sjukdagen ta kontakt med medarbetaren för uppföljning. Denna rutin ska vara väl känd på arbetsplatsen. Chefen får genom ett tidigt samtal med medarbetaren en bild av anledningen till sjukanmälan och vilka möjligheter som finns för att underlätta för medarbetaren att återgå i arbete.

3.2 Rehabiliteringsarbetet startar

Rehabiliteringsarbetet startar när en medarbetare blir sjuk. I samband med sjukdom eller skada har närmaste chef ansvar för att medarbetarens behov av rehabilitering klarläggs och att åtgärder påbörjas snarast.

3.2.1 Arbetsgivarens sjuklöneperiod

Arbetsgivarens sjuklöneperiod omfattar de första 14 dagarna av en sjukskrivning bortsett från första sjukfrånvarodagen, som är karensdag. I stället för att betala sjuklön kan andra alternativ än sjukskrivning diskuteras under sjuklöneperioden. Detta kan till exempel vara andra arbetsuppgifter, bekostande av transport till arbetsplats eller byte av arbetsplats som gör det möjligt för medarbetaren att kunna arbeta trots sjukdomen. Sjukskrivningens omfattning under sjuklöneperioden är steglös. Medarbetaren kan arbeta olika mycket olika dagar beroende på hur mycket hon/han har arbetsförmåga till och orkar med. Arbetsgivaren betalar då lön för arbetad tid och sjuklön för resterande tid. Läkarintyget ger viktig information för chefens bedömning om möjligheten att arbeta istället för att betala sjuklön. En dialog med medarbetarens sjukskrivande läkare kan också tas.

Från och med sjukskrivningsdag 15 upphör huvuddelen av sjuklöneansvaret och Försäkringskassan prövar rätten till sjukpenning och arbetsgivarens ansvar begränsas till 10 % sjuklön till och med dag 90.

3.4 Bedömning av rehabiliteringsbehov

När det står klart att frånvaron inte är kortvarig, ska ansvarig chef kalla medarbetaren till ett samtal för bedömning av rehabiliteringsbehov. Kontakt ska tas redan under **andra sjukskrivningsveckan (dag 8-14)**. Samtalet ska helst ske vid ett personligt möte, men om sjukdomen så kräver per telefon. Syftet är att kartlägga nuläget och utreda om arbetslivsinriktad rehabilitering behövs. Ansvarig chef ska dokumentera mötet med medarbetaren. Det är viktigt med en enkel dokumentation, även om behov av rehabilitering inte bedöms finnas.

Om det vid samtalet konstateras att speciella insatser inte behövs och att medarbetaren kan återgå i ordinarie arbete utan anpassning, ska rehabiliteringsarbetet avslutas. Det kan handla om situationer där personen efter medicinsk behandling, operation eller annat bedöms kunna återgå i ordinarie arbete.

Konstateras det vid samtalet att någon arbetslivsinriktad rehabilitering inte är aktuell för närvarande till exempel av medicinska skäl, ska ett nytt samtal för avstämning bokas in. Det bör hållas inom en månad, om det inte finns några särskilda skäl mot detta.

Om det vid samtalet framkommer att det finns ett rehabiliteringsbehov, ska arbetslivsinriktade insatser sättas in. Medarbetaren ska informeras om sin rätt till facklig medverkan i rehabiliteringsprocessen. Företagshälsovården ska vid behov kopplas in för konsultation och bedömning. Ansvarig chef kan också initiera avstämningsmöte med Försäkringskassan

4 Rehabiliteringsutredning

Då det konstaterats att det finns behov av rehabilitering ska arbetet med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen fortsätta. Målsättningen ska vara återgång till det ordinarie arbetet och en avgörande faktor för en lyckad rehabiliteringsprocess är att den genomförs strukturerat. Chefen går igenom hur rehabiliteringsprocessen är utformad för att klargöra hur arbetet kommer att läggas upp och vilka förväntningar medarbetaren kan ha. Samtidigt lämnar chefen över medarbetarhandboken till medarbetaren för genomläsning och återkopplande dialog vid nästa möte. Chefen ska informera medarbetaren om möjligheten till facklig medverkan. Om medarbetaren avböjer stödet ska detta dokumenteras.

4.1 Rehabiliteringsmöte

Syftet med rehabiliteringsmötet är att göra en rehabiliteringsutredning för att belysa rehabiliteringsbehovet och göra upp en handlingsplan med målet återgång till ordinarie arbete. Rehabiliteringsutredningen ska göras senast den **fjärde sjukskrivningsveckan (dag 21-28)**.

Ytterligare situationer som kräver rehabiliteringsutredning är i samband med upprepade korttidsfrånvaro (≤ 6 tillfällen) eller när annars anses befogat samt när medarbetaren själv begär det.

Chefen har ansvar för att rehabiliteringsmöte kommer till stånd. Chefen sammankallar till ett rehabiliteringsmöte med medarbetaren och de aktörer som kan bidra till en lösning. Vilka det är får avgöras från fall till fall i samråd med medarbetaren. En rekommendation är att försöka hålla nere antalet deltagare, vilket får vägas mot vad som är optimalt och nödvändigt. Det är viktigt att de olika aktörerna samspelar för att nå ett så bra resultat som möjligt för medarbetaren. För alla som deltar i rehabiliteringsarbetet gäller tystnadsplikt enligt sekretesslagen.

4.2 Arbetsförmågebedömning

Arbetsförmågebedömningen är en utredning med bedömning om medarbetarens förutsättningar att efter rehabiliteringsinsatser kunna återgå i ordinarie arbete.

Bedömningen består av två delar:

1. Den ena delen är en medicinsk bedömning, som tar ställning till vilka konsekvenser medarbetarens sjukdom/skada får när det gäller funktion (fysisk, mental och social) och aktivitetsförmåga.
2. Den andra delen är en analys av medarbetarens ordinarie arbetsuppgifter. Chefen gör tillsammans med medarbetaren en detaljerad analys av *samtliga* arbetsuppgifter som ingår i medarbetarens ordinarie arbete. Bedömningen kan kompletteras med vad medarbetaren själv bedömer vara möjligt att utföra.

Arbetsgivarens medicinska expert, företagshälsovården, kan vara behjälplig med bedömningen av vilka arbetsuppgifter medarbetaren kan utföra. Denna bedömning görs utifrån diagnos och läkarutlåtanden som finns. Vid behov och efter medgivande av medarbetaren kan företagshälsovården begära kompletterande information från medarbetarens läkare.

Den medicinska bedömningen och analysen av arbetsuppgifter ska matchas och resultera i en arbetsförmågebedömning. Bedömningen ska ge svar på om medarbetaren kan utföra en viss arbetsuppgift, helt, delvis eller inte alls. Om medarbetaren inte kan eller bara delvis kan utföra uppgiften ska det framgå varför och på vilket sätt medarbetaren är förhindrad. Bedömningen ska även ge svar på om arbetsuppgifterna kan utföras efter arbetsanpassning t e x tekniska hjälpmedel eller omfördelning av arbetsuppgifter. Arbetsgivaren ska därefter utreda om nödvändiga arbetsanpassningsåtgärder är möjliga att genomföra eller inte.

Försäkringskassan gör bedömning av sjukpenningsrätten utifrån medarbetarens arbetsförmåga. Vid behov kan Försäkringskassan via medarbetaren efterhöra arbetsgivarens möjligheter att ta tillvara den sjukskrivne medarbetarens arbetsförmåga under rehabiliteringsprocessen. Chefen är skyldig att uppge sin bedömning om medarbetaren faktiskt kan utföra arbete hos arbetsgivaren.

4.3 Handlingsplan för återgång till i första hand ordinarie arbete

På rehabiliteringsmötet/-mötena diskuteras och bestäms de insatser som medarbetaren behöver under rehabiliteringen för att kunna återgå i ordinarie arbete. En skriftlig handlingsplan tas fram och undertecknas av chef och medarbetare.

Handlingsplanen ska innehålla:

- vilken typ av åtgärder som ska genomföras,
- tidsramar,
- vem som är ansvarig för att planens olika åtgärder genomförs.

Vid rehabiliteringsmötena görs avstämning gentemot handlingsplanen som uppdateras kontinuerligt. När planen har genomförts, ska det finnas en samlad bedömning av medarbetarens arbetsförmåga.

5 Rehabiliteringsåtgärder

5.1 Arbetsanpassning

Arbetsgivaren har en skyldighet att anpassa arbetet till medarbetarens förutsättningar. Arbetsanpassning kan vara tillfällig eller permanent och ska utgå från medarbetarens förutsättningar, fysiska som psykiska samt verksamhetens möjligheter. Anpassningen ska göras utifrån den arbetsförmågebedömning som genomförts.

Anpassning provas gällande:

- arbetstider
- arbetsplatsen, t ex utformning, utrustning, arbetsteknik, hjälpmedel
- arbetsuppgifternas innehåll, t ex variation, begränsade eller andra uppgifter, arbetsfördelning, metoder
- organisation

Det är väsentligt att komma ihåg att anpassningen inte får medföra:

- utvidgning av verksamheten och att nya arbetsuppgifter skapas
- avsevärd försämring av andras arbetsinnehåll, villkor eller arbetsförhållanden
- försämring av arbetskvaliteten
- orimligt höga kostnader.

Anpassningsplanerna ska diskuteras och beslutas tillsammans med medarbetaren.

Anpassningsförsöken ska dokumenteras. Om något av ovanstående inte är möjligt, ska detta också skriftligen motiveras.

Vid anpassningar eller förändringar som påverkar arbetsplatsen, ska även arbetskamraterna involveras. Det ska göras en konsekvensbeskrivning med riskanalys som underlag för beslut om åtgärder på arbetsplatsen.

5.2 Arbetsträning

Arbetsträning är en åtgärd som Försäkringskassan beslutar om. Arbetsträning innebär att medarbetaren successivt får återgå till sitt arbete genom upptrappning av arbetstider och arbetsuppgifter och får under den perioden inte betraktas som ordinarie arbetskraft. Syftet med arbetsträningen ska vara klart och alla involverade, även berörda arbetskamrater, ska vara införstådda med förutsättningarna.

Arbetsträningen sker vanligtvis på den egna arbetsplatsen. Om arbetsträning utförs inom annan verksamhet än den ordinarie arbetsplatsen, ska det tydliggöras huruvida det finns möjlighet till fortsatt arbete efter träningstiden.

5.3 Arbetsprövning

Arbetsprövning är en utredningsåtgärd för Försäkringskassan. Arbetsprövningen ska ge information om vilken funktionsförmåga medarbetaren har eller kan uppnå genom arbetslivsinriktad rehabilitering. Den ska också ge underlag till ett lämpligt åtgärdsprogram.

5.4 Ledighet för att prova annat arbete

En medarbetare som är sjukskriven har rätt enligt lag till tjänstledighet från sin anställning för att prova annat arbete hos en annan arbetsgivare enligt särskilda villkor.

6 Avsluta rehabiliteringsarbetet

6.1 Återgång till ordinarie arbete

Arbetsgivarens rehabiliteringsarbete ska avslutas när medarbetaren återgått till sin ordinarie tjänst. Eventuellt kan rimliga arbetsanpassningar behöva göras utifrån den arbetsförmågebedömning som genomförts. Kom ihåg att dokumentera.

6.2 Om återgång till ordinarie arbete inte är möjlig

Om det inte finns någon möjlighet att ta tillvara medarbetarens arbetsförmåga och fler rehabiliteringsinsatser inte är möjliga och övervägande om anpassning gjorts, ska rehabiliteringsarbetet hos arbetsgivaren avslutas. Det ska ske på ett formellt sätt, genom att ansvarig chef kallar samtliga berörda till ett avslutningsmöte. På mötet går igenom vilka insatser som gjorts och resultatet av dessa. Kom ihåg att dokumentera.

Vid behov av ytterligare rehabiliteringsinsatser kan samverkan med Arbetsförmedlingen initieras av Försäkringskassan. Samverkan syftar till att utreda om arbetsförmåga kan finnas i andra arbetsuppgifter/annat arbete än medarbetarens ordinarie i Lomma kommun.

7 Anställningen avslutas

I det fall återstående arbetsförmåga av betydelse saknas och återgång i arbete därmed inte är möjlig, finns det olika alternativ till hur en anställning kan avslutas.

7.1 Beslut om sjukersättning

Om Försäkringskassan beslutar om hel eller partiell sjukersättning kommer anställningen att avslutas alternativt omregleras till en lägre sysselsättningsgrad. Medarbetaren är skyldig att snarast lämna Försäkringskassans beslut till arbetsgivaren.

7.2 Omplacering och uppsägning

Avsikten med att inleda ett uppsägningsförfarande sedan det konstaterats att arbetsförmågan är så nedsatt i förhållande till anställningen att en återgång i arbete inte är möjlig, är att nå en uppgörelse om avslut av anställningen och har inte som främsta syfte att uppsägningen formellt ska verkställas. Avslut av anställning ska alltid ske i samråd med HR-funktionen.

Sjukdom och nedsatt prestationsförmåga utgör inte i sig saklig grund för uppsägning. För att en nedsättning av arbetsförmågan till följd av sjukdom ska kunna utgöra saklig grund, krävs att nedsättningen är stadigvarande och dessutom så väsentlig att arbetstagaren inte längre kan utföra arbete av någon betydelse för arbetsgivaren.

Innan arbetsgivaren kan säga upp en medarbetare av personliga skäl måste en omplaceringsutredning genomföras för att undersöka om det inom Lomma kommun finns ett ledigt arbete som medarbetaren kan omplaceras till.

Det är viktigt att komma ihåg att även i detta skede, har arbetsgivaren ansvar för att undersöka huruvida anpassning av arbetsuppgifterna är möjligt. Om ytterligare anpassning är nödvändig för att medarbetaren ska kunna ta erbjudet arbete, ska arbetsgivaren ombesörja detta.

Om resultatet av omplaceringsutredningen leder till att ny anställning i Lomma kommun inte är möjlig på grund av att medarbetaren t ex saknar tillräckliga kvalifikationer för en tjänst eller att medarbetaren tackat nej till ett skäligt erbjudande, ska arbetsgivaren ta ställning till en uppsägning av personliga skäl.

Slutligen ska poängteras att arbetsgivaren måste fullt ut ha uppfyllt sitt rehabiliteringsansvar för att eventuellt kunna gå till uppsägning. I detta ansvar ligger att arbetsgivaren har gjort allt som är möjligt för att anställningen ska bestå och övervägt alla möjligheter att omplacera medarbetaren.

Förhandlingar ska ske med berörda arbetstagarorganisationer i sedvanlig ordning.

13

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2017-11-29

PLG § 43

Dnr KS/KF 2017:272.430

Yttrande över Helcom och Ospars regionala bedömningar av miljötillståndet i Östersjön och Nordostatlanten**Ärendebeskrivning**

Helsingforskommissionen (Helcom) är ett internationellt samarbetsorgan för skyddet av Östersjöns miljö (geografiskt sträcker sig Östersjön i detta sammanhang upp, norrut genom Öresund). Sverige har tillsammans med alla de andra Östersjöländerna samt EU skrivit på Helsingforskonventionen och arbetet för att förbättra Östersjöns tillstånd i enlighet därmed sköts genom Helcom. På liknande sätt arbetar Oslo-Pariskommissionen (Ospar) för Nordostatlanten (geografiskt sträcker sig definitionen ner till Öresund i höjd med Helsingborg) i enlighet med Oslo-Paris konventionen som Sverige skrev på redan på 70-talet. Dessa båda organisationer kommer nu i enlighet med EU:s marina direktiv att rapportera in miljötillståndet i dessa båda hav.

Miljöstrategen har lämnat förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse från planeringsavdelningen, 2017-11-20.
- First version of the "State of the Baltic Sea". June 2017.

Planledningsgruppen föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Lomma kommun lämnar följande yttrande:

Det är ett mycket omfattande material att navigera igenom. Dock är upplägget gjort så att det fungerar väl som uppslagsverk och är användbart för fördjupning av alla de frågor som rör Östersjöns miljö. Ur pedagogisk synvinkel är det viktigt att tydligare koppla de frågor som rör utsläppspåverkan (eutrofiering, farliga ämnen och marint skräp) till land. Till exempel borde kartorna inte visa påverkan på det marina området utan att samtidigt speglas av kartor med utsläppskällornas främsta ursprung. Av samma skäl borde inte remissen ha skickats enbart till kustkommuner utan till alla kommuner och till de registrerade vattenråden.

Det är otydligt var den regionala datan finns som HaV efterfrågar synpunkter på, men i nedanstående punkter har "Map and data service" varit utgångspunkten.

- Borgeby reningsverk saknas i datan (ca 11000 personekvivalenter).
- Utsläpp från en av Skånes tre största åar, Kävlingeån, saknas samt från Höje å.
- Eutrofierings in situ-data för Öresund på den svenska sidan verkar saknas, inklusive Lommabuktens.
- Södra Lommabuktens Natura 2000-område finns med, men saknas som "Breeding area for birds" trots att det är Natura 2000 enligt både habitat och fågeldirektivet.
- Det skulle vara relevant att också ha torskens rekryteringsområden med.
- Habitatet "mudflats and sandflats (1140)" är egentligen frekvent förekommande i Lommabukten. Även om vi inte har något tidvatten att prata om så har vi ett relativt stort

Utdragsbestyrkande

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN
Planeringsavdelningen

2017-11-20

Vår referens: .

Direkttel: 040-641 1052 KS

E-post: Helena.bjorn@lomma.se

Diarier: KS/KF 2017:272.430

Er referens: Helena Björn

Yttrande över Helcom och Ospars regionala bedömningar av miljötillståndet i Östersjön och Nordostatlanten.

Ärendebeskrivning

Helsingforskommissionen (Helcom) är ett internationellt samarbetsorgan för skyddet av Östersjöns miljö (geografiskt sträcker sig Östersjön i detta sammanhang upp, norrut genom Öresund). Sverige har tillsammans med alla de andra Östersjöländerna samt EU skrivit på Helsingforskonventionen och arbetet för att förbättra Östersjöns tillstånd i enlighet därmed sköts genom Helcom. På liknande sätt arbetar Oslo-Pariskommissionen (Ospar) för Nordostatlanten (geografiskt sträcker sig definitionen ner till Öresund i höjd med Helsingborg) i enlighet med Oslo-Paris konventionen som Sverige skrev på redan på 70-talet. Dessa båda organisationer kommer nu i enlighet med EU:s marina direktiv att rapportera in miljötillståndet i dessa båda hav.

Materialet är mycket omfattande och finns att tillgå på Helcom:s respektive Ospar:s hemsidor, i första hand som sammanfattningar. Dock vill Havs- och vattenmyndigheten främst ha svar från kommunerna om de regionala data som ligger till grund för arbetet.

På grund av den fysiska avgränsningen ges enbart synpunkter på materialet från Helcom.

Synpunkter

Det är ett mycket omfattande material att navigera igenom. Dock är upplägget gjort så att det fungerar väl som uppslagsverk och är användbart för fördjupning av alla de frågor som rör Östersjöns miljö. Ur pedagogisk synvinkel är det viktigt att tydligare koppla de frågor som rör utsläppspåverkan (eutrofiering, farliga ämnen och marint skräp) till land. Till exempel borde kartorna inte visa påverkan på det marina området utan att samtidigt speglas av kartor med utsläppskällornas främsta ursprung. Av samma skäl borde inte remissen ha skickats enbart till kustkommuner utan till alla kommuner och till de registrerade vattenråden.

Det är otydligt var den regionala datan finns som HaV efterfrågar synpunkter på, men i nedanstående punkter har "Map and data service" varit utgångspunkten.

-Borgeby reningsverk saknas i datan (ca 11000 personekvivalenter).

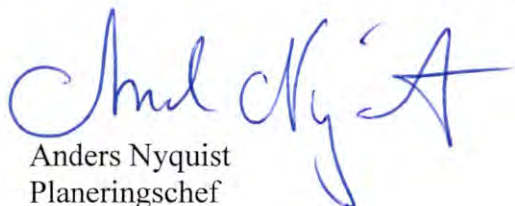
-Utsläpp från en av Skånes tre största åar, Kävlingeån, saknas samt från Höje å.

- Eutrofierings in situ-data för Öresund på den svenska sidan verkar saknas, inklusive Lommabuktens.
- Södra Lommabuktens Natura 2000-område finns med, men saknas som "Breeding area for birds" trots att det är Natura 2000 enligt både habitat och fågeldirektivet.
- Det skulle vara relevant att också ha torskens rekryteringsområden med.
- Habitatet "mudflats and sandflats (1140)" är egentligen frekvent förekommande i Lommabukten. Även om vi inte har något tidvatten att prata om så har vi ett relativt stort fluktuerande havsvattenstånd (på grund av Öresunds dynamik) som blottar sandrevlar och större ytor mjukbotten i varierande grad.
- Något är konstigt med datahanteringen i GIS för "modelled growth season bottom temp (balance)", den finns i första hand över land i Lommabukten.

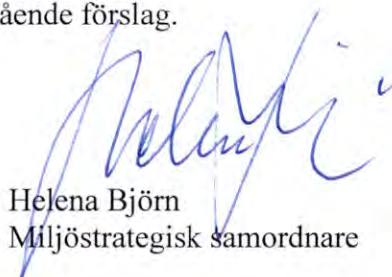
Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

- att Lomma kommun yttrar sig i enlighet med ovanstående förslag.

Anders Nyquist
Planeringschef

Helena Björn
Miljöstrategisk samordnare

Missiv till remiss

Datum	Dnr	Mottagare
2017-09-06	2611-2017	Enligt sändlista
Handläggare	Direkt	
Agnes Ytreberg	0106986289	
Kunskapsavdelningen/Enheten för miljöövervakning		
agnes.ytreberg@havochvatten.se		

Information om Helcoms och Ospars regionala bedömningar av miljötillståndet i Östersjön och Nordostatlanten, samt inbjudan till att lämna synpunkter

Sverige är avtalspart till två regionala havsmiljökonventioner: Helcom och Oskar. Inom ramen för Helcom och Oskar har vi under de senaste två åren arbetat med att ta fram regionala bedömningar av tillståndet i deras respektive havsområden, Östersjön och Nordostatlanten (inklusive Skagerrak, Kattegatt och Öresund). Dessa bedömningar är tänkta att bidra till samordning av ländernas nationella bedömningar enligt EU:s havsmiljödirektiv (2008/56/EG).

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) vill nu informera om, och bjuda in alla nationella intressenter att lämna synpunkter på de regionala bedömningarna *State of the Baltic Sea* samt *OSPAR's Intermediate Assessment 2017*. Synpunkter som rör faktafel eller som är regionalt relevanta kommer att vidarebefordras till ansvariga projektledare på sekretariaten för Helcom och Oskar. Resultatet från samrådet kan också användas i HaV:s nationella arbete enligt havsmiljöförordningen (remitteras i november 2017).

De regionala bedömningarna och information om hur synpunkter ska lämnas hittas på <https://www.havochvatten.se/remiss-regionala-bedomningar-2017>.

Vi vill ha synpunkter senast den 15 december 2017.

Havs- och vattenmyndigheten önskar följande typ av synpunkter på de regionala bedömningarna:

- faktafel (inklusive redaktionella, oklarhet i text etc.)
- metoder (inklusive indikatorer och verktyg)
- data, resultat och slutsatser

Sammanställda remissvar kommer att finnas på vår webbplats för remissen.

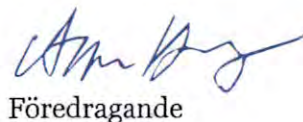
Eventuella frågor under remisstiden kan ställas till Agnes Ytreberg (010-698 62 89) angående Helcoms bedömning och till Karl Norling (010-698 61

38) angående Ospars bedömning. Alternativt kan vi nås via e-post
förnamn.efternamn@havochvatten.se

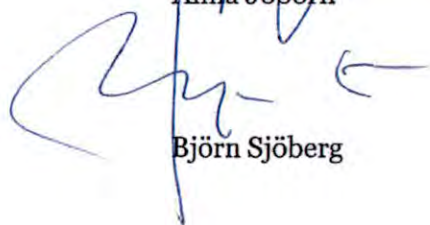
Beslut om denna remiss har fattats av avdelningscheferna Anna Jöborn och Björn Sjöberg efter föredragning av utredarna Agnes Ytreberg och Karl Norling. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit enhetscheferna Mikael Krysell och Marie Berghult samt utredarna Karin Pettersson, Laura Piriz, Ylva Engvall och Philip Axe.

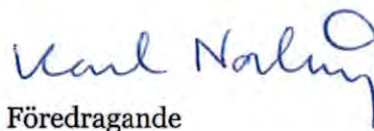
Anna Jöborn

Föredragande

Björn Sjöberg

Föredragande

Bilagor:

Samtliga bilagor finns på <https://www.havochvatten.se/remiss-regionala-bedomningar-2017>

Sändlista:

Affärsverket svenska kraftnät
Baltic Sea 2020
Borgholms kommun
Boverket
Bromölla kommun
Burlövs kommun
Båstads kommun
Chalmers Tekniska högskola
Danderyds kommun
Energimyndigheten
Falkenbergs kommun
Finsk-svenska gränsälvskommissionen
FOI
Försvarmakten
Gävle kommun
Göteborgs stad
Göteborgs universitet, Institutionen för biologi och miljövetenskap
Göteborgs universitet, Institutionen för marina vetenskap
Halmstads kommun
Haninge kommun
Haparanda stad
Havsmiljöinstitutet
Helsingborgs stad
Hudiksvalls kommun
Härnösands kommun
Höganäs kommun
Högskolan Väst
IVL Svenska Miljöinstitutet
Jordbruksverket
Kalix kommun
Kalmar kommun
Kammarkollegiet
Karlshamns kommun
Karlskrona kommun
Karlstad Universitet
Kemikalieinspektionen
Kramfors kommun
Kristianstads kommun

Kristianstads Vattenrike
Kungliga Tekniska Högskolan
Kungsbacka kommun
Kungälv kommun
Kävlinge kommun
Laholms kommun
Landskrona stad
Lantbrukarnas Riksförbund
Lantmäteriet
Lidingö stad
Linköpings universitet, Tema Vatten
Linneuniversitetet
Linneuniversitetet
Livsmedelsverket
Lomma kommun
Luleå kommun
Luleå Universitet
Lunds Universitet
Lunds universitet, Biologiska institutionen
Lysekils kommun
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotland län
Länsstyrelsen i Gävleborg län
Länsstyrelsen i Halland län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpingslän
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kalmar län, Vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikt
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Norrbottens län, Vattenmyndigheten Bottenvikens vattendistrikt
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholm län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Vattenmyndigheten Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen i Västmanlands län, Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Vattenmyndigheten i Västerhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Malmö stad
Marint Centrum Simrishamn
Mark- och miljööverdomstolen
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Mönsterås kommun
Mörbylånga kommun
Nacka kommun
Naturhistoriska riksmuseet
Naturvårdsverket
Nordanstigs kommun
Nordmalings kommun
Norrköpings kommun
Norrtälje kommun
Nyköpings kommun
Nynäshamns kommun
Orust kommun
Oskarshamns kommun
Oxelösunds kommun
Piteå kommun
Regelrådet
Region Gotland
Riksantikvarieämbetet
Robertsfors kommun
Ronneby kommun
Simrishamns kommun
Sjöfartsverket
Skellefteå kommun
Skogsstyrelsen
Skurups kommun
Skärgårdarnas Riksförbund
SMHI
Socialstyrelsen
Sotenäs kommun
Statistiska Centralbyrån
Statskontoret
Stenungsunds kommun

Stockholms stad
Stockholms universitet
Strömstads kommun
Sundsvalls kommun
Svenska Båtunionen
Svenska Naturskyddsföreningen
Svenskt Näringsliv
Svenskt Vatten
Sveriges fiskares riksförbund
Sveriges Fiskevattenägareförbund
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges Kust- och Insjöfiskares Organisation
Sveriges lantbruksuniversitet
Sveriges lantbruksuniversitet - Akva
Sveriges lantbruksuniversitet - Artdatabanken
Sveriges lantbruksuniversitet - Institutionen för vatten och miljö
Sveriges lantbruksuniversitet - Institutionen för vilt, fisk och miljö
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
Söderhamns kommun
Söderköpings kommun
Södertälje kommun
Sölvesborgs kommun
Tanums kommun
Tierps kommun
Tillväxtverket
Timrå kommun
Tjörns kommun
Torsås kommun
Trafikverket
Transportstyrelsen
Trelleborgs kommun
Trosa kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Uddevalla kommun
Umeå kommun
Umeå Marina Forskningscentrum
Umeå Universitet
Uppsala Universitet
Valdemarsviks kommun

Varbergs kommun
Vattenbrukarnas Riksförbund
Vaxholms stad
Vellinge kommun
Världsnaturfonden
Värmdö kommun
Västerviks kommun
Ystads kommun
Älvkarleby kommun
Öckerö kommun
Örebro Universitet
Örnsköldsviks kommun
Östersjöcentrum
Österåkers kommun
Östhammars kommun

14

PLANLEDNINGSGRUPPEN

2017-11-29

PLG § 44

Dnr KS/KF 2017:314.212

Yttrande över Svedala kommuns översiktsplan**Ärendebeskrivning**

Svedala kommun har reviderat sin översiktsplan från 2010 och skickar därför ut planen på samråd. Planen består av en vision som beskriver "det goda livet" i Svedala kommun år 2045 och ett planförslag som beskriver Svedalas utvecklingsmöjligheter. Den huvudsakliga inriktningen som antogs i Översiktsplan 2010, att kommunen framförallt ska växa i tätorterna Svedala, Bara och Klågerup, gäller fortfarande. Planens målår är 2045 och Svedala kommun siktar då på att ha en befolkning kring 30 000 invånare. Ur kommunikationssynpunkt planerar Svedala kommun för bland annat ett upprustat stationsområde i Svedala och en tågpendel till Sturups flygplats. Man vill också se standardhöjningar på vägarna 108 och E63 samt förbättra cykelmöjligheterna runt om i kommunen.

Samhällsplaneraren har lämnat förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2017-11-20.
- Följebrev Svedala kommun 2017-11-03.
- Översiktsplan för Svedala kommun, samrådshandling oktober 2017.

Planledningsgruppen föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

- Lomma kommun lämnar följande yttrande:

Det hade varit behjälpligt om det gick att utläsa om man riskerar att bebygga områden som är mer lämpliga som våtmarker eller översvämningsåtgärder. Det skulle också vara bra om man kunde koppla skrivningarna om åtgärder mot minskad översvämningsrisk till åtgärder för förbättrad vattenkvalitet då dessa åtgärder, om de är väl genomtänkta, kan ge synergier.

I både planen och i hållbarhetsbedömningen saknas havets vattenförekomster som är recipient för hela Svedala kommuns vattenavrinning (Malmö hamn och Lommabukten). Det saknas också en redovisning för hur planen ska bidra till att vattenkvalitetsnormerna för Malmö hamn och Lommabukten ska nås.

Utdragsbestyrkande

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN
Planeringsavdelningen

2017-11-20

Vår referens: Ulrika Ström
Direkttel: 040-641 11 02
E-post: ulrika.strom@lomma.se
Diarienumr: KS/KF 2017:314.212
Er referens:

Kommunstyrelsen

Yttrande över samrådsförslag till ny översiktsplan för Svedala kommun

Svedala kommun har reviderat sin översiktsplan från 2010 och skickar därför ut planen på samråd. Planen består av en vision som beskriver "det goda livet" i Svedala kommun år 2045 och ett planförslag som beskriver Svedalas utvecklingsmöjligheter. Den huvudsakliga inriktningen som antogs i Översiktsplan 2010, att kommunen framförallt ska växa i tätorterna Svedala, Bara och Klågerup, gäller fortfarande. Planens målfår är 2045 och Svedala kommun siktar då på att ha en befolkning kring 30 000 invånare. Ur kommunikationssynpunkt planerar Svedala kommun för bland annat ett upprustat stationsområde i Svedala och en tågpendel till Sturups flygplats. Man vill också se standardhöjningar på vägarna 108 och E63 samt förbättra cykelmöjligheterna runt om i kommunen.

Handlingar i ärendet

- Skrivelse 2017-11-20 från planeringsavdelningen.
- Följebrev 2017-11-01 från Svedala kommun.
- Översiktsplan för Svedala kommun, samrådshandling oktober 2017.
- Övriga underlag till översiktsplanen finns på www.svedala.se/oversiktsplan-2018.

Förslag till beslut

- Lomma kommun lämnar följande yttrande:

Det hade varit behjälpligt om det gick att utläsa om man riskerar att bebygga områden som är mer lämpliga som våtmarker eller översvämningsåtgärder. Det skulle också vara bra om man kunde koppla skrivningarna om åtgärder mot minskad översvämningsrisk till åtgärder för förbättrad vattenkvalitet då dessa åtgärder, om de är väl genomtänkta, kan ge synergier.

I både planen och i hållbarhetsbedömningen saknas havets vattenförekomster som är recipient för hela Svedala kommuns vattenavrinning (Malmö hamn och Lommabukten). Det saknas också en redovisning för hur planen ska bidra till att vattenkvalitetsnormerna för Malmö hamn och Lommabukten ska nås.

För planeringsavdelningen

Anders Nyquist
Planeringschef

Ulrika Håkansson Ström
Samhällsplanerare

SVEDALA KOMMUN

1(2)

KOMMUNSTYRELSEN

Dnr KS 16/162
2017-11-01

Samrådshandling för Översiktsplan 2018 för Svedala kommun

Kommunstyrelsen har 2017-10-30 beslutat att godkänna samrådshandlingar för Översiktsplan 2018 för Svedala kommun. Samrådstid är 1 november till 31 december 2017. Välkomna att lämna synpunkter under samrådet.

Planen består av en vision som beskriver "det goda livet" i Svedala kommun år 2045 och ett planförslag som beskriver Svedalas utvecklingsmöjligheter. Svedala ska möta framtida planeringsutmaningar och behov samtidigt som utvecklingen sker hållbart och resurseffektivt. Till översiktsplanen ingår som beslutsunderlag även en hållbarhetsbedömning med miljökonsekvensbeskrivning samt kulturmiljöprogram för tätorterna Svedala, Klågerup och Bara.

Översiktsplanen är en revidering av Svedala översiktsplan 2010. Nya förutsättningar har motiverat att delar av översiktsplanen har omarbetats. Men de grundläggande inriktningarna föreslås fortsätta att gälla såsom att Svedala kommun ska huvudsakligen växa i tätorterna Svedala, Bara och Klågerup.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som ska uttrycka kommunens vilja för hur mark, vatten och den existerande stadsmiljön ska användas, bevaras och utvecklas på längre sikt.

Samrådsförslaget finns tillgängligt på kommunens bibliotek i Svedala, Klågerup och Bara, i Kommunhusets entré och digitalt på kommunens webbplats:

<http://www.svedala.se/oversiktsplan-2018>

Frågor om översiktsplanen kan ställas till:

Lena Gerdtsen, samhällsbyggnadschef lena.gerdtsen@svedala.se, tel 040-626 83 91

Jeanette Widén Gabrielsson, planarkitekt, jeanette.widengabrielsson@svedala.se, tel 040-626 83 95

Karin Gullberg, stadsarkitekt karin.gullberg@svedala.se, tel 040-626 81 18

Efter samrådstidens slut sammanställs inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse. Därefter tas ett planförslag fram för utställning. Det beslutas av kommunstyrelsen och ställs ut under två månader. Tidsplaneringen utgår från målsättningen att kommunfullmäktige skall kunna anta översiktsplanen i slutet av 2018.

SVEDALA KOMMUN

2(2)

KOMMUNSTYRELSEN

Dnr KS 16.162
2017-11-01

Samrådsmöten för allmänheten

- 6 november Spångholmsskolan, Bara, 18.30-20.30
- 23 november Naverlönsskolan, Svedala, 18.30-20.30
- 28 november Tejarpsgården, Klågerup, 18.30-20.30

Samrådsmöten för markägare och näringsliv

- 23 november i Folkets hus i Svedala kl 9.30 -10.00 för markägare
 - 23 november i Folkets hus i Svedala kl 10.00 -11.00 för näringsliv
- Gemensam fika kl 9.30 – 10.00

Anmäl till samrådsmötena via kommunens hemsida.

Skriftliga synpunkter på samrådsförslaget ska ha inkommit till Svedala kommun, Kommunkansliet, Kommunhuset, 233 80 Svedala eller registrator.ks@svedala.se eller på kommunens hemsida **senast 31 december 2017**.

Yttranden ska vara underskrivna med namn, ort samt planens diarienummer KS 16.162 (gäller ej yttranden som lämnas digitalt på kommunens hemsida).

ENLIGT UPPDRAG FRÅN KOMMUNSTYRELSEN

Lena Gerdtsen
samhällsbyggnadschef

Jeanette Widén Gabrielsson
planarkitekt

Översiktsplanens handlingar

Översiktsplan 2018

Hållbarhetsbedömning översiktsplan 2018

Kulturmiljöprogram för Svedala tätort

Kulturmiljöprogram för Klågerup tätort

Kulturmiljöprogram för Bara tätort

Kommunstyrelsens beslut om revidering av Svedala översiktsplan 2010

Kommunstyrelsens beslut om samråd av Översiktsplan 2018

Protokollsanteckning (C)

Protokollsanteckning (MP)

Protokollsanteckning (SD)

Översiktskarta ÖP 2017

Infrastruktur

- Föreslagen korridor för ny järnväg
- Föreslagna lägen för nya vägar
- Gröna stråk - befintliga
- Gröna stråk - förslag
- Parkstråk/grönområde
- Sydskånska skogsbeklädda backlandskapet

Verksamheter

- Utbyggnadsområde för verksamheter under planperioden
- Detaljplanlagt område, under utbyggnad
- Befintlig ej detaljplanlagt industri

Bebyggelse

Bostäder

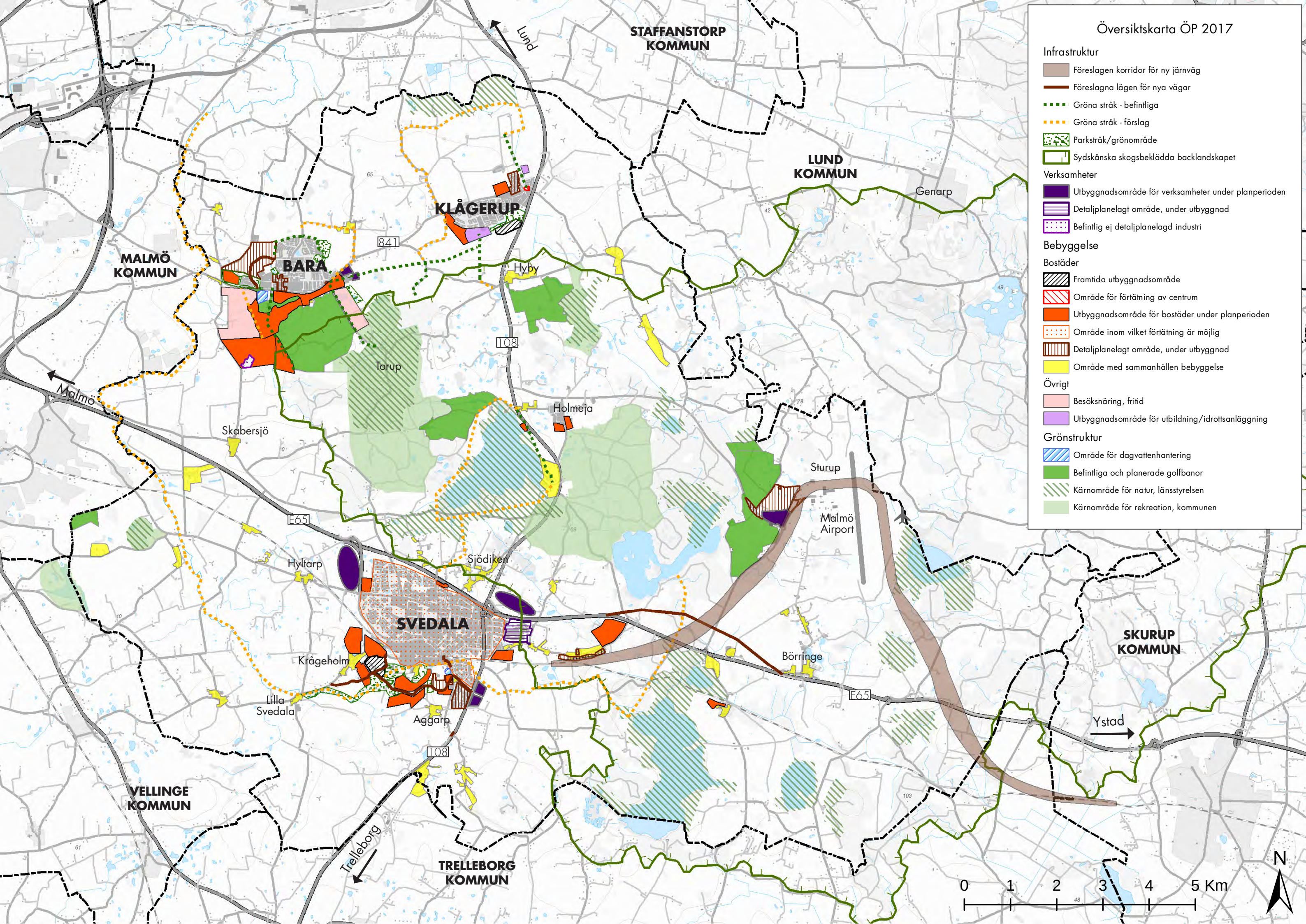
- Framtida utbyggnadsområde
- Område för förtätning av centrum
- Utbyggnadsområde för bostäder under planperioden
- Område inom vilket förtätning är möjlig
- Detaljplanlagt område, under utbyggnad
- Område med sammanhållen bebyggelse

Övrigt

- Besöksnäring, fritid
- Utbyggnadsområde för utbildning/idrottsanläggning

Grönstruktur

- Område för dagvattenhantering
- Befintliga och planerade golfbanor
- Kärnområde för natur, länsstyrelsen
- Kärnområde för rekreation, kommunen

0 1 2 3 4 5 Km

N

2018

SVEDALA KOMMUN

Översiktsplan

SAMRÅDSHANDLING OKTOBER 2017

SVEDALA
TORUP HOLMEJA
KLÅGERUP
BÖRRINGE AGGARP
BARA SJÖDIKEN
SKABERSJÖ

Beställare

Kommunstyrelsen

Medverkande

Lena Gerdtsen, samhällsbyggnadschef, Bygg och miljö
Jeanette Widén Gabrielsson, planarkitekt, Bygg och miljö
Karin Gullberg, stadsarkitekt, Bygg och miljö
Fredrik Löfqvist, teknisk chef, Miljö och teknik
Bengt Nilson, kanslichef, Kommunkansliet
Thomas Carlsson, näringslivs och turismutvecklare, Kommunkansliet
Linda Wolski, miljöstrateg, Bygg och miljö
Lowe Kisel, planarkitekt, Bygg och miljö
Lisa Nilsson, planarkitekt, Bygg och miljö
Anne-Marie Pedersen, VA chef, Miljö och teknik
Lin Linde, VA ingenjör, Miljö och teknik
Anna Cedergren, miljöchef, Bygg och miljö
Jenny Ahlqvist, miljöinspektör, Bygg och miljö
Hanna Blomqvist, miljöinspektör, Bygg och miljö
Johanna Andersson, gatu- och parkchef, Miljö och teknik
Hampus Aronsson, brandingenjör, Räddningstjänst
Karin Leeb Lundberg, kultursamordnare, Kultur och fritid

Bilder och foto framsida

Sandellsandberg arkitekter AB
Istockphoto
Scandnav bildbyrå, Anders Andersson
Scandnav bildbyrå, Jens Lindström
Scandnav bildbyrå, Jörgen Wiklund
Leif Öst
Ingimage
Billy Lindberg

Översiktsplan 2018

Kommunstyrelsen är ansvarig för kommunens översiktliga planering. En styrgrupp med politiker från kommunstyrelsen, tekniska nämnden och bygg- och miljönämnden som representerar tre partier har lett arbetet med revideringen. Den reviderade översiktsplanen bygger på visionen "det goda livet" i Svedala kommun år 2045. Det "goda livet" i Svedala kommun kännetecknas av:

- Det trygga boendet i den lilla staden.
- Den unika bruksmiljön kombinerad med det levande gods- och jordbrukslandskapet.
- Kommunens historia samt de stora kultur- och naturvärdena.
- Det strategiska läget i Öresundsregionen.

Idéen om vad som är önskvärt i en framtid beskrivs i rapportens inledande kapitel. En viktig del i översiktsplanen är att vi huvudsakligen ska växa i tätorterna. En fåkärnig struktur ger sammantaget bäst förutsättningar för att kommunen ska utvecklas på ett hållbart sätt, såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt.

I kapitlet "Planförslag" beskrivs våra utvecklingsmöjligheter utifrån olika teman. Varje tema avslutas med en ruta med punkter med förslag till ställningstaganden kring vad kommunen vill. Kapitel "Utbyggnadsområden" handlar huvudsakligen om utbyggnaden av tätorterna Svedala, Bara och Klågerup. I kapitel "Landsbygdsutveckling" beskrivs byarnas utveckling samt en lämplig utveckling för miljön, turism och rekreation mm. Kulturmiljöprogram har tagits fram för tätorterna Svedala, Bara och Klågerup. Kulturmiljöprogrammen är en bilaga till översiktsplanen där beslut om antagande sker samordnat med beslut om översiktsplanen.

Under arbetets gång har klimatfrågorna blivit allt mer uppmärksammade. Principen med en fåkärnig utbyggnad innebär att kollektivtrafiken kan fortsätta att utvecklas. Att trafiken miljöanpassas är avgörande ur klimatsynpunkt. Kollektivtrafiken måste ges fortsatt goda förutsättningar liksom en satsning på cykelvägar och närhet till service, handel och skolor lokalt i varje tätort. Klimatförändringen har också satt fokus på översvämningsrisker vilket har resulterat i särskilda utredningar.

Som del i planhandlingarna ingår också en hållbarhetsbedömning, som WSP har utfört på vårt uppdrag. Planförslagets hållbarhet bedöms utifrån ekologiska, sociala och ekonomiska konsekvenser. Den kommer liksom resten av översiktsplanen bearbetas utifrån inkomna synpunkter och politiska ställningstaganden både till utställnings- respektive antagandeskedet. I planarbetet har ett flertal av våra tjänstepersoner deltagit. Arbetsgrupper med sakkunniga från olika förvaltningar inom kommunen har tagit fram förslag till revideringar. Samhällsbyggnadschef Lena Gerdtsen och planarkitekt Jeanette Widén Gabrielsson har sedan 2014 samordnat arbetet med framtagande av översiktsplanen.

Kommunstyrelsen beslutade i mars 2014 om revidering av översiktsplan Svedala 2010. Kommunstyrelsen godkände 2017-10-30 planförslaget för samråd. Tre partier har inkommit med synpunkter som framgår under "Bilaga". Samråd kommer att hållas under tiden november - december 2017. Samrådsmöten kommer att anordnas under november 2017 i Svedala, Bara och Klågerup. Utställningsskedet planeras till maj-juni 2018 och antagandet till slutet av 2018.

Linda Allansson Wester, Kommunstyrelsens ordförande (M)

Ambjörn Hardenstedt, Kommunstyrelsens vice ordförande (S)

Per Olof Lindgren, Tekniska nämndens ordförande (L)

Björn Jönsson, Tekniska nämndens 2:e vice ordförande (S)

Sverker Nordgren, Bygg- och miljönämndens ordförande (M)

Geir Hansen, Bygg- och miljönämndens 2:e vice ordförande (S)

Innehållsförteckning

1 VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?	1	Landskapskaraktärer	34
2 VISION 2045 - DET GODA LIVET	2	Riktlinjer för utbyggnad på landsbygden	37
2.1 Så når vi visionen - Det goda livet	4	Områdesbestämmelser	40
2.2 Kommunen växer	5	Vatten och avlopp	40
2.3 Konkurrenskraftigt näringsliv ger växande arbetsmarknad	8	3.4 Kommunikationer	41
2.4 Hållbar utveckling - på miljöns villkor	9	Hållbart transportsystem	41
3 PLANFÖRSLAG	10	Pendling	42
3.1 Utbyggnadsområden	10	Kollektivtrafik	42
Befolkningsutveckling	11	Vägtrafik	44
Bebyggelsestruktur	12	Gång och cykel	46
Svedala	13	Flyg	48
Bara	21	Trafiksäkerhet	49
Klågerup	25	3.5 Miljö	49
Holmeja och Yddinge strand	26	Miljömålsprogram för Svedala	53
Börringe	26	Övriga miljömål	51
Kriminalvårdsanstalt syd	27	3.6 Grönstruktur	54
Sturup	27	Inledning	54
3.2 Arbetsplatser och näringsliv	28	Landsbygden	54
Arbetsplatser i regionen	28	Tätorter	57
Befintliga verksamheter och verksamhetsområden	29	3.7 Naturmiljö och vatten	61
Framtida utveckling	30	Inledning	61
3.3 Landsbygdsutveckling	32	Ekosystemtjänster	61
Landsbygdens utveckling	32	Områden med särskilt skydd	64
		Naturvårdsplan	66
		Naturvårdsintressen	66
		Vatten	68

3.8 Kulturmiljö	71
Kulturmiljöprogram	71
Kulturlandskapet	71
Områden av riksintresse för kulturminnesvården (MB kap. 3 §7)	73
Länsstyrelsens kulturmiljöprogram	73
Byggnadsminne	73
Mellankommunala frågor	73
RÅSK	73
3.9 Besöksnäring och rekreation	75
Besöksnäring	75
Rekreation	78
Mellankommunala frågor	81
3.10 Teknisk försörjning	76
Energi	76
Kraftledning	77
Gas	77
Vindkraft	77
Tele och bredband	77
Avfall	78
Vatten- och avloppsförsörjning	79
Dagvatten och översvämningsrisker	81
Gator	83
Parker	83
Mellankommunala frågor	83

4 PLANFÖRUTSÄTTNINGAR	89
4.1 Riksintressen	89
Försvar	90
Kommunikation	90
Rörligt friluftsliv	94
Friluftsliv	94
Kulturmiljö	96
Natur	98
Natura 2000-områden	100
4.2 Mellankommunala frågor	102
4.3 Naturmiljö	104
Geologi	104
Vattenförhållanden	106
Allemansrätten	107
Naturreservat	107
Naturvårdsområde	107
Naturminne	107
Biotopskydd	107
Djur och växtskydd	107
Vattenskyddsområde	107
Strandskydd	108
Landskapsbildsskydd	108
Rödlistade arter	108
Länsstyrelsens naturvårdsprogram	111
Kommunens naturvårdsprogram	111
Vilt	113

4.4 Kulturmiljö	114
Länsstyrelsens kulturmiljöprogram	114
Kommunens kulturmiljö- och bevarandeprogram	115
Fornlämningar	115
Byggnadsminne	115
Kyrkliga kulturminnen	115
4.5 Teknisk försörjning	116
Vattenförsörjning	116
Avloppshantering	116
Dagvattenhantering	118
Översvämning	118
4.6 Miljö	120
Avfallsupplag	120
Förorenade områden	120
Grus och Täkter	121
Radon	121
Gas och kraftledningar	121
A-, B- och C- anläggningar	122
Transportleder för farligt gods	122
Risk och sårbarhet	124
4.7 Gällande planer och policys	126
Planer enligt PBL	126
Måldokument	128

BILAGA

Hållbarhetsbedömning Översiktsplan 2018
Kulturmiljöprogram för Svedala tätort
Kulturmiljöprogram för Klågerup tätort
Kulturmiljöprogram för Bara tätort
Kommunstyrelsens beslut om revidering av Svedala översiktsplan 2010
Kommunstyrelsens beslut om samråd av översiktsplan
Protokollsanteckningar (C)
Protokollsanteckningar (MP)
Protokollsanteckningar (SD)

1 VAD ÄR EN ÖVERSIKTSPLAN?

I översiktsplanen beskriver kommunen sin vision för framtida utveckling.

Planen omfattar hela kommunens yta. Planen är strategisk och vägledande, men inte juridiskt bindande.

VARFÖR TAR VI FRAM EN ÖVERSIKTSPLAN?

Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska alla kommuner ha en översiktsplan som ska aktualitetsförklaras eller uppdateras varje mandatperiod. Svedala kommuns förra översiktsplan antogs av kommunfullmäktige i juni 2010. Beslut om att översiktsplan för Svedala ska revideras togs av beredning för samhällsutbyggnad och tillväxt 2013-01-15, Bst §7 samt av kommunstyrelsen 2014-03-24, Ks § 60. Den översiktsplan som nu redovisas omfattar utvecklingen av Svedala fram till och med år 2045, men visar även tankar kring fortsatt utveckling. Översiktsplanen bygger på en vision om hur livet i kommunen ska gestalta sig år 2045.

I översiktsplanen görs långsiktiga avvägningar mellan olika intressen om hur mark och vatten ska användas samt på vilket sätt den byggda miljön ska bevaras och utvecklas. Kommunen redovisar hur man vill förvalta och utveckla stads- och landsbygden på lång sikt. Planen ger riktlinjer för planering och byggande, det vill säga kommunens hantering av bygglov och detaljplaner. I översiktsplanen visar kommunen hur riksintressen tillgo-

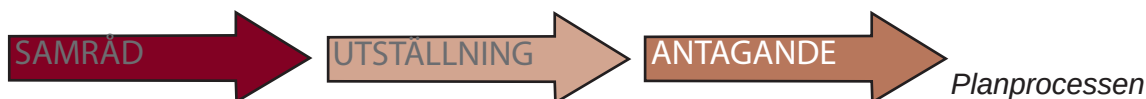
doses och hur gällande miljökvalitetsnormer följs. Planen är också ett instrument för att hantera mel-lankommunala frågor och den visar hur kommunen avser hantera frågor om hälsa och säkerhet.

PLANPROCESSEN

När ett förslag till översiktsplan upprättas ska kommunen samråda och föra dialog med kommuninvånare, länsstyrelse, regionplaneorgan och andra kommuner som berörs av förslaget. Inkomna yttrandena sammanfattas och besvarats i en samrådsredogörelse. Därefter revideras planförslaget efter de avvägningar som gjorts i samrådsredogörelsen och ställs ut på nytt. Kommunens invånare har då en ny möjlighet att yttra sig över förslaget. Efter utställningen sammanfattas inkomna synpunkter och kommenterats i ett utlåtande. Översiktsplanen antas av kommunfullmäktige.

Av översiktsplanen ska det framgå:

- den huvudsakliga användningen av kommunens mark- och vattenområden
- kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras
- hur kommunen avser tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer
- hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen
- hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder

2 VISION 2045 – DET GODA LIVET

En vision är något man vill uppnå, en ledstjärna och en framtidsbild att sträva mot. Vision 2045 ger bilden av Svedala kommun år 2045, i ett antal punkter. Visionspunkterna är resultatet av återkommande diskussioner mellan politiker och tjänstemän i Svedala kommun.

År 2045...

... är Svedala en attraktiv och växande kommun med cirka 30 000 invånare.

De flesta bor i Svedala, Bara och Klågerup, omgivna av en levande landsbygd. Kommunens storlek ger goda förutsättningar för service, handel och ett utvecklat kulturutbud. Ur ett regionalt perspektiv är Svedala kommun lämplig även för fortsatt expansion, med bibehållet fokus på hållbar utveckling.

... drar Svedala nytta av sitt centrala läge i Öresundsregionen och har goda kommunikationer i form av tåg, cykel, buss, flyg och bilvägar.

Detta har utvidgat arbetsområdet och ger pendling både ut från och in till kommunen. Att pendla till ett jobb på andra sidan Öresund är många vardag.

... erbjuder Svedala kommun attraktiva, tillgängliga boendemiljöer präglade av blandad bebyggelse.

En majoritet av invånarna bor i småhus och villor, men andelen lägenheter – både hyres- och bostadsrätter – har ökat tack vare förtätning av Svedala, Bara och Klågerup. Valfriheten när det gäller olika boendeformer är stor för alla åldrar. Basanpassade lägenheter med hög tillgänglighet och en utbyggd service gör det möjligt för fler äldre att bo hemma längre. De tre tätorterna har tydliga centra med ett varierat utbud av boende, service och med bra kommunikationer.

... har Svedala kommun ett aktivt helhetstänkande när det gäller barn och ungdomar.

Kommunen erbjuder kunskaper samt en innehållsrik fritid i ändamålsenliga och väl underhållna lokaler. Bibliotek, fritidshem, förskolor, skolor och föreningar samverkar samt samutnyttjar anläggningar och lokaler.

Foto: Billy Lindberg

Pågatåg vid Svedala station.

Torget är en handels- och mötesplats.

... känner sig medborgarna i Svedala trygga där de bor och när de rör sig i olika miljöer i kommunen samt bidrar aktivt till kommunens ständiga utveckling av den lokala demokratin.

Kommunen präglas av social och etnisk integration, respekt för individen och för alla människors lika värde. Svedala kommun verkar för ett öppet synsätt som stimulerar mångfald, kultur och utveckling.

... är Svedala en av regionens mest företagsvänliga kommuner.

Kommunen har ett gott samarbete med det lokala näringslivet som består av företag i olika storlekar i olika branscher. Kommunen arbetar för ett hållbart företagande och uppmuntrar entreprenörskap. Företag inom besöksnäringen fortsätter att utvecklas och etablera sig i kommunen och medför ett stort antal besökande turister. Besöksnäring och ett aktivt friluftsliv bidrar till en levande landsbygd och till att utveckla kommunens näringsliv.

... är Svedala en aktiv och engagerad kommun där utvecklingen sker i balans med omgivningen.

Här finns närhet till arbete, boende, service och natur. I den lilla staden på landet skapas goda livsmiljöer där det är lätt att leva "Det goda livet". Här finns attraktiva mötesplatser och goda möjligheter till rekreation. Tillgängligheten till parker, natur- och kulturmiljöer är en viktig resurs för boende i kommunen och hela regionen.

... är Svedala en kommun där det goda livet och en hållbar utveckling går hand i hand

Genom bevarandet och stärkandet av värdefulla parker, natur- och kulturmiljöer har kommunens attraktivitet ökat ytterligare. Fokus på hållbara transporter och sammanlänkande cykelstråk lockar invånare att leva det goda, hälsosamma, klimatsmarta livet där buller och föroreningar har minimerats och upplevelsen av den vackra bebyggelsen, folklivet samt natur- och kulturlandskapet har stärkts. Klimatutsläppen har nått en hållbar nivå i enlighet med klimatforskningen och globala avtal.

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Industrin och stationen har präglat dagens samhälle.

Foto: Billy Lindgren

Naturen är en stor tillgång i kommunen.

2.1 Så når vi visionen - Det goda livet

När framtidsbilden är beskriven har vi kommit en god bit på väg, men det stora arbetet återstår. Nu gäller det att arbeta för att förverkliga visionen. Hur når vi Vision 2045? Hur går vi från dagens cirka 21 000 invånare till 30 000 invånare år 2045 med bibehållen kvalitet och ökad hållbarhet? Hur lyfter vi på bästa sätt fram kommunens positiva värden för att locka fler att bosätta sig här och få fler företag att etablera sig i kommunen?

Att sätta medborgarna och deras behov i centrum för kommunens planering är ett viktigt ställningstagande i arbetet med att attrahera såväl privatpersoner som företagare till Svedala kommun.

Genom att kombinera tryggheten i den lilla staden med möjligheten till en rik fritid ger vi förutsättningar för att leva ett hälsosamt liv.

Genom att utveckla dagens karaktär av småstad till en tydligare stadsstruktur med god service och många attraktiva mötesplatser i de tre större tätorternas centra, hoppas vi locka fler att välja Svedala kommun.

Kommunen arbetar för medborgarperspektiv och medborgarinflytande med hög servicekänsla, god tillgänglighet och gott bemötande.

Genom att se möjligheterna och stärka befintliga och nya företag i kommunens näringsliv hoppas vi att fler företag lockas att etablera sig här.

Genom att satsa på en hållbar utveckling skapar vi förutsättningar för ett gott liv. Hållbar utveckling ur social, ekonomisk och ekologisk synvinkel är

nödvändig för Svedalas framtid. En sammanhållen bebyggelseutveckling, koncentrerad till de tre större tätorterna, sparar Svedalas åkermark, natur- och grönområden samt minskar klimatpåverkan genom att fler får möjlighet att åka kollektivt. Samtidigt förbättras underlaget för service och förutsättningarna ökar för att den lilla staden ska utvecklas och få fler mötesplatser för olika kategorier av människor.

En väl utvecklad grönstruktur med möjligheter till närrekreation och ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät ger fler människor möjlighet att röra på sig; med bättre hälsa och välbefinnande som resultat.

Några av Svedala kommuns positiva kännetecken:

- Det trygga boendet i den lilla staden.
- Den unika bruksmiljön kombinerad med det levande gods- och jordbrukslandskapet.
- Kommunens historia samt de stora kultur- och naturvärdena.
- Det strategiska läget i Öresundsregionen och de goda kommunikationerna.

Foto: Kenneth Hellman

Foto: Jenny Brandt

Medborgarna och deras behov skall vara i centrum.

2.2 Kommunen växer

Svedala kommun erbjuder närhet till arbete, boende, service och natur. I den lilla staden på landet skapas goda livsmiljöer där det är lätt att leva "Det goda livet". Kommunens placering och goda kommunikationer ger en närhet till ett flertal storstäder i Öresunds- och Östersjöregionerna. Kultur- och naturmiljön samt ortens småstadskaraktär ger förutsättningar för trygghet. Skolor, förskolor, vård och omsorg håller hög kvalitet och förstärker Svedalas varumärke ytterligare.

Centralt i visionen är att Svedala kommun ska öka till 30 000 invånare. Expansionen ska ske framför allt i Svedala, Bara och Klågerup. Störst andel av utbyggnaden ska ske i Svedala tätort. Samtidigt ska kommunen möjliggöra utveckling av landsbygden med verksamheter i anslutning till jordbruket och en begränsad nybebyggelse, i första hand i anslutning till befintlig bebyggelse. Hänsyn ska tas till jordbrukets intressen samt landskapets natur- och kulturvärden.

DET FLERKÄRNIGA SKÅNE

Strukturbild för Skåne arbetar för att skapa hållbara fysiska strukturer på regional nivå. I det flerkärniga Skåne fungerar Skåne som en gemensam funktionell arbetsmarknadsregion utan märkbara administrativa gränser. Målbilden om "Det flerkärniga Skåne" syftar till att skapa en levande, hållbar och attraktiv region och som erbjuder hög livskvalitet för såväl invånare som företagare och besökare.

Målbilden bygger på följande strategier:

- Satsa på Skånes tillväxtmotorer och regionala kärnor och utveckla den flerkärniga ortstrukturen
- Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne
- Växa effektivt med en balanserad och hållbar markanvändning
- Skapa socialt hållbara, attraktiva orter och miljöer som erbjuder hög livskvalitet
- Stärka Skånes relation inom Öresundsregionen, Södra Sverige och Södra Östersjön

År 2045 ska det finnas förutsättningar för att bo och jobba i hela regionen där resandet sker med hållbara transportslag och där tillgången till rekreativsmöjligheter är god och jämlik.

Landsbygden är med sin livsmedelsproduktion, naturmiljö och rekreativsmöjligheter en resurs för tätorten. Staden erbjuder sysselsättning, handel och service och kulturutbud och är i sin tur en resurs för landsbygden.

Gemensamma strategier för att stärka Skånes utveckling, Region Skånes strukturbild för Skåne.

STRUKTURPLAN FÖR MALMÖ-LUND-REGIONEN

Strukturplanen för MalmöLundregionen ska utgöra ett underlag för kommunens översiktsplan och hantering av mellankommunala frågor. Men den är även ett underlag i dialogen med nationella och regionala aktörer. Strukturplanens gemensamma målbild är en socialt, ekonomisk och ekologisk hållbar region som är attraktiv och enkel att leva och verka i.

År 2045 är MalmöLundregionen tillsammans med Köpenhamn motorn mitt i Nordeuropa. Goda förbindelser med omvärlden ger regionen möjlighet att växa och skapa goda förutsättningar för näringsliv, forskning, utveckling och turism. Den flerkärniga strukturen är tätt sammankopplad med väl utbyggd kollektivtrafik, där tåg, bussar och gång- och cykelvägar ger goda och hållbara resmöjligheter till såväl utbildning, arbete och fritidsaktiviteter. I Sveriges bästa livsmiljö är bostadsmarknaden och arbetsmarknaden i balans.

Målbilden bygger på följande strategier:

- Motorn mitt i Nordeuropa
- En hållbar sammankopplad storstadsregion
- Sveriges bästa livsmiljö

Foto: TA Fotografi

De tre större tätorterna i Svedala kommun ska alla utvecklas så att varje Orts karaktär och identitet tas tillvara.

ORTERNAS SÄRDRAG UTVECKLAS FRAMTIDENS BOSTADS- OCH ETABLERINGSORT

De tre större tätorterna i Svedala kommun ska alla utvecklas så att varje Orts karaktär och identitet tas tillvara. Alla har levande centra som ska fungera som aktiva mötesplatser med ett rikt utbud, utifrån orternas olika förutsättningar. I ambitionen att bli "staden på landet" ligger en tanke om att förtäta kommunens tre centra och göra dem mer stadsmässiga samt utveckla handeln i centrala lägen.

I ett växande Svedala med fler invånare ökar behovet av mötesplatser för en bred och blandad publik. Med varierade centra med utbud av bland annat butiker, kultur och restauranger skapas naturliga mötesplatser.

Bebyggelsen i orterna bör vara blandad, med olika lägenhetsstorlekar och upplåtelseformer samt ha olika karaktär. Därigenom kan olika befolkningsgrupper hitta den typ av boende som de efterfrågar för tillfället. Behoven förändras över tiden, beroende på ålder och olika typer av familjebildningar. Genom ett varierat bostadsutbud blir bostadsområdena socialt stabila och den sociala gemenskapen kan utvecklas. Flerfamiljshus bör i första hand byggas där kollektivtrafik och serviceutbud är som bäst. I mer perifera lägen är det lämpligt att bygga villor. Kommunen bör alltid sträva efter att kunna anvisa lämpliga tomter för enskilt villabyggnad.

Svedala har en fantastisk boendemiljö såväl i de centrala delarna av Svedala, Bara och Klågerup som i byar, på gods och gårdar. Landskapet erbjuder goda möjligheter till ett rikt friluftsliv. Allt detta är fördelar som kan och bör utnyttjas. Att finnas mitt i den växande Öresundsregionen och samtidigt kunna njuta av det tysta, goda och lugna livet i Svedala är en stor tillgång.

Genom att lyfta fram Svedala kommuns särart, kan man dra nytta av det unika. Olikheter ger dynamik och utvecklingsmöjligheter. Inom kommunen finns gods, lövskogar, industrier och bruksmiljöer. Här finns stadsmiljö, byar och landsbygdsmiljö. Konsten är att bygga en helhet av delarna och skapa samsyn. Svedalas natur- och kulturskatter ska bevaras och utvecklas. Genom att göra dessa spännande miljöer mer tillgängliga, kan de vara en del i utvecklingen av näringslivet, såväl på landsbygden som i tätorterna.

Nya invånare kommer att flytta till kommunen från närområdet och från andra länder i och utanför Europa. De kommer att tillföra nya värden till kommunen och stimulera kultur- och näringsliv.

Det är viktigt att dra nytta av mångfalden och erbjuda allt från natur, rekreations-, och kulturlandskap, golf, slott och parker till rockfestivaler, idrott och ett aktivt föreningsliv. Genom att utnyttja dessa resurser rätt och till dem lägga bra bostäder, bra arbetsplatser, goda kommunikationer, bra kommunal service och ett bra serviceutbud i övrigt, skapar vi förutsättningar för det goda livet i Svedala.

Goda kommunikationer är också viktigt vid val av bostadsort. Spårtrafiken avgör var människor bosätter sig. Det gäller att rikta nybyggnation till starka kommunikationslägen och se till att det där också finns god service. Boende och pendlingsförutsättningar blir allt viktigare i den framtida Öresundsregionen. Att bygga i goda kollektivtrafiklägen samt utveckla kollektivtrafik-, gång- och cykelstråk är avgörande för omställning till miljövänliga transporter och därmed en minskad klimatpåverkan. Svedala och Malmö Airport blir viktiga stationer. Svedala som bostadsort och Malmö Airport som arbetsplats ger möjlighet till pendling i hela regionen. Bussförbindelserna i kommunen är också viktiga delar av kollektivtrafiken. I takt med det ökade intresset för cykelpendling finns ett ökat behov av cykelvägar mellan kommunerna.

FOLKHÄLSA OCH SOCIAL HÅLLBARHET

Det egna boendet och livsmiljön är viktiga förutsättningar för en god hälsa. Som ett led i utvecklingen av folkhälsa och social hållbarhet bör kommunen aktivt verka för attraktiva, trygga och hälsofrämjande miljöer och mötesplatser. Miljöer och mötesplatser där människor kan mötas och skapa sociala relationer, men som också möjliggör för aktivitet och rörelse. Det sker genom fortsatt utveckling av grönområden, gång- och cykelstråk, idrotts- och kulturutbud samt natur- och kulturvården på landsbygden.

2.3 Konkurrenskraftigt näringsliv ger växande arbetsmarknad

För företagare är Svedala kommun idealisk att välja som etableringsort. Till Svedalas fördelar kan räknas det centrala läget, goda kommunikationer och utbyggt bredband. Bra boende och närheten till natur ger möjligheter till friluftsliv och skapar förutsättningar för etableringar och inflyttning. Kommunen har ett gott samarbete med det lokala näringslivet och arbetar för ett hållbart företagande och uppmuntrar entreprenörskap i alla åldrar. Företag inom besöksnäringen fortsätter att utvecklas och etablera sig i kommunen och medför ett stort antal besökande turister. Besöksnäring och ett aktivt friluftsliv bidrar till en levande landsbygd och till att utveckla kommunens näringsliv.

Svedala kommun har ett konkurrenskraftigt näringsliv; både industrin och tjänstesektorn växer. En bred arbetsmarknad med olika sorters jobb som innebär att många kategorier av människor får arbete.

Svedala ingår också som en del av Öresundsregionens arbetsmarknad, vilket innebär att det är lätt att pendla till och från Svedala och övriga orter i regionen, på båda sidor sundet. Goda regionala och lokala förbindelser samt internationella och nationella ger god tillgång på arbetskraft med relevant kompetens. Framtida företag kommer att välja platser med stationsnära lägen, nära Malmö Airport eller platser med särskilda miljökvaliteter.

Malmö Airport är en stor arbetsplats, med ett 50-tal olika företag. Dessutom passerar ett stort antal människor genom Svedala varje dag, på väg till och från flygplatsen. Dessa är presumtiva invånare och besökare eller företagare i kommunen. Det är viktigt att se till att binda samman Svedala och Malmö Airport med kollektivtrafik, eftersom näringslivet vid dessa två platser är särskilt viktigt.

LANDSBYGD

En levande landsbygd med gods, gårdar, sjöar, skog och rekreationsanläggningar är några av de positiva kvaliteter som också ingår i utgångspunkterna för kommunens utveckling.

Ett tillgängligt landskap för rekreation och friluftsliv bidrar till att locka människor att besöka eller flytta till Svedala.

BESÖKSNÄRING

Kommunen ser goda möjligheter till en fortsatt utveckling inom besöksnäringen. Det finns mycket i kommunens historia och dess natur- och kulturvärden som gör oss unika och som bör belysas för att skapa stolthet hos invånarna i kommunen och locka besökare. Det stora intresset för närodlat och närproducerat gör att gårdar på landsbygden med försäljning av gårdsprodukter, servering och aktiviteter även ger ökad turism.

Foto: Johan Palmgren

Årets företagare och pristagare under näringslivskvällen våren 2017.

Foto: Kenneth Hellberg

En levande landsbygd i Svedala

2.4 Hållbar utveckling - på miljöns villkor

Miljön på global nivå påverkar och påverkas av miljön på lokal nivå, med klimatfrågan och förlusten av biologisk mångfald som de största utmaningarna. Definitionen av hållbar utveckling är en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Hållbar utveckling innebär bland annat att planarbetet utgår från att åstadkomma ett samhälle där klimatutsläppen når en hållbar nivå. Den samlade klimatforskningen fastslår att temperaturökningen behöver hållas under 2 grader, med målet 1,5 grader. För att uppnå avtalet behöver samhället enligt klimatforskningen anpassas så att klimatutsläppen snarast stabiliseras till 1 ton koldioxidekvivalenter/invånare och år.

De 16 nationella miljömålen anger hur vi till nästa generation ska överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Miljöbalken och plan- och bygglagen anger en ram för hur arbetet ska bedrivas. På lokal nivå finns Svedala kommuns miljömålsprogram. Svedala kommun har prioriterat målen:

- Begränsad klimatpåverkan
- Ett rikt växt- och djurliv
- Ingen övergödning
- En god bebyggd miljö

Rapporten Skånska åtgärder för miljömålen 2016-2020 beskriver vilka åtgärder som krävs för att klara Länsstyrelsens fem utmaningar för att nå miljökvalitetsmålen.

- Hållbara transporter
- Hänsyn till havet
- Hushållning med mark- och vattenresurser
- Natur- och kulturvärden och biologisk mångfald
- Hållbar konsumtion

Att sträva mot miljömålen är angeläget för alla. Bebyggelseutvecklingen koncentreras till de tre större tätorterna med hållbara transporter. Utmaningen är att utveckla ett hållbart samhälle utifrån sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter.

EU:s vattendirektiv innebär ett ökat fokus på vattenplanering, där ytvattnets status inte ska försämras i den fysiska planeringen. Kommunen ingår i Segeåns avrinningsområde som senast 2027 ska ha uppfyllt god status. I takt med att ån uppnår god status ökar möjligheterna till naturupplevelser, fiske, bad och paddling med stora mervärden för kommuninvånarna. Tillgången till dricksvatten av god kvalitet är en förutsättning för "Det goda livet". Planeringen utgår ifrån att förutsättningarna för god dricksvattenkvalitet inte ska försämras.

Ekosystemtjänster ska beaktas i alla beslut så som ekonomiska ställningstaganden, politiska avgöranden och andra beslut i samhället. Ekosystemtjänster utvecklas och bevaras för att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling. Samtidigt stärks möjligheterna att stå emot klimatförändringar, minskad biologisk mångfald och negativa effekter av föroreningar. Inom kommunen finns flera ekosystemtjänster som samspelar med varandra i våra naturmiljöer, odlingslandskap, sjöar och vattendrag, våtmarker, bruks- och godslandskap samt villaträdgårdar, grönytor och parker i tätorterna.

Torup och Fjällfotaområdet är viktiga för många boende i Sydvestskåne. Det finns ett stort behov av att utveckla rekreativsmöjligheterna, genom att göra dem bättre tillgängliga med kollektivtrafik och cykel, öka informationen för besökarna och utveckla stråk från de närmast liggande tätorterna för gående. Planering för hållbara resor till förskolor och skolor med säkra gång- och cykelvägar är särskilt angelägna då forskning visar att barns tidiga resvanor har stor betydelse för resval under resten av livet.

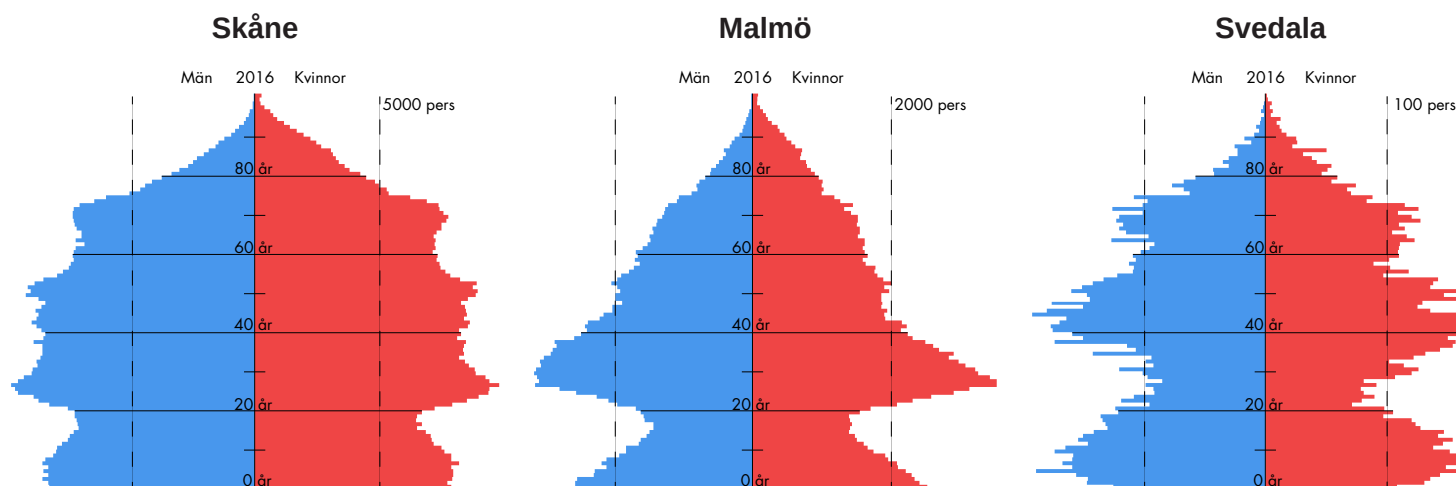
3 PLANFÖRSLAG

3.1 Utbyggnadsområden

Expansionen ska ske fåkärnt, framför allt i Svedala, Bara och Klågerup. Största andelen av utbyggnaden ska ske i Svedala tätort.

En viktig utgångspunkt är att de tre större tätorterna ska utvecklas utifrån sina respektive förutsättningar. I ambitionen att bli "staden på landet" ligger en tanke att förtäta kommunens tre centra och göra dem mer stadsmässiga och levande. Med bostäder för alla åldrar, i olika upplåtelseformer och med god närhet till kollektivtrafik och olika typer av service, skapar vi möjligheter för fler människor att bo kvar längre.

Planeringsinriktningen är ca 30 000 invånare år 2045 i Svedala kommun. För att uppnå detta måste i genomsnitt 125 bostäder byggas per år. En stor del av nyproduktionen av bostäder ska även fortsättningsvis vara småhus, för att kommunens karaktär inte ska gå förlorad.

Befolkningen i Svedala kommun är yngre än befolkningen i riket och i Skåne som helhet. Kommunens befolkningspyramid har en midja som visar att det bor få ungdomar mellan 19 och 29 år i kommunen. Denna midja överensstämmer väl med Malmös ungdomstillskott. Befolkningspyramiderna är hämtade från SCB:s hemsida 2016.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Inriktningen är ca 30 000 invånare år 2045 vilket innebär en ökning med ca 9 000 nya invånare jämfört med idag. Med i medeltal 2,4 personer per bostad behöver ca 3 700 nya bostäder byggas i kommunen. I smålägenheter som byggs kommer endast en eller två personer att bo.

Utpekade utbyggnadsområden i planförslaget innehåller ca 2700 nya bostäder med fördelningen:

- Svedala ca 1450 bostäder
- Bara ca 900 bostäder
- Klågerup ca 250 bostäder
- Övrigt ca 100 bostäder

Befolkningen i kommunen var 20 771 personer 2016-12-31. För att nå 30 000 invånare år 2035 behöver ca 125 bostäder byggas per år vilket motsvarar en årlig befolkningsökning på ca 1,2 %.

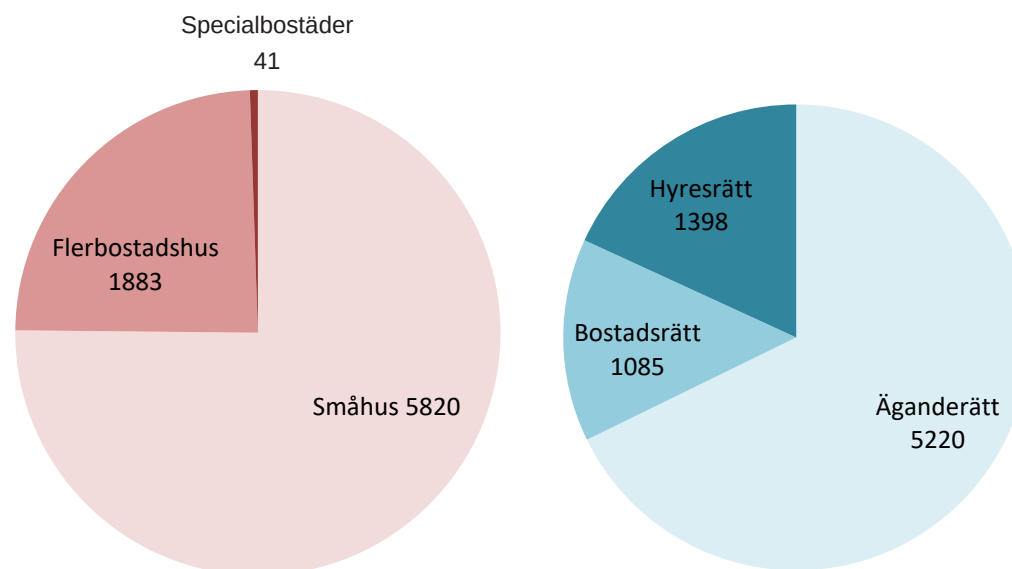
Utbyggnaden av bostäder är koncentrerad till tätorterna Svedala, Bara och Klågerup. Bostadsbeståndet utgörs till stor del av småhus. Planförslaget innehåller ca 2700 bostäder vilket innebär ca 90 bostäder/år. Tillväxten blir högre vid utbyggnad i tät bebyggelse och lägre i småskalig bebyggelse. Kommunen har god planberedskap. Det finns antagna detaljplaner att bygga för ca 1000 bostäder. Detaljplanearbete pågår i flera utpekade utbyggnadsområden.

Kommunen har i samband med översiktsplanarbetet tagit fram en alternativ befolkningsprognos med ett antal olika scenarier avseende hur många bostäder som årligen byggs i Svedala kommun och hur detta påverkar befolkningsutvecklingen. Översiktsplanen anger inte någon exakt utbyggnadstakt utan avser att redovisa vilka områden som är tänkta att tas i anspråk för bostäder och verksamheter. De områden som anges för bostadsbyggande kommer att ha en överkapacitet i förhållande till en trolig befolkningsutveckling. Det är viktigt att ha en beredskap för att anpassa utbyggnaden till förändringar i samhällsutvecklingen.

Utbyggnadstakten är beroende av planberedskap, utbyggnad av infrastruktur och liknande som kommunen råder över men även av vilka markägare som vill exploatera sin mark, av konjunkturen och av efterfrågan på bostäder.

Kommunen tar årligen fram ett nytt exploateringsprogram. I exploateringsprogrammets ingår dels riktlinjer för bostadsförsörjning och dess utbyggnadstakt under programmets period och dels riktlinjer för byggande på lång sikt enligt översiktsplanen. Bostadsförsörjningsprogrammet 2017-2021 upptar ca 740 bostäder, vilket motsvarar ca 185 bostäder per år. De bostadspolitiska målen som antogs av kommunfullmäktige 2015-05-13 gäller fortfarande. (Se rutan på nästa sida)

Hustyper och upplåtelseformer i Svedala 2016.

BEBYGGELSESTRUKTUR

Andelen ägda bostäder i kommunen är procentuellt sett större än i riket. Många bor i villor och orterna har sedan 1960-talet utvecklats som villaområden på pendlingsavstånd från Malmö och Lund. Det är därför rimligt att en stor del av den tillkommande bebyggelsen kommer att byggas i småhus.

I målet om "staden på landet" ligger dock en tanke om stadsmässig bebyggelse. Det innebär att ett tätare centrum ska utvecklas i alla tre orterna. Det ger fler möjlighet att bo nära service samtidigt som butiker, caféer och andra träffpunkter kan få fler besökare och bättre kundunderlag. Människor och folkliv lockar fler människor. I attraktiva lägen bör lägenheter och service för äldre lokaliseras så att de lättare kan delta i samhällslivet. De som bor centralt får också närmre till kollektivtrafik vilket ökar resandeunderlaget och skapar förutsättningar för en god turtäthet. Vilket även är positivt för miljön.

Foto: TA Fotografi

En tätare bebyggelse med inslag av lägenheter skapar också större möjlighet för invånare att bo kvar i ett område där de trivs om de vill byta bostad. Genom att villor och lägenheter kommer ut på marknaden bildas flyttkedjor där folk byter bostad i flera steg. Efterfrågan på bostäder i Malmöregionen är stor, så effekten av flyttkedjorna sprider sig i regionen. De bostäder som Svedalahem byggt är byggda enligt den så kallade Svedalamodellen. Det innebär att man bygger hyreslägenheter för folk med medelinkomst genom att pressa priserna men bibehålla kvalitén i byggandet. Lägenheterna attraherar både unga och äldre.

Bild: Metro Arkitekter

I centrala lägen ska bebyggelsen vara tät och stadsmässig.

Styrande principer från "Bostadspolitiska mål" ur Bostadsbyggnadsprogram 2015-2018

Antaget i kommunfullmäktige 2015-05-13.

- 2/3 av tillkommande bebyggelse lokaliseras till Svedala och 1/3 till Bara och Klågerup
- Bebyggelsen lokaliseras genom kommunens detaljplanläggning till största delen i Svedala, Bara och Klågerup tätorter under programperioden.
- Bostäder ska upplåtas med såväl äganderätt, bostadsrätt som hyresrätt.
- Tomter ska finnas tillgängliga för uppförande av småhus med äganderätt.
- Bostadsbyggandet ska utformas och anpassas till den bebyggelse som finns i kommunen.
- Kommunen ska ha en attraktiv bostadsmiljö.
- Behov av barnomsorg, skola, vårdboende ska beaktas vid utbyggnad av nya bostadsområden
- Förutsättningar för lokal kollektivtrafik ska beaktas vid exploatering

SVEDALA

Utbyggnadsstrategi

Svedala byggs ut kring stationen och centrum för att skapa en levande stadskärna och för att ge goda förutsättningar för så många som möjligt att åka kollektivt. En utbyggnad med stationen i centrum innebär att järnvägen kommer att gå rakt genom samhället. Järnvägen är en barriär som kan passeras på några ställen. Vid stationen planeras en planskild gångväg under järnvägen för att öka tillgängligheten mellan den norra och södra delen av Svedala. Även väg 108 planeras att byggas om till en planskild korsning med järnvägen för att öka tillgängligheten för den östra delen av tätorten.

I Svedala centrum planeras förtätning och utveckling av en småstadskaraktär med en blandning av boende, butiker, kontor samt verksamheter. Förtätningen ska ske med hänsyn till småstadskaraktären, kulturmiljön och gröna värden. Närmast stationen bör flerbostadshus byggas som kan medge en hög exploatering. Längre från stationen föreslås en lägre exploatering med villor och radhus.

Förtätning av bebyggelsen intill Stortorget, ur Tätare Skåne av Region Skåne.

Utbyggnadsförslaget innebär att bebyggelsen blir tätare och högre närmre stationen och centrum. Ett attraktivt grönstråk planeras kring Segeå som rinner parallellt med järnvägen genom tätorten. Stråket kommer att bli en grön länk som binder samman utbyggnadsområdena i söder med tätorten.

Utbyggnadsområden söder om Svedala föreslås antingen där det finns eller det kan skapas förutsättningar för framtida god kollektivtrafik. För att hushålla med jordbruksmarken är det viktigt att marken utnyttjas väl. För att den fortsatta utvecklingen söder om Svedala ska bli genomtänkt med helhetslösningar behövs en övergripande planering för området. Kommunen planerar upprätta ett planprogram som formulerar mål och redovisar en stadsbyggnadsidé för området. Som ett första steg behöver utredningar utföras som klargör förutsättningarna för bl.a. trafik, VA, geoteknik samt natur- och kulturvärden.

Mark- och vattenförhållanden

Det kuperade landskapet är en kvalitet men kräver studier om hur man kan bygga. Förutom gestaltningen av bebyggelsen måste grundläggning, tillgänglighet, ledningsdragning, gator m m studeras.

Segeå rinner genom utbyggnadsområdena i Svedala. Ån avvattnar i stort sett hela kommunen och leder ut till Öresund. Vattnet från hårdgjorda ytor i tätorten och utdikad jordbruksmark rinner snabbt undan och risken för översvämningar är stor där åfåran är smal. Översvämning förväntas inträffa oftare och på fler ställen på grund av klimatförändringar som påverkar nederbörds mängderna.

Ekologgruppen har utrett förutsättningar för restaurering och anläggning av våtmarker och dammar runt Svedala, daterad 2009-02-06. Utredningarna visar områden som bör undantas från exploatering då byggnader, mark och anläggningar riskerar att ta skada vid framtida översvämningar.

Kommunen har utrett översvämningens risken på en översiktlig nivå, se nedan. I det fortsatta planarbetet bör översvämningens risken och förutsättningarna att fylla upp marken för att bygga hus i de lägre partierna utredas mera detaljerat, tidigt i planprocessen.

SMHI har i en utredning daterad april 2015 redovisat vilka områden som kan bli översvämmade utmed Segeå vid framtida 100-årsflöde. Länsstyrelsen i Skåne har även tagit fram en svämplananalys som redovisar vilka områden som översvämmas vid 1,5 respektive 2,5 meters ökning i höjdled av vattendragets yta. Kommunen har värderat Länsstyrelsen Skånes framtagna svämplananalys som huvudsakligen överensstämmer med kommunens fördjupade utredning i tätorterna.

Länsstyrelsen i Jönköping har 2015 utfört en ytkartering åt Svedala kommun som redovisar djupområden där vatten ansamlas vid större regnmängder och som redovisar ytavrinning. Därefter har kommunen utfört en fördjupad översvämningsanalys för hur tätorterna och föreslagna utbyggnadsområden kan påverkas vid ett 100-års regn samt vid ett 400 års regn. 400-års regnet har modellerats för att se vilka viktiga samhällsfunktioner som kan drabbas. Skyfallskarterteringen redovisar åtgärdsförslag med vattenvägar längs med gator och avvattningsstråk genom trög avledning som avleder regnvatten till föreslagna översvämningsytor för rening och fördröjning/utjämning av flöden. Översvämningsytor kan vara en befintlig eller en ny dagvattendamm eller en nedsänkt yta där vattnet tillåts ansamlas vid större regn. Se vidare i kapitel 3.10 Teknisk försörjning och 4.5 Teknisk försörjning.

Störningar

Kommunens reningsverk ligger vid Ågatan och kräver, enligt en utredning som SWECO genomfört år 2007, ett skyddsavstånd på 300 m. Intill reningsverket ligger vassbäddar, återvinningscentral och kompostanläggning vilka också har ett skyddsavstånd på ca 300 m. Skyddsavståndet till dessa anläggningar ligger dock till största delen inom skyddsavståndet för reningsverket.

Järnvägen ger upphov till buller. Vid fortsatt utbyggnad ska hänsyn tas till järnvägens framtida utbyggnad till dubbelspår, till att den är transportled för farligt gods och till det buller som tågtrafiken ger upphov till.

Restriktioner

Aggarps by är intressant ur kulturmiljösynpunkt. Kulturmiljövårderna i området ska beaktas vid exploatering. I fördjupad översiktsplan för Svedala 1997 fastslogs ett skyddsavstånd för tillkommande bebyggelse på ca 200 m. Avgränsningen bör studeras i ett nytt sammanhang. Se kartan på sid 19.

Inom utbyggnadsområdena "Söder om Ågatan" finns fornlämningar. En översiktlig arkeologisk utredning har genomförts 1994. Den visar ett antal fynd och rekommenderar en fortsatt arkeologisk utredning i området. Eftersom fynden oftast finns i höjdparter där markförhållandena för bostadsbebyggelse är bäst, nu liksom under sten- och bronsålder, krävs en utredning av arkeologin innan planarbetet fortsätter.

Aggarps by

Foto: Billy Lindberg

Grönstruktur

Grönstrukturen föreslås utvecklas så att våra bostadsområden har grönstråk samt gång- och cykelvägar med förbindelse till stationen och centrum och vidare ut i landskapet. Särskilt viktigt är att väg 108 kan korsas med en planskildhet i anslutning till järnvägen. Dels för att boende öster om väg 108 ska kunna nå skolor, station och centrum på ett säkert sätt, dels för att boende i Svedala ska kunna röra sig ut i landskapet i denna riktning.

Kring Segeå föreslås ett grönområde med gånglingor och sittplatser. Det ska tåla översvämningar vid extrema högvatten, vilka förväntas bli vanligare i framtiden. Segeå föreslås utgöra kärnan i ett grönstråk från Lindholmen till kommungränsen mot Malmö.

I Svedala tätort bör strandskyddet kring ån kunna anpassas så att det blir bredare på vissa ställen och smalare på andra för att möjliggöra en gynnsam tätortsutveckling.

Trafik

Enligt kommunens önskemål och Trafikverkets planer kommer väg 108 byggas om under planperioden så att trafiksäkerheten ökar. Vägen kommer att sänkas ned så att järnvägen och Börringevägen tillsammans med en cykelväg kan passera över den. Tillfarten till bebyggelsen söder om järnvägen föreslås vid Södra Infarten byggas om till en cirkulationsplats. Aggarpsvägen är stängd från 108:an och matas från Södra Infarten.

Biltrafiken föreslås ledas genom de nya bebyggelseområdena från Krågeholmsvägen till väg 108 dels via Ågatan, dels via en ny väg längre söder ut. Krågeholmsvägen har redan idag för liten kapacitet. Därför föreslås en ny stäckning där vägen leds öster om Krågeholm genom nya exploateringsområden till Ågatan.

Cykeltrafik

Planskilda korsningar med järnvägen, väg 108 och E 65 är viktiga för kontakten mellan tätortens olika delar och ut i landskapet. Svedala ligger i ett åkerlandskap med fina strövområden på gång- och cykelavstånd. Förbättring respektive utbyggnad av gång- och cykelvägar till Sturup, Malmö, Oxie och Staffanstorp ingår i planen. Planskild korsning med järnvägen för gångtrafik vid stationsområdet planeras inom planperioden.

Service

Målet är att Svedala ska utvecklas till en småstad med allsidig service tillgänglig för invånarna. Utvecklingen av centrum ska leda till en trygg och attraktiv stadsmiljö med bostäder, arbetsplatser, handel och service för alla. Förskolor planeras i anslutning till grönstråk och med tillgänglighet för bil och cykel samt om möjligt kollektivtrafik. För att så många som möjligt ska ha nära från bostaden till förskolan/skolan bör det finnas förskolor/skolor i olika delar av samhället.

Andelen äldre i befolkningen kommer att öka. Det leder till en ökad efterfrågan på lägenheter nära centrum med offentlig och kommersiell service som exempelvis bibliotek, butiker, restauranger och caféer samt hemtjänst, vårdcentral och liknande. Det är viktigt att det finns träffpunkter på olika platser i centrum och nära boendet.

Tillgänglighet och trygghet

Det är viktigt att planera och utforma den fysiska miljön och så att den är för alla och fungerar för barn, äldre och för människor med olika funktionsnedsättningar eller funktionshinder.

Centrumutveckling

Centrum utvecklas till att bli mer tilltalande och levande samt att för att uppnå en långsiktig tillväxt. Centrum ska bemöta både nuvarande och kommande invånares behov. Målet är att serviceutbudet med affärer, restauranger, offentlig service m.m. ska öka successivt i Svedala centrum.

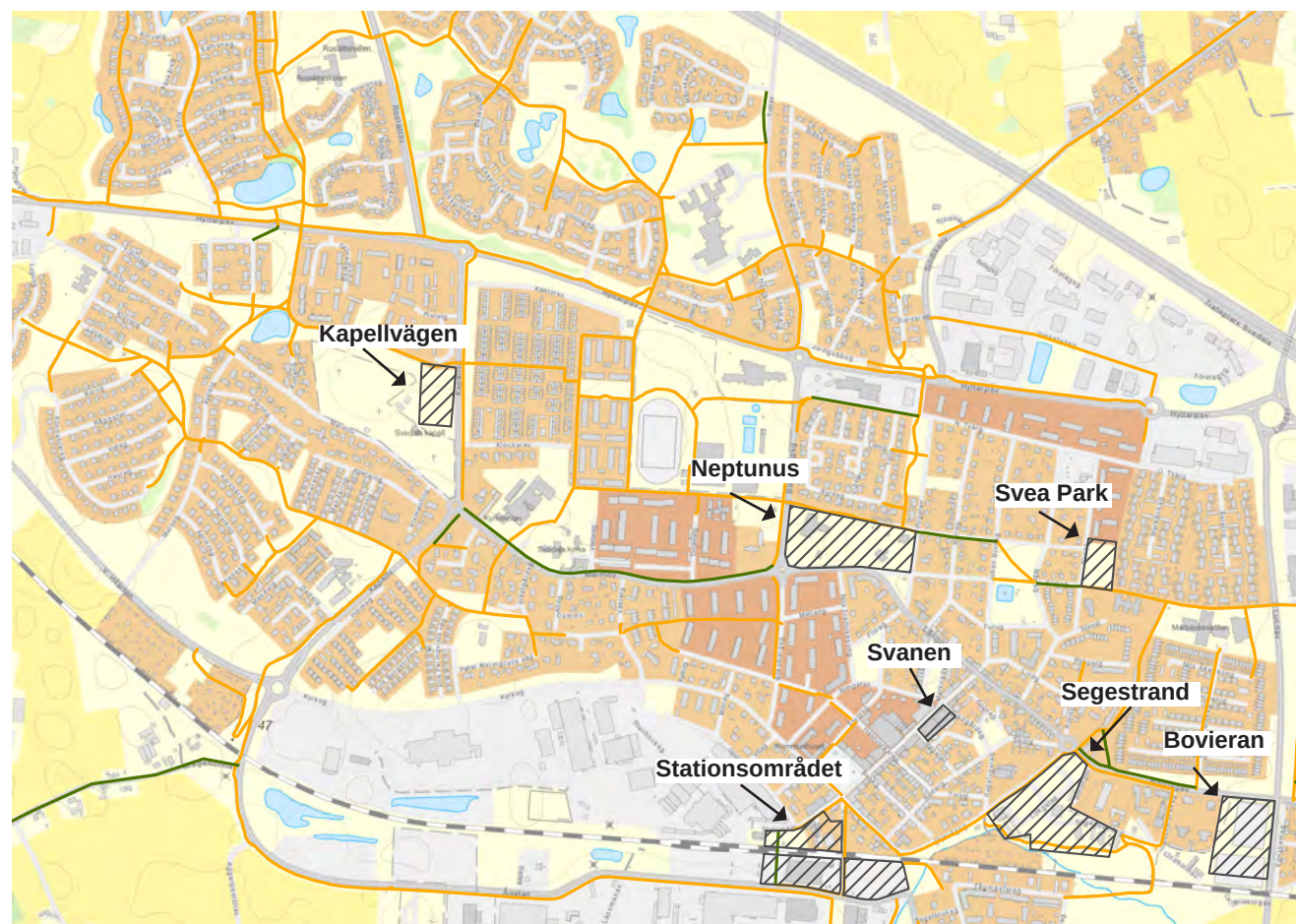
Den offentliga miljön ska vidareutvecklas och viss förtätning av bebyggelsen planeras på ett sätt så att den arkitektoniska kvaliteten ökar. Samtidigt ska husen orienteras så att gaturummen blir mer levande.

Dagens handels och butiksstruktur ska vidareutvecklas samt förutsättningar ska skapas för nyetableringar. Nya handelsetableringar kan utvecklas söder om järnvägen utmed Ågatan. Inom östra och norra industriområdet kommer det även att bli möjligt för handelsetableringar.

Förtätning

Centrum ska innehålla en blandad tät bostadsbebyggelse med olika lägenhetsstorlekar och upplåtelseformer. Det finns möjlighet att förtäta centrum med cirka 400 lägenheter utöver bostäder i antagna detaljplaner. Förtätning är även möjlig längs Storgatan, Kyrkogatan och Bökebergsgatan. Förtätning kan ske på obebyggda lucktomter, i öpp-

na kvarter och genom att bygga vindsvåningar på befintliga hus. På längre sikt kan dagens markparkeringar tas i anspråk och få en effektivare markanvändning med bebyggelse för bostäder, handel och verksamheter. Effektivare markanvändning kan kräva parkeringsreglering. Förtätning kan vara möjligt även i andra delar av Svedala tätort.

Stationsområdet/Ågatan

Stationsområdet ska utvecklas till att bli mer attraktivt och levande genom att Storgatans centrumfunktioner förlängs till stationen. Närheten till stationen och centrum gör området attraktivt både för bostäder och verksamheter. En planerad planskild passage under spåret kommer att öka tillgängligheten till både kollektivtrafik och centrum. Inom Silostomten och fastigheter öster om stationen undersöks möjligheten att förtäta med ca 50 lägenheter. Ny bebyggelse ska ha en stadsmässig skala. En förtätning med handel och verksamheter utmed Ågatan förstärker gaturummet. Eventuellt kan ytterligare förtätning bli aktuell inom området senare under planperioden.

Stationsområdet innehåller byggnader som är värdefulla för kulturmiljön. All förtätning ska anpassas till områdets karaktär och hänsyn ska tas till kulturhistoriska och arkitektoniska värden. Kulturhistoriska värdefulla byggnader och miljöer ska bevaras för att bibehålla områdets identitet och kunna avläsa ortens historia och utveckling. Ett planprogram och en detaljplan är framtagna för del av området, där en ICA-butik är byggd. I det fortsatta arbetet med att utveckla stationsområdet krävs att påverkan av buller och risker från järnvägen utreds ytterligare samt är fortsatt dialog viktig med berörda aktörer.

Kv Neptunus

Marken där Centralskolan tidigare har legat kan bebyggas med bostäder. Området har ett bra läge nära kommersiell och offentlig service och kan bidra till att öka de urbana kvaliteterna i Svedala. Tre arkitektkontor har tagit fram olika utbyggnadsförslag med ca 200 lägenheter i ett parallellt uppdrag av kommunen.

Bovieran

Markanvisningsavtal har upprättats med Bovieran för att bygga ca 50 seniorlägenheter för 55+ boende. Påverkan från väg 108 måste studeras.

Segestrand

Inom Segestrand finns detaljplan för ytterligare ca 100 lägenheter i flerbostadshus.

Kv Svanen (gamla ICA tomten)

Inom kvarteret Svanen vid Storgatan finns framtagna detaljplan för flerbostadshus med ca 40 lägenheter och handel i bottenvåningen.

Svea Park

Inom Svea Park pågår detaljplanearbete för flerbostadshus med ca 40 lägenheter.

Kapellvägen

Intill begravningsplatsen finns möjlighet att förtäta. Cirka 5 flerbostadshus med ca 50 bostäder rymms inom området.

Utbyggnad under planperioden

De utbyggnadsområden som redovisas i planen tillgodoser behovet för en utbyggnad till 30 000 invånare år 2045. Dessutom redovisas förslag till framtida utbyggnadsområden i kartan. I Svedala förslås cirka 1400 bostäder eller 2/3 av kommunens planerade utbyggnad. En utbyggnad av nya områden bör ske från centrum och utåt. Utbyggnadstakten påverkas främst av konjunkturutvecklingen.

Exploateringsgrad

Exploateringsgrad är ett mått på hur tätt ett område är bebyggt, vilket beror på andel bebyggd mark och höjd på husen i förhållande till ytan. (Sammanlagd bruttoarea (BTA) boyta och lokalyta per hektar). Målet är ett effektivt och bra utnyttjande av den mark som tas i anspråk.

- Tät bebyggelse innehåller ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, parker och torg och försett med goda kommunikationer och service. Exploateringsgrad: 0,5-0,8. I de centrala delarna kan exploateringsgraden vara högre.
- Medeltät bebyggelse innehåller blandad bebyggelse som inkluderar bostäder, verksamheter, service och grönytor. Områdena kännetecknas av närhet till kollektivtrafik och service. Exploateringsgrad: 0,3-0,5. Täthet 15-20 bostäder/ha.
- Småskalig bebyggelse innehåller huvudsakligen bostäder och har lite längre avstånd till kollektivtrafik och service. Exploateringsgrad: 0,05-0,2. Täthet 5-10 bostäder/ha.

Utbyggnadsområden Svedala

Söder om Ågatan

Söder om Ågatan planeras för cirka 450 bostäder. Området ligger nära stationen och centrum. Det är här Svedala naturligt bör växa då man eftersträvar ett samhälle uppbyggt kring centrum och stationen. Området ska ha höga kvalitéer med attraktiv och hållbart boende med god kontakt till natur samt med ett stort inslag av grönska. Huvudkaraktären föreslås bli en medeltät blandad bebyggelse med frikostiga grönstråk längs Segeå. Närmast stationen kan exploateringsgraden bli högre med en större andel flerbostadshus. Centralt i området byggs en ny skola/förskola och planarbete pågår för en idrottsplats. En medelhög exploatering inom bebyggelseområdena motiveras av närheten till centrum och stationen samt av att Sege å och topografin i området gör att relativt stora grönområden kommer att avsättas intill bebyggelsen. Längre söderut blir bebyggelsen mera småskalig.

Utbyggnad kring Krågeholm

Krågeholm är en by som redan vuxit samman med Svedala samhälle. Krågeholmsvägen har låg standard och en förflyttning av genomfartstrafiken har länge diskuterats. Planförslaget visar en möjlig sträckning öster om byn närmare Segeå. Utbyggnadsområden föreslås vid båda vägarna. Grundläggningsförhållandena längs ån behöver utredas innan förslaget bearbetas. Det finns flera hästgårdar inom området bland annat en veterinärklinik vilken föreslås ligga kvar.

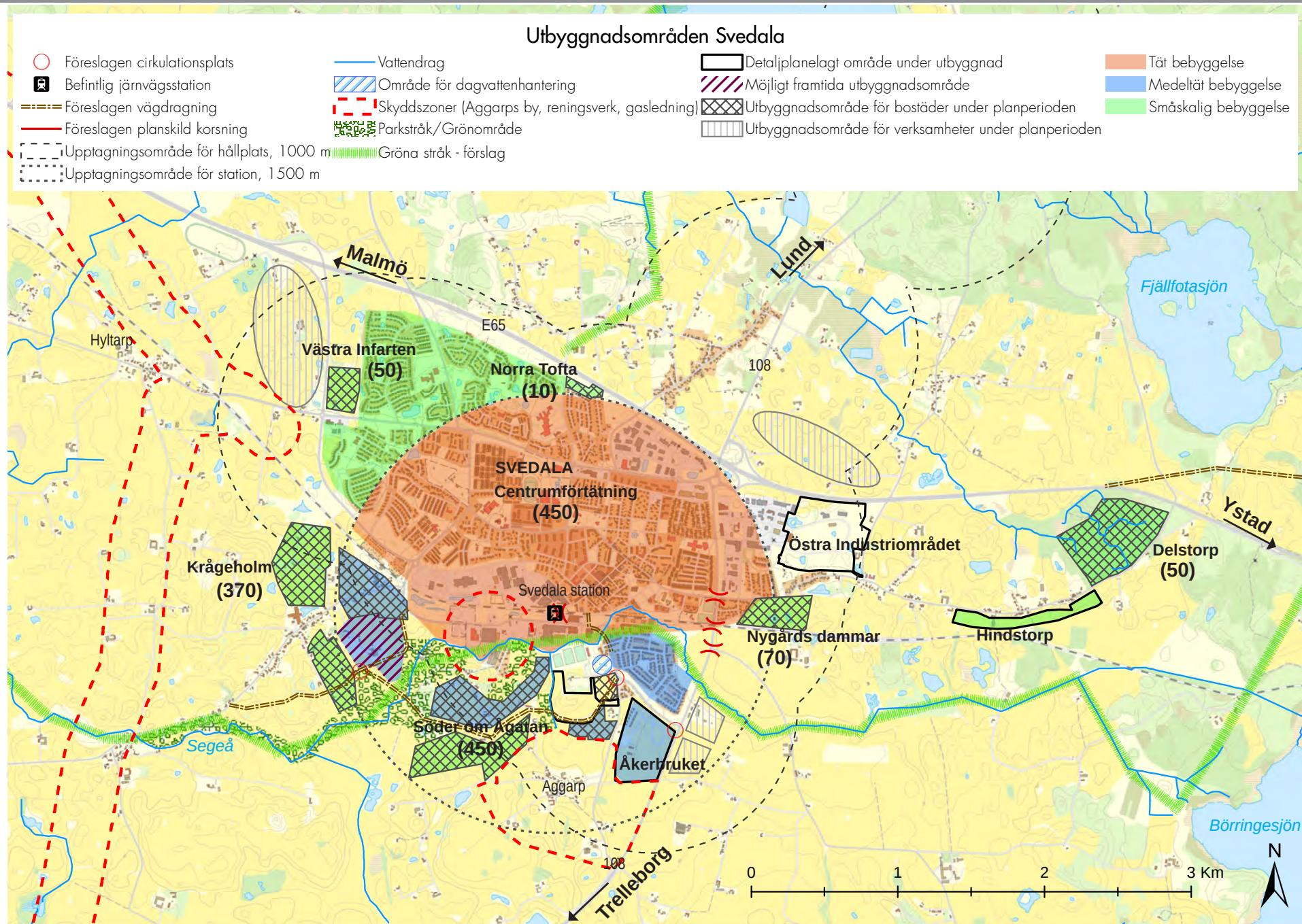
Förslaget innehåller cirka 370 bostäder. Den östra delen av området, som ligger närmast stationen föreslås få en medeltät bebyggelse. Den västra delen av området ligger cirka 2 kilometer från stationen och föreslås bli något glesare bebyggt, med fler villor och marklägenheter. Utbyggnadsområdet för Krågeholm ska även innehålla en förskola/skola. Grönstrukturen ska bindas samman med centrum och med Segeå.

Västra Infarten

Området kan bli ett tillägg till befintlig villabebyggelse. Grundläggningsförhållanden, naturvärden i form av mangelgravar och åkerholmar samt eventuella störningar från Västra infarten måste utredas. Området ligger cirka 2 km från stationen, men har god tillgänglighet till regional busstrafik mot Malmö. Förslaget innehåller ca 50 bostäder och föreslås få en småskalig bebyggelse

Delstorp

Östra delen av Tittentévägen i och i anslutning till ett mindre skogsparti söder om E 65 pågår ett planarbete med lantlig karaktär som rymmer cirka 50 bostäder. Föreslagen bebyggelse är småskalig beroende på områdets förutsättningar. Området omfattas av riksintresse för naturvård och rörligt friluftsliv. Området består av mestadels produktionsskog som dessutom är delvis avverkad. Det är delvis sankt och genomkorsas av flera vattendrag.

Området utgör ingen livsmiljö och är inget viktigt spridningsstråk för rödlistade djur- eller växtarter. Vid planering och utbyggnad av området ska hänsyn tas till gröna stråk och utblickar. Det kan finnas behov av skyddsområde för buller mot vägen.

Nygårds dammar

I östra delen av Svedala mellan Börringevägen och järnvägen planeras för ca 70 bostäder. Nygårds dammar är en fortsättning av Svedalas tätorts utbyggnad österut för att skapa ny bebyggelse vid kollektiva knutpunkter. Området gränsar till tätbebyggelse och innehåller våtmarker som medför dålig arrondering samt försvårar en effektiv jordbruksdrift med stora maskiner. Området föreslås ha en småskalig bebyggelse, med hänsyn till omgivande bebyggelse. Hänsyn ska tas till befintliga våtmarker som hyser rödlistade arter. Det finns behov av skyddsområde för buller mot järnvägen.

Norra Tofta

Inom Norra Tofta pågår detaljplanering för ca 10 bostäder. Föreslagen bebyggelse är småskalig med lägre bebyggelse beroende på bullerpåverkan från väg E65. Markens förutsättningar behövs studeras, då området är sankt och kan översvämmas vid större regn. Området som ligger drygt 1,5 km från stationen har god tillgänglighet till regional busstrafik mot Malmö och Lund.

Framtida utbyggnadsområden

På kartan på sid 19 redovisas framtida utveckling av huvudgator och utbyggnadsområden, syftet är att visa möjliga expansionsriktningar efter 2045. Möjliga framtida utbyggnadsområden redovisas med randig lila skraffering.

Verksamhetsområden

Hyltarp

Hyltarp ligger norr om järnvägen och utanför Västra Infarten. Det är ett av få utbyggnadsområden som är relativt plana och lämpar sig för verksamheter. Området ligger vid västra infarten till Svedala. Det är av stor vikt att fasaden mot infarten blir representativ. Det gynnar både orten och företagen. Området gränsar till dungar och mangelgravar vilka man ska ta hänsyn till vid detaljplaneringen. Inom området finns också fornlämningar. En översiktlig arkeologisk utredning har genomförts 1994. Den visar ett antal fynd och rekommenderar en arkeologisk utredning i området.

Östra infarten

Östra infarten har ett bra skyltläge från väg E65 och ligger i närheten av Norra och Östra industriområdet. Det är av stor vikt att fasaden mot infarten blir representativ. Det gynnar både orten och företagen. Verksamhetsområdet lämpar sig för handelsverksamhet, handel med skrymmande varor och för företag med stort transportbehov. Området berör randzonen för riksintresse naturvård och riksintresse för rörligt friluftsliv. Vid utbyggnad ska hänsyn tas till föreslaget utredningsområde för vattenskydd. Förutsättningar och konsekvenser måste utredas vidare.

Aggarp öster om väg 108

Öster om väg 108 vid vägstationen är ett lämpligt läge för verksamheter med bra anslutningar till väg 108 och vid Södra Infarten. Verksamhetsområdet lämpar sig för företag med stort transportbehov.

BARA

Utbyggnadsstrategi

Bara planeras växa söderut då man eftersträvar ett samhälle uppbyggt kring centrum och med god tillgänglighet till kollektivtrafik. Utmed Malmövägen (841) finns regionbuss till Malmö och Klågerup. Bara centrum är under utbyggnad och kommer att bli mer tilltalande och levande med affärer, restauranger och offentlig service. Malmövägen är en barriär som delar samhället. Vid Bara centrum planeras en planskild gång- och cykelväg under Malmövägen för att öka tillgängligheten mellan den befintliga bebyggelsen i norr och den planerade bebyggelsen i söder. Söder om Bara ligger PGA:s golfanläggning som gränsar till strövområden i Torups bokskog. PGA:s verksamhet planeras att byggas ut med hotell, konferensanläggning och bad vid Spångholmsgården. Söder om Malmövägen planeras det för fler besöksanläggningar som anpassas till det öppna landskapet.

Bara berörs av riksintresse för naturvård och delar av orten berörs även av riksintresse för kulturmiljö och rörligt friluftsliv. Vid utbyggnad ska framtaget förhållningssätt i Kulturmiljöprogram för Bara beaktas. Hänsyn ska tas till kultur- och naturmiljön där samhällets skiftande karaktärsdrag och landskapets förutsättningar är utgångspunkt för den fortsatta utbyggnaden av orten. Bebyggelsens placering bör utgå från att ta tillvara utblickar mot det öppna landskapet. De gröna stråken är viktiga att bevara för att bibehålla den gröna karaktären. För att hushålla med jordbruksmarken är det viktigt att marken utnyttjas väl.

Trafik

En ny rondell föreslås också i korsningen Malmövägen – Värbyvägen. Värbyvägen ska enligt "Trafikplan för Bara" byggas om till miljöprioriterad genomfart vilket innebär att gatans utformning förändras med träd, refuger mm så att hastigheten på vägen minskar. Säkrare korsningar med Värbyvägen krävs för säkra skolvägar.

Befintlig cykelväg på den gamla banvallen mot Malmö och mellan Bara och Klågerup är i behov av upprustning. Nya cykelvägar planeras inom Bara backar. Nya cykelvägar föreslås även mellan Torup och Svedala samt mellan Hyby och Sjödi-ken.

Kollektivtrafiken från Bara med buss till Malmö och Klågerup finns, men för att åka till Svedala måste man byta buss i Klågerup. En ökad turtäthet och snabbare turer efterfrågas. När Bara växer söderut behöver dagens busslinga ses över så att även de södra utbyggnadsområdena blir försörjda av kollektivtrafik.

Grönstruktur och rekreation

Tvillingdammarna, den kuperade marken i samhället med lövskog på kullarna i nordöst och tallskogen vid Fåraborg ingår i en omväxlande grönstruktur där det är möjligt att röra sig genom hela samhället. Parken i Bara har ett stort värde för de boende och ska på sikt utvecklas så att den uppfyller kraven på stadspark.

Bara ligger i jordbrukslandskapet där gång- och cykelvägar till bland annat Klågerup och Torup ger möjligheter till rekreation. Torups rekreationsområde, som ägs av Malmö stad och är en viktig tillgång i regionen, ligger på bekvämt cykelavstånd från Bara. PGA golfanläggning innehåller tre 18-håls banor varav en uppfyller kraven för att arrangera internationella golftävlingar på PGA-touren. Golfbanan innebär naturligtvis också rekreationsmöjligheter.

Gröna miljöer i Bara.

Centrumutveckling

Centrumprojektet Bara Centrum ska vara ett innehållsrikt och levande centrum med många mötesplatser. Området ska innehålla en tätare bebyggelse med en blandning av arbetsplatser, handel och bostäder. Detaljplanen för Bara Centrum rymmer ca 330 bostäder med upplåtelseformerna hyresrätt och bostadsrätt samt handel och service.

Centrumprojektet är under utbyggnad där det första kvarteret med bibliotek vid det nya Värbytorget är utbyggt. Multihallen med olika aktiviteter är färdigbyggd. Söder om vägen föreslås ett område för dagvattenhantering dit dagvattnet från centrum ska ledas.

Axonometri över Bara centrum, Peab AB.

Torget i Bara centrum

Idrottshallen Kuben i Bara centrum

Utbyggnad under planperioden

I Bara förslås ca 700 bostäder, vilket tillsammans med de ca 150 st som föreslås i Klågerup, utgör 1/3 av kommunens planerade utbyggnad. De utbyggnadsområden som redovisas i planen tillgodoser behovet för en utbyggnad till 30 000 invånare år 2045. Dessutom redovisas förslag till framtida utbyggnadsområden på kartan.

Exploateringsgrad

Exploateringsgrad är ett mått på hur tätt området är bebyggt, vilket beror på andel bebyggd mark och höjd på husen i förhållande till ytan. (Sammanlagd bruttoarea (BTA) boyta och lokalyta per hektar). Målet är ett effektivt och bra utnyttjande av den mark som tas i anspråk.

- Tät bebyggelse innehåller ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, parker och torg och försett med goda kommunikationer och service. Exploateringsgrad: 0,5-0,8. I de centrala delarna kan exploateringsgraden vara högre.
- Medeltät bebyggelse innehåller blandad bebyggelse som inkluderar bostäder, verksamheter och grönytor. Områdena kännetecknas av närhet till kollektivtrafik och service. Exploateringsgrad: 0,3-0,5. Täthet, 15-20 bostäder/ha.
- Småskalig bebyggelse innehåller huvudsakligen bostäder och har lite längre avstånd till kollektivtrafik och service. Exploateringsgrad: 0,05-0,2. Täthet, 5-10 bostäder/ha.

Utbyggnadsområden Bara

Bara Söder

Ett planprogram är framtaget 2012 med två etapper för utbyggnad av området. Samverkansavtal är tecknat mellan kommunen och exploatören. För etapp ett har detaljplanearbete påbörjats. I etapp ett ingår ca 300 bostäder, en hotell-, konferens-, och en badanläggning samt en förskola. Det södra bostadsområdet närmast Torup planeras för golf- och naturnära bostäder. I etapp två ingår cirka 250 bostäder. Den framtida användningen av Tjustorpsindustriområde bör utredas i detta sammanhang. I etapp två har det även diskuterats en ny skola. Området omfattas av riksintresse för naturmiljö. Etapp ett omfattas även av riksintresse för kulturmiljö och rörligt friluftsliv. Vid utbyggnad ska kulturmiljön beaktas, där hänsyn tas till landskapet och befintliga byggnaders karaktär och särdrag. Bara Söder föreslås omges av stora grönområden och har en glesare täthet med småskalig bebyggelse innehållande villor och radhus.

Söder om Malmövägen

Söder om Malmövägen föreslås ca 270 bostäder. Utbyggnadsområdet söder om Malmövägen har god tillgänglighet till kollektivtrafik, centrum och service. Närheten till centrum medger en högre exploatering med en medeltät blandad bebyggelse. Vid Värby by blir bebyggelsen mera småskalig och anpassas till befintlig bebyggelse. Detaljplanearbete pågår för småskalig bebyggelse som rymmer ca 15 bostäder inom Värby 40:1. Området omfattas av riksintresse för natur- och kulturmiljö. Delar av området omfattas även av rörligt friluftsliv.

Väster om Bara

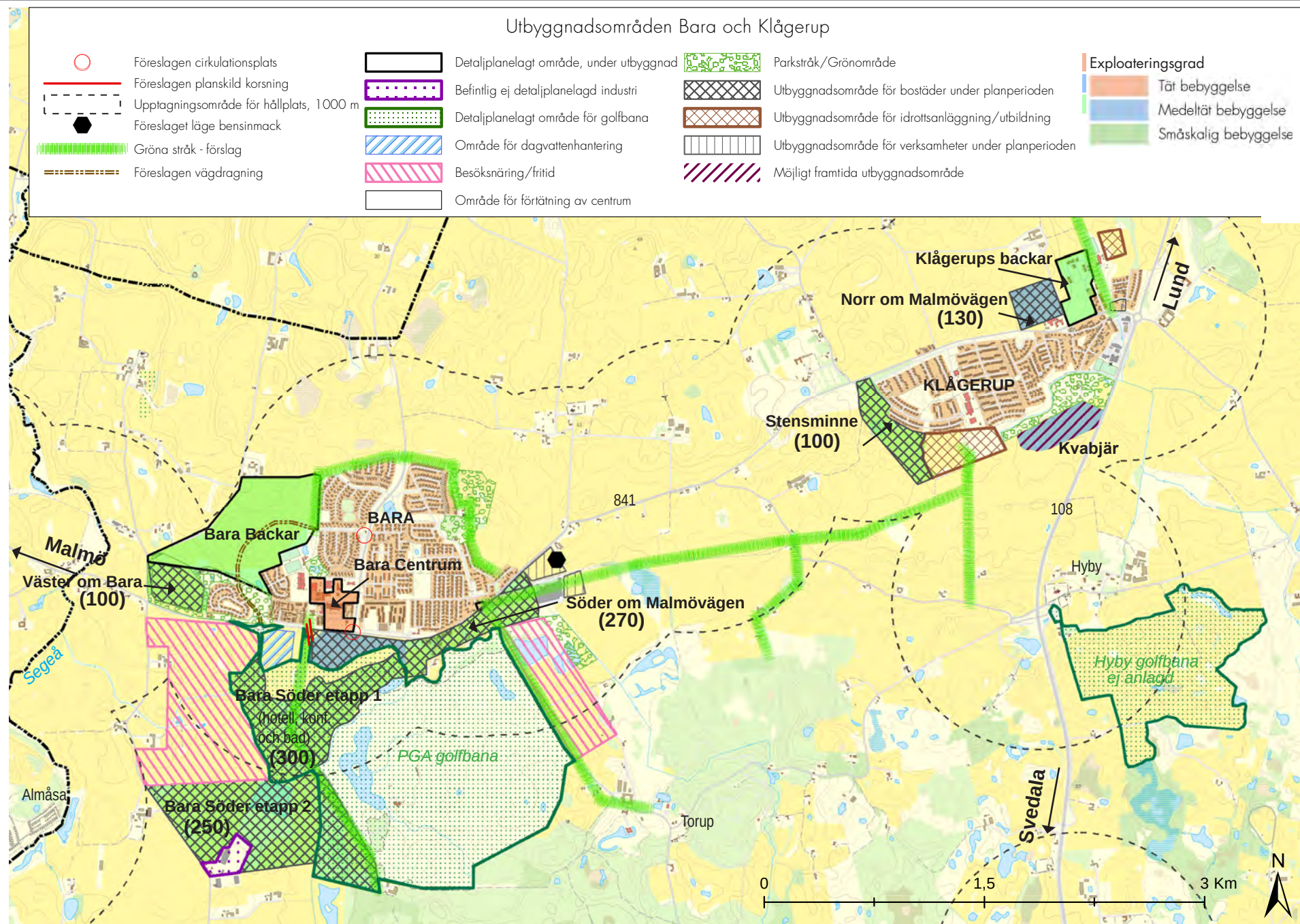
Väster om Bara planeras för ca 100 bostäder. Området är en fortsättning på Bara Backar mot Malmövägen. För området föreslås en småskalig bebyggelse. Området omfattas av riksintresse för naturmiljö.

Framtida utbyggnadsområden

På kartan på sid 24 redovisas framtida utveckling av utbyggnadsområden, syftet är att visa möjliga expansionsriktningar efter 2045. Möjliga framtida utbyggnadsområden redovisas med randig lila skraffering.

Verksamhetsområden

Inom Bara centrum ska verksamheter vara icke störande såsom kontor, hantverk, handel och service. Ett nytt läge för bensinstation föreslås söder om väg 841 i östra delen av tätorten vid Bara Mineraler. Den tidigare bensinstationen i Bara har lagts ner. Utbyggnadsområden för verksamheter föreslås i östra delen av Bara vid Bara Mineraler. Inom områdena utreds möjlighet för kontorsverksamhet med hänsyn till behov av skyddsavstånd till verksamheten. Förutsättningar och konsekvenser måste utredas vidare. Området omfattas av riksintresse för natur- och kulturmiljö.

KLÅGERUP

Utbyggnadsstrategi

Läget på landet med regionbuss till Malmö, Lund och Trelleborg gör Klågerup till en bra bostadsort. Malmövägen är en barriär och en gräns för samhället norr om centrum. I öster ligger den gamla byn på båda sidor Malmövägen. Norr om Malmövägen och väster om Klågerup avser riksintresset för naturvård backlandskapet och dess geologiska formationer. Hänsyn ska tas till riksintresset vid planering och utbyggnad. En kulturlandskapsanalys och landskapsanalys är framtagna för Vinninge 2008 och 2010. Bebyggelsen bör inte placeras på höjder och det är angeläget att vägnätet inte är rätvinkligt för att ta hänsyn till landskapsbilden. Norr om Malmövägen omfattas samhället även av riksintresse för kulturmiljö och är ett utpräglat odlingslandskap.

Ny bebyggelse ska lokaliseras nära kollektivtrafik, centrum, och skola. Malmövägen ska göras säkrare och centrum ska utvecklas så att det blir tydligare och trevligare, samtidigt som funktionen av mötesplats förstärks. En utbyggnad av utbildning

och idrottsanläggning föreslås söder om Klågerupsskolan. En utbyggnad åt söder kräver studier av grundläggningsförhållanden och översvämningens risker kring bäcken. Kring Klågerupsbäcken ligger marken lågt. Grundförhållandena kan vara besvärliga och det finns risk för översvämning vid kraftiga regn.

Trafik

Malmövägen är en barriär som delar samhället. En ny cykelväg planeras mellan Solgården och Bangården med ny korsning till Vinninge och Tejarp. Ny cykelväg planeras även inom Tejarp och Vinninge. Hastighetsdämpande åtgärder föreslås på Malmövägen i korsningen med Bangårdsvägen och vid busshållplatserna samt där cykeltrafikens huvudstråk korsar lokalgatorna.

Grönstruktur

Det finns en väl utvecklad grönstruktur i samhället med parkstråk mellan skolan och centrum där man kan nå de flesta bostäderna. I söder rinner Klågerupsbäcken och det finns en betesmark med naturvärden längs ån i öster. Klågerup ligger i ett jordbrukslandskap där man för närrekreation är hänvisad till parkerna och till cykelvägar eller småvägar ut i landskapet. Pudesjö med bad, Bara med utomhusbassäng och Torup med rekreationsområde ligger i närheten och är lätta att nå med cykel.

Busshållplats och service i centrum är viktigt.

Förtätning centrum

Klågerups centrum ska utvecklas och förtätas. En utbyggnad av gruppboende för äldre kan bli aktuellt i anslutning till Solgården och där föreslås flerbostadshus. En utveckling av idrottsplatsen och en förändring av industriområdet öster om centrum ingår också i projektet. En ombyggnad av Malmövägen till miljöprioriterad genomfart innebär att orten annonseras bättre och att kontakten mellan centrum och idrottsplatsen förstärks. Då blir också bebyggelsen norr om vägen en del av samhället.

Klågerup C, idéer om förändring.

Utbyggnadsområden Klågerup

Norr om Malmövägen

Området är en naturlig fortsättning på samhället. Närheten till kollektivtrafik, centrum och service medger en medeltät blandad bebyggelse med lägenheter som efterfrågas i Klågerup. Området planeras för ca 130 bostäder. Området omfattas av riksintresse för naturmiljö och riksintresse för kulturmiljö. Bebyggelsen som omges av högre kullar och ligger lågt i terrängen påverkar inte landskapsbilden då den är mindre synbar från omgivningen. Vägen mot Tejarps gård föreslås förstärkas som historiskt landskapselement genom alléplantering. Vid Malmövägen anläggs en planskild gång- och cykelväg som ökar tillgängligheten till Klågerups centrum.

Stensminne

Området är en fortsatt utbyggnad av Klågerup västerut. För området föreslås en småskalig bebyggelse. Förslaget innehåller ca 100 bostäder. Området omfattas av riksintresse för naturmiljö.

HOLMEJA OCH YDDINGE STRAND

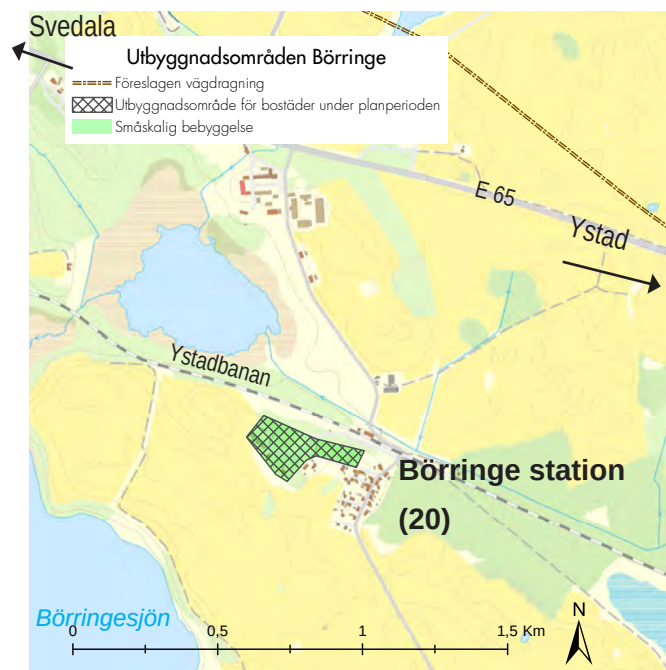
Holmeja är kommunens femte största tätort. I Holmeja finns en förskola och en busshållplats för regionbuss mot Lund och Svedala på väg 108. Lämpliga områden för utbyggnad av Holmeja är söder om orten samt inom Sågverket. Området mellan Yddinge och Holmeja är mindre lämpligt för utbyggnad då det ligger i en lågpunkt som kan översvämmas vid stora regnmängder. I Holmeja föreslås blandad bebyggelse med ca 50 bostäder och mindre verksamheter. Föreslagen bebyggelse är småskalig med hänsyn till områdets förutsättningar. Området omfattas av riksintresse för naturmiljö och rörligt friluftsliv. Vid planering och utbyggnad ska hänsyn tas gröna stråk och landskapets karaktär.

För Yddinge strand har ett planprogram upprättats för ca 20 bostäder och ett café. Bebyggelsen är småskalig med naturnära boende i radhus. Området har god tillgänglighet till regionbuss mot Lund och Svedala. Området omfattas av riksintresse för naturmiljö, kulturmiljö och rörligt friluftsliv. Samt omfattas det av strandskydd. Området är i dagsläget bebyggt och ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar högre naturvärden och upplevs

inte som en allmänt tillgänglig plats. En del av området föreslås planläggas som allmän platsmark, natur, för att säkra tillgängligheten till stranden och till sjön. Genom en planläggning kommer den allmänna tillgängligheten till området och till Yddingesjön att öka.

BÖRRINGE

I Börringe station föreslås ca 20 bostäder. Börringe station föreslås växa vidare västerut med en småskalig bebyggelse. En utbyggnad i Börringe station ger landsbygden en möjlighet att utvecklas. Det finns ingen kollektivtrafik till Börringe station idag. En ny busslinje mellan Hyllie och Malmö Airport

har diskuterats i framtagna ÅVS, åtgärdsvalsstudie, för Malmö Airport. Föreslagen busslinje skall även kunna göra ett stopp även vid Börringe. Börringe station omfattas av riksintresse för naturmiljö och kulturmiljö samt rörligt friluftsliv. Hänsyn ska tas till natur- och kulturmiljövärden vid planering och utbyggnad för att inte göra någon negativ påverkan på riksintressena.

KRIMINALVÅRDSANSTALT SYD

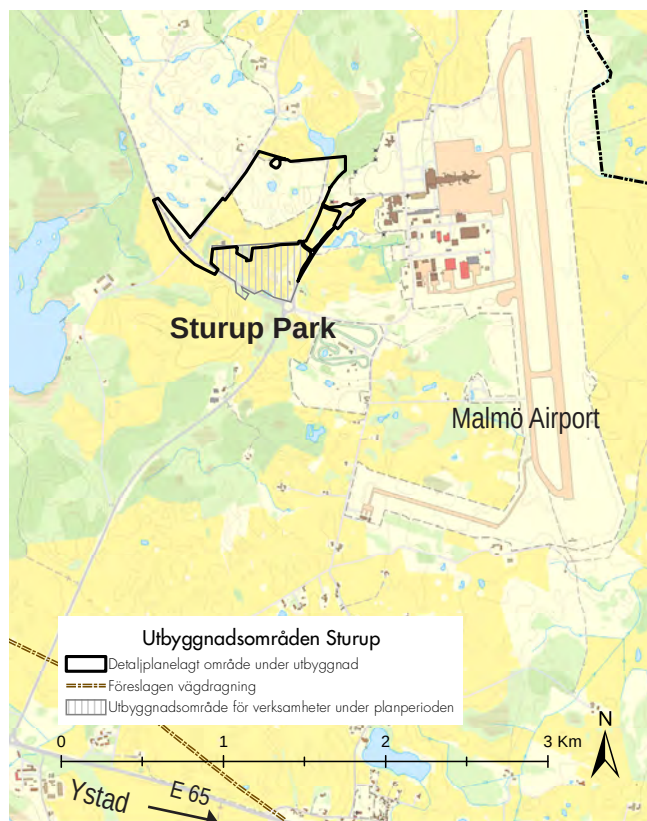
I Svedala kommun planeras en kriminalvårdsanstalt. Det pågår en lokaliseringsstudie för att utreda lämplig placering av kriminalvårdsanstalten. Området behöver en yta på ca 30 ha och ska ha god försörjning av kollektivtrafik samt bör inte ligga i direkt anslutning till tät bebyggelse. Kriminalvårdsanstalten har säkerhetsklass 2. Det finns tre säkerhetsklasser där klass 1 har den högsta säkerheten. Anstalten kommer att innehålla ca 300 platser för intagna och ge upphov till ca 300 nya arbetstillfällen i kommunen.

STURUP

Sturup Park som ligger i anslutning till flygplatsen är delvis planlagt för småindustri. Ytterligare ett område söder om befintlig detaljplan har planlagts för verksamheter och kontor och kan ge ca 1500 nya arbetstillfällen i kommunen. Detaljplanen har ej vunnit laga kraft och prövas i regeringen då länsstyrelsen har upphävt kommunens beslut att anta detaljplanen enligt 11 kap 11 §.

Länsstyrelsen anser att riksintresset för framtida utbyggnad av en parallellbana till Malmö Airport inte tillgodoses med föreslagen bebyggelse.

Svedala kommun anser att behovet för en parallellbana är inte aktuell inom överskådlig framtid utifrån framtagna trafikprognoser och anser även att riksintressets restriktioner är orimliga för berörd markägare.

Kommunen vill:

- att de tre större tätorterna planeras så att tillgängligheten till centrum, skolor och kollektivtrafik blir god
- att orternas centra ska innehålla handel, boende, arbetsplatser och service för att bli attraktiva mötesplatser
- att tillgängligheten för människor med funktionsnedsättning/funktionshinder ska vara hög
- att utbyggnaden ska innehålla blandade upplåtelseformer och varierande lägenhetsstorlekar
- att utbyggnaden av skolor, grönstruktur och gång- och cykelvägar ska ske parallellt med utbyggnad av bostäder
- att ekosystemtjänster ska bevaras och utvecklas så att de bildar stommen i grönstrukturen i samband med utbyggnad av tätorterna
- att arbetsplatser integreras i samhällena som blandad bebyggelse i centrumområdena eller genom att de placeras som bullerskydd mot vägar eller järnvägen
- ha en hög beredskap för att utveckla områden för nya bostäder och verksamheter
- att utbyggnad görs med stor hänsyn till hälso- och trygghetsaspekter samt ekosystemtjänster

3.2 Arbetsplatser och näringsliv

Svedala kommuns centrala och goda läge i regionen, bra bostäder och kommunikationer samt utbyggt bredband är de fördelar som kan locka nya företag att etablera sig i kommunen. Dessa fördelar ska därför marknadsföras. Industrin i Svedala fortsätter att svara för ett relativt stort antal arbetsplatser. Kommunen har också goda möjligheter att locka till sig verksamheter inom helt andra branscher som till exempel detaljhandel. Svedala kommun är fortsatt en av de större arbetsgivarna med ett stort antal anställda inom framför allt vård, skola och omsorg. Malmö Airport är kommunens största arbetsplats och ska utvecklas för att fortsätta vara en attraktiv plats för etablering.

Inom besöksnäringen kommer fler företag att utvecklas, etablera sig och ge upphov till nya arbetstillfällen i kommunen. Längs med E 65:an, väg 108 och ute vid flygplatsen finns goda möjligheter att utnyttja bra lägen för att marknadsföra företag och verksamheter.

ARBETSPLATSER I REGIONEN

Svedala ingår i ett arbetsområde som omfattar hela Öresundsregionen. Bra och väl fungerande kommunikationer gör det möjligt att bo i Svedala och pendla till arbete i regionen, eller att bo någon annanstans och pendla till Svedala. Tillgången till arbetskraft med relevant kompetens är därmed god.

Externhandel en mellankommunal fråga

En fortsatt utveckling av Svedala centrum ingår i kommunens målsättning liksom utvecklingen av centrum i Bara och Klågerup. Kommunen satsar på integrering av mötesplatser, verksamheter, boende och handel, i Svedalas, Baras och Klågerups centra. Samtidigt som dessa tre centra förtätas är målsättningen att fler butiker, restauranger och liknande etablerar sig.

Svedala ingår i Malmö lokala arbetsmarknad. Inregias bild från seminarieserien Vägång för Svedala.

BEFINTLIGA VERKSAMHETER OCH VERKSAMHETSOMRÅDEN

Svedala

Sandvik AB i Svedala är den största privata arbetsgivaren med cirka 500 anställda år 2015. Kommunen är den största arbetsgivaren med drygt 1 300 anställda.

På Östra industriområdet, öster om väg 108, erbjuds mark för industri och handel. Området har byggts ut med en andra etapp.

Malmö Airport är kommunens största arbetsplats, år 2015 arbetade cirka 1 200 personer, i ett 50-tal företag, här. Malmö Airport konkurrerar med Köpenhamns Airport både när det gäller resenärer och gods. Swedavia har tagit fram en Masterplan 2017 som redovisar flygplatsens utveckling. Det första, av Swedavia, föreslagna utbyggnadssteget är en ny pir från den befintliga terminalen söderut. Nästföljande planerade utbyggnadssteg är nyggnationen av en ny terminal norrut. Denna utbyggnad medför en kraftig utökning av flygplatsens kapacitet. Inom flygplatsens östra del mellan Södra Sturupsvägen och Västerlångvägen planerar Swedavia kontor och småindustri.

Inom Sturup Park som ligger väster om flygplatsen finns detaljplaner för en företagspark innehållande kontor och småindustri. Detaljplanen för södra delen av Sturup Park prövas av regeringen då länsstyrelsen upphävde detaljplanen.

Arbetsplatser i flygplatsens närhet ger ökat underlag för en förbättrad kollektivtrafik till Malmö Airport.

Bara

Utbyggnadsområden för verksamheter är utpekade i östra Bara, öster om Torupsvägen. Inom områdena närmast Bara Mineraler utreds kontorsverksamhet med hänsyn till behov av skyddsavstånd till verksamheten.

Söder om Bara öster Tjustorpsvägen finns ett planprogram framtaget för bostäder. Den framtida användningen av Tjustorps industriområde bör utredas i detta sammanhang. Förutsättningar och konsekvenser måste utredas för båda områdena.

Klågerup

Klågerup har ett litet verksamhetsområde mot väg 108. Verksamhetsområdet gränsar till centrum, där kommunen arbetar för att utveckla och stärka miljön. Det är därför kommunens mål att utveckla området närmast Klågerupsbäcken och centrum till ett område med icke störande verksamheter, så att miljön kring bäcken kan utvecklas och bli en del av Klågerups centrummiljö.

Malmö Airport.

Foto: Kenneth Hellman

FRAMTIDA UTVECKLING

En stor del av kommunen omfattas av riksintressen för natur- och kulturmiljö, friluftsliv m m. Inom dessa områden är det olämpligt att etablera verksamhetsområden. Värdefull jordbruksmark och områden med landskapsbildskydd är också olämpliga som verksamhetsområden. Det innebär att det egentligen inte finns några lätt identifierade utbyggnadsområden för verksamheter i kommunen.

Tjänste- och serviceföretag

Sysselsättningen väntas i framtiden öka inom tjänste- och servicesektorerna. De arbetsplatser som skapas där är inte störande för omgivningen utan kan med fördel ligga inom blandad bebyggelse. Arbetsplatser, som vänder sig till människor som lätt ska kunna besöka dem, ska ligga centralt. Med en blandning av arbetsplatser, bostäder och service skapas ett centrum där människor rör sig både dagtid och kvällstid. Då ökar också underlaget för handel och service. Kontor och liknande kan placeras intill vägar och järnvägen så att de fungerar som bullerskydd mot bakomliggande bostäder.

Handel och kontor

Kommunen ska arbeta för en fortsatt positiv utveckling av centrum i Svedala. Centrum ska vara en träffpunkt för boende och besökare med platser för möten och aktiviteter. Dagligvaruhandeln är också viktig för att behålla ett attraktivt centrum. I norra och östra industriområdet finns möjlighet att utveckla ett externt handelsområde för sällanköpsvaror och volymhandel väl synlig från E65 och väg 108. Ett utvecklat utbud med läge här kommer att locka kunder från andra kommuner och skapa nya arbetstillfällen. Nya bostadsområden ger också underlag för handel med ökad eller ny efterfrågan på utbud.

Besöksnäring

Besöksnäringen är en växande sektor som kommunen stödjer och vill fortsätta att skapa förutsättningar för. Lokaliseringen av aktörer inom besöksnäring är ofta kopplad till kvaliteter i landskapet. Besöksnäringen kan utvecklas utifrån natur- och kulturvärden, rekreation, turism, service eller boende. Baspunkter för rörligt friluftsliv, aktiviteter, övernattningsmöjligheter med mera får studeras från fall till fall. Verksamheterna verkar för att utveckla kommunens natur- och kulturvärden och ska då kunna anläggas i anslutning till attraktionerna. Det kan vara lämpligt att placera denna typ av besöksnäring i eller i anslutning till befintliga jordbruksfastigheter.

Foto: Svedala kommun

Kultur och evenemang skapar upplevelser.

Jordbruk

Åkermarken utgör 55 procent av kommunens totala areal vilket motsvarar 12 500 hektar. Ungefär 6 procent, vilket motsvarar 1 280 hektar är betesmark. Det stora öppna åkerlandskapet i söder och norr tillhör de mest produktiva i landet, men även övriga delar av kommunen ligger över Sveriges medelproduktion.

Godsen äger cirka 55 procent av kommunens yta, där ingår Torup som ägs av Malmö stad. Resten av marken ägs av kommunen och av privata markägare. Jordbruket är en viktig näring i Svedala. Här finns stora gods, mindre jordbruk och hästgårdar som blir en allt vanligare förekomst på landsbygden. Jordbruket som i kommunen bedrivs på landets bästa jordar står inför förändringar. Bidragen avskaffas och behovet av förnyelsebar energi har ökat efterfrågan på energigrödor.

Verksamhetsområden

Det finns ett behov av verksamhetsområden på behörigt avstånd från bostäder där relativt stora tomter med plan mark kan tillhandahållas för tillverkningsindustri, lager eller liknande. Denna typ av områden bör ligga med god tillgänglighet från de större vägarna, dels för att undvika tung trafik på det mindre vägnätet och dels för att företagen har nytta av att marknadsföra sig genom att de syns från vägen.

Förslag till nya verksamhetsområden redovisas under utbyggnadsområden. Se kartorna på sid 19 för Svedala och sid 23 för Bara och Klågerup.

Kommunen vill:

- att markberedskapen för verksamhetsområden ska vara god
- integrera kontor, tjänsteföretag och andra icke störande verksamheter i centrumbebyggelse. Dessa verksamheter kan i vissa fall användas som bullerskärmar mot väg eller järnväg
- stärka centrum i de tre större tätorterna så att arbetsplatser och handel kan utvecklas där
- marknadsföra turistattraktioner, sevärdheter och evenemang för att utveckla turistnäringen i kommunen

Foto: Billy Lindberg

3.3 Landsbygdsutveckling

Kommunen vill verka för att stödja ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk. Jordbruket är både en viktig näring och naturresurs. Landsbygdens höga natur- och kulturvärden ska bevaras och utvecklas. Ekosystemtjänster och friluftslivets behov ska beaktas. Tysta områden av orörd och vacker natur är särskilt värdefulla att skydda.

Landsbygden innehåller en bredd av livaktiga branscher utöver det traditionella jordbruket som främjar besöksnäring och turism. Samarbete genom olika typer av nätverk är viktigt att främja, eftersom de kan bidra till synergieffekter. Besöksnäringen drar nytta av det vackra landskapet med möjligheter till varierat utbud av natur- och kulturupplevelser. Kommunen ställer sig positiv till viss etablering med ny bebyggelse (gärna gårdsliknande) med möjlighet till kompletterande verksamheter ute på den landsbygden. Ny bebyggelse ska ta hänsyn till landskapet samt natur- och kulturmiljövärden.

LANDSBYGDENS UTVECKLING

Svedala kommun ligger inom den expansiva Öresundsregionen som under många år har haft en stor nettoinflyttning. Urbaniseringen ställer ökade krav på bevarande av den kvarvarande landsbygden, samtidigt som det finns en stark efterfrågan på stadsnära boende på landet. Naturområden och sammanbindande grönstråk får en allt mer större betydelse för både rekreation och ekologi.

Odlingslandskapet

Jordbruksmarken i Svedala har hög klass (se kapitel 4.4) och är en icke förnyelsebar resurs. Exploatering av jordbruksmarken ska utgöra ett väsentligt samhällsintresse. Svedala kommun har som mål att behålla och främja ett livskraftigt och långsiktigt hållbart jordbruk, för att bevara och utveckla livsmedelsproduktion, biologisk mångfald och kulturmiljövärden.

Ny bebyggelse bör begränsas på värdefull jordbruksmark. Av denna anledning bör utbyggnadsområdena vara väl utnyttjade och placerade vid kollektivtrafiklägen i tätorterna eller till deras randzon så att värdefull jordbruksmark inte tas i anspråk i onödan.

Jordbruket är en viktig näring för Svedala där landsbygden innehåller olika branscher. För att stödja och uppmuntra en dynamisk ekonomi på landsbygden är kommunen positiv till att nya verksamheter utvecklas i anknytning till jordbruk och landsbygd samt i anslutning till byar, befintliga gårdar och byggnader.

Olika former av kulturhistoriska jordbruksmiljöer är en del av kommunens karaktär. Här finns de stora godsen och slotten, byarna, statarlängorna och de typiska skånelängorna. Ekoturism, upplevelseindustri, matkultur och kulturturism kan vidareutvecklas kring dessa kvaliteter.

Nya verksamheter ger arbetstillfällen, skapar liv på landsbygden och bidrar till att vårda och utveckla kommunens viktiga natur- och kulturvärden.

För att ta tillvara på de stora gårdarnas höga kulturvärden kan befintliga ekonomibyggnader användas för ny småskalig verksamhet. Ändrad användning av befintliga byggnader, kan leda till en utveckling av turism och besöksnäring.

Miljöanpassat och långsiktigt hållbart jordbruk ska bedrivas för att minska negativ miljöpåverkan. Åtgärder ska vidtas för att hindra bland annat näringsläckage till vatten. Odlingslandskapet ska hållas öppet genom odling, bete, slåtter eller annan skötsel.

Djurhållning

Inom kommunen finns jordbruk med kor, får, getter och fjäderfä. Djurgårdarna kan innebära ett problem om bostäder planeras i närheten av dem. Enligt Boverkets rapport "Vägledning för planering för och invid djurhållning" (2011:6) bör det alltid göras helhetsbedömningar och utredningar utefter lokala förhållanden i kombination med åtgärder för att så långt som möjligt tillgodose både djurhållningens och deras grannars behov.

Svedala har ett underskott av betesdjur i kommunen. Genom bete och behov av foder bidrar betesdjur till att hålla landskapet öppet, vilket gynnar den biologiska mångfalden och bevarandet av

kulturlandskapet. Kommunen ställer sig positiv till ökad mängd djurhållning för att hålla landskapet öppet och viss etablering av hästgårdar.

De tre större tätorterna och Holmeja ska inom detaljplanlagd mark inom tätorterna och inom utbyggnadsområden enligt översiktsplanen vara hästfria zoner. På landsbygden bör ett rimligt avstånd hållas till grupper av bostäder som inte ligger nära hästgårdar.

Tillgången på betesdjur i kommunen är begränsad.

Foto: Billy Lindberg

Foto: Anders Sandberg

Kommunen ställer sig positiv till viss etablering av hästgårdar.

Vid etablering av hästgårdar är det viktigt att tänka på:

- Avstånd till intilliggande bostäder eftersom hästar kan ge upphov till allergier. Relativt låga halter av hästallergen sprids främst inom de närmaste 50-100 m, men spridningen är beroende av de lokala förhållandena på platsen.
- Det bör finnas ridterräng eller ridvägar att tillgå. Det krävs tillstånd från markägaren för att rida i skog och mark.
- Gödselhantering och avloppsanläggningar ska följa de regler som finns.
- Det ska finnas tillgång till tillräckligt med betesmark/rasthage i närheten.

LANDSKAPSKARAKTÄRER

Jordbruket präglar kommunen med olika landskapskaraktärer. I Länsstyrelsens rapport "Det Skånska landsbygdsprogrammet, ett utvecklingsprogram med landskapsperspektiv" beskrivs länet utifrån olika landskapskaraktärer. Se kartan på sid 35. Utvecklingsprogrammet ligger till grund för Länsstyrelsens arbete med att främja en hållbar förvaltning och utveckling av den skånska landsbygden. Programmet har följts upp av "Landsbygdsprogrammets möjligheter 2014-2020", som investerar i människor och idéer som utvecklar och upprätthåller landsbygden och miljön.

Utveckling inom det låglänta odlingslandskapet

Jordbrukets intressen prioriteras. Rekreativsmöjligheterna i landskapet bör utvecklas utan att stora ytor tas i anspråk. Cykel-, rid- och vandringsleder som gör det möjligt att ta sig från bostäderna ut i landskapet till rekreationsområden är ett värdefullt tillskott. De kan lämpligen utföras som "beträddor" d.v.s. gröna stråk som förläggs utmed åar, mindre vägar eller ägogränser. De gröna länkarna bör knytas ihop för att skapa sammanhållande gröna stråk mellan stadsbygden och landsbygden.

Ny spridd bebyggelse i odlingslandskapet är inte lämpligt. Målet är att koncentrera bebyggelsen till tätorterna. Uppsplittning av åkermarken försvårar ett rationellt jordbruk och nya boende kan leda till klagomål på jordbruksdriften som på sikt riskerar att inskränka verksamheten. Att komplettera med bostäder eller annan lämplig verksamhet i befintliga gårdar, vilka inte längre behövs för jordbruket, är positivt då kulturmiljöer bevaras.

Utveckling inom det sydsånska backlandskapet

Jordbrukets intressen ska prioriteras även inom detta område. Det är viktigt att jordbrukare kan bedriva binärningar som gör det ekonomiskt möjligt att fortsätta driva och utveckla lantbruksföretaget. Kommunen ställer sig positiv till bostäder samt kompletterande verksamheter i gårdar som inte längre används för jordbruk. Lantbruk med djurhållning bör uppmuntras.

Tillgången till rekreationsområden begränsas av den odlade marken. Därför bör gång- och cykelstråk anläggas längs vägar, vattendrag eller ägogränser så att man kan nå ut i naturen. Det kan ske genom att gång- och cykelvägar i landskapet binds samman eller genom att så kallade beträddor anläggs, intill diken, vattendrag eller ägogränser som inte längre odlas. De är också viktiga som ekologiska spridningskorridorer för flora och fauna i det uppodlade jordbrukslandskapet.

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Det sydsånska backlandskapet

Utveckling inom det skogsklädda backlandskapet

Skogslandskapet med sin variation av naturtyper ska bibehållas för att bevara och utveckla biologisk mångfald samt kulturmiljö- och rekreationsvärden. Hästgårdar eller andra gårdar med betesdjur ger en möjlighet att bevara naturbetesmarkerna i området. Även leder och stigar av olika karaktärer ska utvecklas för att göra skogslandskapet mer attraktivt för rekreation och en utveckling av besöksnäring i kommunen. Markägare uppmuntras till att erbjuda stättor eller självstängande grindar.

Ett annat sätt att utveckla och komplettera näringarna i området är att satsa på besöksnäring och rekreation. Det kan ske genom att erbjuda övernattningsmöjligheter, serveringar eller baspunkter för rörligt friluftsliv. Det kan också handla om att tillverka och sälja lokala produkter. Kommunen är positiv till denna typ av landsbygdsutveckling.

Hänsyn till landskapets värden ska tas vid lokalisering och utformning av ny bebyggelse. De utbyggnader som kan bli aktuella ska vara måttliga och stämma väl överens med landskapets bebyggelsestruktur och placeras med stöd i landskapet på ett sätt så att de inte dominerar över ett stort område. Skalan på bebyggelsen varierar mellan slott och små gårdar. På vissa ställen kan en eller ett par nya gårdar/byggnader byggas medan andra platser inte tål något alls. Radbyn kan tjäna som förebild för tillkommande bebyggelse. Tillkommande bebyggelse bör ges en skala och uppföras med material som stämmer med byggnadens användning och områdets karaktär.

Det skogsbeklädda backlandskapet.

RIKTLINJER FÖR UTBYGGNAD PÅ LANDSBYGDEN

Kring tätorterna

Svedala, Bara och Klågerup omges alla av jordbruksmark. Utbyggnadsområden i dessa tätorter bör hållas relativt täta och vara yteffektiva för att hushålla med jordbruksmarken. Bebyggelsen ska ligga i anslutning till goda kollektivtrafikstråk. Intill tätorterna där bebyggelseintresset är viktigast och i deras närområden ska rekreation prioriteras genom att där det är möjligt utveckla sammanhållande grönytor och grönstråk i randzonen ut mot den omgivande jordbruksmarken. En restriktiv hållning till ny spridd enskild bebyggelse krävs i tätorternas randzon för att behålla framtida handlingsfrihet för orternas utbyggnad. Nya verksamheter som kräver skyddsavstånd eller är störande bör placeras inom kommunens befintliga och föreslagna verksamhetsområden.

Inom områden med sammanhållen bebyggelse

Kommunen har redovisat avgränsade områden med sammanhållen bebyggelse enligt definitionen i PBL. Se kapitel 4.7. Områdesbestämmelser finns för Sjödikén. Kulturmiljöprogram och områdesbestämmelser eller detaljplan bör upprättas för alla byar för att säkra de kulturhistoriska värdena samt göra en samlad bedömning av utbyggnadsmöjligheter för respektive by. På landsbygden kan varsam, småskalig försiktig komplettering med enstaka hus, i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper prövas enligt principskisser här intill.

Anpassning och hänsyn ska tas till natur- och kulturvärden samt riksintressen. Flygbuller från Malmö Airport begränsar närliggande byars tillväxt inom influensområdet. Bebyggelsen på landet kommer inte kunna erbjuda full tillgång till service och infrastruktur. Beroende på underlag finns tillgång till kollektivtrafik, gång- och cykelvägar samt kommunala VA-lösningar. Bebyggelsen måste ordna vatten och avlopp på ett tekniskt och miljömässigt acceptabelt sätt. Kommunen ska verka för att bebyggelsen ska få tillgång till bredband.

Kommunen är positiv till begränsad komplettering med bostadshus och verksamheter i vissa byar (se karta s.39) som klassats som "sammanhållen bebyggelse".

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Traditionell bebyggelse på landsbygden

Byarna klassificeras och indelas i tre kategorier utifrån deras tillväxtpotential, robusthet, utvecklingspotential, befintliga natur- och kulturmiljövärden samt styrande riksintressen och andra skydd och regleringar.

Kategori 1 = Skyddad bymiljö. By med mycket restriktiv tillväxt.

Befintlig bymiljö som endast tillåter mycket begränsad bebyggelsekomplettering med enstaka bostadshus eller verksamhetsbyggnader. All ny bebyggelse ska utformas så att den tillför mervärde för byn och platsen.

- Skyddad bymiljö på grund av höga kulturmiljövärden och/eller landskapsvärden som måste värnas och skyddas
- By som inte kan utvecklas hållbart pga. otillräckligt utbyggd teknisk försörjning av VA mm
- By som inte kan utvecklas hållbart pga. perifert läge och dålig kollektivtrafikförsörjning
- By som inte kan utvecklas pga. Riksintressen eller andra regleringar och skydd som hindrar utbyggnad och förändring

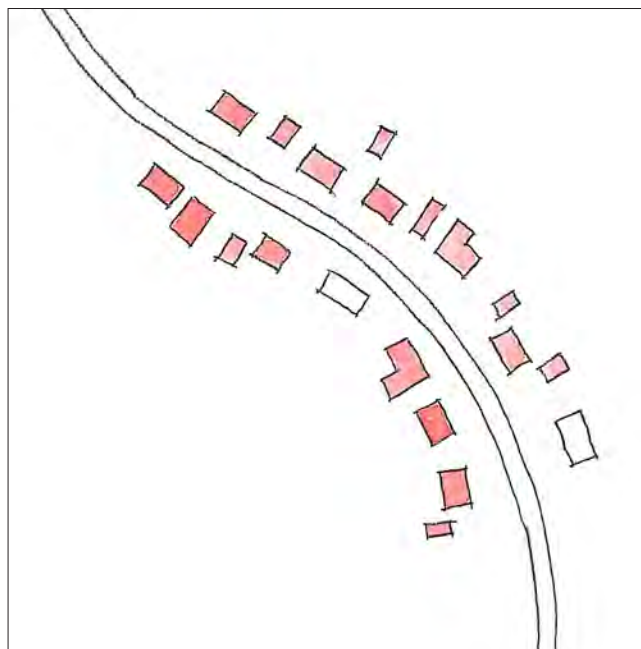
Kategori 2 = By som tillåter viss tillväxt

Befintlig bymiljö som tillåter begränsad bebyggelsekomplettering. Positivt med kompletterande bebyggelse. Ny bebyggelse ska följa byns skala, bebyggelsemönster, kulturhistoria, estetik samt tillför mervärden för byns utveckling. All ny bebyggelse ska utformas så att den tillför mervärde för byn och platsen.

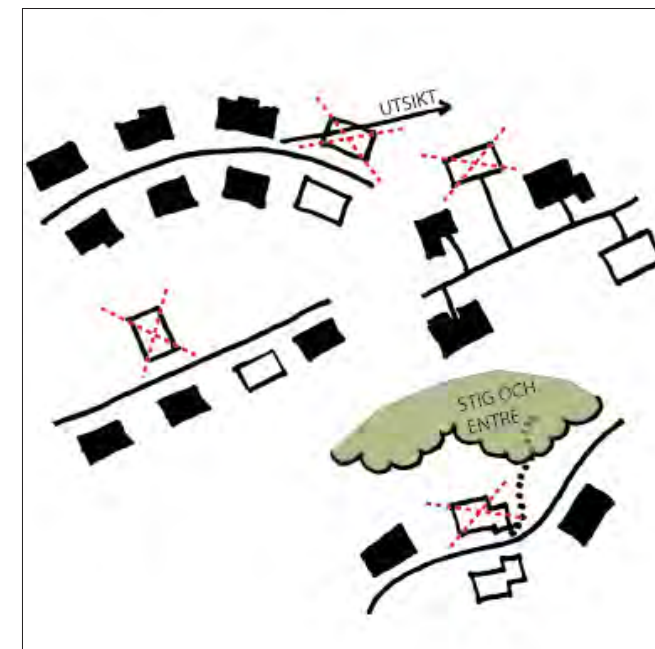
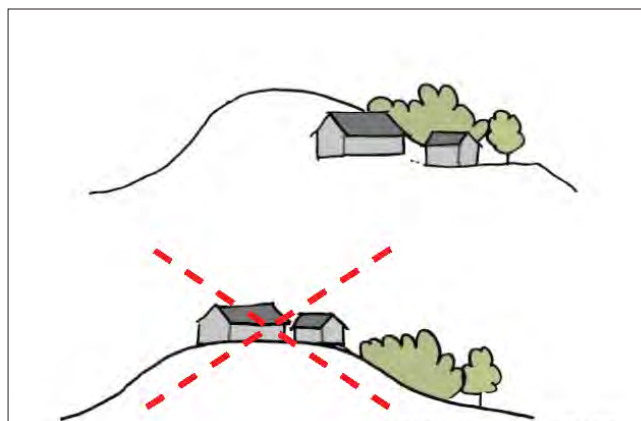
Kategori 3 = Mindre tätort

I Holmeja kan begränsad bebyggelsekomplettering tillåtas där det är lämpligt med hänsyn till landskapsbilden samt markförhållanden, längs befintliga vägar och i anslutning till befintlig bebyggelse. Dagvatten måste lokalt omhändertas på tomtmark. I Sjödiken tillåts endast mycket begränsad bebyggelsekomplettering med enstaka bostadshus eller verksamhetsbyggnader p.g.a. otillräckligt utbyggd teknisk försörjning av VA och dagvatten.

Ny bebyggelse ska följa och förhållas sig till byns befintliga värden och karaktär samt till byns läge och skala, bebyggelsemönster, kulturhistoria och estetik. All ny bebyggelse ska utformas så att den tillför mervärde för byn och platsen. Områdesbestämmelser ska följas. Bebyggelsen ska ligga i anslutning till kommunikationsstråk, kollektivtrafik och ha möjlighet att anslutas till tekniska goda lösningar för vatten och avlopp. Se även kapitel 3.1 Utbyggnadsområden.

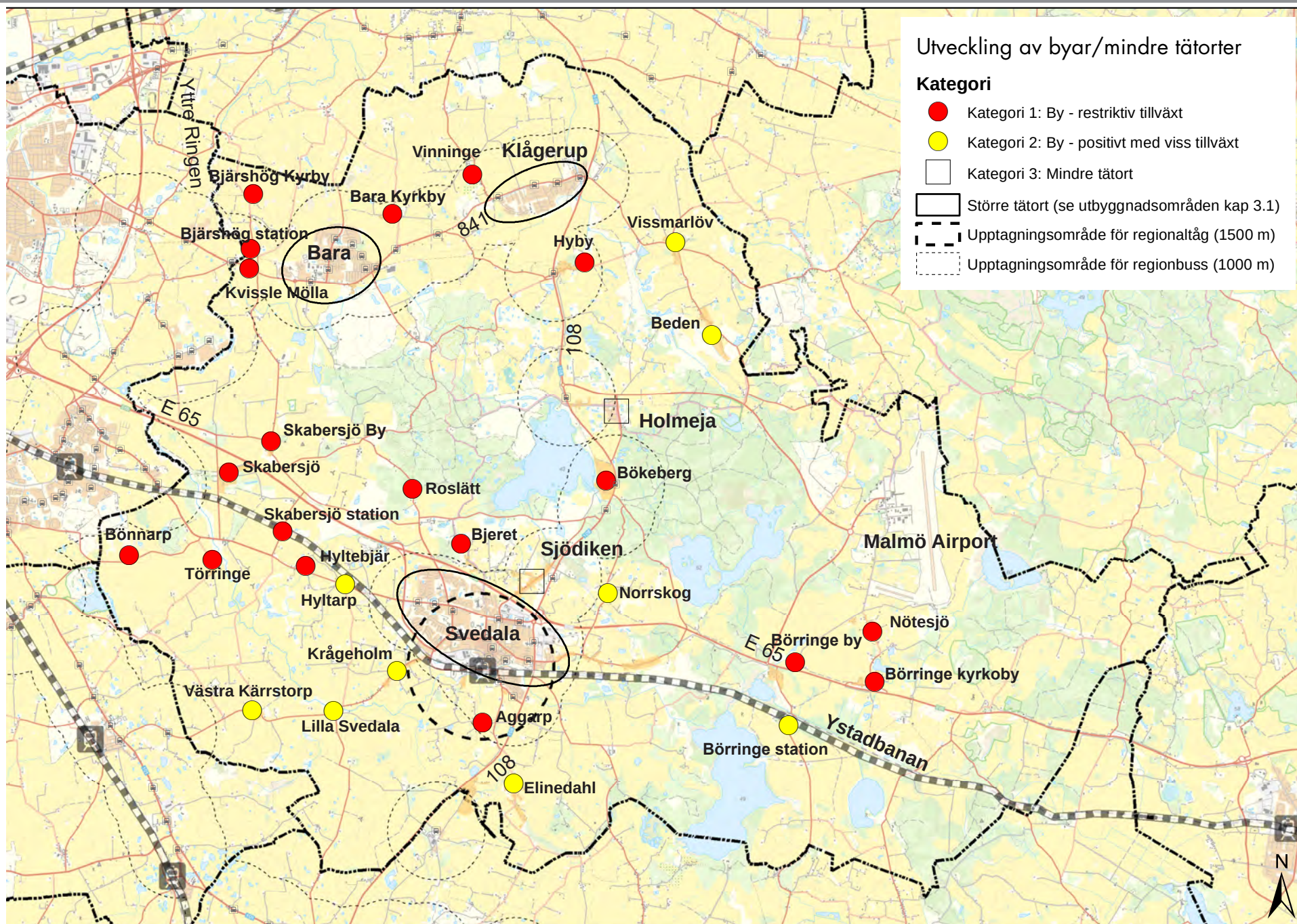
Principskiss på hur en radby kan förtätas med två hus som är vita i skissen. Hälften av de röda husen är garage och uthus. Huvudbyggnaderna ligger med långsidan mot vägen.

Principskiss över lämpliga placeringar. Ny byggnad illustreras som vitt hus, ej lämplig placering är överkryssat vitt hus.

- Placering i förhållande till värdefulla utblickar.
- Placering i förhållande till avstånd från väg jämfört med befintlig bebyggelse
- Placering i förhållande på vilken sida av vägen den befintliga bebyggelsen finns.
- Placering i förhållande till rekreationsområde och stig/entré till området.

Ny bebyggelse bör placeras i kantzoner i landskapet och inte uppe på höjder.

OMRÅDESBESTÄMMELSER

Områdesbestämmelser finns för Sjödiken men dessa behöver omarbetas för att undersöka möjligheten till ny bebyggelse. Nya områdesbestämmelser bör dessutom upprättas för Bjeret, Skabersjö, Elinedal och Aggarp för att utreda bevarandetresset.

VATTEN OCH AVLOPP

Enligt kommunens VA-plan 2013-12-09 så har kommunen beslutat om att bygga ut kommunalt vatten och avlopp till några av de mindre byarna till år 2018. Ytterligare enstaka hus kan anslutas till kommunalt vatten och avlopp om husen ligger på rimligt avstånd från VA- anläggningen och det är tekniskt och ekonomiskt möjligt. Resterande bebyggelse på landsbygd kommer att få lösa vatten- och avloppsförsörjningen genom miljögodkända enskilda- eller gemensamhetanläggningar.

Kommunen kan lämna negativt förhandsbesked eller avslå bygglovsansökan med hänvisning till att vatten och avloppsfrågan inte går att lösa på ett tillfredsställande sätt. Hänsyn måste tas till utfall av skyfallskartering och terrängformer samt utfall av modelleringar för hur 100 års regn påverkar marken.

SAMRÅDSOMRÅDE FÖRSVARSMAKTEN

Del av kommunen är samrådsområde för försvarsmakten. Bygglovsansökningar inom detta område skickas till Försvarsmakten för samråd. Se även sid kapitel 4.1 och 4.7.

Inom och i anslutning till sammanhållen bebyggelse vill kommunen att:

Nya bostadshus kan medges inom sammanhållen bebyggelse eller eventuellt som fortsättning av husrader. Ny spridd bebyggelse utan kontakt med existerande bebyggelse medges normalt inte.

Bebyggelsemönstret på platsen ska följas. Ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till natur- och kulturvärdena på platsen vad gäller skala, utformning och val av material samt färgsättning vilket normalt utesluter så kallade skafttomter. Den äldre bebyggelsen ligger ofta i radbyar längs en eller flera vägar. Huvudbyggnader ska placeras minst 4,5 meter från gräns till grannfastighet.

Särskilda krav kan ställas på anpassning till befintlig värdefull miljö (PBL 2:3, 3:10, 12).

Kommunen ställer krav på redovisning av hur vatten, avlopp, dagvatten etc. ska ordnas inom områden där kommunalt vatten och avlopp saknas. Bygglov samt förhandsbesked för nya hus i byar med ca 20 fastigheter, som saknar kommunalt vatten och avlopp, kommer inte att beviljas om inte de finns med i kommunens utbyggnadsplaner för va- och avlopp. Orsaken är att det kommunala ansvaret för utbyggnad av vatten och avlopp då kan inträda enligt lagen om allmänna vattentjänster. Utbyggnaden till ytterligare byar har beräknats till en orimlig kostnad.

Kommunen vill:

- behålla, utveckla och främja ett livskraftigt och långsiktigt hållbart jordbruk.
- visa en positiv inställning till binärningar och nya kompletterande verksamheter i befintliga jordbruksbruksbyggnader.
- prioritera jordbruksintresset inom de högsta jordbruksklasserna 8-10 och landskapsvärdena utanför tätorter/sammanhållen bebyggelse. I jordbrukslanskapet är ny spridd bebyggelse inte lämplig.
- skogsmarken brukas för att utveckla och främja en skog med höga natur- och rekreationsvärden.
- visa en positiv inställning till ny bebyggelse helst med gårdsliknande karaktär inom det skogsklädda backlandskapet under förutsättning att hänsyn tas till natur-, kultur- och rekreationsområden samt till buller från flyget.
- att Svedala, Bara, Klågerup och Holmeja samt dess utbyggnadsområden är hästfria områden.
- inte tillåta ny bebyggelse inom bullerstört område om riktvärdena för buller överskrids.
- att inom och i direkt anslutning till sammanhållen bebyggelse tillåta ny bebyggelse enligt riktlinjerna i rutan intill. Kommunens byar /mindre tätorter är kategoriserade i tre olika grupper.

3.4 Kommunikationer

Svedala kommun är en attraktiv kommun genom sin stationsnära placering vid Ystadbanan med goda hållbara kommunikationer. Nya plankorsningar med Ystadbanan är angelägna vid Svedala station och väg 108 för att skapa trafiksäker och god tillgänglighet för gång- och cykeltrafik. För att höja trafiksäkerheten finns ett behov av standardhöjning på E65, väg 108 och 841. Genom att planera för resor med kollektivtrafik, gång eller cykel framför biltrafik kan tillgängligheten stärkas på ett hållbart sätt.

För att uppnå klimatavtalet och ett hållbart resande år 2045 ska kollektivtrafik, gång och cykelresor utgöra 85 % och biltransporterna resterande 15 % av det totala antalet resor. Det är mycket viktigt med en attraktiv kollektivtrafik till Malmö Airport. I ett första skede skapas en busslinje Hylle-Malmö Airport. På längre sikt är Sturupspendeln en länk till det regionala tågsystemet via Ystadbanan. Kollektivtrafiken inom kommunen ska fortsätta utvecklas.

HÅLLBART TRANSPORTSYSTEM

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. För att uppnå de nationella miljökvalitetsmålen och minska vårt klimatavtryck krävs bland annat ändringar i våra resmönster. Hållbart resande som exempelvis cykelpendling genererar utöver ett minskat utsläpp av växthusgaser även ytterligare positiva effekter som förbättrad hälsa, företagsekonomiska vinster genom minskad sjukfrånvaro och bättre skolresultat för elever genom ökad koncentrationsförmåga.

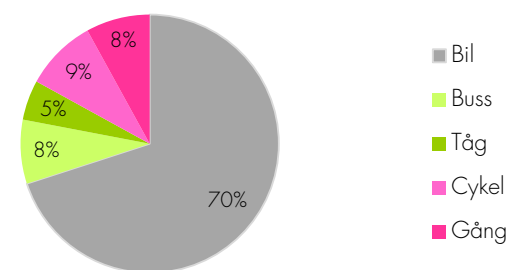
Region Skåne har föreslagna mål för ett hållbart transportsystem i Skåne år 2050 är att cirka en tredjedel av alla resor i Skåne görs med kollektivtrafik, en tredjedel med bil och en tredjedel till fots eller cykel. Detta arbetar även Svedala kommun för utifrån våra lokala förutsättningar.

Strategier på vägen

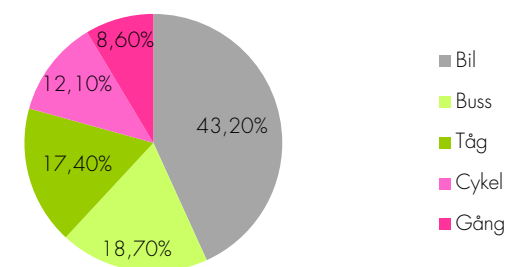
För att klara av omställningen krävs satsningar på attitydförändring såväl som fysiska åtgärder. Insatser inom mobility management är tillvägagångssätt för att få människor att ompröva sina resvanor. Utformningen av stadsmiljöer och transportsystem påverkar också vilket färdssätt som framstår som mest attraktivt. Genom satsningar på befintliga eller fler Pågatågsstationer, cykelinfrastruktur, bilpooler, biogasstationer och på laddinfrastruktur får fler möjlighet att resa hållbart.

En hållbar resandekultur behöver fortsatt stödjas och vidareutvecklas, där kommunen tillsammans med Region Skåne och Trafikverket satsar på de befintliga stråken och att utveckla dem. Bättre förutsättningar för hållbart resande innebär dock inte per automatik att fler reser hållbart. Man behöver även påverka den sociala miljön och uppmuntra människor att ompröva invanda resmönster, beteenden och attityder.

Antal resor 2013

Antal resor 2050

Statistik hämtad ur "Strategi för ett hållbart transportsystem", Region Skåne och avser skånska tätorter utan egen stadsbuss.

PENDLING

Den dagliga pendlingen till och från Svedala är omfattande. De flesta pendlar till arbetsplatser i Malmö, Lund och Köpenhamn. När pendlingen till Svedala från Malmöregionen ökar blir flödet jämnare och kapaciteten hos kollektiva transportmedel kan utnyttjas på ett effektivare sätt. Då krävs det fler arbetsplatser i kommunen.

Den som redan satt sig i bilen väljer ofta att köra bil hela vägen. För att ge fler möjlighet att åka kollektivt bör cykelstråk till kollektivtrafik stärkas. Det är möjligt att gå en kilometer till tåget på tio minuter eller cykla två kilometer på samma tid. Med goda förutsättningar för cykeltrafik, genom bättre cykelvägar, belysning och skyltning ökar attraktiviteten för cykelpendling. Kommunen arbetar för goda och säkra cykelparkeringar vid större målpunkter och kollektiva knutpunkter. För att gynna hållbara färdmedel ska cykelparkeringar prioriteras framför bilparkeringar närmast viktiga målpunkter. Buss-hållplatser ska vara väderskyddade, ljusa, trygga, handikappanpassade och tillgängliga.

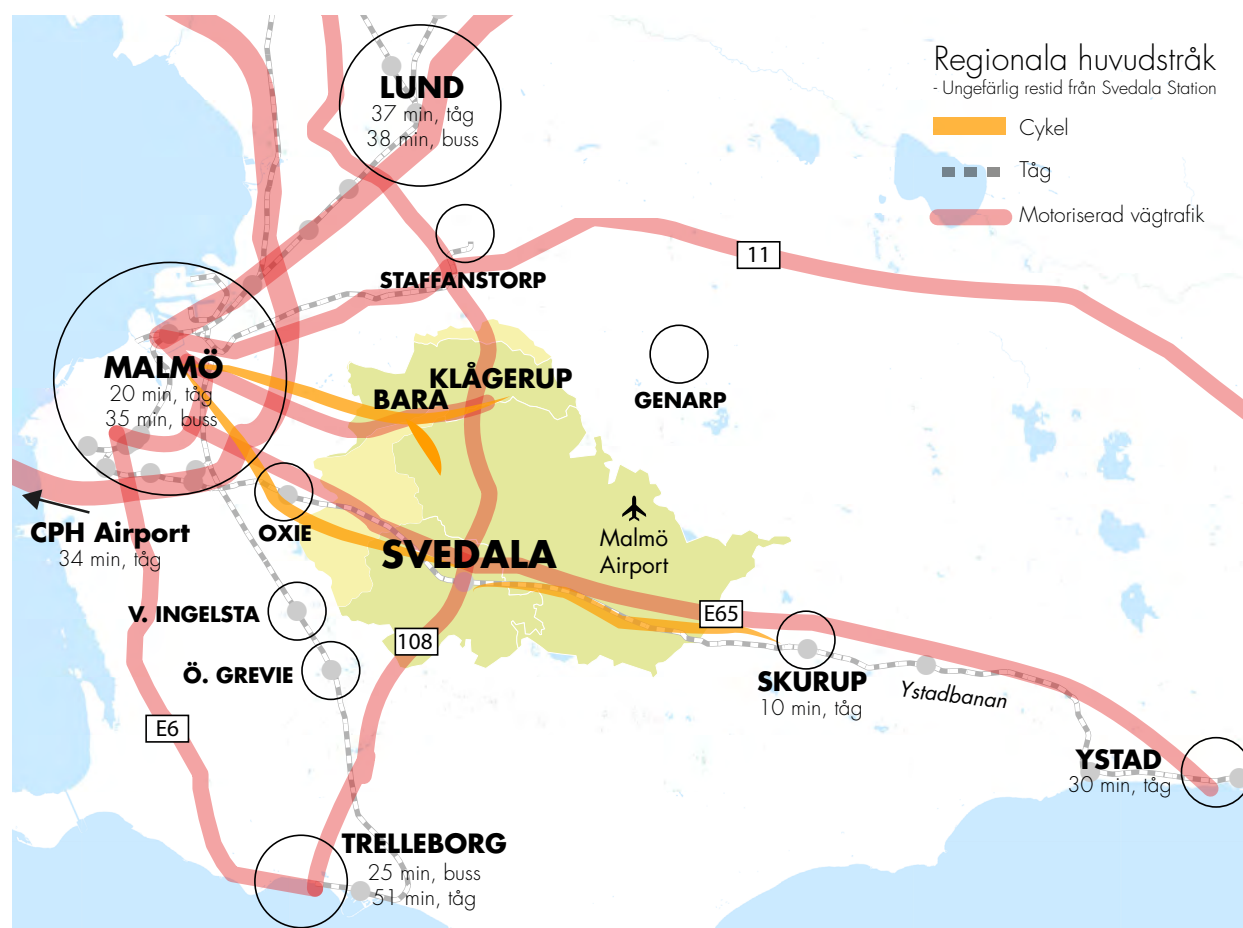
En utbyggnad av kollektivtrafiken i anslutning till utbyggnaden av bostäder och arbetsplatser är en förutsättning för hållbar utveckling eftersom biltrafiken då kan minskas. God tillgänglighet är högst 1,5 km till stationen eller högst 1 km till regional busshållplats, enligt Region Skånes riktlinjer för klimatsmart planering. Tillgången till fungerande kollektivtrafik är också en fråga om jämställdhet och hälsa. Vid kollektiva knutpunkter ska det finnas pendlarparkeringar.

KOLLEKTIVTRAFIK

Tåg

Det krävs en ombyggnad av stationsområdet för att tågresandet ska kunna fortsätta att öka. Med en ombyggnad med planskild gångtunnel kommer dagens barriär mellan befintligt samhälle i norr och planerade utbyggnadsområden i söder att överbryggas. Föreslagna sidoperronger och en planskild gångtunnel skapar en attraktiv, tillgänglig och

trygg station med effektiva bytespunkter mellan de olika reseslagen. Med en planskildhet kan det fler cykelparkeringar och en ny pendlarparkering anläggas på södra sidan av stationen, vilket ökar attraktiviteten att välja kollektivt resande. Cykelparkeringen ska ligga nära stationen och vara säker samt gärna väderskyddad för att öka attraktiviteten. Tryggheten ökar också, när resenärerna inte längre behöver korsa spåren i plan.

Ytterligare mötesspår planeras och kommer att vara utbyggt 2017 vid bland annat Skabersjö. På längre sikt finns behov av dubbelspår med utbyggnad Malmö-Svedala i ett första skede. Dubbelspår ger möjligheter till ökad turtäthet och punktlighet. Svedala blir attraktivare som boendeort och näringslivet gynnas genom att rekrytering underlättas.

Förutom Svedala station finns stationer vid Trelleborgsbanan i V Ingelstad och Ö Grevie som ligger cirka 3 km från V Kärrstorp. Tillgängligheten till kollektivt resande kan ökas genom en förbättrad standard på Ingestadsvägen och genom en ökad trafiksäkerhet för cykeltrafikanter. På sikt kan det vara aktuellt att föreslå nya stationslägen på Ystadbanan.

Sturupspendeln

I framtiden järnvägsutredning för Sturupspendeln föredras alternativet där persontågen mellan Skurup och Svedala går via Sturup medan godstågen kommer att vara kvar på den nuvarande banan. Se kartan på sid 45. Sturupspendeln finns inte med i Trafikverkets eller i Region Skånes planer, men nämns i Skånetrafikens och Region Skånes "Tågstrategi 2037". Sturupspendeln är av riksintresse för kommunikationer. Se även sid 44 om föreslagna busslinje till Malmö Airport.

Spårburen trafik

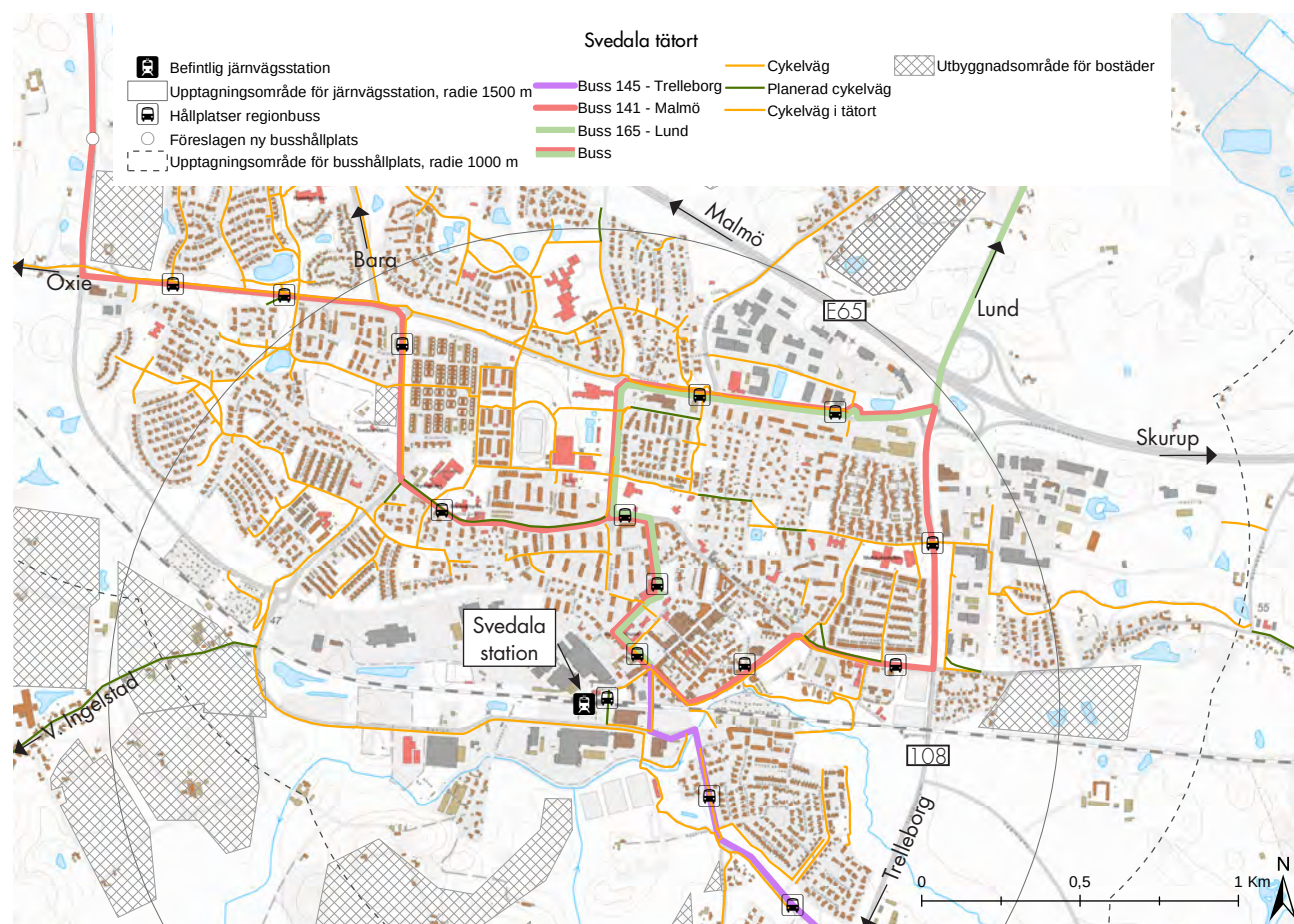
På lång sikt föreslår Strukturplan för MalmöLundregionen även att metro/spårväg/lightrail ska utvecklas i de regionalt viktiga stråken som binder

samman MalmöLundregionens städer och orter där det inte finns järnväg idag. För dessa stråk är en förbättrad busstrafik en viktig satsning för att på sikt kunna utveckla spårburen trafik. Ett förslaget spår leder från Malmö till Bara och Klågerup. Svedala kommun och Malmö stad har utfört ett utredningsarbete för spårburen trafik mellan Malmö-Bara-Klågerup.

Buss

Regionbussarna är ett komplement till tågtrafiken då dessa når andra målpunkter i Malmö/Lund/Trelleborg. Regionbussarna når även de resenärer som har längre avstånd till tågstationen.

Linje 141 mot Malmö kör en slinga i Svedala och fyller därigenom en funktion som lokalbuss i tätorten. Vagnätet i tätorten bör utformas så att en framtida buss kan köra slingor som en åtta eller ett

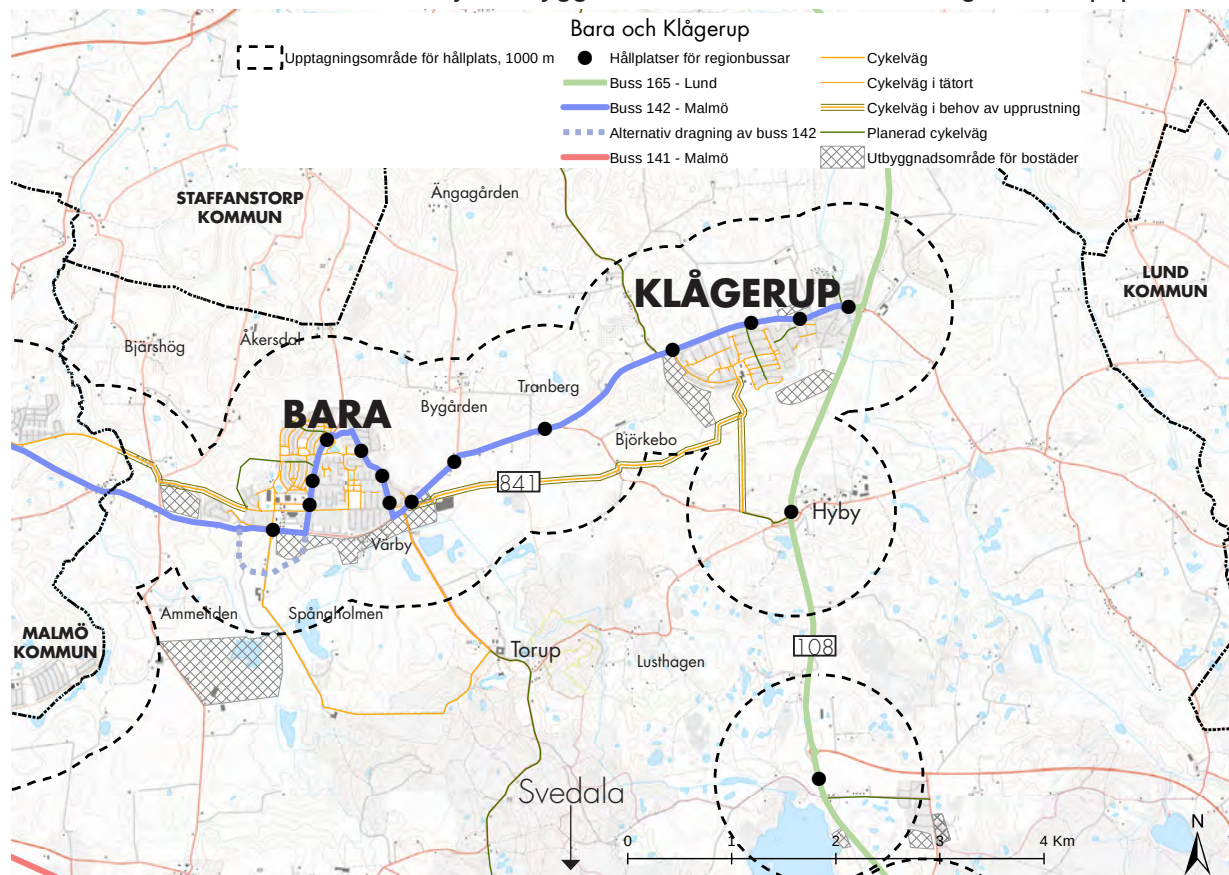

klöverblad med stationen som utgångspunkt. Detta ska studeras för att få en god tillgänglighet till kollektivtrafiken för såväl befintlig bebyggelse som framtida utbyggnader.

En ökad turtäthet och snabbare turer efterfrågas även mellan Klågerup - Bara - Malmö med buss 142. Mellan Malmö och Bara finns en framtagna AVS, åtgärdsvalsstudie, som föreslår en optimering av busslinje 142, med exempelvis bussfält på väg 841. När Bara byggs ut behöver kollektivtrafik förstärkas så att den även försörjer utbyggnads-

områden söder om Malmövägen. Med en slinga från Bara centrum till föreslagna bad- och hotellanläggning söder om Bara ökar upptagningsområdet. I Bara centrum behövs även pendlarparkering för cykel och bil för att öka attraktiviteten.

En AVS, åtgärdsvalsstudie är genomförd för att studera tillgängligheten till Malmö Airport. Slutsatsen är att en busslinje i Skånetrafikens regi bör startas mellan Hyllie och Malmö Airport. Hållplats i Svedala vid E65 bör finnas. På längre sikt med ökat resandeunderlag är Sturupspendeln aktuell.

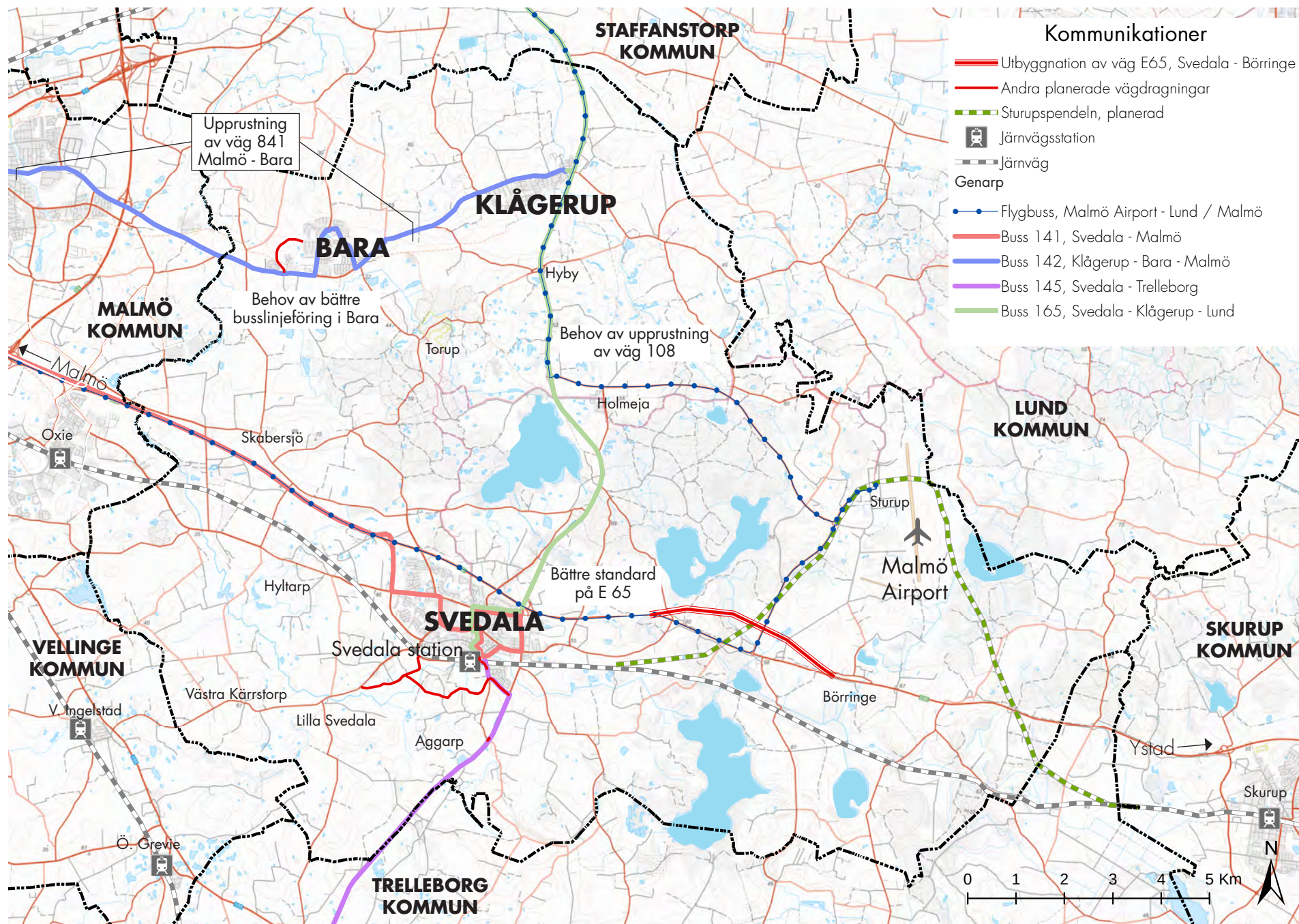

VÄGTRAFIK

Svedala ligger i korsningen mellan väg 108 och E 65. Båda vägarna leder till hamnar där det kommer in mycket transporter från kontinenten. Andelen tung trafik på vägarna är därför relativt stor.

En ny delsträcka för motorvägen, vid Sturupspendeln norr om befintlig väg, finns med i Trafikverket långsiktiga nationella transportplan 2014-2025 och planeras att genomföras under perioden 2020-2025. Det ska nu tas fram en vägplan där en optimal sträckning studeras för såväl den nya motorvägen som för det sekundära vägnätet. Planerna ska även överensstämma med den framtida Sturupspendeln. Kommunen driver tillsammans med Skurups och Ystads kommuner behovet av att bygga ut hela E65 till Ystad till motorväg/motortrafikled.

Hamnverksamheterna i Ystad, Trelleborg och Malmö påverkar trafiken med farligt gods genom kommunen. En stor andel tung trafik till och från hamnen i Trelleborg går längs väg 108. Trafikverket har byggt ut en del av väg 108 mellan Holmeja och Klågerup. Det kvarstår dock en sträcka mellan Holmeja och Aggarp. Svedala kommun är mycket angelägen om att det byggs en planskild korsning mellan Börringevägen/väg 108. En planskild korsning samt trafiksäkerhetshöjande åtgärder för vägen är upptagen i RTI för Skåne 2014-2025 och planeras byggas år 2024. En planskild korsning förutsätts anläggas när den tunga trafiken kommer öka från hamnen efter ombyggnad av yttre ringen i Trelleborg. Att se över väg 108 så att den får en god standard längs med hela sträckan är viktigt.

För väg 841 mellan Malmö- Bara har det utförts en åtgärdsvalsstudie 2013-2014 i vilken det har tagits fram förslag till åtgärdspaket med åtgärder för att utveckla och förbättra möjligheterna till miljöanpassade, attraktiva, trafiksäkra och tillgängliga resor utmed stråket Bara-Malmö. Åtgärdspaketet innehåller förslag på åtgärder inom mobility management, kollektivtrafikåtgärder, åtgärder för minskat buller och förbättrad framkomlighet, väginfrastrukturåtgärder samt cykelinfrastrukturåtgärder. Åtgärder som föreslås är en optimering av busslinje 142, förbättra förutsättningar för cykelpendling med förbättrad eller ny cykelväg mot Malmö, samt förbättra framkomligheten och säkerheten på väg 841 genom ombyggnad av väg 841 i befintlig sträckning till högre standard.

GÅNG OCH CYKEL

Gång- och cykelvägar till förskola, skola, arbete, station eller busshållplats ska vara trafiksäkra, gena, bekväma och trygga. De ska vara asfalterade, belysta och helst gå längs befintliga vägar och stråk där många människor rör sig. Underfarter vid planskilda korsningar ska vara ljusa och breda så att man ser ordentligt genom dem för att gående och cyklister ska välja denna väg och inte korsa gatan istället. Korsningspunkter ska anläggas så att trafiksäkerheten prioriteras för de oskyddade trafikanterna. De cykelstråk som används för rekreation och som leder till utflyktsmål kan vara mer anpassade till naturen. De kan följa befintliga småvägar eller stigar.

Svedala kommun ska arbeta för att binda samman orterna med ett attraktivt cykelvägnät som har hög kvalitet och når större målpunkter. Ett regionalt cykelvägnät för arbetspendling från Svedala respektive Bara mot Malmö ingår i prioriterat huvudcykelnät som föreslås i Cykelstrategi för Skåne. Det saknas ÅVS för sträckan Svedala-Malmö.

Svedala kan anslutas till ett cykelvägnät som når Malmö, Lund och Staffanstorp genom att den befintliga cykelvägen från Svedala utmed väg 108, som slutar i korsningen med Sjödikenvägen, förlängs och ansluts till cykelvägarna mot Klågerup, Bara mm som tar vid i Hyby. Sträckan Sjödiken-Holmeja ingår i cykelvägsplanen fram till 2025, men ÅVS saknas.

En ny cykelväg utmed Börringevägen ut till E 65 skulle binda ihop Tittente och de nya bostadsområden som planeras här med resten av kommunens cykelvägar. Första sträckan är nu utbyggd, men om man dessutom binder samman de båda befintliga cykelvägarna utmed E 65 med ett avsnitt mellan Börringekloster och Börringe kan man ta sig till Skurups kommun på cykel, utan några större omvägar. En anslutning till Sturup föreslås också byggas ut. Upprustning av cykelförbindelse utmed E65 mellan Börringekloster och Skurup ingår i ÅVS för väg E65 samt ingår i cykelvägsplanen fram till 2025.

Svedala

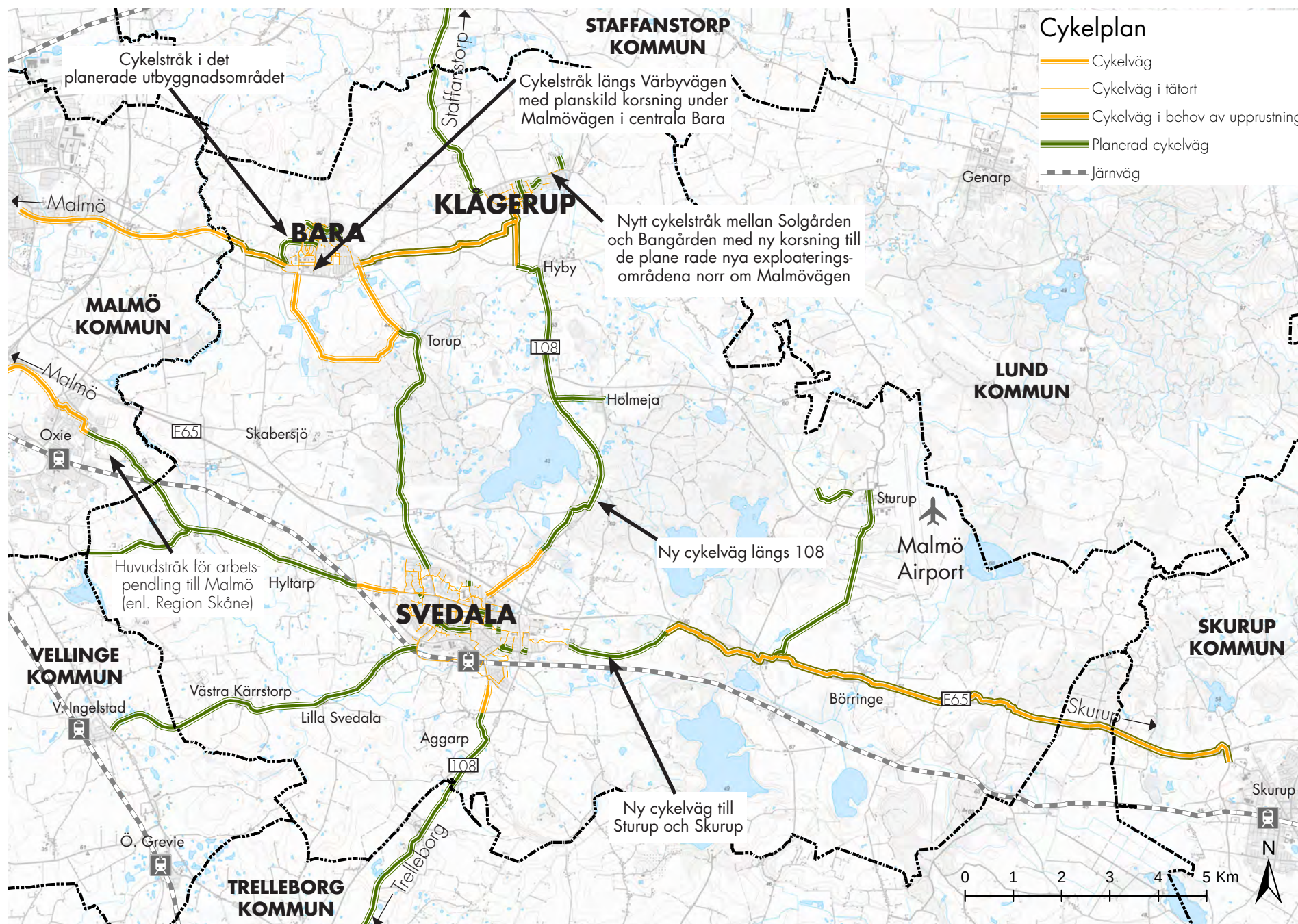
I nya utbyggnadsområden ska cykelvägar förbinda bostäder med skolor, stationen och centrum. En passage under järnvägen och ett cykelstråk söderut ingår i den planerade utbyggnaden av stationsområdet vid järnvägsstationen. Det finns även behov av att utveckla möjligheten att gå ut i landskapet längs Segeå. Se cykelplan/cykelinventering.

Bara

Utmed de två genomfartsvägarna finns idag cykelvägar, men små bitar saknas fortfarande och finns med i framtida planer för utbyggnad av cykelnätet. Likt Svedala finns ett större utbud av rekreativt stråk mellan bebyggelsen redan utbyggt. En planskild korsning med Malmövägen planeras i samband med utbyggnaden av Bara centrum. Dessutom finns ett nytt cykelstråk med i planerna för utbyggnaden av Bara åt väster. Cykelvägen från Bara bör fortsätta söder om Torup ner mot Svedala.

Klågerup

Likt Svedala och Bara finns ett gott utbud av rekreativa cykelstråk. Utmed gatorna saknas några sträckor för att binda samman cykelvägnätet i byn. Dessa finns med i framtida utbyggnadsplaner av cykelstråken. Cykelstråk mot Staffanstorp, Holmeja och Svedala skulle binda samman orterna för både pendling och rekreation.

FLYG

Malmö Airport i kommunens östra del är en av landets största flygplatser. Flygplatsen som är ett riksintresse har stor betydelse för regionen och är kommunens största arbetsplats. För att minska det stora antalet bilresor till flygplatsen är det viktigt att kollektivtrafik skapas till Sturup.

TRAFIKSÄKERHET

Kommunens vision är att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken. Trafikolyckor med oskyddade trafikanter (fotgängare, cyklister, mopeder) och singel- och mötesolyckor med motorfordon är idag de dominerande olyckstillbudena med svåra personskador. Då huvuddelen av olyckorna med dödlig utgång eller allvarligt skadade sker inom det statliga vägnätet bör kommunen verka för att Trafikverket ska prioritera problemområden inom kommunen.

Inom tätorterna ska trafiksäkerhetsarbetet inriktas på oskyddade trafikanter med särskild hänsyn till barn, ungdomar, funktionshindrade och äldre, genom säkra gång- och cykelvägar. Upphöjningar byggs vid prioriterade platser såsom vid skolor där andelen oskyddade trafikanter som korsar vägen är stor. Utbyggnaden av gång- och cykelvägar utmed de stora stråken samt ner till centrum och kollektivtrafik ska prioriteras.

En hastighetsplan har tagits fram där de nya hastigheterna är anpassade utefter vägrummets utformning, samt var de oskyddade trafikanterna vistas. Nya områden hastighetsbestäms utifrån principerna i hastighetsplanen.

Kommunen vill:

att kollektivtrafiken ska utvecklas genom:

- skapa ett attraktivt tillgängligt stationsområde i Svedala med planskild gångtunnel och sidoperronger
- utbyggnad av pendlarparkeringar för cykel och bil i tätorterna
- utbyggnad av kollektivtrafik till Malmö Airport. Utbyggnad av Sturupspendeln som en långsiktig lösning
- förstärka kapaciteten med dubbelspår på Ystadbanan
- främja kollektivtrafikstråk Malmö-Bara-Klågerup
- utreda kollektivtrafiken i Svedala för att nå både befintliga och nya utbyggnadsområden

öka trafiksäkerheten och kapaciteten i vägnätet genom:

- planskild korsning mellan Ystadbanan och väg 108 i Svedala
- standardhöjning på väg 108
- standardhöjning på väg E65 med ny sträckning vid Börringe och ny anslutning till Sturup
- standardhöjning på väg 841 mellan Malmö - Bara och Klågerup

utveckla cykelvägnätet för pendling och rekreation genom nya cykelvägar:

Särskilt prioriterade cykelvägar är:

- inom Svedala tätort
- utefter Tittentevägen
- utefter väg 108 till Staffanstorp
- mellan väg E65 och Malmö Airport
- mellan Svedala och Oxie
- ökad standard Malmö-Bara-Klågerup

Foto: Kenneth Hellman

3.5 Miljö

Översiktsplanen visar riktningen för hur vi ska arbeta för att uppnå ett hållbart och robust Svedala. Utgångspunkten är att kommunen utvecklas så att sociala, ekonomiska och miljömässiga värden förstärks och samverkar till en framgångsrik helhet. Arbetet utgår bland annat från miljömålsprogrammet som finns på såväl nationell som regional och lokal nivå. Kommunens naturvårdsplan, energiplan och dagvattenplan ska användas aktivt i kommunens arbete. De nationella folkhälsomålen bör också uppfyllas.

Sveriges 16 miljömål har generationsmålet som övergripande mål, vilket innebär att vi till nästa generation ska överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem.

Myndigheter och kommuner ska säkerställa att de miljö kvalitetsnormer, MKN, som regleras i Miljöbalken ska följas vid planläggning och prövning. Utgångspunkten för en MKN är att den tar sikte på tillståndet i miljön och vad människan och naturen bedöms kunna utsättas för utan att ta alltför stor skada. Om en miljö kvalitetsnorm överskrids eller riskerar överskridas betraktas det som negativt för naturen och människors hälsa. Det finns MKN för buller, luft samt vattenkvalitet. En av Svedalas större utmaningar är miljö kvalitetsnormen för vatten, som riskerar att inte uppnås.

Kommunens arbete för hållbar mobilitet bidrar till mindre klimatutsläpp och mindre bullerstörningar som även ger bättre luftkvalitet och bullernivåer i inpendlingsorterna.

Ekosystemtjänsternas långsiktiga vidmakthållande är beroende av väl fungerande och livskraftiga ekosystem som är motståndskraftiga mot och anpassningsbara till förändringar. Att öka kunskapen om ekosystemtjänster och synliggöra deras värde

för samhället har identifierats av regeringen som viktiga steg för att nå miljö kvalitetsmålen: "Beslutsfattare på alla nivåer ska ta hänsyn till ekosystemtjänster där så är rimligt."

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Aktiviteter vid Sege å

MILJÖMÅLSPROGRAMFÖRSVEDALA

I "Miljömålsprogram för Svedala" har de regionala målen anpassats efter Svedala kommuns förutsättningar och miljöproblem. Miljömålsprogrammet uppdateras vart 5:e år. Åtgärderna följs årligen upp genom kommunens årsredovisning där nämnderna ansvarar för uppföljning.

De miljömål som prioriteras är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Ett rikt växt och djurliv
- Ingen övergödning
- En god bebyggd miljö

Övergången till hållbara transporter påverkar 13 av våra 16 miljömål i en positiv riktning. En hållbart resande är därmed avgörande för om vi kommer kunna nå våra miljö- och folkhälsomål samt visionen om ett hållbart Svedala.

Nedan följer en kort genomgång av miljömålen och de viktigaste åtgärderna för att uppnå målen.

Begränsad klimatpåverkan

Klimatförändringen sker allt snabbare. I Svedala kommun innebär klimatförändringarna främst en ökad risk för översvämningar och värmeböljor. För att dämpa effekterna av värmeböljor under sommaren och minska risken för ökade översvämningssrisker ska kommunen arbeta för att grönbåstrukturer ska ingå i alla detaljplaner.

För att kunna uppnå visionen om att Svedala år 2045 är en kommun där det goda livet går hand i hand med en hållbar utveckling så behöver den fysiska planeringen utformas så att klimatutsläppen minskar till den av klimatforskningen fastställda nivån. En högre andel hållbara transporter skapar förutom minskad klimatpåverkan flera samhällsnyttor så som bättre folkhälsa, effektivare markanvändning, fler ytor för bostäder, minskad översvämningssrisk samt privatekonomiska såväl som samhällsekonomiska fördelar. Svedala kommuns verksamhet ställs om för att bli fossilbränslefri, vilket innebär att kommunfinansierade transporter och byggnader ska drivas med förnybar energi.

Målet innebär bland annat att utsläppen från transporter behöver minska med 80 %. För att detta ska kunna nås krävs en satsning på gång, cykel- och kollektivtrafikutveckling samt fler tank- och laddstationer för förnybara drivmedel så som biogas och el.

Med stärkt kollektivtrafik och fler gång- och cykelstråk inom och mellan tätorter blir det lättare för fler att färdas hållbart. Genom att hela kommunen byggs ut med bredband möjliggörs distansarbete och videomöten. Ny bebyggelse ska i första hand placeras där förutsättningar för befintlig eller framtida kollektivtrafik är god. Gång- och cykelvägar till station och busshållplatser ska vara trygga och lättillgängliga. Detta ska leda till att kommuninvånarna väljer tåg, buss eller cykel framför bilen. Kommunen ska verka för en ökad turtäthet på de

Busstrafik i Bara

kollektivtrafiklinjer som bedöms minska bilpendlingen. Nya och upprustade cykelstråk föreslås se kapitel 3.4.

En större andel godstransport på vatten och järnväg framför vägtransporter ger minskad miljöpåverkan. Den fysiska planeringen bör stödja möjligheten för ökade godstransporter på järnväg.

Kommunen ska fortsatt hushålla med energi och verka för en ökad användning av förnyelsebar energi se kapitel 3.10. Vid ny bebyggelse tas ett helhetsgrepp gällande energiförbrukning där bl.a. solenergi och lågenergihus främjas.

Ett rikt växt och djurliv

Biologisk mångfald är en förutsättning för livet på jorden. Den variation som finns i naturen av biotoper, arter och gener samverkar och gör nytta för ekosystemet genom att till exempel rena vatten och luft, binda jorden och pollinera våra grödor. Utgångspunkten bör vara att vid utveckling av nya eller befintliga bostadsområden ska den biologiska mångfalden bevaras eller i största mån kompenseras vid negativ påverkan av exploateringen.

Ingen övergödning

Läckaget av kväve och fosfor till våra sjöar och vattendrag minskar, men läckaget är väderberoende och vid kraftiga regn ökar det. Kommunen arbetar tillsammans med övriga kommuner längs Segeå med "Segeå-projektet", där dammar anläggs för att minska näringsläckaget till recipienten. Ett grönstråk längs Segeån bidrar också till att minska läckaget av näringsämnen från jordbruket. Många lantbruk deltar i projektet "Greppa näringen" för att minska näringsläckaget. Utsläppen från reningsverket och små avloppsanläggningar minskas genom att bättre teknik används. Med utbyggnaden samlad till de tre orterna kan den allra största delen av nybebyggelsen anslutas till kommunalt VA. Den största källan till luftutsläpp av gödande kväveoxider är vägtrafiken (40%). En större andel hållbara transporter är avgörande för att nå målet om ingen övergödning.

God bebyggd miljö

Genom noggrann planering av utbyggnadsområdet med hänsyn till kollektivtrafik, natur- och kulturvärden och krav på miljöanpassad byggteknik, kan framtida miljöproblem förebyggas.

Enligt det nationella miljömålet ska "Städer, tätorter och annan bebyggd miljö utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas."

Målet "God bebyggd miljö" innehåller komplexa problemställningar och flera möjliga lösningar på ett flertal olika områden. Vid nybyggnation ställs krav på "giftfria" byggvaror hos byggleverantörer motsvarande t ex BASTA-kraven (IVL Svenska Miljöinstitutet och Sveriges Byggindustrier).

Miljömålsprogrammets åtgärder är;
Hushållning med åkermark, kompensationsåtgärder vid exploatering, vatten- och avloppsplaner, planarbetets anpassning till ökande nederbördsmängder, energisnålt byggande, planering för förnyelsebar energiproduktion, infrastruktur för gång- och cykeltrafik, kulturminnesvård i nya planer, bullerfria områden samt bevarande av grönområden i nya planer.

Även i detta miljömål är fler hållbara transporter en förutsättning för att uppnå målet. Mindre behov av trafikytor medger en bättre hushållning med åkermark, mindre dagvattenmängder, lägre risk för översvämningar då behovet av hårdgjorda ytor minskas, mer utrymme för gång- och cykeltrafik samt fler bullerfria grönområden.

Kulturminnesvård

Ett nytt kulturmiljöprogram har tagits fram för tätorterna Svedala, Bara och Klågerup 2017, som ska fungera som underlag vid arbete med detaljplaner, områdesbestämmelser och bygglovsprövningar.

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Hälsa och säkerhet

Vid nyexploatering ska hänsyn tas till störande buller. Riktlinjer för omgivningsbuller finns för vägspår- och flygtrafik samt industri och annat verksamhetsbuller. Vid lokalisering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till bl a boendes hälsa. Precis som buller kan även vibrationer påverka människors hälsa. Trafik på järnväg och väg, främst godstrafik, kan ge upphov till störningar och obehag för dem som bor nära spåret eller vägen. Vibrationerna är mest påtagliga över lösa jordar, oftast leror. Trafikverket har riktvärden för vibrationer som anses vara en god miljö och ska uppnås vid byggande av bostäder och vårdlokaler.

Ingen mast ska placeras så att den kan falla på en enskild bostadstomt, skolfastighet eller förskola. Det är även viktigt att master placeras så att stads- och landskapsbilden med karaktärsbärande element som till exempel kyrkor inte störs. Försiktighetsprincipen ska tillämpas vid placering av

nya master i förhållande till bostäder och skolor. Kommunen ska verka för att olika teleoperatörer samlokaliseras i befintliga och nya master.

Försiktighetsprincipen ska tillämpas vid ansökan om nybyggnation av bostäder och skolor intill mobilsändare och kraftledningar. Motsvarande bör gälla vid uppförande av nya kraftledningar och mobilsändare. Försiktighetsprincipen innebär bland annat att man bör sträva efter att vid planering av nya el-anläggningar och byggnader utforma och placera dessa så att exponeringen av elektromagnetiska fält minimeras.

Strålskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet och är den myndighet som ska fastställa gränsvärden för exponering av elektriska och magnetiska fält. Se kapitel 3.10.

Vid all planering och nyetablering ska hänsyn tas till skyddsavstånd avseende risker. Det kan till exempel gälla buller från industri eller andra verksamheter eller transporter av farligt gods.

Inom ett avstånd av 200 meter på var sida från huvudledning för naturgas kan tillkommande bebyggelse eller annan ändring av markanvändningen vara olämplig med hänsyn till gasledningen. Prövning av bygglov bör i dessa områden ske i samråd med ledningsägaren.

Avfall

Tillsammans arbetar kommunen med positivt resultat för en ökad återvinning av avfall vid återvinningscentralerna. Det insamlade matavfallet används för biogasproduktion. Det införda systemet med 8-fackssortering förväntas leda till en ytterligare förbättrad materialåtervinning.

Foto: Billy Lindberg

Foto: Billy Lindberg

Foto: Billy Lindberg

Markanvändning

Exploatering och utbyggnader ska i första hand förläggas i befintliga och framtida kollektivtrafiknära lägen. Vid exploatering på jordbruksmark ska bebyggelsen vara tät och yteffektiv.

ÖVRIGA MILJÖMÅL

Åtgärder finns även i miljömålsprogrammet för övriga miljömål, se Miljömålsprogram. Avseende miljömålet "Giftfri miljö" ska Svedala kommun fram till år 2018 uppnå minst 50 % ekologiska och/eller närproducerade livsmedel.

Skolor, förskolor, idrottsplatser, lekplatser och liknande ytor bör utformas så att material med negativ påverkan undviks som kan påverka människors hälsa, vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag samt ekosystemtjänster.

Kommunen vill:

- öka användningen av kollektivtrafik
- ha en fortsatt utveckling och utbyggnad av gång- och cykelvägar
- etablera elladdstationer vid Svedala station och Bara centrum
- minska med energiförbrukningen och öka användning av förnyelsebar energi
- att byggandet i kommunen ska vara miljöanpassat
- öka etableringen av biogasanläggningar
- att biologisk mångfald kompenseras i största mån vid exploatering och vid efterbehandling av täkter
- att försiktighetsprincipen ska tillämpas vid uppförande av nya kraftledningar och mobilsändare samt vid nybyggnation av skolor och bostäder intill kraftledningar och mobilsändare
- att bebyggelsen lokaliseras till goda kollektivtrafiklägen med gång- och cykelförbindelser
- att långsiktigt låg energiförbrukning används vid exploatering, där bl.a. solenergi och lågenergihus främjas
- fördröja och omhändertagande av dagvatten lokalt
- underlätta för boende att källsortera avfall

3.6 Grönstruktur

Grönstruktur är ett nätverk av små och stora grönområden, stråk och vattenområden av olika karaktärer och funktioner. Svedala kommuns grönstruktur ska ha hög kvalitet och locka till olika aktiviteter. Ambitionen är att skapa grönytor som kan fungera som lättillgängliga mötesplatser.

Gröna ytor behövs, i samtliga kommundelar. Det är bättre att skapa ett fåtal större samlade grönytor, i stället för många småytor. Alla ytor bör hänga samman i en struktur. Det ska vara möjligt för människor att säkert röra sig mellan områdena och det ska finna spridningskorridorer för växter och djur. Grönstrukturen berör hela kommunens yta. Den biologiska mångfalden ska gynnas och ett attraktivt rekreationslandskap skapas.

INLEDNING

Grönstruktur är sambandet mellan gröna livsmiljöer i staden och på landsbygden. Grönstrukturen tillhandahåller en rad ekosystemtjänster som har stor betydelse för människor och djur. Grön- och vattenområden bildar en struktur som gör det möjligt för växter och djur att sprida sig och förflytta sig. Samtidigt blir det möjligt för människor att röra sig i gröna stråk i staden och på landet.

På landsbygden utgörs stommen i grönstrukturen av sjöar och vattendrag, skog och hagmark. Dessa områden binds samman av dikesvegetation, åkerkanter, vägrenar, alléer, vattendrag och stigar. Den biologiska mångfalden är störst i gränsen mellan olika områden och där vegetationen är flerskiktad, det kan till exempel vara skogsbryn eller stränder.

Stommen i tätorterna utgörs av grönområden, parker, vattenytor, trädgårdar, innergårdar, stadsträd och alléer. I tätorterna finns den största biologiska mångfalden i parkerna, vattenytorna och i trädgårdarna.

LANDSBYGDEN

Skåneleden, Östersjöleden, motions- och vandringsslingor och cykelkartan visar var människor enkelt kan ta sig fram i landskapet. Dessa vandringsleder tillsammans med småvägar och stigar erbjuder rika rekreationsmöjligheter. För att åkerlandskapet ska hållas tillgängligt för rekreation behövs promenadvägar och slingor längs ägogränser, diken och vattendrag. Detta är särskilt i anslutning till tätorter och byar.

Svedala ska vara en kommun med god boendemiljö, hälsa och det goda livet i fokus. Rörligheten mellan tätorter och byar, i åkerlandskapet och till större grönområden är viktig. Både lokala rundor i direkt anslutning till bebyggelsen och längre gröna stråk kopplar samman orterna och den omgivande landsbygden. Det blir mer intressant att ge sig ut i landskapet om man kan välja mellan olika promenader och gå olika långa slingor vid olika tillfällen.

Foto: Billy Lindberg

Stråk och målpunkter

Utanför kommunens tätorter finns stora naturområden och friluftsarealer. Även sjöar och vattendrag utgör viktiga inslag i kommunens grönsstruktur. Människor som rör sig i markerna gynnas av småvägar för promenader, cykling eller ridning. Stigar kan föra ut i spännande och mer ostörda områden. Möjligheten att nå ut i naturen från tätorterna är angelägen. Det är viktigt att busshållplatser och parkeringar finns intill attraktiva områden, och att gångstråk anläggs så att funktionshindrade kan ta sig fram.

Större vägar som E 65, väg 108 samt väg 841 mellan Bara och Malmö är liksom järnvägen och ett storskaligt åkerlandskap barriärer som hindrar framkomligheten för människor och djur. Vägar och järnvägar kan överbryggas med planskilda korsningar för gång- och cykelvägar.

Grönstråken tar inte hänsyn till kommungränserna utan binder samman grönområdena mellan kommunerna. Gröna stråk finns från Bara och Klågerup till Staffanstorps kommun. Grönstråket längs Segeå länkas samman i Västra Kärrestorp och vidare mot Västra Ingelstad i Vellinge kommun samt Oxie i Malmö stad. Även växter och djur är betjänta av gröna stråk. Gröna korridorer kan vara alléer som fåglar eller insekter kan följa, fuktstråk för groddjur eller dikesrenar för sommarblommor.

Segeåns dalgång

Segeå rinner från Börringesjön i ett öppet jordbrukslandskap genom kommunen mot sitt utlopp i Öresund. Längs vissa delar finns betesmarker som gör stråket tillgängligt, men långa sträckor är idag otillgängliga. Ett grönstråk vid Segeå skulle berika odlingslandskapet samtidigt som det blir mer tillgängligt för allmänheten. Ån är även ett viktigt stråk för växter och djur i det öppna landskapet. Flera våtmarker har anlagts och fler vore önskvärt. Särskilt inom Svedala tätort finns stor potential att lyfta fram och utveckla åmiljön som ett centralt grönt stråk i orten och kommunen (se sidan 58).

Sjölandskapet kring Yddinge, Fjällfota och Börringesjön

Sjöarna, som ligger i ett skogslandskap, ingår i ett betydelsefullt rekreationsområde med sin närhet till Malmö-Lund. Torups marker är iordningsställda som strövområde. I övrigt är tillgängligheten begränsad till främst Bökeberg och Yddingesjön. Grönstråket från Sjödiken till Yddingesjön och vidare runt sjön bör förstärkas liksom stråket mellan Fjällfotasjön och Börringesjön.

Torreberga ängar

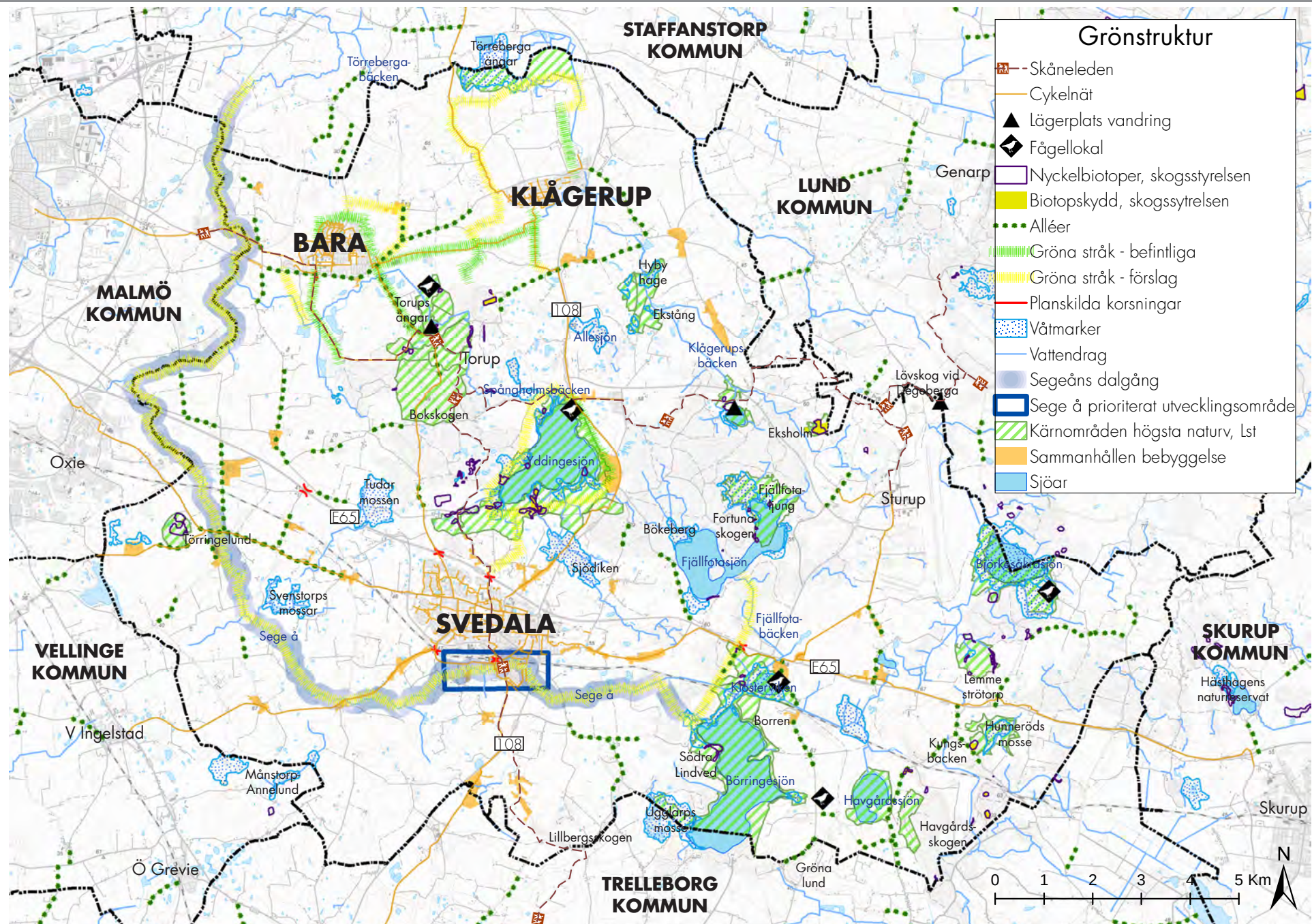
Mellan Klågerup och Staffanstorp finns rester av den gamla banvallen som kan iordningställas till ett rekreativt stråk. Stråket passerar bland annat Torreberga ängar med höga biologiska värden. Stråket bör förlängas västerut mot Bara.

Spångholmsbäcken

Utmed Spångholmsbäcken ska ett grönstråk koppla samman Virängarnas sumpskog med Bantisteln i Bara i detaljplanearbetet för Bara Söder. Det blir ett rekreativt stråk för såväl invånarna i Bara som besökare till föreslagen hotell-, spa- och konferensanläggning vid Spångholmen.

Beträda med traktorspår. Här är det möjligt att gå utan att förstöra växande gröda.

TÄTORTER

För att ge möjlighet till motion, rekreation och naturupplevelser är det viktigt att det finns bostadsnära parker och större grönområden nära där människor bor. Vid förtätning och utbyggnad av tätorterna ska behov av parker och grönytor ses över. Grönstrukturen i tätorterna består av trädgårdar, parker, begravningsplatser, gång- och cykelvägar tillsammans med våtmarker och vattendrag. Människan har behov av både natur och kultur för att må bra. Kommunen arbetar med att skapa vackra, effektiva och lättskötta parker och grönytor. Det är viktigt att tätorternas park- och grönområden både håller god kvalitet, erbjuder en variation och går att nå på rimligt avstånd från bostaden. Även om landskapet i kommunen innehåller stora natur- och rekreativvärden måste också möjligheter till vardaglig rekreation finnas i nära anslutning till bebyggelsen.

Kommunen arbetar med att minska antalet lekplatser och istället rusta upp och skapa mer attraktiva lekplatser av de kvarstående. Alla nya lekplatser som byggs eller rustas upp görs tillgängliga. Det arbetas kontinuerligt med att göra kommunens infartsvägar mer attraktiva och välkomnande genom exempelvis lökplanteringar och perenna planteringsytor.

De tre större tätorterna ligger alla i åkerlandskapet där det krävs förbindelser ut till naturen. Det finns relativt mycket parkmark i kommunen, men en stor del av den består av gräsytor. Med en varierad vegetation och funktion i parkerna kan en rik naturupplevelse erbjudas på nära håll.

Kommunens parkutveckling utreds vidare i Grönplan för Svedala kommun från 2011. Arbetet med revidering och uppdatering av grönplanen ska ske löpande.

Grönyteförsörjning

Genom att titta på relationen mellan befintliga parker och bebyggelse i tätorterna kan man få en uppfattning om hur väl tillgången till grönstruktur är i olika bostadsområden. I kartorna på sidan 58 redovisas parker i Svedala, Bara och Klågerup tätort med ett illustrerat uppsamlingsområde på 50, 300 respektive 500 meter beroende på parkens storlek och karaktär.

Svedala

I samtliga nyare områden i västra och södra Svedala anses grönyteförsörjningen vara god. Här finns både många mindre gröningar och parker, men även större bostadsparker med varierad karaktär. I vissa delar av centrala Svedala är grönyteförsörjningen däremot sämre. Stadsparken har en begränsad storlek och bostadsparkerna är få.

I Svedala bör inga befintliga parker som uppnår stadsparks- eller bostadsparksdefinition byggas bort. Även mindre gröningar och små parker fyller viktiga funktioner, särskilt i de områden som har stora avstånd till stads- och bostadsparkerna. I förtätningsprojekt där parkmark tas i anspråk ska det noggrant beaktas hur de närliggande bostäderna istället ska försörjas.

I Svedala bör en aktivitetspark utvecklas. Vid Naverlönsskolan finns en större grönyta, som ligger centralt i Svedala, intill flerbostadshus och sportaktiviteter. Denna grönyta föreslås utvecklas till en aktivitetspark för bland annat social samvaro, aktiviteter och evenemang, något som efterfrågas av ungdomar i Svedala tätort.

Längs Segeå i södra delen av Svedala tätort föreslås ett grönstråk och parkområde som bidrar till grönyteförsörjning för framtida exploateringar söder om Ågatan.

Bara

Grönyteförsörjningen är generellt god i Bara. Stora gröningar och grönytor med bostadspark karaktär finns i flera områden. Bostadsparken i centrala Bara är unik och ska bevaras. Brister syns särskilt runt Bara centrum. På sikt bör det befintliga parkbeståndet upprustas och utvecklas, så att orten får en park som uppfyller kraven på stadspark.

Klågerup

I de nyare delarna av Klågerup är grönyteförsörjningen god. Brister finns dock i de nordöstra delarna av tätorten. Här saknas framförallt ett större grönområde och i takt med ortens utbyggnad kommer Klågerup vara i behov av ytterligare en park. Stråken längs de södra delarna av orten utgör en viktig rekreativ möjlighet och knyter det omkringliggande landskapet till bebyggelsen.

Stadspark innehåller en mångfald av funktioner med möjligheter till lek, aktiviteter, sittplatser och ytor för avskildhet och vila.

Bostadspark innehåller en viss variation av funktioner samt vissa lek- och aktivitetsytor.

Kvarterspark innehåller mindre gräsremсор/ grönytor och små lekplatser.

Grönyteförsörjning

- Stadspark >1 ha (500m uppsamlingsområde)
- Bostadspark >1 ha (300m uppsamlingsområde)
- Gröning eller kvarterspark 0,1-1 ha (50m uppsamlingsområde)
- Grönt stråk
- Alternativt område för utveckling av ny stadspark (streckad linje visar 500m uppsamlingsområde)

Social betydelse

Traditionellt är våra parker anlagda för promenader, samvaro och lek. Parker och rekreationsområden ska vara lätta att nå och trevliga att vistas i. De bör sammankopplas av gång- och cykelvägar i gröna stråk utan alltför många barriärer. Barn och unga har ett särskilt behov av tillgång till stimulerande parkmiljöer för lek och utevistelse. Parker och skolgårdar har en viktig pedagogisk uppgift att förmedla förståelse för naturens kretslopp.

Nuläge

I tätorterna finns stora områden av gräsmark som tillfredsställer en del av de sociala behoven, t.ex. ger de möjlighet att utöva idrottslekar. Tillgängligheten till rofyllda och artrika naturmiljöer är mer begränsade. Det finns många lekplatser, men de är ibland bristfälligt utformade i fråga om rumsliga kvaliteter. Ungdomar efterfrågar attraktiva mötesplatser för att koppla av och träffa andra. Som helhet kan man säga att den totala grönytan av social betydelse är stor men ofta alldeles för ensidig.

Ekologisk betydelse

Grönområden kan ha flera olika funktioner d.v.s. vara multifunktionella, där de dels används för fördröjning, rening eller infiltration av dagvatten och dels är en grönyta för lek och möten. Samtidigt påverkas klimatet i tätorten av grönskan som jämnar ut temperaturskillnader. Grönområdena fungerar som stadens lungor genom att växterna binder stoft som finns i luften, samt tar upp koldioxid och ger ifrån sig syre. Alla åtgärder som gynnar och tryggar biologisk mångfald är positiva för ekosystemen.

Nuläge

En stor del av kommunens parkmark har liten variation och ett relativt fattigt biologiskt liv. Den rika förekomsten av vattendammar och buskage gör emellertid att utgångsläget för förbättringar är gott. I kommunens parkmark ska det skapas större variation, vilket även skapar ekosystemtjänster.

Foto: Kenneth Hellman

Kulturell betydelse

Äldre parker, begravningsplatser, trädgårdar och alléer rymmer mycket av stadens kulturhistoria. Äldre strukturer kan bevaras eller lyftas fram vid nyetablering av ett område. I ett nytt villaområde kan en syrenhäck eller en mangelgrav, bidra till att förmedla kontakten bakåt i tiden. Nya planteringar t.ex. i gamla ägogränser kan få samma funktion. Parker, grönska och alléer utgör ett mycket viktigt stadsbyggnadselement, som ger rumslighet och underlättar orienteringen. Stora träd i parker och på gator och torg bör bevaras i störst mån.

Nuläge

Förutom det omgivande backlandskapet karaktäriseras grönstrukturen i Svedala tätort till stor del av de centrala äldre trädgårdsstadskvarteren och de med perifera större gröningarna från 60-, 70- och 80-talet. Vid ny planering är det viktigt för att upprätthålla god försörjning av grönytor i staden. Trånga gaturum och svår livsmiljö gör antalet gatuträd få. Träden medför viktiga mervärden och behöver inte alltid stå direkt i gatan, utan kan planteras i närliggande grönytor och större gatuplanteringsytor.

Kommunen vill:

- utveckla nätverk av gröna stråk för människor, växter och djur och som binder samman tätorterna med omkringliggande rekreatiomsområden
- erbjuda kommuninvånarna god tillgång till parker och grönområden i tätorterna
- utveckla och bevara de större parkerna i tätorterna
- verka för att ta till vara park- och trädgårdstraditioner från olika tider samt bevara och förstärka parkernas särdrag
- öka mängden träd, vatten och artrikedom, som tillhandahåller ekosystemtjänster
- att parkerna ska ha olika karaktärer och funktioner med ett varierat innehåll
- att parkerna ska vara trygga och erbjuda tillgängliga miljöer för alla
- skapa större variation och vistelsevärden i befintliga grönområden
- utveckla den gröna närmiljön vid förskolor, skolor, äldreboenden och omsorgsboenden
- skapa ett grönstråk vid Segeå inom tätorten
- i samverkan med markägare verka för att beträdor i åkerkanter, längs ägogränser och vattendrag anläggs
- samordna kommunens Grönplan, Trädplan och Lekplatsplan i ett dokument

3.7 Naturmiljö och vatten

Kommunen ska bevara och utveckla naturvärden som har ett stort attraktionsvärde och är viktiga för friluftsliv, rekreation och ekosystemtjänster. Trycket från exploateringsintressen och antalet besökare bör balanseras genom skydd av värdefulla naturvårdsområden, kompensation vid förluster av naturvärden, återhållsamhet vid exploatering av god åkermark, kanalisering av friluftslivet samt god dialog och ökat samarbete med markägarna. Det är viktigt att behålla ett livskraftigt jord- och skogsbruk samtidigt som aktiva naturvårdsinsatser främjas.

INLEDNING

Svedala kommun innehåller flera värdefulla naturvårdsområden. Merparten av marken är i privat ägo och Torups bokskog ägs av Malmö Stad. Inom utpekade områden för riksintresse för naturvård och friluftsliv, Natura 2000-områden samt naturreservat finns en rad naturintressen att ta hänsyn till. Kommunen verkar för att skydda och utveckla värdefulla naturmiljöer.

Planeringen måste ske utifrån ett helhetstänkande med god avvägning mellan olika intressen så att inte svårsättliga ekosystemtjänster, rekreativa miljöer och naturvärden skadas eller försvinner. Kommunens mål är att bevara och utveckla bio-

logisk mångfald, till exempel genom att nyskapa våtmarker, bevara rödlistade och artskyddade arter i livskraftiga bestånd, att minska barriäreffekter, skapa fler öppna diken och vattendrag i landskapet. Böringesjön, Fjällfotasjön och Björkesåksjön bör skyddas för viltets skull. Det innebär att rörligt friluftsliv inte bör utvecklas i dessa områden.

Alléer och grönområden i tätorterna som är viktiga för ekosystemtjänster och för människors hälsa ska bevaras och utvecklas. Grundtanken är att naturvärden i kommunens tätorter ska vara konstant eller öka. I detta sammanhang är kompensations-tänkandet ett viktigt styrmedel.

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Foto: Ambjörn Hardenstedt

EKOSYSTEMTJÄNSTER

I arbetet med att nå miljömålen för värdet av ekosystemtjänster har regeringen fastställt att senast 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.

Ekosystemtjänster är produkter och tjänster som vi får av naturen som exempelvis spannmål, rening av luft och vatten, klimatreglering, rekreation, och biologisk mångfald. Genom att bevara och utveckla de förutsättningar som finns för att naturen ska kunna producera ekosystemtjänster säkrar vi dem för framtiden. Viktiga natur- och vattenområden ska sparas, då de skapar ekosystemtjänster till omgivningen. En planering som görs med hänsyn till ekosystemtjänster skapar ett samhälle som är mer långsiktigt hållbart.

Vyer vid Torup och Bjeret

Ekosystemtjänster i kommunen

I Svedala finns stora sammanhängande områden som har goda förutsättningar för att producera ekosystemtjänster. Torups bokskog är ett sammanhängande tätortsnära natur- och kulturlandskap av regionalt intresse, som ökar människors hälsa och välbefinnande. Kommunen har på en övergripande nivå pekat ut de ekosystemtjänster som har högst värden i Svedala. Se kartan på sidan 63.

I några delar av Svedala finns det brist på gröna kvalitéer, som behövs för att producera ekosystemtjänster. Det gäller främst inom tätorterna och på Malmö Airport, där det finns mycket hårdgjord mark. I Svedala tätort finns även flera verksamhetsområden med en stor andel hårdgjord mark. I tätorterna är det av stor vikt att arbeta med kli-

matanpassningsåtgärder. Den stora andelen hårdgjord yta medför ökad risk för översvämning vid kraftiga regn och ökad risk för lokala värmeöar.

Naturområden med värdefulla naturmiljöer, som är motiverade för att bilda nya naturreservat är Bantisteln, Torup, Törtingelund, Hybyhage och Klosterviken. Torup innehåller bokskogar med ett rikt djurliv, friluftsanläggningar och kulturmiljöer. Hybyhage hyser ett rikt djurliv och Klosterviken är ett fågelrikt område. För Bantisteln avser kommunen att bilda ett naturreservat. Länsstyrelsen ska bilda ett nytt naturreservat för Törtingelund. Kommunen är positiv till att länsstyrelsen även bildar naturreservat för Torup, Hybyhage och Klosterviken i samverkan med markägare och kommun.

Utpekade värdefulla multifunktionsområden innehåller flera olika ekosystemtjänster såsom kärnområdena avseende natur samt rekreation och/eller vattenområden med strandskydd upp till 300 meter. Dessa områden och dess spridningskorridorer ska bevaras.

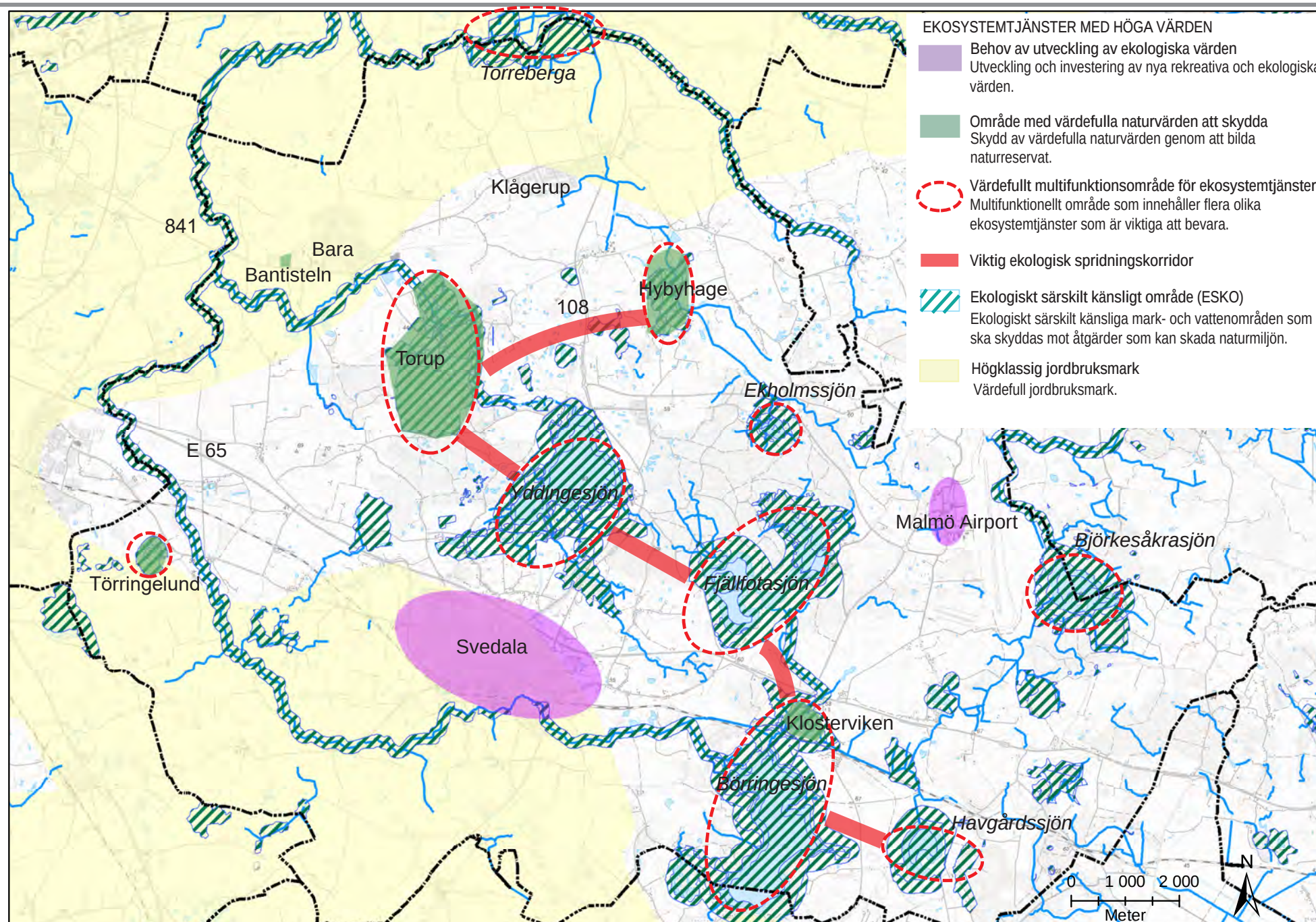
Ekologiskt särskild känslig mark och vattenområden ska enligt miljöbalken så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. I Svedala betraktas sjöarna och vattendragen däribland Segeå som ekologiskt känsliga. Även våtmarksområden, ängs- och hagmarker, skyddade biotoper och ädellövskogar i kommunen är ekologiskt känsliga. Områdena är viktiga häcknings- och rastplatser för fåglar, viktiga reproduktionsområden och vandringsvägar för fisk samt för inhysande av hotade arter inom vattenområdet och på markerna runtomkring. Det är viktigt att spridningskorridorer för djur och växter bevaras och utvecklas mellan olika naturområden. Särskilt viktiga är gröna stråk längs vattendrag, åkerholmar och bryn.

Områdena med de högsta jordbruksklasserna (klass 8-10) är utpekade i kartan. Svedala ska undvika att bebygga högklassig jordbruksmark i lägen som saknar eller är utan förutsättningar för framtida god kollektivtrafik. Nya ekosystemtjänster ska tillföras vid exploatering genom exempelvis att bilda nya grönytor med växtval som gynnar pollinatörer, lokal odling och öppen dagvattenhantering.

Alléer och bryn är exempel på spridningskorridorer.

Foto: Billy Lindgren

Miljökompensation

I de fall man inte kan undvika att natur- och kulturvärden skadas, ska miljökompensation föreslås så långt det är möjligt. Efter beslut av kommunen kan kompensationsåtgärd/er genomföras. När kommunen inte är markägare bygger kompensation på frivilligt åtagande, om värdena inte är upptagna i miljöbalken. En handbok för kompensationsåtgärder inför detaljplanläggning är framtagen av Svedala kommun 2011. Handboken behöver uppdateras utifrån ny lagstiftning för ekosystemtjänster och för mark som kommunen inte äger. Vid planering och bygglovsprövning ska ekosystemtjänster identifieras och värderas.

Balanseringsprincipens fyra steg är:

- Steg 1: Undvik; negativ påverkan undviks
- Steg 2: Minimera; negativ påverkan kan inte undvikas, men minimeras
- Steg 3: Utjämna inom planområdet; kompensation ska ske inom detaljplaneområdet
- Steg 4: Ersätt utanför planområdet; kompensation ska ske utanför detaljplanlagt område och kan ske genom att stödja andra naturvårdsinsatser i kommunen

Tätortsnära natur lockar till promenader.

OMRÅDEN MED SÄRSKILT SKYDD

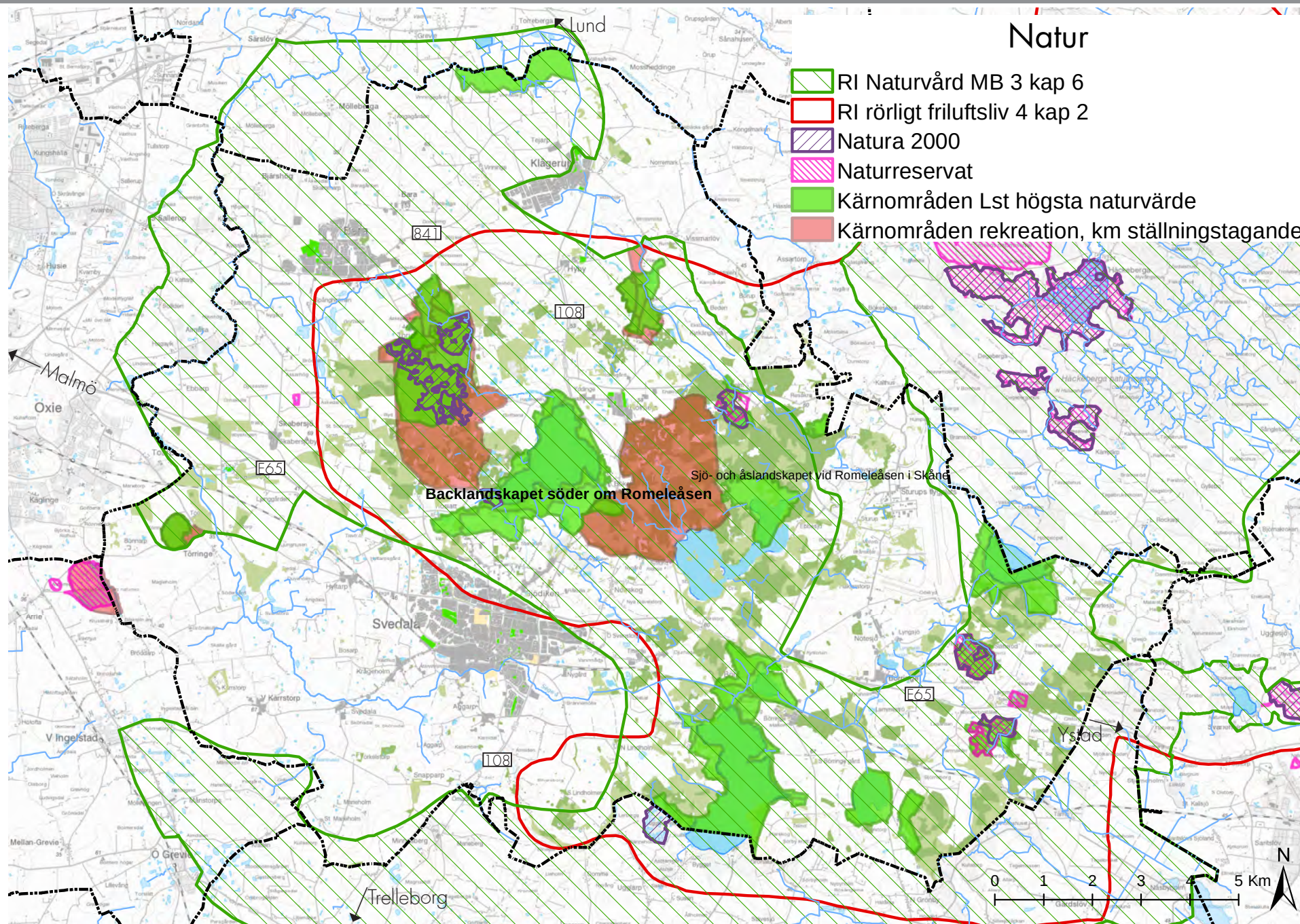
Större delen av det skogsklädda backlandskapet ingår i riksintresseområde för natur och friluftsliv enligt 3 kap 6 § MB avseende "Backlandskapet söder om Romeleåsen" respektive 4 kap 2 § MB avseende Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne. Kärnområdena för riksintresse naturmiljö har definierats av länsstyrelsen som områden för naturreservat, Natura 2000, samt de högst klassade områdena i länsstyrelsens naturvårdsprogram. Kärnområden för rekreation redovisas i kapitel 3.9.

För Torupsområdet har ett riksintresseanspråk för friluftsliv enligt 3 kap 6 § MB föreslagits av Naturvårdsverket. Svedala kommun anser att riksintressets utbredning är för stort och påverkar kommunens planerade utveckling. Området bör begränsas till det i Svedala kommuns översiktsplan angivna kärnområde för rekreation.

Eftersom det är där de högkvalitativa natur- och kulturvärdena finns med såväl friluftsanläggningar som Natura 2000-områdena Torup och Yddinge. Backlandskapet norr om Bara och Klågerup omfattas av landskapsbildsskydd för att skydda landskapsbilden.

Ett kommunalt naturreservat föreslås att bildas för bantisteln, för att ge växten ett utökat skydd. Bantisteln är naturminnesskyddad växt som finns vid den gamla banvallen väster om Bara. Beståndet etablerades på 1890 talet troligen med frö som följde med tågen från Europa. Länsstyrelsen avser att bilda ett nytt naturreservat för Törtingelund, som är ett lövskogsområde i ett kuperat odlingslandskap. Området innehåller gamla ekar och bokar samt ett rikt fågelliv.

NATURVÅRDSPLAN

I samband med kommunens planläggning och tillståndsgivning kommer kommunens naturvårdsplan beaktas, där kommunen har följande avsikter:

- Klass 1-3: Markanvändningen bör inte ändras så att allmänhetens tillgänglighet till området minskas. Såvida det inte krävs restriktioner för att bevara områdets karaktär eller hotade arter.
- Klass 1-3: I jord- och skogsbruket bör särskild hänsyn tas till naturvårdens, kulturminnesvårdens och det rörliga friluftslivets intressen.
- Klass 1-3: Kommunen avser verka för en positiv och konstruktiv dialog med markägarna och arrendatorerna avseende naturfrågor och verka för att åtgärder som innebär förbättringar av naturvärdena kan genomföras.
- Klass 1-2: Ingen ny bebyggelse eller infrastruktur bör tillåtas inom områdena. Dessutom kommer kommunen att vara restriktiv i fråga om till- och ombyggnad liksom ändrad markanvändning. Detta gäller också i närheten av de utpekade områdena om dessa påverkas.
- Klass 3: Kommunen avser inte medge någon ändrad markanvändning som inverkar menligt på de beskrivna naturvärdena. Detta gäller också i närheten av de utpekade områdena om dessa påverkas.

NATURVÅRDSINTRESSEN

Strandskydd

Strandskydd gäller generellt 100 m kring sjöar och vattendrag och är utökat upp till 300 m kring kommunens större sjöar. Generellt strandskydd gäller även anlagda våtmarker och vattendrag anlagda efter 1996. Strandskyddet är viktigt för att långsiktigt säkerställa allmänhetens tillgänglighet till kuster, sjöar och vattendrag samt behålla växter och djurs goda livsvillkor. Våtmarker ses som en resurs som ska bevaras och utvecklas, både för deras biologiska värden och för deras naturligt flödesutjämnande egenskaper. Vid utbyggnad av tätorterna kan strandskyddet komma att förändras för att kunna skapa bättre utformning. Vid dispenser från strandskyddet ska tillgängligheten för allmänheten öka samt ska växt och djurlivet främjas.

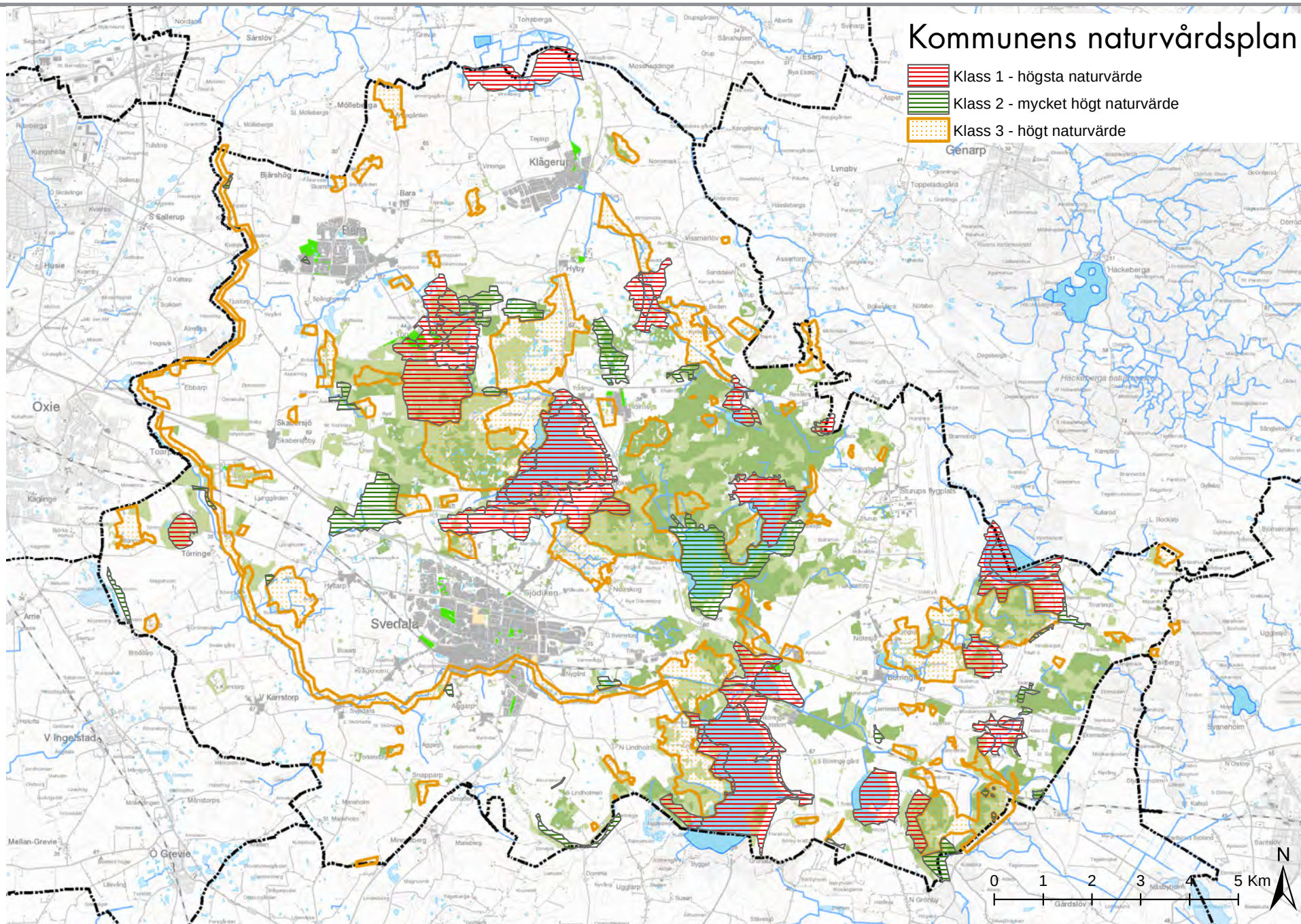
Rödlistade arter och arter enligt artskyddsförordningen

Lokaler för rödlistade arter och arter enligt artskyddsförordningen som kan komma att påverkas vid exploatering ska beaktas i det fortsatta planarbetet. Förutsättningar för dispens ska utredas innan en eventuell exploatering. Sverige har i artskyddsförordningen genomfört en väsentlig del av bestämmelserna i EU:s fågeldirektiv och habitatdirektivet till svensk lagstiftning.

Vilt

För att kunna ha starka stammar av kronhjort och dovhjort måste det finnas områden i kommunen där friluftslivet begränsas. Så är det idag vid Fjällfotajön, Börringesjön och Björkesåkrasjön samt i otillgängliga planteringar och energiskogar. Genom kanalisering av besökare till mindre känsliga områden, iordningställande av strövstigar och plantering av skyddande vegetation för viltet kan det ökade trycket från friluftslivet mötas samtidigt som viltstammarna utvecklas. Kommunen avser verka för en positiv och konstruktiv dialog med markägarna och arrendatorerna när det gäller viltet. Viltstråken har kartlagts av Scandiaconsult i en rapport från december 2001.

Det är viktigt att hänsyn visas vid nyexploatering av viltets livsmiljöer och spridningskorridorerna bevaras. I de fall som intrång måste göras, ska nya områden för viltet skapas eller ska befintliga förbättras i motsvarande grad. Ravinen mellan Fjällfotajön och Börringesjön vid Sturupspendeln är en viktig viltpassage att beakta. Nya planskildheter ska byggas med långt spann så att vilt kan passera intill en väg, cykelväg eller ett vattendrag under bron. Även vid små vattendrag bör passager för groddjur anordnas under nya vägar. Längs med väg E65 och väg 108 planeras för flera viltåtgärder.

VATTEN

EU:s ramdirektiv för vatten

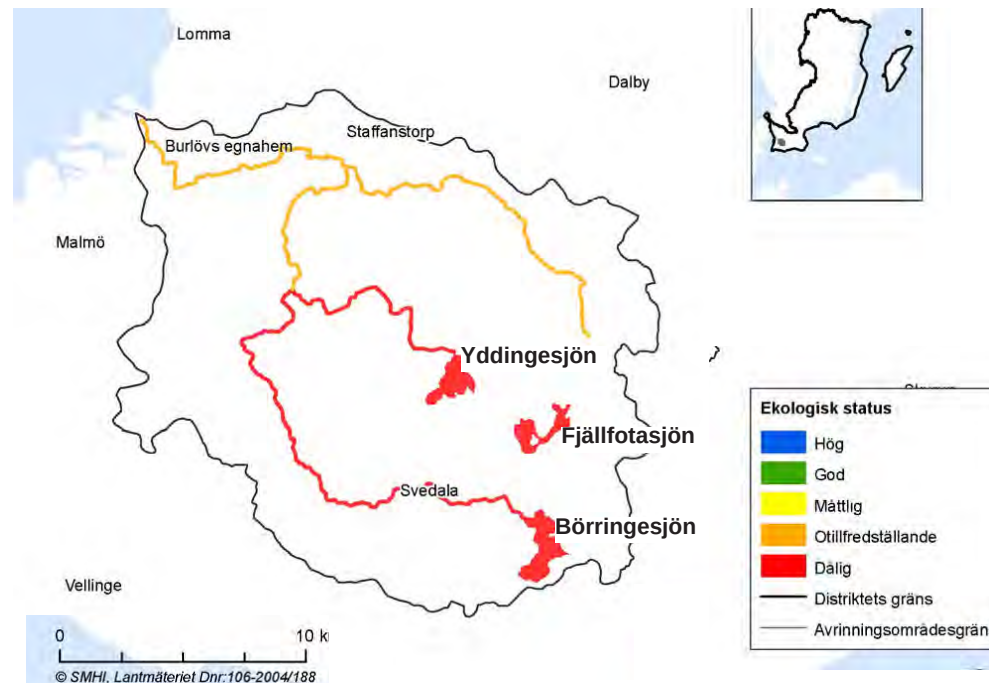
EU antog år 2000 Vattendirektivet med syftet att skapa enhetliga rättsliga ramar kring vatten. Arbetet med vattenförvaltning drivs i Sverige i sex årscykler där Vattenmyndigheten i början av varje cykel beslutar om förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer (MKN) och åtgärdsprogram. MKN för vatten är kvalitetskrav för ytvatten och grundvatten och innebär för vattenförekomsterna (Segeån med biflöden och sjöarna) i Svedala kommun att god ekologisk och kemisk status ska uppnås senast 2027. Svedala kommuns vattenförekomster har 2015 klassats av Vattenmyndigheten till dålig eller otillfredsställande status.

Åtgärdsprogrammet (ÅP) för vatten talar om vilka åtgärder som behöver genomföras av myndigheter, länsstyrelser och kommuner för att miljökvalitetsnormerna ska följas. En av åtgärderna som riktar sig till kommunerna innebär att kommunen ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. I översiktsplanen anges övergripande strategier och riktlinjer för kommande planering, lovgivning och tillståndsprövning. I översiktsplanen, görs även avvägningar och prioriteringar mellan olika anspråk som finns på mark- och vattenområden.

I enlighet med ÅP har Svedala kommun upprättat en VA-plan och dagvattenplan. En handlingsplan med finansiering behövs för ett genomförande. Kommunen behöver också säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp och ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen, samt prioritera sin tillsyn så att MKN för vatten kan följas.

Som ett led i genomförandet av ovanstående åtgärder enligt Åtgärdsprogrammet för att uppnå MKN i kommunens vattenförekomster ska kommunen i planeringen:

- Se till att dagvatten från ny och befintlig bebyggelse genomgår tillräcklig rening så att MKN för vatten uppnås i det vatten som släpps till recipienten.
- Se till att avvattnings från ny bebyggelse ej överskrider 1,5 l/s *ha
- Se till att avloppsvatten från ny bebyggelse kopplas till det kommunala ledningsnätet, eller enskild anläggning med krav på hög skyddsnivå.

Statusklassning av sjöar och vattendrag.

- Undvika material på fritidsanläggningar och allmänna ytor som kan läcka kemiska substanser eller mikroplaster som är skadliga för människors hälsa eller vattenmiljön.
- Se till att de enligt Vattendirektivets dotterdirektiv särskilt prioriterade ämnen och särskilt förorenande ämnen inte används vid nybyggnation eller i kommunens verksamhet.
- Se till att åtgärder för att förhindra grumling av vattenmiljöer genomförs vid alla anläggningsarbeten.
- Arbeta för att en framtida skötsel av parkmark, väg ytor och allmänna ytor, kan ske på ett sätt som gör att MKN för vatten kan uppnås, både kemiskt och ekologiskt.
- Utvärdering för arbete med Segeåprojektet och framtida behov för att uppnå en god status i Segeåns vattenförekomster.

Grundvatten

Under kommunen rinner Alnarpsströmmen. Mellan Bara och Klågerup finns ett tillrinningsområde där vatten strömmar ner. Ett nytt förslag till vattenskyddsområde och avgränsning av detta utreds. Malmö tar delar av sitt vatten från Alnarpsströmmen, i Grevie vattentäkt, nedströms från vattenskyddsområdet i Svedala kommun.

Alnarpsströmmen, www.alnarpsstrommen.nu.

Fågelsjöar

Det finns ett stort antal sjöar i Svedala kommun. Det är slättsjöar som är svåra att komma till. Vissa ligger dessutom på godsens marker där vägar ner till sjöarna saknas. Dessa sjöar har stor betydelse för fågel och vilt i området. Eftersom både fåglar och annat vilt är känsligt för störningar bör vissa sjöar, som Börringesjön, Fjällfotasjön och Björkesåkrasjön, förbli ostörda. Fjällfotasjön lämpar sig inte för friluftsliv under sommarhalvåret, men vintertid är den en populär sjö för långfärdsåkning på skridsko, eftersom den är grund och fryser snabbt. Fåglarna är inte beroende av sjön vintertid och skridskoåkning på sjön anses inte störa viltet i någon större omfattning.

Segeå projektet

Segeå projektet som omfattar alla sju kommunerna längs med Segeå bildades för att minska näringsläckaget från Segeå ut till Öresund. Projektet har under perioden 2000-2016 resulterat i drygt 80 ha dammar och våtmarker varav merparten ligger inom Svedala. Större delen av Svedala kommun tillhör Segeåns avrinningsområde och kommunen omfattar ungefär halva åns totala avrinningsområde. Vid minskning av näringsläckaget gynnas den biologiska mångfalden kring ån.

Svedala kommun har tagit fram en rapport över lämpliga lägen för våtmarksanläggning i Sege åns avrinningsområde. Rapporten används för att undvika att värdefulla lägen byggs igen och för framtida planer av nya våtmarksanläggningar.

Kommunens bedömning

Större delen av det skogsklädda backlandskapet ingår i riksintresse för natur. Kommunen önskar dock utveckla en levande landsbygd med möjligheter till besöksnäring och rekreation. Gårdar med betesdjur vårdar landskapet så att naturvärdena består. Vid prövning av bygglov och förhandsbesked ska kommunen bedöma om ett eller flera riksintressen väsentligt påverkas. Nya exploateringar får inte ändra områdets karaktär eller påtagligt skada riksintresset. Nybyggnadsprojekt som bedöms omfatta mer än enstaka byggnader ska föregås av detaljplan. Även enstaka byggnad med stor omgivningspåverkan kan medföra krav på detaljplan. Naturinventeringar ska göras vid nyexploatering där inte underlag redan finns.

Kommunen verkar för att informera och uppmuntra markägare och arrendatorer till natur och miljöhänsyn inom ekologiskt känsliga områden, samt att inte tillåta ändrad markanvändning som inverkar menligt på utpekade känsliga områden. Detta gäller också närområden som påverkar de utpekade områdena till exempel störd landskapsbild, buller eller barriärer som förhindrar spridning av arter.

Kommunen vill:

- bevara och utveckla särskilt värdefulla naturmiljöer och viktiga biologiska spridningssamband
- utveckla passager så att E 65, väg 108 och järnvägen inte utgör barriärer
- att viltet prioriteras i områdena kring Böringesjön, Fjällfotasjön och Björkesåkrasjön
- att vattenförekomsterna når god ekologisk status i kommunen
- att ekosystemtjänster ska värderas, beaktas och stärkas i planering och utveckling av kommunen
- att vid exploatering ska det göras en analys över vilka ekosystemtjänster som finns. Kompensationer ska tillämpas i största mån enligt Svedalas handbok om kompensationsmetoden vid negativ påverkan. Vid exploatering på privat mark ska ekosystemtjänster uppmärksammas genom frivilligt samarbete.
- att på kommunal grönyta ska skötsel och underhåll ske på ett sätt så att ekosystemtjänster bevaras och utvecklas.
- där det är möjligt ska grön/blå struktur anläggas som ges flera funktioner så som att gynna biologisk mångfald, omhändertagande av dagvatten, skapa en miljö som är attraktiv för rekreation och socialt agerande samt fungera som översvämningsyta.
- att utpekade riksintresseanspråk för friluftslivet enligt 3 kap 6 § 6 MB avgränsas till kärnområdet för rekreation i enlighet med Svedalas översiktsplan
- uppdatera handboken för kompensationsåtgärder utifrån ny lagstiftning och komplettera den med en förenklad checklista

3.8 Kulturmiljö

Med kulturmiljö menar vi den fysiska miljö som uppstår i växelverkan mellan människan och naturen. I Svedala finns fornlämningar, borgen, byar, slott, kyrkobyggnader och ett kulturlandskap som berättar om Svedalas historia. Här har människor levt och verkat under lång tid. I modern tid har jordbruket, godsens, järnvägen, sockerbruket, verkstadsindustrin och tegeltillverkning satt sina spår och präglat tätorterna.

KULTURMILJÖPROGRAM

Nya kulturmiljöprogram har tagits fram för tätorterna Svedala, Bara och Klågerup, som visar kulturmiljövärden inom bebyggelsemiljöer, för enskilda byggnader samt offentliga miljöer och grönområden. Kulturmiljöprogrammet är ett underlag till översiktsplanen samt vid detaljplanering och vid bygglovsprövning. Ytterligare byggnadsantikvarisk bedömning kan krävas vid kommande planläggning och bygglovsprövning. I ett fortsatt arbete bör kulturmiljöprogram även göras för byarna i kommunen.

För kulturhistoriskt särskilt värdefulla byggnader gäller inte bygglovsbefrielsen för s.k. är Attefallshus. Vid detaljplanläggning föreslås kulturhistoriskt särskilt värdefulla byggnader få skyddsbestämmelser och kulturhistoriskt värdefulla byggnader föreslås få varsamhetsbestämmelser. För byggnader inom bebyggelsemiljöer med enhetlig karaktär har helheten av miljön ett större värde än de enskilda byggnaderna.

Kulturmiljöprogrammet ger rekommendationer och förhållningsätt till olika miljöer och byggnader för att bevara de kulturhistoriska värdena vid förändringar och exploateringar. Vid förlust av kulturmiljövärden ska dessa kompenseras, så att identiteten och karaktären i miljön bevaras.

KULTURLANDSKAPET

Forntid

Inlandsisen har skapat ett varierat landskap, som genom årtusenden formats av människan. Vid Yd-dingesjön finns spår av 7000 år forntida boplatser. Exempel på ytterligare forntidslämningar är Aggarps Offerkälla, fornborgen Borren och Borraval-len ("Drottning Margarethes vall"), Rövarebacken, Jättegraven, Mängelsten, Värby Offerkälla och Örnakulladösen.

Från Länsstyrelsens kulturmiljöenhet rekviderar Svedala kommun medel för vård av följande fornminnen: Askebacken, Mängelsten, Rövarestuan, Gånggrift vid Hyby, Örnakulladösen, Börringe kyrkoruin, Lemmeströ kyrkoruin, Kungsbacken, Thurestorps ö, Prästastena vid Hyby och Lindholmen. Informationsskyltar har producerats och placerats vid respektive fornminne.

Foto: Svedala kommun

Torup

Medeltid

På 1000-talet då vikingatid övergår till medeltid byggdes de äldsta stenkyrkorna i romansk stil; Bara kyrka, Hyby kyrka, Västra Kärrstorps kyrka, Törringe kyrka och Lemmeströ, som idag är en ruin.

Vid förtätning ska kyrkornas betydelse som landmärke och dess betydelse som karaktärsskapande element bevaras. Vid renovering bör kyrkornas ursprungsmaterial och ursprungstekniker användas så långt som möjligt.

Vid Börringesjön ligger resterna av den medeltida Lindholmens borg som har varit ett administrativt centrum och riksborg. Ute vid Lindholmens borg, finns en modell samt skyltar som berättar om Lindholmens historia, natur och kulturmiljö.

Godssamhället

Från mitten av 1500-talet och framåt utvecklades många av kommunens huvudgårdar. Än idag präglas Svedala kommun av slottsbyggnader, med stora arealer odlingsmark och alléer såsom Torups slott, Skabersjö gods, Klågerups slott, Hyby och Börringekloster. Huvudgården utgörs av en dominerande huvudbyggnad, mäktiga ekonomibyggnader, samlingar av småhusbebyggelse för godsets arbetsfolk, samt större sammanhängande odlingsarealer och partier med ädellövskog och allékantrade vägar.

Plattgårdar blev vanliga, stora brukningsenheter vid de skånska godsen under 1800-talets mitt och

mötte upp mot de högre kraven på storskalig produktion av lantbruksprodukter till Europas växande stadsbefolkningar. Flera mindre gårdar slogs samman och stora, rationella brukningsenheter bildades. Arbetskraften blev nu anställda lantarbetare, vanligen kallade statare efter lönereformen. På Statarmuseet i Torup, kan man lära mer om statarnas liv.

Slott och större gods bör fredas från förvanskning och förtätning för att bibehålla sin karaktär inklusive nödvändiga ekonomibyggnader. Godssamhällets byggnader, bör inventeras och värderas. Alléer har skydd via biotopskyddet och ska vårdas utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv. Träd bör återplanteras utifrån ursprunglig intention. Slåtter och bete förhindrar igenväxning, håller landskapet öppet och kan skapa rekreativa stråk.

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Sandvik ABs byggnader i rött tegel.

1800-talet

Skiftesreformerna på 1800-talet splittrade bybildningarna och bebyggelsen spreds i landskapet. Aggarp är ett exempel på en delvis skiftad by. Aggarps by har en värdefull kulturmiljö med ett skyddsavstånd på 200 meter till ny bebyggelse. Aggarps by utgörs av en sammanhållen bybildning och har en gammal struktur som bör bibehållas.

Brukssamhället

Brukssamhällena och järnvägsorterna Svedala och Klågerup med byggnader från förra sekelskiftet i röd tegelarkitektur och rutnätskvarter ger orterna sin karaktär som stationssamhällen. Tegelframställningen på orten avspeglas i karaktärsfulla och vackra byggnader. Orterna har en identitet som är viktig att bevara vid utbyggnad av den lilla staden. Vid förtätning ska den nya bebyggelsen beakta den äldre bebyggelsen, så att den inte blir underordnad och framsidorna byggs för. De vackra tegelfasaderna var tänkta att synas från omgivningen. Många av stationssamhällets byggnader såsom stationshus, industribyggnader, skolor, bostadshus samt handelsfastigheter är väl bevarade och har ett stort kulturhistoriskt värde. Från samma tid finns även stora vackra patriciervillor i jugend och nationalromantiska stilar som bör bevaras och kunna ses som solitärer.

Vid utbyggnad av Stationsplan bör inte sambandet brytas mellan stationsbyggnaden och Sandvikens industribyggnader. De vackra fasaderna bör inte byggas för utan bör lyftas fram ytterligare med exempelvis belysning.

Moderna kommunikationer

Järnvägen Malmö-Genarp och Trelleborg-Lund avvecklades 1948 respektive 1960. Med bilismen och utbyggnad av E65 kom nya utbyggnadsmöjligheter. Svedala och Klågerup växte. Bara började byggas ut som "Trädgårdsstaden" med generöst tilltagna grönytor och lanserades som det moderna bilburna samhället. År 2015 återöppnades järnvägen Malmö-Trelleborg med stationer i både Västra Ingelstad och Östra Grevie.

Foto: Ambjörn Hardenstedt

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR KULTURMINNESVÅRDEN (MB KAP 3:7)

Det finns tre områden av riksintresse för kulturmiljö enligt 3 kap 7 § MB i kommunen; M:K116 "Skabersjö", M:K117 "Görslöv-Torup mm" och M:K122 "Böringe".

Kommunen delar inte länsstyrelsens bedömning av riksintressets avgränsning och värdegrund för området söder om Bara och Malmövägen ner till Tjustorp och Virängarna. Kommunen anser att en exploatering för detta område inte påtagligt skadar riksintresset för kulturmiljö och att kärnområdet för riksintresse kulturmiljö avser främst Torup och Hyby.

LÄNSSTYRELSENS KULTURMILJÖPROGRAM

I samband med kommunens planläggning och tillståndsgivning kommer länsstyrelsens kulturmiljöprogram särskilt att beaktas.

BYGGNADSMINNE

3 kap KML behandlar och anger skydd för byggnadsminnen. Skabersjö skola är kommunens enda byggnadsminne.

Aggarps mölla

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Pilelandet och Söderslätt

Samarbetet startades med EU-projektet "Pilelandet" mellan Svedala, Skurup, Trelleborg och Vellinge kommun, där även danska kommuner på andra sidan Öresund deltog. Projektet handlade om turism och integration och att lyfta fram och öka kunskapen om vår gemensamma historia och vårt natur- och kulturarv. Produkter som kom ut av samarbetet är bland annat den blåmarkerade Östersjöleden (vandring) och 10 informationsskyltar placerade på strategiska platser med text och bild om intressanta platser för medborgare och besökare.

RÅSK

Romeleås- och sjölandskapskommittén RÅSK har bildats av Lund, Malmö, Sjöbo, Skurup, Svedala, Trelleborg och Ystad kommun samt Region Skåne. RÅSK har utsett 12 områden att värna om med hänsyn till natur- och kulturvården: Torup, Hyby Backar, Risen, Håckeberga, Romeleklint, Humlaröds fälad, Kulturens Östarp, Snogeholm, Kraegeholm, Svaneholm, Gabeljung och Lindholmens borguin.

Det är viktigt att arbeta för att området långsiktigt kan tillmötesgå medborgarnas behov av rekreation, friluftsliv och naturupplevelser och därmed också medverka till att förbättra folkhälsan.

RÅSK-samarbetet innebär följande:

- att verka för att värna och utveckla natur- och kulturmiljövärdena samt friluftslivets intressen inom området och därmed gynna rekreation, friluftsliv, naturupplevelser och folkhälsa
- att informera, i första hand medborgarna, om området, i syfte att förbättra kunskapen om dess historia och värden av olika slag samt stimulera till besök i området
- att verka för att besök i området ska underlättas genom förbättring av tillgängligheten
- att verka för verksamheter som är en tillgång för besökare, men som även bidrar till utveckling av landsbygden
- att fånga upp önskemål från medlemmarna samt ta olika initiativ som medverkar till att nå syftena ovan

För mellankommunala frågor se även kap 4.2.

Böringe Kloster

Kommunen vill:

- bevara och utveckla kulturmiljövärden i kommunen
- att kulturmiljöprogrammen för Svedala, Bara och Klågerup antas för att utgör underlag för bedömning av de kulturhistoriska värdena i orterna vid detaljplanering och bygglovsprövning. Klass 1 är undantagna från reglerna om Attefallshus och föreslås få skyddsbestämmelser vid detaljplanläggning. Klass 2 föreslås få varsamhetsbestämmelser vid detaljplanläggning. Klass 3 och 4 ger vägledning om övriga kulturmiljövärden för bebyggelseområden, offentliga platser och grönområden
- skapa ett heltäckande kulturmiljöprogrammet där även för byarna i kommunen ingår
- upprätta områdesbestämmelser för byarna, i en första etapp för Skabersjö, Sjödiken och Bjeret och därefter för Elinedal
- bevara och göra delar av kommunens historiska samlingar tillgängliga för medborgarna. Ett "Kulturrum" och mötesplats bör skapas som levandegör utvecklingen från forntiden till nutid
- ta fram en handlingsplan för turism, som sprider kännedom om kommunens historia och stora kulturvärden samt ökar stoltheten över bygden. Arbetet utförs bland annat genom att sprida kunskap hos skoleleverna och genom samarbete med Malmö Stad om Torup

3.9 Besöksnäring och rekreation

Utvecklingen av besöksnäring och rekreation är tätt sammankopplad med reseanledningar inom kultur, natur, fritid. I Svedala erbjuds natur- och kulturupplevelser såsom vandring, fågelskådning, golf, cykling, slott, gods, matkultur, hantverk och motorsport.

När det gäller rekreation och besöksnäring är kommunens inställning positiv till att fortsätta ge fler människor tillgång till friluftaktiviteter samt att utveckla besöksnäringen. Önskvärda satsningar är en fortsatt utbyggnad av vandringsleder, ökad tillgänglighet och parkeringsmöjlighet till sjöarna för fiske, bad och paddling, fler rid- och cykelvägar, fler lokaler för kultur samt ett utvecklat utbud av service till besökare.

BESÖKSNÄRING

Svedala har goda förutsättningar att bli en besöksdestination. Flera boendeanläggningar har etablerat sig kring Malmö Airport och på andra ställen har småskalig besöksnäring som surdegsgästeri och osttillverkning vuxit fram. Sommarrock Svedala och flera större golftävlingar lockar besökare till vår kommun liksom Bokskogen, Skåneleden och våra sjöar. För att locka ytterligare etableringar inom boende-/hotell-/restaurangverksamhet är en utveckling av infrastrukturen nödvändig. Det gäller bredband, kollektivtrafik, vägar, cykelvägar och parkeringsmöjligheter. En utveckling av besöksnäringen ökar sysselsättningen på landsbygden.

Sevärdheter

Kulturmiljön har mycket att visa upp. Statarmuseet mellan Bara och Torup beskriver statarnas och lantarbetarnas vardag. Slotten och godsen med sina pampiga mangårdsbyggnader, ladugårdar och arbetarbostäder sätter sin karaktär på en stor del av kommunen. Kulturarvet i form av byggnader, parker och alléer vårdas liksom odlingsmarken, skogen och viltet. Godsen har ofta ägts av samma släkt i generationer som förvaltat sina anläggningar med målet att nästa generation ska kunna leva vidare på det egendomen ger. Med inriktning på besöksnäring är övernattningsmöjligheter, café- eller restaurangverksamhet, muséer, samt butiker och gårdsförsäljning möjliga utvecklingsinriktningar.

Utanför godsens marker ligger bondgårdar spridda i jordbrukslandskapet. De flyttades ut från byarna i samband med skiftena på 1800-talet. Gårdar i jordbrukslandskapet är väl lämpade för att skapa övernattningsmöjligheter eller anläggningar av intresse för besökare, som komplement till jordbruksnäringen.

Traktens äldre historia avspeglas i fornlämningar, gamla boplatser, borgruiner, kyrkor och kyrkoruiner ute i landskapet, i huvudsak i de lite högre partierna kring Sege ås dalgång. Lindholmens borgruin har en särställning då den utgjorde politiskt centrum i Norden under drottning Margareta, i slutet på 1300-talet. Svedala kommun har liksom större delen av Skåne många fornlämningar och gamla boplatser. De finns i huvudsak i de lite högre partierna kring Sege ås dalgång.

Skyltar som informerar om kommunens historia finns uppsatta vid de större fornlämningarna. Det finns också information på kommunens hemsida som besökare kan ta del av. I anslutning till vandringsleden "Kulturslingan" finns information tillgänglig via QR-koder som finns utsatta invid intressanta platser kring Börringe, Havgårdssjön och Börringesjön. Via informationsställen och digitala kommunikationskanaler kan informationen utvecklas.

Kulturlivet

Kommunen har ett aktivt kulturliv med teatergrupper, körer, kulturskola, biblioteksverksamhet, seniordagar, konstutställningar, SommarRock Svedala med mera. Befintliga lokaler för kultur är G:a Brandstationen i Svedala, Kulturhuset Flamman, Folkets Hus, Galleri KVIS, biblioteken i Svedala, Bara och Klågerup samt Kuben i Bara. Nya Aggarpskolan kommer också att kunna användas för kulturändamål.

Med en ökande befolkning, en utveckling av levande centrum i de större orterna och en satsning på lokaler för kultur, ökar förutsättningarna för ett attraktivt kulturliv och fler kulturaktiviteter i kommunen. Lokaler för kultur kan också stimulera barn och unga till egenaktiviteter och entreprenörskap inom kultur-, fritid- och upplevelsesektorn.

Foto: Tobias Annerfeldt

Foto: Ambjörn Hårdénstredt

Foto: Tobias Annerfeldt

Foto: TA Fotografi

Ett rikt kulturutbud med evenemang och utställningar av olika slag är en del av det goda livet.

Naturen som attraktion

Svedala kommun består till stor del av allemansrättslig mark, vilket är ovanligt i Öresundsregionen. Eftersom det finns en satsning på naturturism i regionen är kommunen med sin unika naturrikedom positiv till förslag, åtgärder eller anläggningar som utvecklar kommunens besöksnäring med inriktning på natur. Exempel kan vara:

- guidning med inriktning på flora och fauna
- jakt- och fiskeresor
- fågelskådning
- övernattningsställen och leder för vandrare, cyklister och ryttare

När det gäller exploateringar för naturturism i kommunens gränsområden är kommunen positiv till samverkan över kommungränsen.

Det finns områden med känslig natur, som våtmarker, partier med häckande fåglar och liknande, där man bör undvika att ha besöksnäring och rekreationsanläggningar, som kan orsaka slitage i markerna eller störa viltet. Se kap 3.7.

Upplevelser

Natur- och kulturmiljön bjuder på en mångfald av upplevelser, till detta kommer upplevelseindustrin, som förutom kultur omfattar bland annat golf, ridning, motorsport, skärmflygning, badanläggningar och cykling. Svedala har goda förutsättningar att utveckla denna typ av verksamhet och det är här en del av den framtida sysselsättningen i kommunen kommer att finnas.

Evenemang

SommarRock i Svedala är en årligen återkommande musikfestival som startade 1987. SommarRock Svedala arrangeras av den ideella musikföreningen S. M. U. R. F. (Svedala Musikers Unga Rock-Förening) i samarbete med Svedala kommun och Föreningen Club Pub. Andra årliga evenemang är Nordea Masters på PGA-banan. Sommarscen Svedala, Svedala marknad, Bokskogens Dag, Fackelvandring i Torup, Svedalarevyn och flera större idrottsevenemang.

Torups slott

Foto: Jenny Brandt

Slottsslingan

Slottsslingan går igenom Romeleåsen och sjölandskapet med två delslingor, varav den västra till största delen går igenom Svedala kommun. Det finns flera övernattningsmöjligheter och matställen utefter slingan, som passerar större gods och gårdar. Slotten och godsen sätter sin prägel på kommunen med alléer, stora brukningsenheter, bokskogar, hagmarker samt ståtliga byggnader och parker. Slingan bjuder också på stora naturvärden och vackra vägar. På Torups slott, som ägs av Malmö Stad, finns en öppen park för promenader och upplevelse av trädgården.

REKREATION

Rekreation betyder att återskapa eller återhämta sig. Vissa väljer lugn och ro, gärna ute i naturen, medan andra vill ha utmaningar eller mer aktiviteter. Svedala erbjuder olika möjligheter till rekreation. I anslutning till attraktioner på landsbygden efterfrågar besökare caféer, gårdsbutiker, hantverk m.m.

Malmö kommun äger sedan början av 1970-talet Torups slott med omgivning. Förutom Bokskogen finns Friluftsgården med omklädningsrum, dusch och bastu, café, promenadvägar, motionsspår med mera, i en tilltalande natur- och kulturmiljö.

Strövområden

Möjligheten att vandra och cykla för att nå natur- eller strövområden och röra sig i dessa beskrivs i kapitlet 3.6.

Kring Torup finns flera strövstigar av varierande längd och ett antal motionsspår. Torup är också en angoringspunkt för Skåneleden och Östersjöleden med flera olika parkeringsplatser på angöring till stigarna.

Skåneleden

Skåneleden är en vandringsled som går ingår i ett regionalt nät av vandringsleder. Den passerar genom kommunen i öst-västlig riktning genom Svedala. Leden är skyltad och markerad med orange markeringar.

Östersjöleden

Svedala kommun har i olika EU-projekt, tagit fram en sträckning för Östersjöleden inom kommunen. Leden North Sea Trail, som är cirka 5 000 km lång, är en i huvudsak kustnära vandringsled, Ute i terrängen finns skyltar med kartor vid start- och målpunkter. Leden är märkt med blå skyltar och blå markeringar. Östersjöleden är en fortsättning på Skåneleden och går vid kulturminnen, vacker natur och övernattningsställen. En del av Östersjöleden kring Börringe har utvecklats till "Kulturslingan". QR-koder med information om natur och kulturminnen är utsatta längs leden och information finns på kommunens hemsida.

Cykel

Kommunen har ett väl utbyggt nät av cykelvägar för rekreation och turism. Cykelvägarna är skyltade med gröna skyltar. Cykelvägar beskrivs i kapitlet 3.4.

Foto: Ambjörn Hardenstedt

Fågelskådning

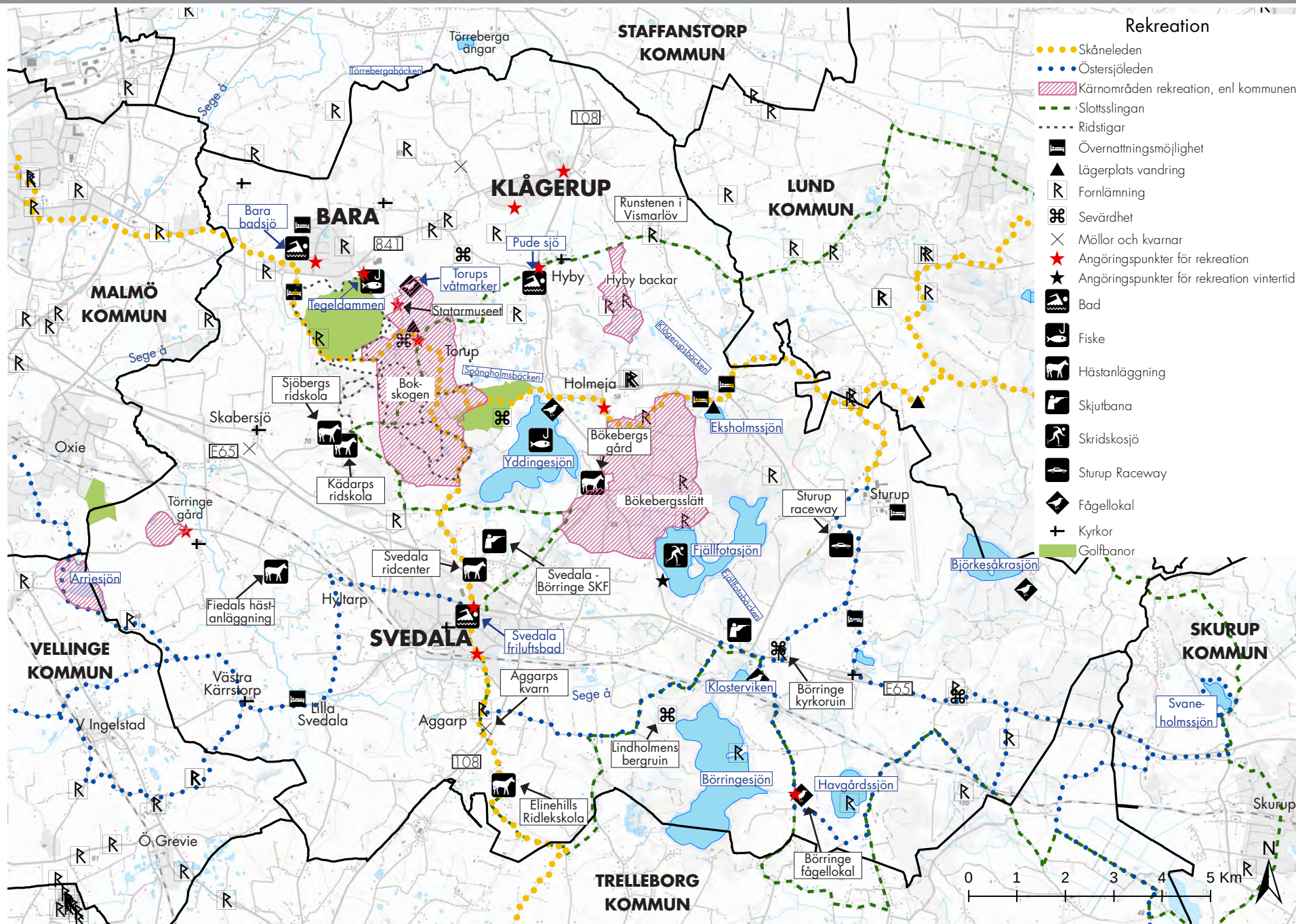
Fågellivet är rikt i kommunen, vilket lockar fågelskådare. Kommunen är positiv till att utveckla fågelskådning. I EU-projektet "Rekreativa Rutter" byggdes en plattform för fågelskådning med parkeringsplats och angöringsväg anpassad för rörelsehindrade, mellan Havgårdssjön och Börringssjön.

Golf

Det finns tre verksamma golfanläggningar i Svedala kommun: Bokskogens Golfklubb, Rönnebecks Golfklubb och PGA Sweden National. I kommunens närområde finns ytterligare ett antal golfanläggningar av hög klass.

Bokskogens golfbana ligger naturskönt vid Yddingssjön och Bokskogen i Torups rekreationsområde. Rönnebäcks Golfbana har sitt säte i Malmö stad, men en del av banan ligger i Svedala kommun. Söder om Bara ligger PGA of Sweden National. I anslutning till PGA-banan har detaljplanearbete påbörjats för ett hotell med badanläggning samt bostäder.

Golfbanorna som erbjuder friskvård i vacker natur är en viktig del av Svedala kommuns varumärke och golfrestaurangerna är en attraktiv del av besöksnäringen.

Ridning

I Svedala finns några trav- och galoppanläggningar med egna träningsbanor. Det finns några större ridanläggningar och ridskolor, tävlingsstall med hopp- och dressyrhästar samt turridding, ridleksskola och ett stort antal hästgårdar. I Torups rekreationsområde finns ridleder som behöver utvecklas och utvidgas. Det kan ske antingen genom att en del av det mindre vägnätet nyttjas som ridvägar

eller genom att nya ridvägar anläggs. Ett sätt är att avsätta så kallade beträdningslängs åkerkanter eller vattendrag. De ridvägar som finns har kommit till stånd genom överenskommelser mellan privata intressen och markägarna. Kommunen har en positiv inställning till utvecklingen av ridvägar inom det skogsklädda backlandskapet.

Foto Svedala kommun

Barabadet

Bad

Pudesjö vid Hyby är en kommunal badplats i en naturlig sjö. Det finns även möjlighet att bada i bassäng i Bara och i Svedala.

Sturup Raceway

Sturup Raceway är en motorsportanläggning intill Malmö Airport med ett stort utbud av motorsporter med bland annat professionella go-carts, tävlingstrimmade standardbilar, klassiska formelbilar och racersportbilar. Motorsportanläggningen ligger väl placerad inom flygplatsens bullerstörda område. Limhamns motorklubb driver en motocrossbana i anslutning till Sturup Raceway.

Vintersport

Vintern i Skåne är ofta mild, men när det blir minusgrader fryser Fjällfotasjön som är grund snabbt. Det uppskattas av skridskoåkare. En parkering skulle förbättra tillgängligheten till sjön vintertid, men den bör stängas sommartid för att vilt och fågellivet inte ska störas av strövande (se kapitel 3.7). Området har markerats som angöringspunkt vintertid på rekreationskartan se sid 79.

Det är möjligt att åka skidor till exempel i Torup när det finns snö. I grönområdena i anslutning till tätorterna erbjuds goda möjligheter till pulkaåkning och barnskidåkning.

Foto: Billy Lindberg

Peter Hanson under Nordea Masters 2015, PGA

Foto: Jenny Brandt

Golfspelare på Bokskogens golfbana

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Svedala har stora natur- och kulturvärden. Kommunen är belägen i sydvästra Skåne i en region som är tätt befolkad och där tillgången till natur- och rekreationsområden är begränsad. Malmö stad äger Torups slott med fritidsanläggningar och rekreationsområdet kring detta.

Natur- och kulturmiljöerna ger möjlighet till upplevelser i kommunen. Genom att anlägga golfbanor, bad, cykelvägar, rid- och vandringsleder skapas ytterligare möjligheter till upplevelser för dem som bor i kommunen, för dagsbesök från grannkommunerna och för turister.

Svedala har en positiv inställning till samarbete med grannkommunerna avseende bland annat kultur, leder och rekreationsområden. Det är också ett gemensamt intresse i regionen att utveckla och bredda besöksnäringen.

För mellankommunala frågor se kap 4.2.

Kommunen vill:

- att besöksnäringen utvecklas och breddas
- sprida kunskap och information om turistattraktioner och sevärdheter
- att kollektivtrafik bör finnas för att nå besöksmål och platser för rekreation
- skapa angöringspunkter (busshållplatser, anslutning till tätorter, parkering och informationsskyltar) så att vandringsleder och naturområden blir lättare att nå
- att även funktionsnedsatta ska kunna ta del av rekreationsmöjligheterna
- att övernattningsmöjligheter, matställen med mera utvecklas
- utveckla kvalitéer och aktiviteter, inom natur och kultur, för rekreation och turism
- utveckla Segeåns dalgång till ett attraktivt rekreationsstråk
- Tillgängligheten ska förbättras till Ydding-esjön

3.10 Teknisk försörjning

Svedala kommun är positiv till en ökad fossilfri energianvändning och en ökad energieffektivisering. Den framtida energiförsörjningen ska vara långsiktig och baseras på förnyelsebara energikällor såsom biobränsle och solvärme. Energieffektivisering i befintligt byggbestånd hushåller med naturens resurser. Återvinning och sortering av avfall ska öka. Dricksvattenförsörjningen bör långsiktigt tryggas till kommunernas tätorter. Dagvattenhanteringen ska förbättras och översvänningsriskerna ska förebyggas.

ENERGI

Energibärare och energiförbrukning

Potentialen för produktion av biobränsle inom kommunen är mycket stor. Målet är att öka andelen förnyelsebar energi samtidigt som energianvändningen effektiviseras. År 2045 är Svedala kommuns verksamhet fossilbränslefri och har ingen fossil energianvändning i byggnader, inget fossilt bränsle i transporterna och ingen användning av fossil el.

För tillkommande bebyggelse finns möjlighet att ansluta till fjärrvärme i Svedala och Bara. I Svedala är ett fjärrvärmeverk färdigbyggt år 2017/2018 vid Ågatan. Fjärrvärmeverket i Bara ligger inom det område där Bara centrum ska växa med bostadsbebyggelse och föreslås få ett nytt läge exempelvis vid Malmövägen. Bara fjärrvärmeverk drivs idag med naturgas och Svedala fjärrvärmeverk kommer att drivas med bl.a. flis och överskottsvärme. I Klågerup är fjärrvärme för närvarande inte aktuellt.

Jordbruket har under senare år allt mer övergått till biobränsle. De har goda möjligheter att producera till exempel halm, biokol och biogas på den egna marken.

I samarbete med tre kommuner bedrivs energi- och klimatrådgivning som syftar till att ge hushåll, fastighetsägare och företag information som bidrar till effektiv och hållbar användning av energi. Kommunen har tagit fram en energiplan år 2005, som anger kommunens mål inom energiområdet. Den är aktuell för att uppdateras under planperioden.

Energiplanens huvudmål är att:

- kommunen och dess invånare ska gemensamt verka för att energi i olika former används så effektivt som möjligt utifrån de aktuella behoven.
- kommunen och dess invånare ska gemensamt verka för en omställning av energisystemet till ett mer kretsloppsanpassat, hållbart och mindre sårbart system
- omställningen av energisystemet ska ske genom en successivt ökad andel inhemskt producerade biobränslen och förnyelsebar energi

- omställningen av energisystemet ska ske genom att använda beprövad teknik på i huvudsak rimliga företagsekonomiska grunder

Några av de åtgärder som kan vidtas för att uppnå målen är:

- att kommunen på lämpliga platser anlägger pendlarparkeringar, cykelparkeringar och laddstationer.
- att kommunen i sin samhällsplanering, bygger vid befintliga kollektivstråk.
- att kommunen vid exploateringar minimerar energianvändningen för nybyggda hus.

KRAFTLEDNINGAR

Luftledningar bör med hänsyn till landskapsbilden och leveranssäkerhet om möjligt jordförläggas.

Försiktighetsprincipen ska tillämpas vid prövning av nybyggnation avseende bostäder och skolor intill mobilsändare och kraftledningar. Motsvarande bör gälla vid uppförande av nya kraftledningar och mobilsändare. Försiktighetsprincipen innebär bland annat att man bör sträva efter att vid planering av nya el-anläggningar och byggnader utforma och placera dessa så att exponeringen av elektromagnetiska fält minimeras. Statens strålskyddsinstitut, SSI, är sakkunnig central myndighet.

GAS

Naturgas finns i Svedala och Bara. Kommunen har ersatt inköpen av fossil naturgas från gasnätet med förnybar biogas. Biogasen kan distribueras i befintliga gasledningar och användas i fjärrvärmeverk eller som drivmedel till fordon.

VINDKRAFT

Vindkraftverken som byggs i landskapet blir större och mer effektiva. Det innebär att de syns längre och påverkar ett stort omland. Vindkraftverk ska inte placeras för nära bebyggelse. Vindkraft är en mellankommunal fråga och samråd ska hållas med grannkommuner vid etablering nära kommungränsen. Trafikverket, Försvarmakten och Malmö Airport (Swedavia AB) är remissinstans vid alla förfrågningar gällande vindkraft.

Fördjupning av översiktsplan för vindkraftverk, antagen 2008 är utbyggd och det finns inte förutsättningar för fler storskaliga vindkraftverk i fördjupningen. Däremot är gårdsverk möjliga. Energimyndigheten pekar inte ut något område av riksintresse för vindkraft inom Svedala kommun.

TELE OCH BREDBAND

Ledningsnätet för telefoni består till övervägande del av jordkabel. Luftledningar bör med hänsyn till landskapsbilden efterhand jordförläggas. Traditionell telefonförbindelse ersätts efterhand av bredband och andra nya system. Driften måste säkras.

Inom Sturupsområdet finns en större telestation med anslutande mellanortskablar. Vid utbyggnad av väg och järnväg kan svårigheter uppstå med befintlig telestation och dess anslutningar mot terminalen.

Vid utbyggnad av nya områden ska bredbandslösningar beaktas.

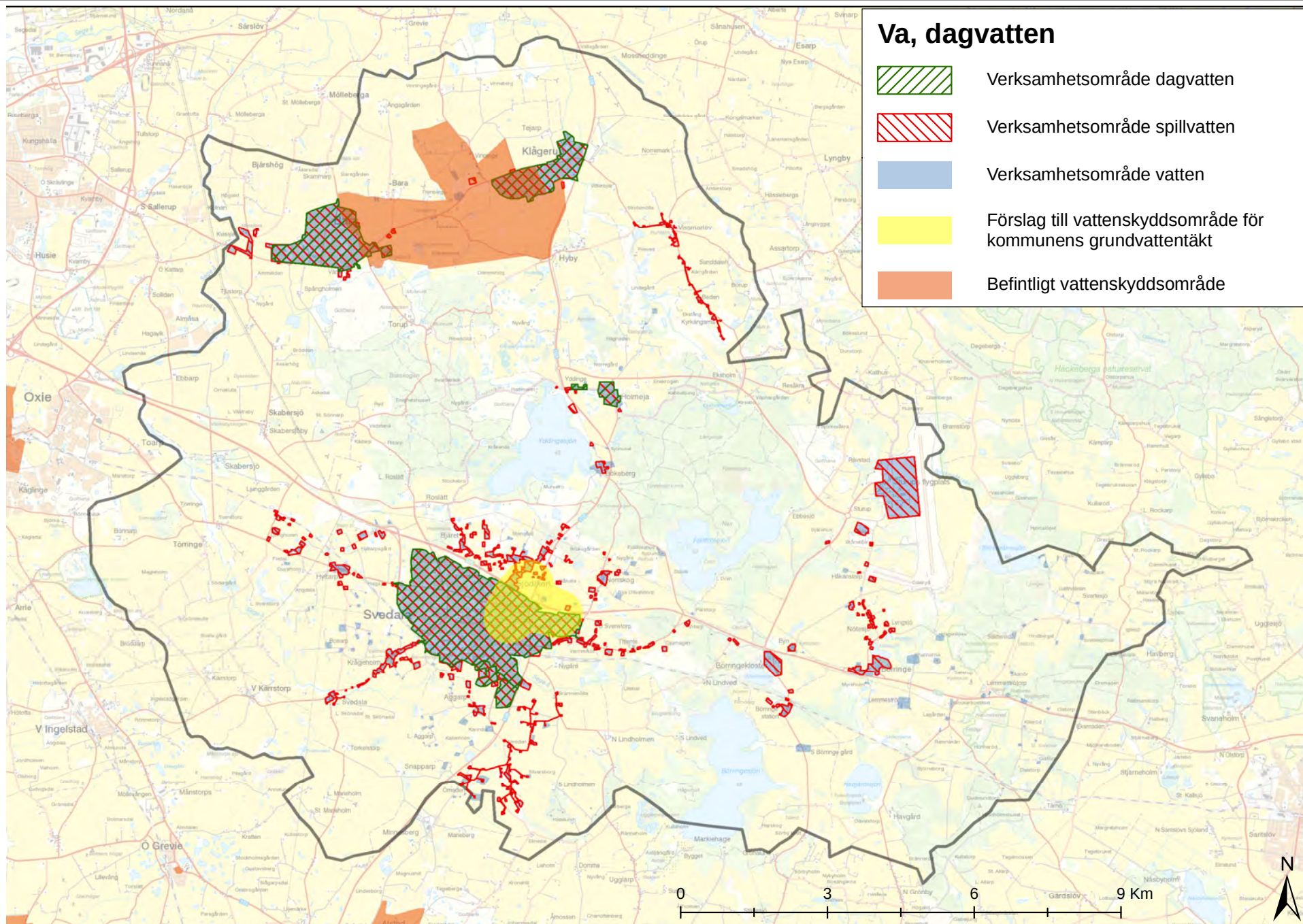
Kommunen ska verka för att olika teleoperatörer samlokaliseras i befintliga och nya master. Innan bygglov beviljas för master högre än 20 meter ska samråd ske med försvarsmakten, Trafikverket och Swedavia.

AVFALL

Kommunen är delägare i SYSAV som ägs av 14 kommuner i södra Skåne. SYSAV har som uppdrag att ta hand om regionens hushållsavfall. Genom SYSAV arbetar kommunerna enligt kretsloppsprincipen för en ökad återvinning och återanvändning av hushållsavfall. Omkring 98 % av avfallet återvinns eller återanvänds.

I kommunen finns en återvinningscentral för mottagning av grovavfall, producentmaterial och farligt avfall från hushåll. En del material kan även lämnas av småföretag mot betalning. Småelektronik kan lämnas i speciella insamlingsbehållare på tre platser i kommunen. Antalet återvinningsstationer i kommunen ses över. Återvinningscentralens verksamhet kan med fördel utvecklas med exempelvis möjlighet till byteshandel.

Med åtta fraktioner för insamling vid villor har sortering av avfall förenklats och förbättrats. I kommunens renhållningsordning finns det mer information om kommunens avfallshantering. Svedala kommun har via tjänstekoncession överlåtit renhållningsuppdraget på Sysav från och med 1:e april 2017.

VATTEN OCH AVLOPPS- FÖRSÖRJNING

Sedan 2013 levererar Sydvatten AB allt kommunalt dricksvatten från Vombsjön till specifika leveranspunkter i Svedala kommun. Sydvatten AB är ett kommunägt företag med 16 delägarkommuner som producerar dricksvatten till 900 000 invånare i västra Skåne.

Kommunen har kvar möjligheten att vid en nödsituation leverera obehandlat grundvatten från grundvattenförekomsten i Svedala, till Svedala tätort med intilliggande mindre byar. Täkten i Svedala kan även användas som en framtida dricksvattentäkt. Ett förslag till vattenskyddsområde finns framtaget, men skyddsnivån för vattentäkten skall fortsatt utredas. För större enskilda dricksvattentäkter och samfälligheter ska kommunen enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för södra Östersjön se till att dessa vattentäkter har ett långsiktigt skydd som säkrar vattenkvaliteten. I kommunen finns två täkter som ingår i detta krav.

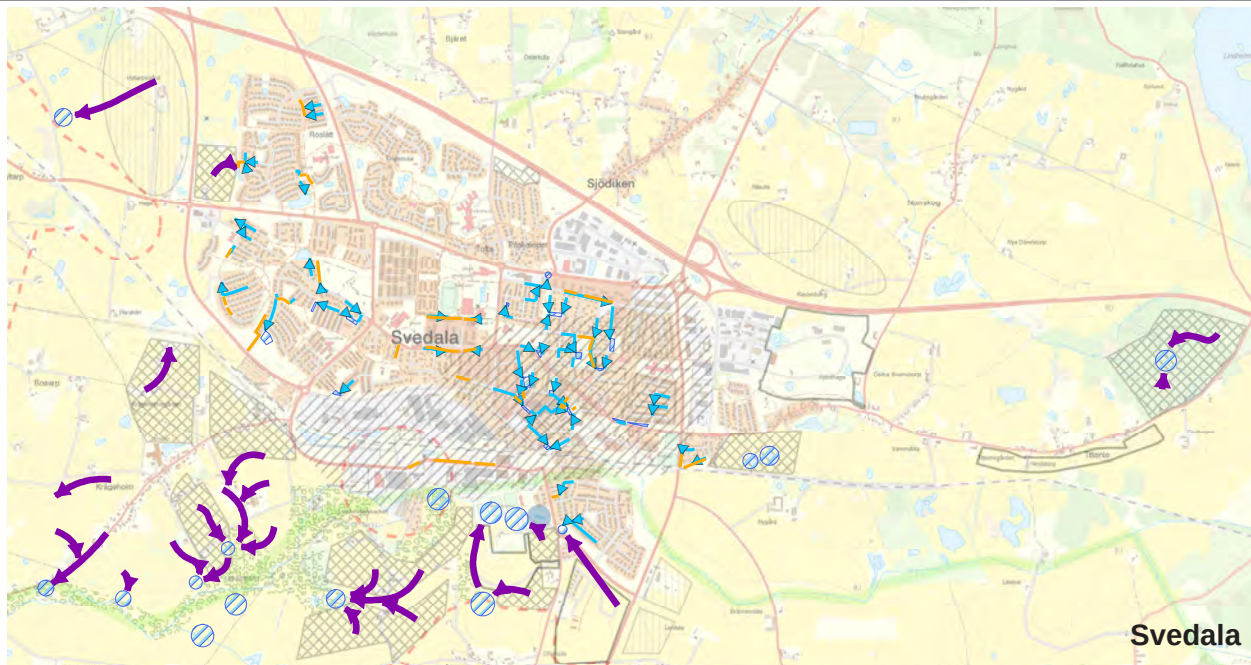
Kommunen är positiv till en minskad vattenförbrukning för att hushålla med dricksvattenresurserna.

Nya detaljplanelagda områden ska planeras så att anslutning kan ske till kommunalt vatten- och spillvattennät. Det ska även utredas hur hantering av dagvattnet ska ske och om kommunen eller enskilda fastighetsägaren ska ansvara för omhändertagandet. Vid utbyggnad av nya områden kan det krävas att befintligt ledningsnät förstärks.

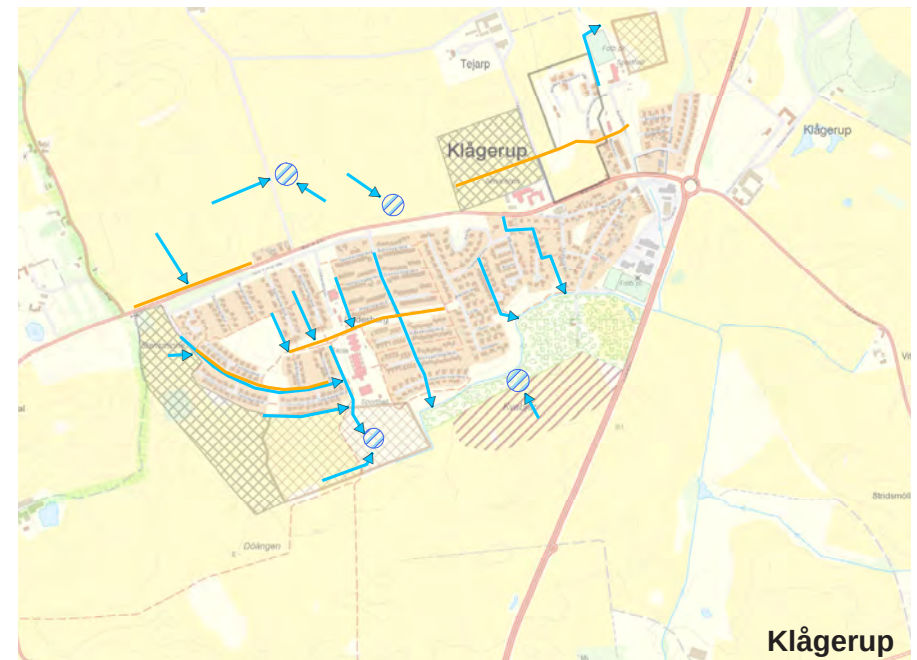
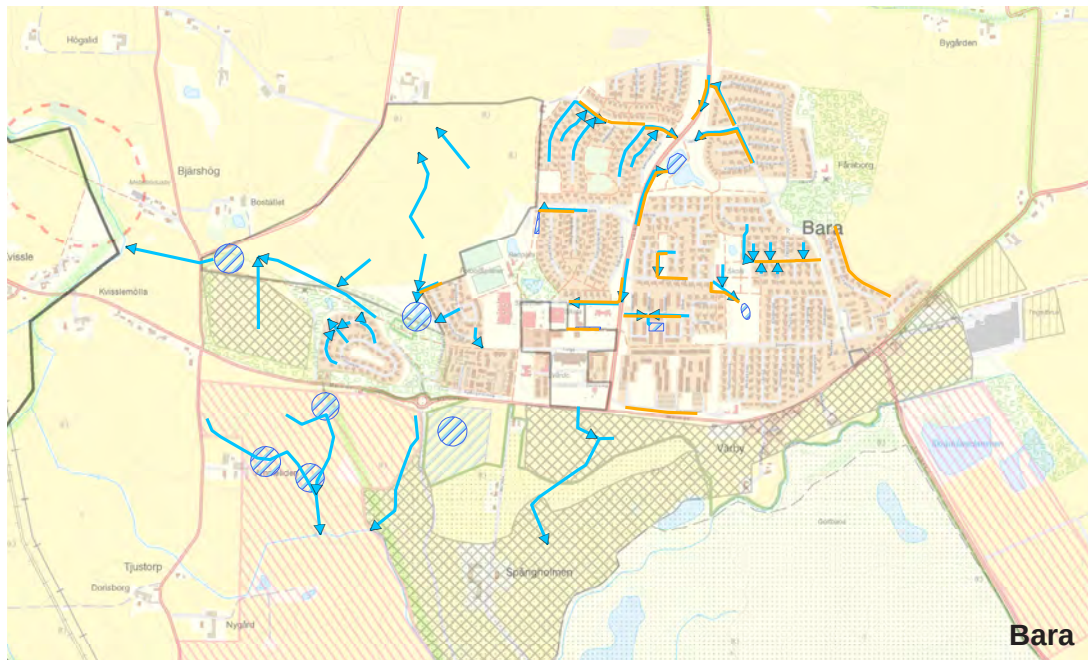
Svedala reningsverk, som tar emot spillvatten från kommunens södra delar klarar av en ökad belastning med ytterligare några 1000 personer, innan större utbyggnader krävs. Slamhanteringen samt kvävereningen behöver förstärkas för att möta den ökade belastningen på reningsverket. I en framtid kan det bli aktuellt med skärpta krav på rening av läkemedelsrester, hygienisering av slam samt åtgärder för att motverka bräddningar på ledningsnätet. Ikraftträdande av nya lagar samt kostnader är i dagsläget oklart. Förutsättningarna för reningsverket att klara sig med skyddsavståndet 300 m finns kvar.

I kommunens norra del är överföringsledningen av spillvatten till Malmö begränsad till anslutning av ytterligare några 1000 personer, innan överföringsledningen behöver förstärkas.

Det finns fastigheter som inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet och som därmed har enskilt avlopp. Uppföljning av de enskilda avloppen pågår för att säkerställa att de uppfyller gällande lagstiftning och målet är att samtliga enskilda avlopp ska vara godkända till år 2020.

Principförslag för avrinning och utjämning av dagvattenflöden.

DAGVATTEN OCH ÖVERSVÄMNINGSRISKER

För att klara framtiden med tillfredställande säkerhetssystem krävs åtgärder vid dimensionering av ledningssystemet. Dagvattensystemet bör förbättras och fortlöpande kompletteras med anläggningar för rening och utjämning av dagvatten i befintliga områden.

I framtiden dagvattenstrategi med dagvattenplan 2017 hanteras fyra olika problemområden med dagvatten och strategier:

- Flöden: Minska dagvattenbildningen, motverka uppkomsten av höga dagvattenflöden och utjämna dagvattnet nära källan.
- Översvämningar: Undvika skadliga och kostsamma översvämningar
- Vattenkvalitet: Minska dagvattnets negativa påverkan på recipienterna.
- Mångfunktionella ytor: Nyttja dagvatten som en resurs så att mångfunktionella ytor kan skapas. Detta leder även till effektivt användande av mark.

Kommunen har idag ansvar för dagvattenhanteringen i tätorterna Svedala, Bara, Klågerup och Holmeja. Här finns utbyggt ledningsnät sedan 1970-talet och tidigare.

Kommunens ledningsnätssystem kommer att behöva utvecklas tillsammans med lösningar för lokala fördröjningar för dels att bibehålla och förbättra säkerhetsnivån i takt med att förtätning sker och dels för framtida klimatförändringar.

Det är viktigt att beakta flöden, översvämningar, vattenkvalitet samt mångfunktionella ytor vid planering av ny bebyggelse och vid förändring i befintlig bebyggelse.

Utbyggnaden av nya områden samt förtätning av befintlig bebyggelse ökar mängden hårdgjorda ytor, som följd av detta minskar den naturliga infiltrationen och mer vatten rinner av från ytan. Samtidigt står vi inför utmaningen att hantera konsekvenserna av klimatförändringarna med extrema vädersituationer som ökar risken för översvämning med ökad nederbörd av högre intensitet.

Föroreningar sprids via dagvattnet ut till vattendrag, sjöar och grundvatten både vid mindre och större nederbörd. Genom att skapa öppna och gröna dagvattenlösningar genom t.ex. diken, våtmarker, infiltration, dammar så fördröjs och renas dagvattnet på väg mot recipienten.

För att undvika stora skador på bebyggelse och infrastruktur vid stora regn krävs det att säkra avrinningsvägar skapas för vattnet och att rätt höjdsättning sker av byggnader. Ytor som t.ex. torg, fotbollsplaner, parker och gräsytor kan användas som uppsamling för dagvattnet vid stora regn. Genom att skapa dessa multifunktionella ytor blir markutnyttjandet effektivt.

Översvämningsanalyser har utförts över kommunens tätorter. Översvämningarnas utbredning har identifierats vid regn med återkomsttid på 100-år samt 400-år, så väl som vattendragens utbredning vid 100-årsflöde. Ett värde som har en återkomsttid på 100 år uppnås eller överträffas i genomsnitt en gång på 100 år. Kartmaterial redovisar vilka områden som bör reserveras för större regnmängder. De är markerade som översvämningssytor och avvattningsstråk. Rinnvägarna till dessa reserverade områden är inte säkerställda, vilket innebär ett långsiktigt arbete där prioriteringar måste ske.

Utöver detta har kommunen även analyserat områden närmast vattendragen som löper stor risk att översvämmas vid höga flöden vid tätorterna. Framtagen svämplansanalys redovisar vattendragens utbredning vid 2,5 meters ökning i höjdd.

För nya utbyggnadsområden krävs en dagvattenutredning för att utreda möjligheten för att utjämna, rena och avleda dagvatten samt säkerställa att omgivande områden inte påverkas negativt.

GATOR

Kommunen arbetar aktivt som väghållare med trafiksäkerhetsfrågor på det kommunala vägnätet vilket ger resultat i ökad trafiksäkerhet och framkomlighet i form av nya cirkulationsplatser och separerade gång- och cykelvägar. Snöröjning prioriteras på huvudcykelvägnätet till kollektivtrafiken och på huvudgator som trafikerar av kollektivtrafik.

PARKERING

I samband med prövning av bygglov ska tillräckliga parkeringsmöjligheter tillgodoses på kvartersmark. En yteffektiv användning av gaturummet möjliggör ett mer levande centrum med fler verksamheter och bostäder i centrala lägen, fler hållbara transporter, lägre klimatutsläpp, minskade översvämningssrisker samt en bättre folkhälsa.

I Svedala nås ca 75 % av tätorten inom 10 minuters cykelavstånd. I Bara och Klågerup är cykelavståndet högst 2 km. Laddstationer på strategiska platser möjliggör för en övergång till mer eldrift med mindre utsläpp och buller. 5% av bilplatserna bör vara anpassade för funktionshindrade, men kravet är att alltid minst en plats ska anordnas inom 25 m gångavstånd från en byggnads entré.

Exempel på dagvattenfördröjning i Svedala tätort.

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

- SYSAV
- Sydvatten
- Omhändertagande av spillvattenavlopp från Bara och Klågerup.

För mellankommunala frågor se även sidan 102.

Kommunen vill:

- att produktionen och ny teknik för förnyelsebar energi, till exempel, solenergi och biobränsle ökar i kommunen
- att återvinning och sortering av avfall ökar
- att enskilda avlopp ansluts till det kommunala avloppsnätet där det är tekniskt och ekonomiskt möjligt samt bedöms vara lämpligt
- att samtliga enskilda avlopp skall vara godkända till år 2020
- arbeta med öppen dagvattenhantering där det är möjligt för att fördröja och rena dagvattnet, skapa estetiskt/socialt mervärde och för att öka ekosystemtjänsterna
- reservera mark och bygga ut dagvattenanläggningar för fördröjning och rening för dagvatten
- att i ny bebyggelse ska rinnvägar och höjdsättning säkerställas för att minska översvämningssrisker
- planera för åtgärder för att minska effekterna av framtida klimatförändringar
- långsiktigt trygga dricksvattenförsörjningen till tätorterna
- utreda skyddsnivån för grundvattentäkten i Svedala

4 PLANFÖRUTSÄTTNINGAR

På följande sidor redovisas riksintressen som gäller enligt Miljöbalken kap 3 och 4 samt länsstyrelsens beskrivningar av vad som är värdet i riksintresseområdena.

Här redovisas också förordnanden och andra förutsättningar för planarbetet som regleras av olika lagar.

På kommunal och regional nivå har utredningar och policys utarbetats som också ligger till grund för planförslaget.

4.1 Riksintressen

Ett allmänt intresse av nationell betydelse kallas riksintresse. Ett riksintresse kan avse ett område, plats eller enstaka objekt som är skyddat och anses viktigt ur en nationell synvinkel. Det är området eller objekt som, enligt miljöbalken, ska skyddas mot åtgärder som kan medföra påtaglig skada.

FÖRSVAR

Riksintresse för försvar regleras i miljöbalken 3 kap 9§ och utpekade av Försvarsmakten och Mynligheten för samhällsskydd och beredskap. Detta riksintresse är överordnat de andra. Riksintressets syfte är att i så stor utsträckning som möjligt upprätthålla ett fungerande samhälle även under hotsituation.

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

I Svedala kommun finns inga öppet redovisade riksintressen. Riksintresset kan framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som mast och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana ärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 50 m inom tätort.

Alla ärenden i Svedala kommun rörande objekt högre än 20 meter ska remitteras till försvarsmakten.

Försvaret har även utpekade samrådsområden. Delar av Svedala kommun ingår i Försvarets samrådsområden såsom Bökeberg 12-15. Bygglov inom dessa områden remitteras till försvarsmakten.

KOMMUNIKATION

Riksintresse för kommunikation regleras i miljöbalken 3 kap 8§. Trafikverket tar beslut om utpekande av områden av riksintresse för kommunikationer för trafikslagets anläggningar. Anläggningar av riksintresse för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen.

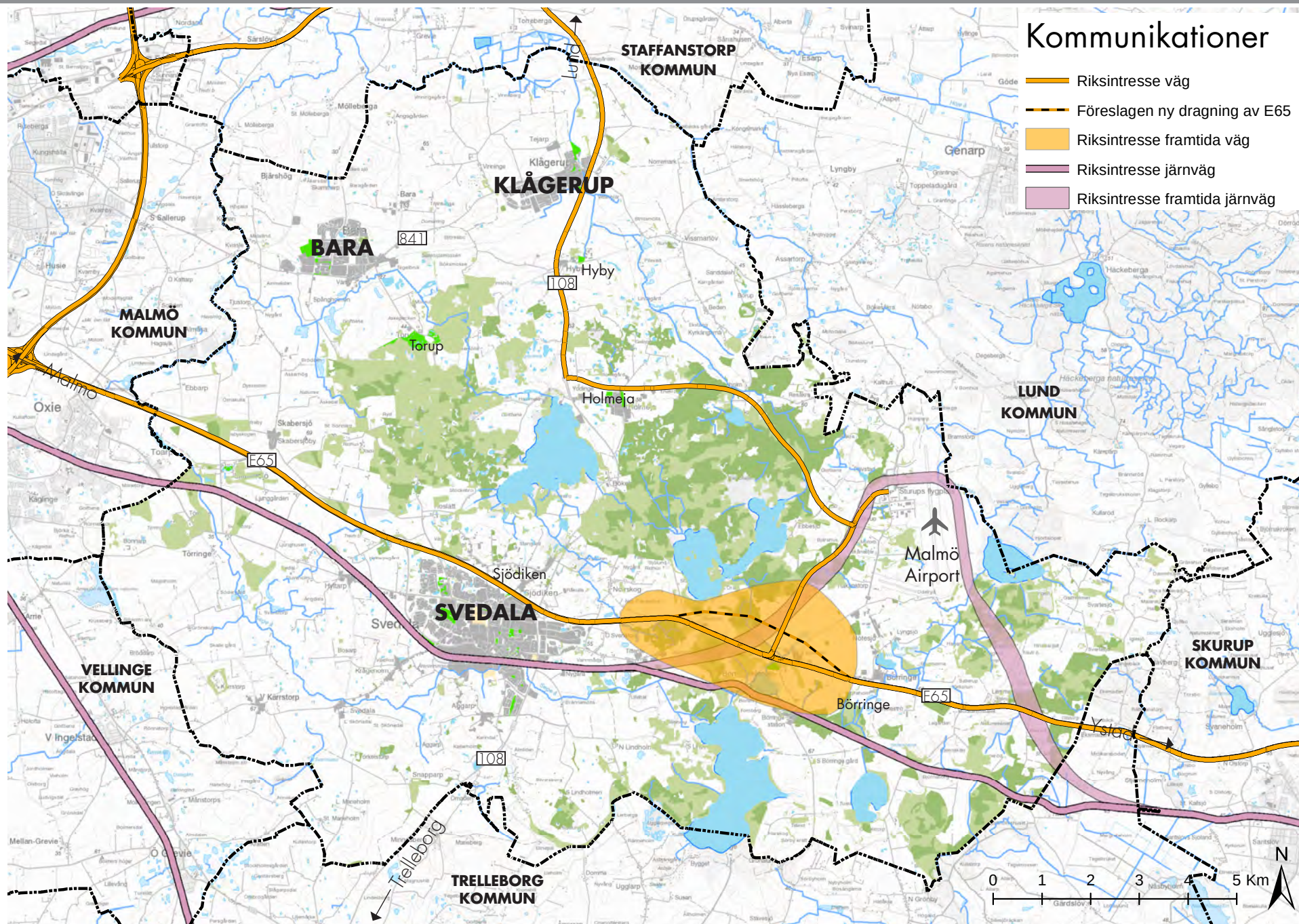
Järnväg

Riksintresset för järnväg omfattar Ystadbanan och den framtida Sturupspendeln till flygplatsen. Vid planläggning och byggande i närheten av riksintressena ska erforderligt skyddsavstånd hållas. För Sturupspendeln är en korridor utpekad för riksintresset då läget för järnvägen inte är fastställt.

Vägar

I Svedala kommun finns fyra vägar av riksintresse för kommunikation. De tillhör tre olika grupper: E 65 ingår i det nationella stamvägnätet. Väg 108 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Norra Sturupsvägen (väg 816) och Södra Sturupsvägen (väg 813) är vägar som förbinder kommunikationsanläggningar av riksintresse (flygplatsen).

Ny sträckning av E65 anges också av Trafikverket som trafikanläggning av riksintresse. Vid planläggning och byggande i närheten av riksintresset ska erforderligt skyddsavstånd hållas.

Flyg

Malmö Airport är av riksintresse för flyget enligt Trafikverkets beslut 2010. Riksintresseområdet för en flygplats utgörs av mark som direkt används eller kan komma att användas för luftfartens behov såsom område för luftfartsanknuten utrustning. Flygplatsens sammanlagda influensområde är den yta utanför riksintresseområdet där bebyggelse eller andra anläggningar påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av flygplatsen. De influensområden som ingår i riksintresset för flygplatsen omfattar flyghinder, flygbuller och elektromagnetisk störning vid flygplatsen. Med influensområde för flyghinder menas det område, utanför flygplatsen, inom vilket höga anläggningar som vindkraftverk, master, torn och andra byggnader kan innebära fysiska hinder för luftfarten. Den befintliga rullbanans trösklar ligger på en höjd av cirka 64 respektive 72 meter över havet, och utifrån dessa höjder har hinderytorna för bågge rullbanorna redovisats.

När ett flygplan ska starta eller landa på en instrumentflygplats måste det följa på förhand fastställda procedurer, vilka garanterar hinderfrihet. Procedurområdena har inte status som ett influensområde för riksintresset men är viktiga att beakta i samband med planarbete. Det största området inom vilket hinder kan påverka flygprocedurer till och från Malmö Airport är MSA-ytan (Minimum Sector Altitude). Den täcker en yta med en radie på 55 km med utgångspunkt i flygplatsens landningshjälpmedel.

I förordning (2015:216) har influensområdet reviderats för flygbuller. Det har medfört att maximal ljudni-

vån utomhus 70 dBA får överskridas högst 16 gånger mellan kl 06:00-22.00 vid bostadsbyggande.

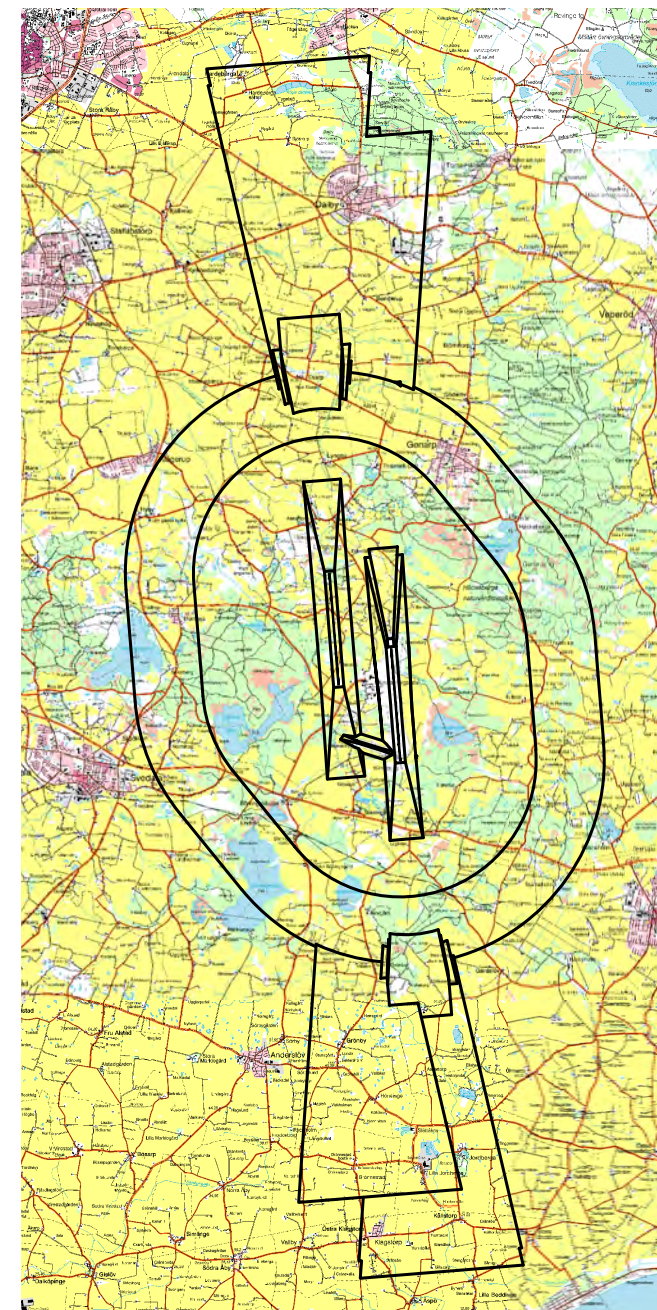
Trafikverket beslutade om precisering av riksintresseanspråk för två parallellbanor 2013. Riksintresset omfattar en avgränsning på marken för flygverkens behov, influensområde för bullerpåverkan, flyghinder och elektromagnetisk störning.

Kommunens avsikter

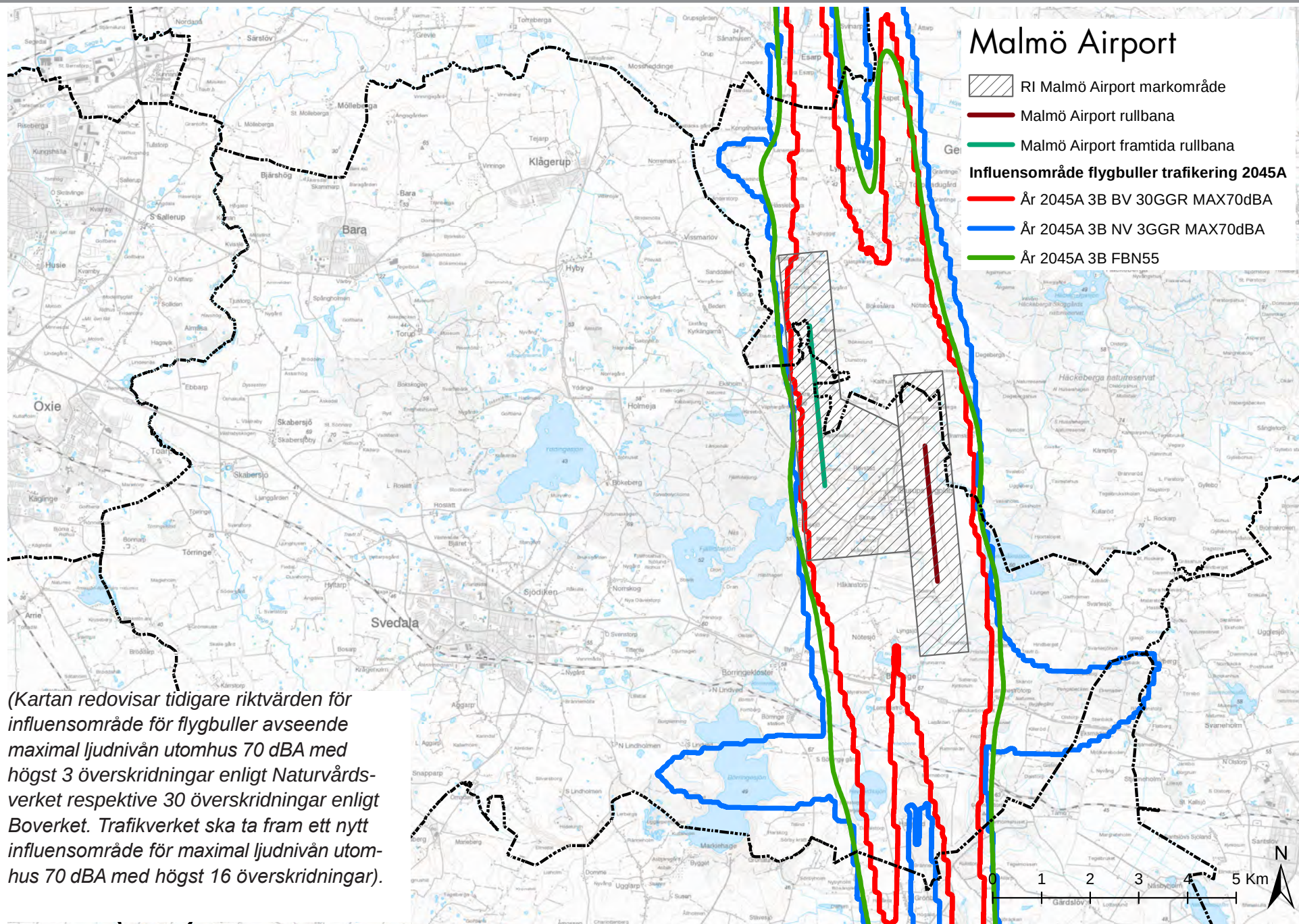
Precisering av riksintresset för två parallellbanor har avstyrkts av Svedala kommun i ett yttrande 2012-10-22. Utpekade riksintresseanspråk försvårar kommunens planering. Framtagna prognoser i trafikverkets riksintresseprecisering visar inte tydligt behovet av en ny landningsbana är aktuell inom överskådlig framtid. Behovet av ett utpekade riksintresseanspråk för en parallellbana ligger så långt fram i tiden att riksintressets restriktioner är orimliga. Privata markägare och kommunen kan inte planera för en utveckling av ny bebyggelse och verksamheter inom riksintresseanspråket.

Swedavia får inom ovannämnda hinderytor yttra sig över alla planärenden samt alla bygglovsärenden som avser byggnadsobjekt högre än 15 m över mark. Särskild hänsyn ska tas till radionavigeringshjälpmedel.

Eventuellt övningsflyg regleras så att befintlig bebyggelse inte utsätts för störningar.

Influensområde för flyghinder vid Malmö Airport.

RÖRLIGT FRILUFTSLIV

Riksintresse för rörligt friluftsliv regleras i miljöbalken 4 kap 2§ och utpekas av Naturvårdsverket. Friluftslivet har betydelse för hälsan och bidrar till livskvalitet. Områden som berörs av riksintresset för rörligt friluftsliv är Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne. Kustturism och friluftsliv är ett riksintresse med geografiska bestämmelser enligt regeringsbeslut SFS 1987:247, 1987-07-01, enligt 4 kap 2§ MB.

Romeleås- och sjölandskapskommittén, RÅSK, har bildats av kommunerna Lund, Malmö, Sjöbo, Skurup, Svedala, Trelleborg och Ystad samt Region Skåne för att ta till vara och utveckla riksintresseområdet.

Kommunens avsikter

Svedala kommun förutsätter att riksintresset för rörligt friluftsliv inte utgör något hinder mot en naturlig bebyggelseutveckling för tätorterna, byarna och utveckling av landsbygdens verksamheter.

FRILUFTSLIV

För Torupsområdet har ett riksintresseanspråk för friluftsliv enligt 3 kap 6§ MB föreslagits av Naturvårdsverket.

Svedala kommun anser att utbredning för föreslaget riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6§ MB är för stort och påverkar kommunens planerade utveckling. Området bör begränsas till det i Svedala kommuns översiktsplan angivna kärnområde för rekreation. Eftersom det är där de högkvalitativa natur- och kulturvärdena finns med såväl friluftsanläggningar som Natura 2000-områdena Torup och Yddinge.

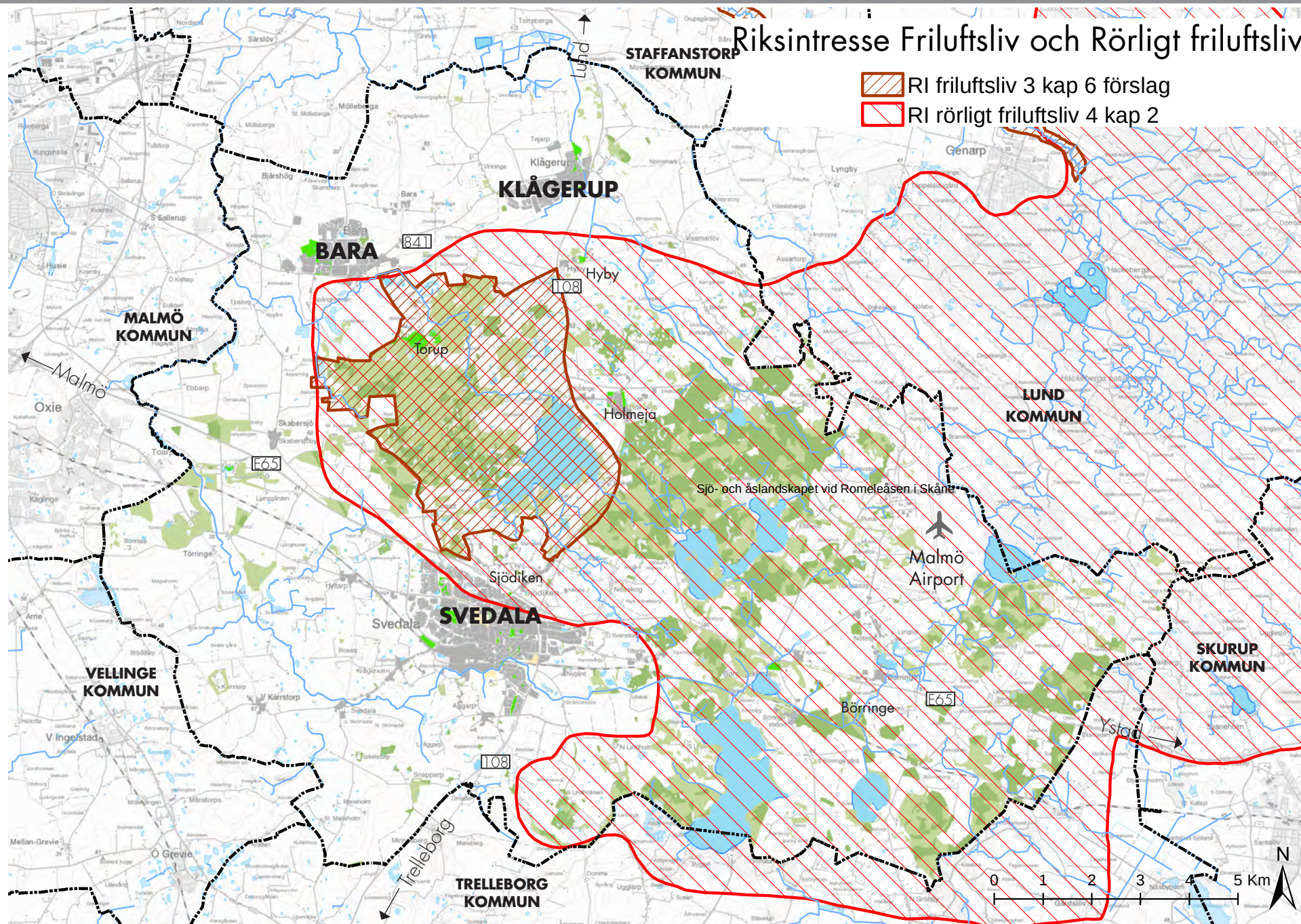
Detta gäller inom riksintresse enligt 4 kap 2§ MB

Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd i dessa områden endast om det inte möter något hinder enligt 2 § och om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för utvinning av sådana fyndigheter av ämnen eller material som avses i 3 kap 7 § andra stycket.

Detta gäller inom riksintresse enligt 3 kap 6§ MB

Områden inom riksintresse för 3 kap 6§ och som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur eller kulturmiljön. Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden är bl.a. särskilt bebyggelse-exploatering, anläggande av vindkraftverk samt bullerstörande verksamheter.

Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

KULTURMILJÖ

Riksintresse för kulturmiljö regleras i miljöbalken 3 kap 6§. Riksantikvarieämbetet ansvarar för att peka ut kulturmiljöområden som riksintressen.

M:K116, Görslöv-Torup mm

Länsstyrelsens värdetext

Kuperat odlingslandskap med förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet i övergångsbygden mellan slätten och Romeleåsen kring Sege å, som väl speglar framväxten av det skånska jordbrukslandskapet vilket präglats av storgodsens förvaltning.

Beskrivning

Området är ett kuperat odlingslandskap med spår från flera olika bebyggelse- och jordbruksutvecklingar i övergångsbygden mellan slätten och Romeleåsen kring Sege å, som väl speglar framväxten av det skånska jordbrukslandskapet vilket präglats av storgodsens förvaltning. I den norra delen av området ligger Klågerups slott som är känt sedan 1100-talet, samt korsvirkestorpen Grönetorp, Helenetorp och Månstorp vilka är uppförda under tidigt 1800-tal. Det kuperade odlingslandskapet har nära anknytningar till Torupsområdet.

Den södra delen av området uppvisar en varierande natur med Yddingesjöns flacka strandängar och hagmarker, lövskogen i sydost och vidsträckta åkerfält i väster. Torups slott med dess byggnader samt omgivande park ligger i ett öppet odlingslandskap med spår efter den skånska sätesgårdens utveckling från medeltid till nutid. På 1960-ta-

let försökte man genom en omfattande renovering återge Hyby slott dess 1800-tals prägel. På Hyby finns landets enda arkitektritade storkbo (arkitekt H Zettervall) en tornliknande tegelbyggnad i nygotisk stil från 1870.

M:K117, Skabersjö

Länsstyrelsens värdetext

Slottslandskap kring Skabersjö slott och Sege å med förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet som väl belyser framväxten av det av slottet präglade odlingslandskapet och bebyggelsen.

Beskrivning

Slottslandskapet kring Skabersjö slott och Sege å har en förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet som väl belyser framväxten av det av slottet präglade odlingslandskapet och bebyggelsen. Området, vilket domineras av Skabersjö gods, ligger i gränsen mellan slätt- och backlandskap. I nordväst utmärks området av det flacka odlingslandskapet, medan ett mera kuperat landskap dominerar i öster och sydväst. Skabersjö slott ligger centralt i ett typiskt skånskt slottslandskap. Genom stenkamargraven, kyrkorna, slottsanläggningen, väderkvarnen samt gårds- och bybebyggelsen går det att utläsa hur området har vuxit fram.

De flesta husen i Skabersjö by är byggda under 1800-talet och har tegel- eller putsfasader. De ligger med långsidorna mot bygatan. Byn är väl avgränsad gentemot omgivningen.

M:K122, Börringe

Länsstyrelsens värdetext

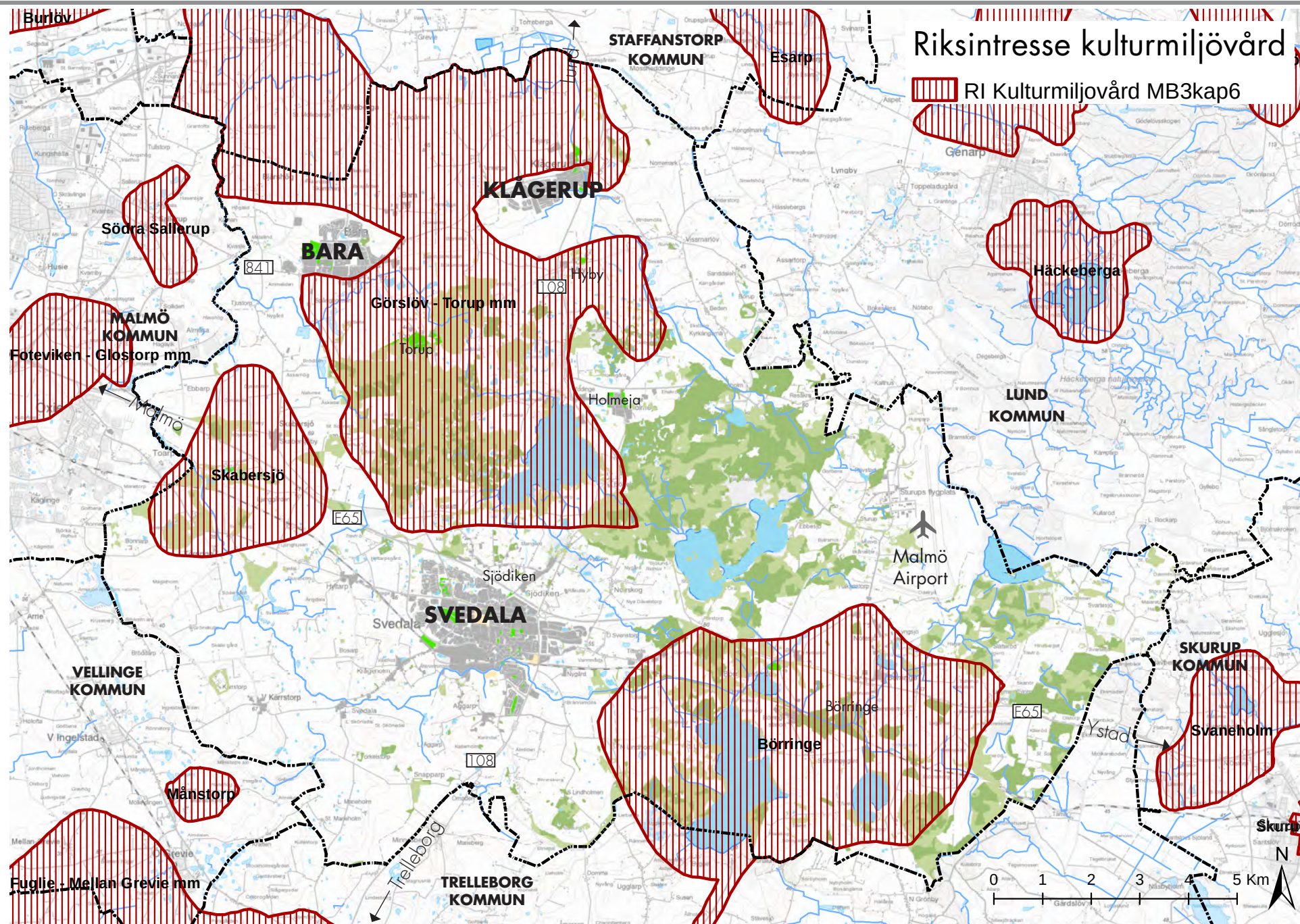
Medeltida borglandskap med förhistorisk kontinuitet och talrika lämningar efter befästa försvarsanläggningar i en svagt kuperad och öppen odlingsbygd.

Beskrivning

Området kring Börringe-Lindholmen präglas än i dag av det medeltida borglandskapet och har en tydlig förhistorisk kontinuitet med talrika lämningar efter befästa försvarsanläggningar. Kyrkobyggnaderna visar tydligt på 1700-talets förändring av den medeltida sockenstrukturen. Börringe stationssamhälle och tegelbruk var av stor vikt vid förra sekelskiftet och visar tydliga spår av godsets inverkan. Bygdegården är ett tidstypiskt exempel på folkrörelselokaler från 1930-talet. Området visar med sina borganläggningar, gods, herrgårdar samt arbetar- och hantverkshus, odlingslandskap, vägsystem och alléer tydligt på den historiska utvecklingen.

Kommunens avsikter

Utbyggnadsområdena söder om Bara och norr om Klågerup ligger inom riksintressets randzon. De är en fortsatt utbyggnad och utveckling av tätorterna i kollektivtrafiknära lägen med närhet till service. Kommunen anser att föreslagen utbyggnad inte påtagligt skadar riksintresset. Både Bara och Klågerup bör kunna utvecklas inom riksintresset. Ett flertal kulturmiljöanalyser och ett nytt kulturmiljöprogram för tätorterna som redovisar förhållningsätt för ny bebyggelse och bevarandevärda byggnader ska beaktas i den fortsatta planeringen.

NATUR

Riksintresse för rörligt friluftsliv regleras i miljöbalken 3 kap 6§ och utpekas av Naturvårdsverket. I Svedala har "Backlandskapet söder om Romeleåsen" angetts som riksintresse för naturvården.

Beskrivning

"Backlandskapet sydväst om Romeleåsen är ett av de mest välutvecklade landskapen med dödis-topografi i landet. Backlandskapet är beläget över den sk Alnarpssänkan, en förkastning i berggrunden, orienterad i nordväst/sydostlig riktning. Förkastningsdalen uppvisar avlagringar med en komplex kvartär stratigrafi från bl a äldre istider. I det säregna småkuperade landskapet finns platåleror, som är unika för landet, och tappningsdalar från små uppdämda sjöar. Torvhålor och småsjöar är spår av kvardröjande dödisrester. Backlandskapets geologiska bildningshistoria är en av de mest komplicerade i landet och är endast delvis känd.

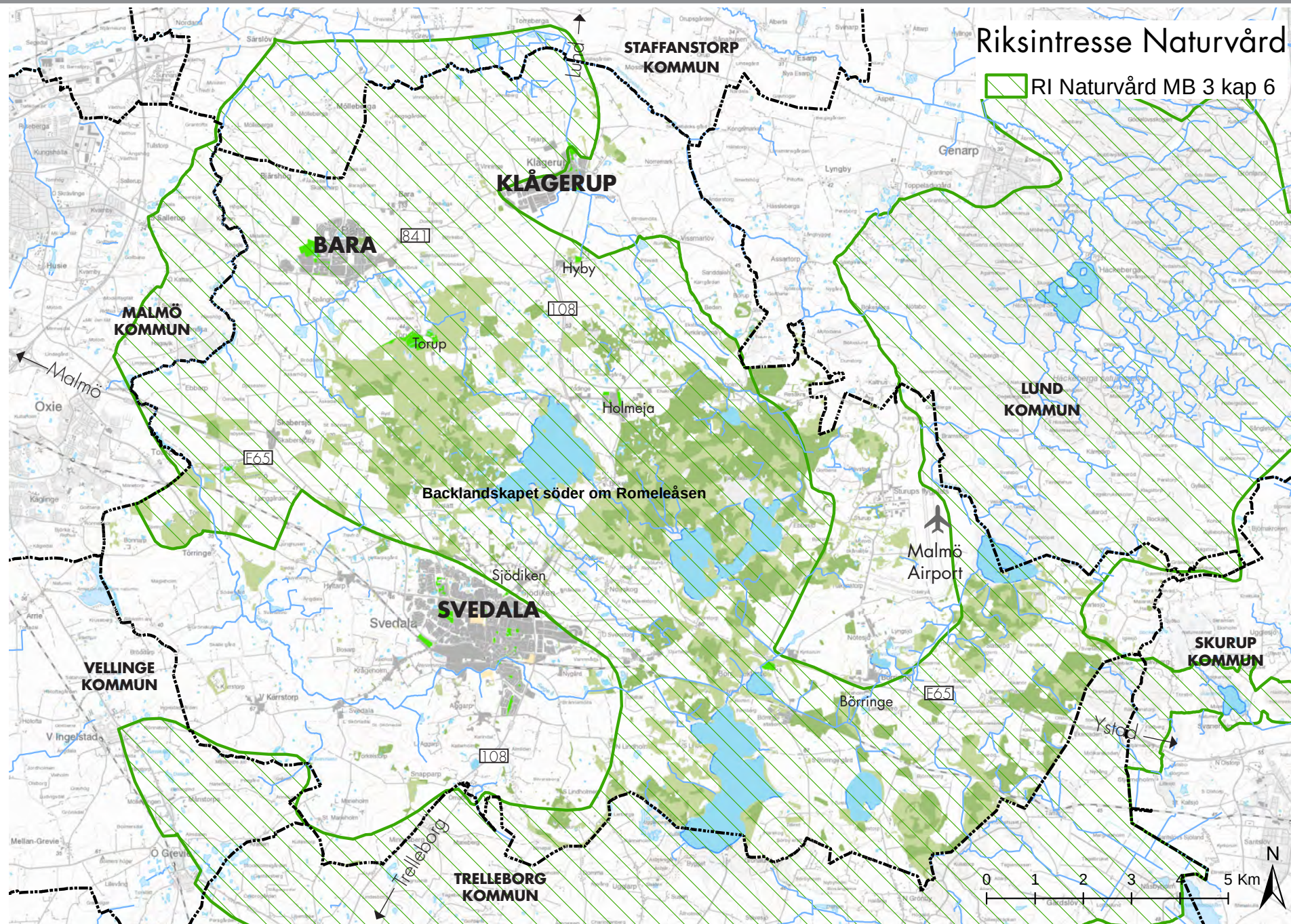
I området finns rika typer av lövskog, torr- och fuktängar, rik- och fattigkärr. Omväxlande exponeringsförhållanden ger upphov till stor vegetationsvariation. Sydligaste förekomst av flera fattigmarksväxter. Kulturlandskap i mosaikartad miljö. Landskap av mellaneuropeisk typ. Mycket rik fauna. Viltrikaste området i Skåne, med bl a kronhjort och dovhjort. Rik häckfågelfauna, bl a glada, svarttärna, grågås, sommargylling, trastsångare. Huvudsaklig utbredning i landet för ätlig groda."

(Beskrivning hämtad från Naturvårdsverket registerblad N87)

Kommunens avsikter

Riksintresse för naturmiljö berör främst utbyggnadsområden i Bara och Klågerup. Utbyggnadsområden är en fortsatt utbyggnad och utveckling av tätorterna i kollektivtrafiknära lägen med närhet till service.

Kommunen anser att en utbyggnad inom detta område inte påtagligt skadar riksintresset för naturmiljö. Kärnområdena för riksintresse naturmiljö har av länsstyrelsen definierats som områden för naturreservat, Natura 2000 samt de högst klassade områdena i länsstyrelsens naturvårdsprogram. (se kapitel 3.7 Natur)

NATURA 2000-OMRÅDEN

Enligt miljöbalken 4 kap 1§ jämföras Natura 2000-områden med riksintressen. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk inom EU:s mest skyddsvärda naturområden. Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Arbetet styrs av två EU-direktiv:

- Fågeldirektivet omfattar skydd av fåglar, som lever i vilt tillstånd inom EU:s område samt för deras livsmiljöer. (SPA)
- Habitatdirektivet omfattar livsmiljöer, vars naturliga utbredningsområde inom EU är mycket litet eller har krympt avsevärt. Det handlar om unika områden, som är representativa för någon av EU:s sex biogeografiska regioner. (SCI)

Inom kommunen finns fem Natura 2000-områden av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet: Lemmeströtorp (SE 0430132), Eksholm (SE 0430133), Yddingen (SE 0430135), Hunneröds mosse (SE 0430145) och Torup (SE 0430178). Det finns inga Natura 2000-områden som avses enligt fågeldirektivet.

Lemmeströtorp

Norr om Lemmeströ ligger ett variationsrikt område med delvis gammal bokskog, betesmarker och rikkärr. Skogen innehåller gamla bokar och ekar, samt mycket död ved, vilket ger förutsättningar för bl a svampar och vedlevande insekter. Området hyser en mycket rik fauna, och ingår i Prästaskogs naturreservat.

Eksholm

Norr om Eksholmssjön finns ett variationsrikt landskap med ädellövskog, alkärr, ängsmark och små åkerlappar. I området finns även gamla ekar och bokar, som har utvecklats fritt under lång tid. Området är en viktig lokal för Ekoxen. Området ingår i Eksholms naturreservat.

Yddingen

Väster om Yddingesjön finns ett område med sumpskog och alkärr, som innehåller landets enda kända förekomst av större grynsnäcka (*Vertigo moulinsiana*). Området saknar specifikt områdesskydd.

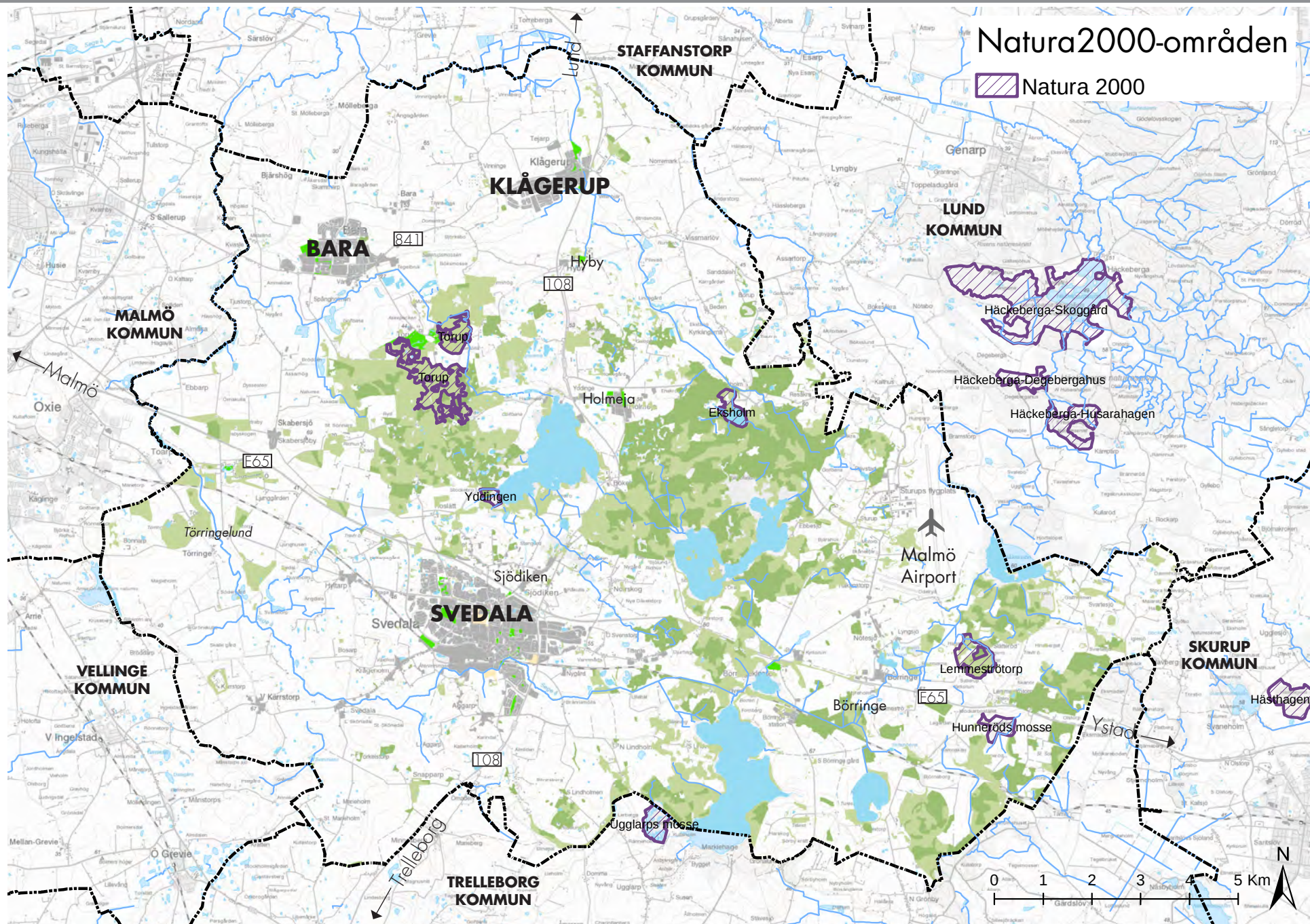
Hunneröds mosse

Natura 2000-område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet. Hunneröds mosse är ett kärr som ligger i de mest kuperade delarna av backlandskapet söder om väg E 65. Själva kärret ligger i en sänka omgiven av branta sluttningar. Området representerar många skiftande vegetationstyper med en mycket artrik flora. Området är värdefullt, med många hotade och sällsynta arter t ex klockgentiana och alkonblåvinge. Stora delar av området saknar specifikt områdesskydd.

Länsstyrelsen arbetar för närvarande med att bilda naturreservat för Hunneröds mosse.

Torup

Natura 2000-område av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet. Bokskogen vid Torups slott i Svedala kommun är ett mycket populärt friluftsområde för invånarna i sydvästra Skåne. Malmö kommun äger idag Torup och den tillhörande skogen på totalt ca 350 ha. Bokskogen hyser en rik kärlväxt- och svampflora men mest exklusiv är vedinsektsfaunan. Områdets kvalitet är enligt naturvårdsverket ett stort skogsområde som till stora delar förr varit utmarksbete till Torups slott. Ett stort antal rödlistade arter har nyligen hittats i området som saknar specifikt områdesskydd.

4.2 Mellankommunala frågor

Svedala kommun ingår i nätverket MalmöLundregionen tillsammans med Malmö, Lund, Staffanstorp, Svedala, Trelleborg, Vellinge, Lomma, Kävlinge, Eslöv och Burlövs kommun. Nätverket är ett samarbetsforum för strategiskt betydelsefulla utvecklingsfrågor. Nätverket arbetar med att stärka de regionala aspekterna kring fysisk planering och bidra med ett väl förankrat planeringsunderlag för kommunernas respektive översiktsplan.

Svedala kommun ingår även i nätverket 5 YES (Svedala, Kävlinge, Lomma, Staffanstorp och Burlövs kommun), som samarbetar med bl.a. näringsliv och turism. Samarbetet består även av ett ännu djupare samarbete och samutnyttjande av gemensamma resurser på kommunal förvaltningsnivå. Samarbete förekommer även med övriga kommuner i regionen, utifrån behoven i olika sammanhang till exempel Söderslättsamarbetet.

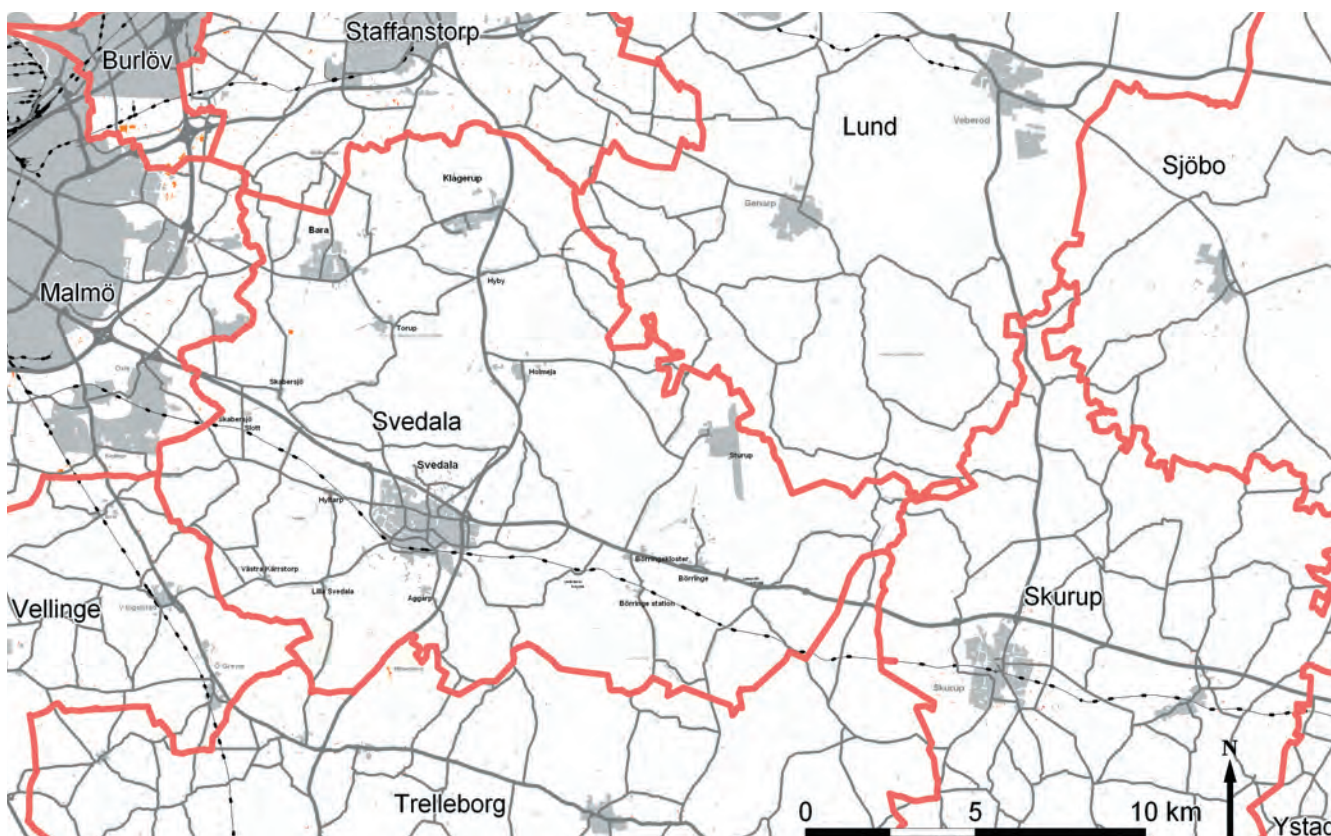
Inställningen till samarbete med andra kommuner och aktörer är öppen och positiv. Samarbetet ska dock ske utifrån Svedalas behov; det gäller att inte tappa Svedalakänslan i expansionen och det framtida landskapet.

Romeleås- och sjölandskapskommittén, RÅSK, har bildats av kommunerna Lund, Malmö, Sjöbo, Skurup, Svedala, Trelleborg och Ystad samt Region Skåne. Det är ett samarbete som rör ett i Miljöbalkens 4 kapitel utpekad riksintresse för rörligt friluftsliv.

De viktigaste mellankommunala frågorna berör infrastruktur, kollektivtrafik, natur, grönstruktur och vattenfrågor. Även bostadsmarknaden och externhandel kan ses som mellankommunala frågor. Utveckling av rekreation, turism, gång- och cykelvägar samt ridvägar underlättas också av ett mellankommunalt samarbete.

Leaderområde Söderslätt är en form av landsbygdsutveckling där möjlighet finns till ekonomiskt bidrag. I projekten ska ingå parter från såväl privat som offentlig sektor och från föreningar.

Se även mellankommunala frågor i kapitel 3.2, 3.8, 3.9, 3.10.

Svedala med grannkommuner.

Mellankommunala frågor

Samtliga grannkommuner

- Malmö Airport
- Riksintressen för rörligt friluftsliv och naturvård
- Cykelvägar, rekreationsområden och ridleder i kommungränserna som binder samman kommunerna
- Vattenfrågor
- Bostadsmarknad och arbetspendling
- Externhandel
- Turism
- Kraftledningar och huvudgasledningar

Lund

- Utbyggnadsområden i Klågerup
- Utbyggnad av väg 108
- Busstrafiken mellan Lund och Svedala via Staffanstorp
- Segeåprojektet

Malmö

- Utbyggnadsområden i Bara
- Kollektivtrafik till Malmö Airport och på längre sikt Sturupspendeln
- Vägen mellan Bara och Svedala m.a.p. tillgänglighet till Torups anläggningar
- Rekreativfrågor, främst Torup som ägs av Malmö stad
- Segeåprojektet
- Omhändertagande av spillvatten från Bara och Klågerup
- Väg 841 mellan Malmö-Bara-Klågerup

Skurup

- Kollektivtrafik till Malmö Airport och på längre sikt Sturupspendeln
- Utbyggnad av E 65

- Ökad Öresundstågtrafik på Ystadbanan

Staffanstorp

- Utbyggnad av väg 108
- Busstrafiken mellan Lund och Trelleborg via Staffanstorp och Svedala

Trelleborg

- Utbyggnad av väg 108
- Busstrafiken mellan Lund och Trelleborg via Staffanstorp och Svedala
- Segeåprojektet

Vellinge

- Kollektivtrafik till Malmö Airport och på längre sikt Sturupspendeln

Ystad

- Ökad Öresundstågtrafik på Ystadbanan
- utbyggnad av väg E65
- Dubbelspår på Ystadbanan

De viktigaste mellankommunala frågorna som berör grannkommunerna.

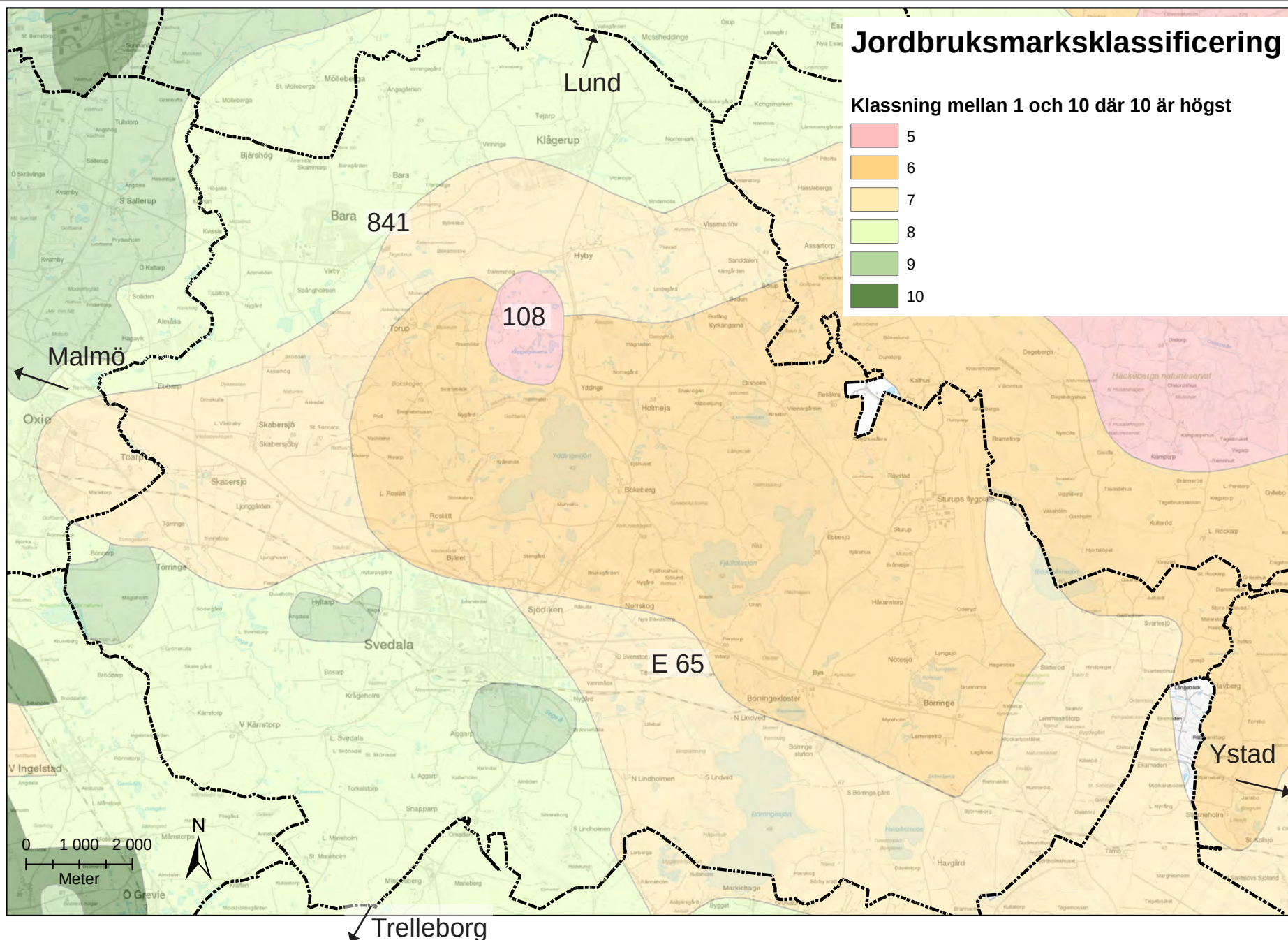
4.3 Naturmiljö och vatten

GEOLOGI

Det så kallade Sydsåkånska backlandskapet präglar terrängen i området. I kringområdena i norr (Klågerup och Bara), väster (Törringe och Skabersjö) och i sydväst (Kärrstorp, Svedala och Aggarp) är terrängen småkullig men bitvis relativt slättbetonad. Området domineras av sydostmoränen med en klass 8 (se Jordbruksmarksklassifieringskartan sid 130) enligt den moderna värderingen av den svenska jordbruksmarken som delas in i 10 klasser, där 10 är det högsta värdet. Klassningen genomfördes under 1970-talet. Klassningen bygger på markens produktionsförmåga sett utifrån det ekonomiska avkastningsvärdet på 1970-talet. Ändrade prisetförhållanden, nya brukningsmetoder, nya grödor och teknisk utveckling m m har ändrat förutsättningen för klassningen.

I kommunens inre och östra delar är landskapet kraftigare kuperat med skogsklädda kullar och ett stort antal vattenfyllda dödisgropar, mangelgravar, samt några större sjöar. Jordarterna varierar från grus till styv lera inom området vilket också avspeglas i jordbruksmarksklassningen som varierar mellan 6 och 7.

Berggrunden under Bara, Klågerup och Sturup består av kalksten och ingår i den så kallade Alnarpsdalen, som sträcker sig från Barsebäck i nordväst till Skivarp i sydost. Jordlagret som täcker sänkan är med sina 80 meter det djupaste i Skåne och utgör på grund av sin sammansättning ett betydande grundvattenmagasin för sydvästra Skåne.

VATTENFÖRHÅLLANDEN

Ytvatten

Kommunen innehåller stora vattenområden med fyra större sjöar; Börringesjön (247 ha), Ydding-sjön (198 ha), Fjällfotassjön (170 ha) och Hav-gårdssjön (54 ha). Alla småvatten och våtmarker i kommunen inventerades 1993 och 1998, detta material finns att tillgå i digital form.

Det finns gott om mörkelgravar och dödis-sjöar. Under 1800-talet grävde man upp kalkhaltig jord, "mörkel", för att använda som jordförbättrings-medel. Groparna som blev kvar kallas mörkelgravar. Dödisgroparna är ett resultat av att isblock blivit kvar när inlandsisen drog sig tillbaka. När isen sedan smälte bildades groparna.

Hela Svedala utom en liten del kring Sturup av-vattnas till Segeå. Ån är utträdad och rinner huvud-sakligen genom jordbruksmarker. Segeå-projektet drivs av Segeåns vattendragsförbund och Vatten-råd och omfattar alla sju kommunerna kring ån. Projektet har hittills resulterat i cirka 90 ha dammar varav merparten ligger i Svedala kommun. Kom-munen omfattar ungefär halva Sege ås avrinnings-område.

Våtmarker och dammar

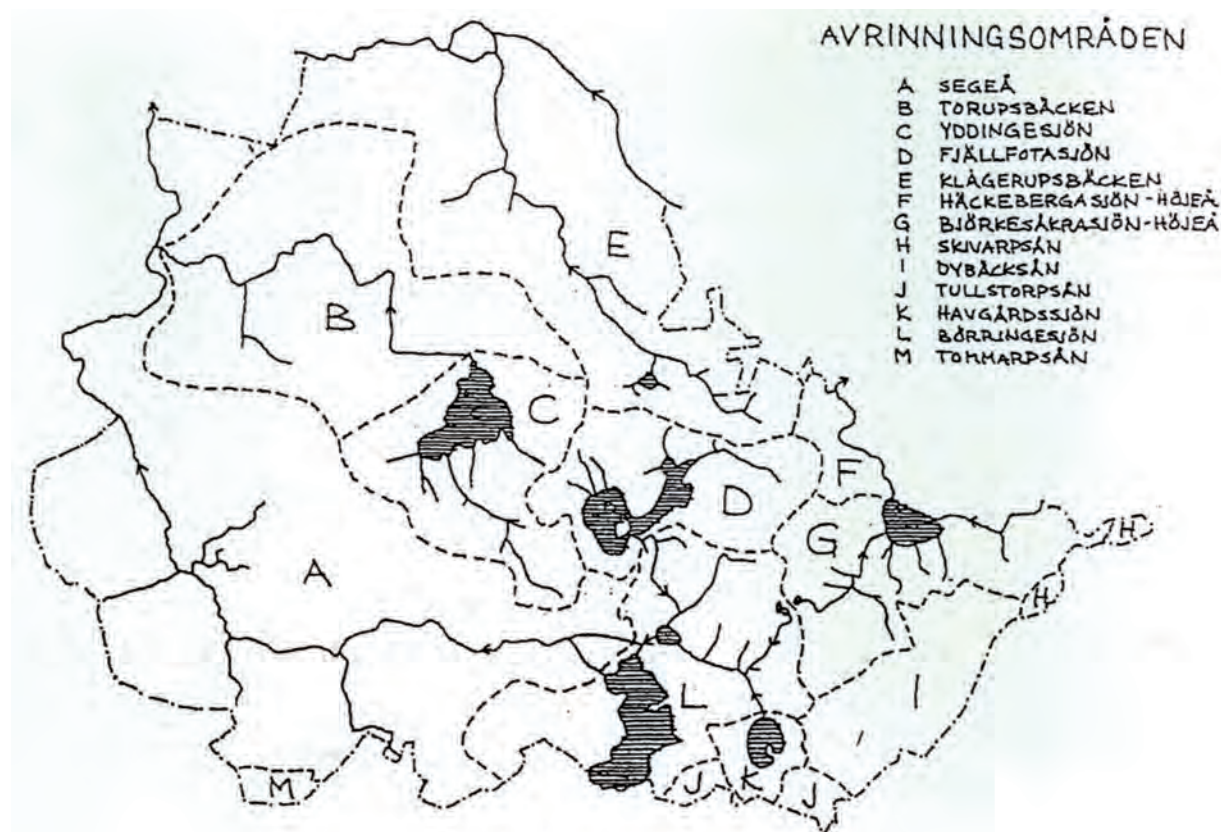
Våtmarker har positiv betydelse för naturlig vat-tenrening, flödesdämpning, livsmiljöer för un-danträngda växter och djur. De kan fungera som närnaturområden och rekreativsmiljöer. Svedala kommun har tagit fram en utredning som visar möj-liga lägen för våtmarksanläggning i Segeåns av-

rinningsområde. Utredningen bygger bland annat på *Segeå tillbaka till naturen - Vattenvårdsplan* (1997) och *Våtmarkslägen i Segeåns avrinnings-område* (2006). Ekologgruppen i Landskrona AB har på uppdrag av Svedala kommun utrett förut-sättningar för restaurering och anläggning av våt-marker och dammar runt Svedala (2009). Utred-ning har även kompletterats med delar för Bara, Klågerup och Holmeja.

Grundvatten

Under kommunen rinner Alnarpsströmmen, en djupt liggande förkastning i kalkberget där stora mängder grundvatten samlas.

Grundvattnet står högt i många sänkor, bland an-nat i Sjödiken där det i svackorna är i nivå med markytan. Även detta är ett resultat av det Syd-skånska sjö- och backlandskapets geologi.

ALLEMANSRÄTTEN

Allemansrätten är en rättighet med vilken följer förpliktelser. "Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen skall visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den." 7 kap 1 § MB

NATURRESERVAT

Juridiskt är naturreservat och nationalpark de starkaste skydden för ett naturområde. Det finns inga nationalparker i kommunen, men det finns fyra naturreservat enligt 7 kap 4-8 §. Eksholm, för vilket beslut fattades 2003-10-14, Prästaskogen och Norre Wång för vilka beslut fattades 2003-12-15 samt Lemmeströtorp 2010-02-17 och Hunneröds mosse 2012-12-02. Områdena har stora landskapsestetiska värden och biologiska värden samt stort värde för friluftslivet.

Länsstyrelsen arbetar för närvarande med att bilda naturreservat för Torup. Länsstyrelsen avser även att bilda ett nytt naturreservat för Törtingelund, ett lövskogsområde i ett kuperat odlingslandskap.

NATURVÅRDSOMRÅDE

Naturvårdsområde är ett förordnande enligt 19§ naturvårdslagen som användes innan Miljöbalken trädde i kraft, som inte innebär lika stort intrång som naturreservat. Dessa förordnande gäller fortfarande.

NATURMINNE

Ett särpräglad naturföremål som behöver skyddas eller vårdas särskilt för att kunna bevaras, till exempel ett enstaka träd, kan ha ett förordnande som naturminne enligt 7 kap 10 § MB. Därmed får det samma skyddsstatus som ett naturreservat.

Ett sådant naturminnesområde finns strax sydväst om Bara, med syfte att skydda bantisteln som här växer i sitt enda vilda bestånd i Sverige.

BIOTOPSKYDD

Biotopskydd enligt 7 kap 10 § MB kan omfatta mindre mark- eller vattenområden, som utgör livsmiljö för hotade eller särskilt skyddsvärda djur- eller växtarter. Inom biotopskyddsområden får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön.

Följande biotoper omfattas av generellt biotopskydd: alléer, källor, pilevallar och åkerholmar samt odlingsrösen, stenmurar, småvatten och våtmarker i odlingslandskapet.

Skogsstyrelsen har kartlagt nyckelbiotoper och sumpskogar i Skåne. Dessa är i allmänhet små men värdefulla biotoper som Skogsvårdsstyrelsen normalt brukar besluta om att skydda genom biotopskydd eller naturvårdsavtal.

DJUR OCH VÄXTSKYDD

Kommun och länsstyrelse har enligt 7 kap 12 § MB rätt att "meddela föreskrifter som inskränker rätten till jakt eller fiske eller allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig inom området." Djur- och växtskyddsområden är områden som bebos av någon störningskänslig djur- eller växtart som för sin fortlevnad är i behov av ett särskilt skydd. Skyddet kan bestå av tillträdesförbud under vissa tider. Den vanligaste formen är fågelskyddsområden.

VATTENSKYDDSOMRÅDE

Vattenskyddsområden enligt 7 kap 21-22 § MB omfattar skyddsområden för vattentäkt, till skydd för grund- eller ytvattentillgångar. Se sid 152-153.

STRANDSKYDD

Strandskydd enligt 7 kap 13-18 § MB "omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde). Området får av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer utvidgas till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att tillgodose något av strandskyddets syften." De större sjöarna i kommunen har utökat strandskydd (upp till 300 m), medan Sege å och de mindre sjöarna har 100 meters strandskydd. Från den 1 juli 2009 ändrades lagstiftningen för strandskydd. Reglerna har ändrats i miljöbalken och i Plan- och bygglagen.

Reglerna innebär i korthet att:

- Kommunerna har ansvar för att besluta om dispenser från strandskyddet.
- Kommunen kan peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen där det ska vara lättare att få dispens.
- vid varje beslut om dispens eller upphävande ska lämnas en fri passage för allmänheten.
- Länsstyrelsen ska bevaka strandskyddet vid kommunal planläggning, och kan besluta om upphävande av strandskydd i detaljplaner.
- Länsstyrelsen kan överpröva kommunala dispenser och upphävande av strandskydd i detaljplan.

Länsstyrelsen fattar beslut om dispenser och upphävande av strandskyddet i områden som skyddas enligt 7 kap. i miljöbalken. Det är till exempel inom nationalparker och naturreservat. Länsstyrelsen fattar även beslut om strandskyddsdispenser om det gäller vägar, järnvägar och försvarsanläggningar.

LANDSKAPSBILDSSKYDD

Landskapsbildsskydd syftar till att skydda landskapsbilden mot förändringar till följd av till exempel markbearbetning. För varje område finns särskilda bestämmelser. Landskapsbildsskyddet tillkom under den tidigare naturvårdslagen (19 § fd NVL) och gäller fortfarande. Inom kommunen finns det två områden som berörs av samma landskapsbildsskyddsområde.

Förordnandet innebär att man behöver tillstånd från länsstyrelsen för att inom området för landskapsbildsskydd:

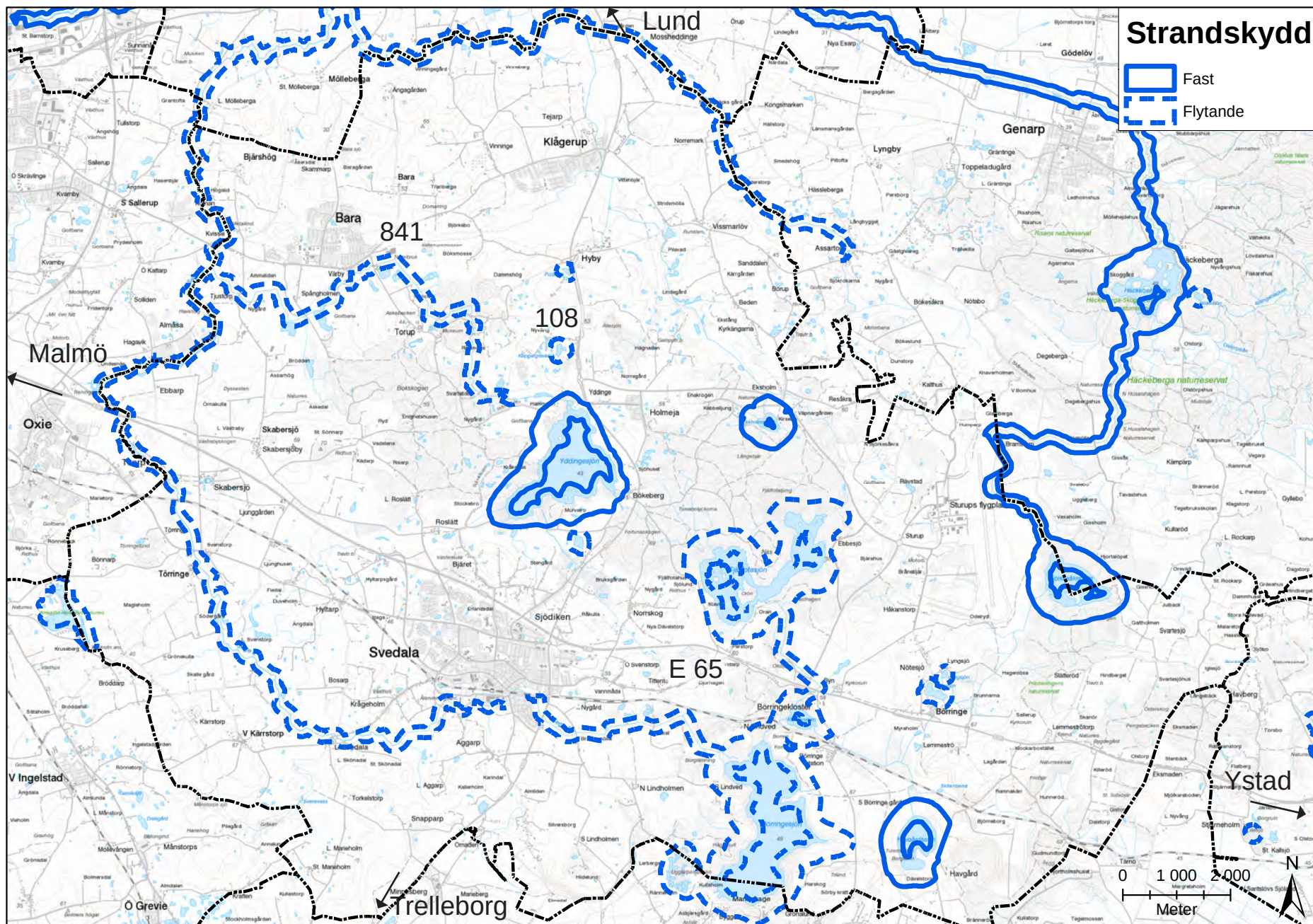
- uppföra helt ny byggnad med undantag för ekonomibyggnad för jordbrukets behov
- utföra skogsodling
- anlägga upplag med undantag av upplag för jordbrukets behov
- framdraga högspänningsledning
- utföra schaktning och utfyllning

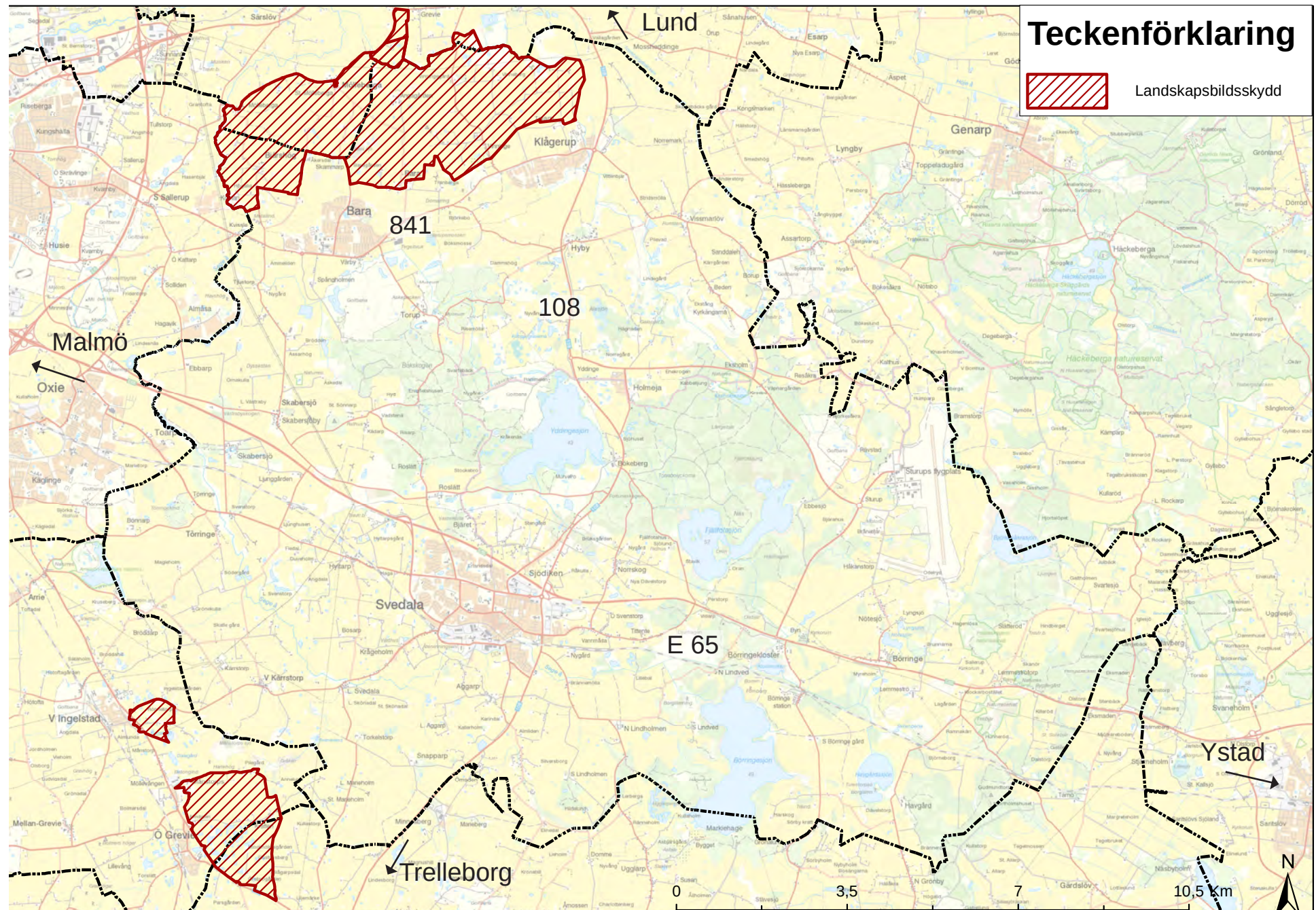
RÖDLISTADE ARTER

Rödlistning är en flexibel klassificering av hotade arter. Syftet är att kartlägga och klargöra olika arters sällsynthet, den risk de löper att försvagas eller utrotas, och vilka åtgärder som krävs för att säkerställa deras överlevnad. Klassificeringen har genomgått en förändring sedan Svedalas naturvårdsprogram togs fram 1999.

ArtDatabanken vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala, som tagit fram de svenska listorna, reviderar normalt dem vart femte år. Utifrån bedömningar av listorna utarbetar Naturvårdsverket åtgärdsprogram och förvaltningsplaner. Internationellt samordnas arbetet med Rödlistan av IUCN. Miljöförstöring och överexploatering är internationellt sett de helt dominerande hoten.

Svedala har i ett internationellt perspektiv ett särskilt ansvar för ädellövskogsarter såsom mossor, svampar och skalbaggar eftersom kontinentens lövskogar är kraftigt utarmade. Ur ett nationellt perspektiv gäller det främst kärlväxter, groddjur och fladdermöss men även andra ryggradsdjur.

LÄNSSTYRELSENS NATURVÅRDS-PROGRAM

Länsstyrelsen pekar i sitt naturvårdsprogram ut naturområden med hänsyn till förekomsten i landet, regionen och de naturgeografiska regioner som finns representerade i länet. I vissa fall har även nationella aspekter beaktats. Kriterier har varit sällsynta, mindre allmänna eller vanliga naturområden. Andra faktorer man tagit hänsyn till är exempelvis mångformighet, orördhet, tillgänglighet, forskningsintresse, pedagogiskt intresse och storlek.

Områdena är indelade i tre olika klasser:

- Klass 1 - Särskilt höga naturvärden
- Klass 2 - Mycket höga naturvärden
- Klass 3 - Höga naturvärden

Dessutom finns det i kommunen områden som bedömts som värdefulla terrängformer. Dessa har en särskild klass då de är beroende av en storskalighet som de övriga inte nödvändigtvis behöver.

Odlingslandskapet kring Börringesjön samt Hyby backar tillhör "Sveriges finaste odlingslandskap" (Naturvårdsverkets rapport 4815) och ingår i den Nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet.

KOMMUNENS NATURVÅRDSPROGRAM

Kommunens naturvårdsplan antogs 2008. Naturvårdsplanen är gisbaserad och ytterligare information nås via kommunens databas. Naturområdena är indelade i tre klasser:

Klass 1 - högsta naturvärde; Naturvärden av nationellt intresse. Antalet värden och storleken på området spelar in i klassificeringen.

Klass 2 - mycket höga naturvärden; berör främst mindre områden som ängs- och hagmarker, skogsområden och våtmarker.

Klass 3 - höga naturvärden speciella naturtyper, rödlistade arter eller värdefullt kulturlandskap med biologiskt innehåll.

Klass 1 - högsta naturvärde

Torup

Ett kuperat backlandskap med bokskogar, betesmarker, åkermarker och vägnätet med alléer omger renässansborgen Torups slott, från 1540-talet. Området införskaffades av Malmö stad på 1970-talet, som rekreationsområde för Malmöborna.

Yddingesjön och Bökeberg

Det finns värdefulla ängs- och betesmarker söder och öster om Yddingesjön, som är en grund slättsjö i vilken det sticker ut ädellövskogsklädda landtungor. Området har en rik flora och fauna i lundmiljö, med många gamla träd.

Hyby hage

Hyby hage är ett kuperat dödislandskap med varierande naturförhållanden och ett rikt djurliv (räv, rådjur, grävling och mård) samt många sorters fåglar och groddjur. Den gamla banvallen efter sträckan Lund-Trelleborg skär igenom området som är rikt på fornlämningar. Det finns några rester med naturbetesmark och Klågerupsbäcken rinner i den östra kanten av området.

Ekholm

Området kring kommunens enda naturligt näringsfattiga sjö, Ekholmssjön, är varierat. Det finns skogspartier, lundar, och ängsflora, men även ett alkärr med sockelbildning och ett alsumpkärr. Skåneleden passerar området och i anslutning till denna finns en lägerplats.

Resåkrunden

Området består av en mycket varierad lundmiljö med stora biologiska värden. Spåren från äldre tider är många och området har ett rikt djurliv med mycket vilt, många häckande fåglar och en rik ved-insektsfauna.

Fjällfota ljung

Fjällfota ljung är sydvästra Skånes enda bevarade större myrmark och har en för regionen unik flora. Det finns flera nyckelbiotoper i mossens kantskogar. De omgivande skogarna gör att området är mycket viltrikt. Här finns bland annat kronvilt, älg

och rådjur. Fjällfotaljung finns med i Myrskyddsplan för Sverige och ska enligt Regeringens proposition om miljömål vara skyddad inom några år.

Björkesåkrasjön

Björkesåkrasjön är en betydelsefull fågelsjö med unika strandängar, naturbetesmarker, sumpskogar och gamla träd, samt flera rödlistade arter. Både florin och faunan är rik inom området.

Prästaskogen

Ett skogsområde med lång skogs- och hävdkontinuitet. Inom området finns det en hel del död ved, vilket är en förutsättning för många vedlevande organismer.

Hunneröd

Hunneröds mosse och Frisbjär är sedan 2010 klassade som naturreservat. Hunneröds mosse är ett välbevarat fuktheds- och kärrområde som hyser en rad sällsynta och hotade arter. Väster om mossen ligger Bokebackarna, som består av naturliga fodermarker med lång kontinuitet och stora biologiska värden. Det finns även en gammal bokskog med ett rikt fåltskikt och stora biologiska värden. Liksom Fjällfotaljung tillhör Hunneröds mosse landets förnämsta våtmarksområden och ska enligt Regeringens proposition om miljömål vara skyddad inom några år.

Havgårdsskogen

Skogen domineras av näringsrik bokskog med rik flora och partier med högstubbar och lågor, som utgör värdefulla miljöer för vedlevande växter och djur. Området har en rik fjärilsfauna med rödlistade arter. Närmast Havgårds gård ligger det en hagmark med många äldre lövträd.

Havgårdssjön

Havgårdssjön är en liten slättsjö men den djupaste sjön i kommunen. Området har stora biologiska, limnologiska, landskapsestetiska och rekreativa värden.

Böringesjön

Västra delen av området består av välhävda strandbeten med stora biologiska och landskapsestetiska värden samt ett kalkrikkärr med en mycket rik flora. Böringesjön är en grund slättsjö med flera häckande fågelarter. Klosterviken, den avsnörda delen norr om Böringesjön, är en värdefull fågelsjö med många sällsynta häckfåglar och rastande arter. I den sydvästra delen av området ligger ett stort kärrområde som delvis sträcker sig in i Trelleborgs kommun, Ugglarpsmosse. Mossen är vildvuxen och svårtillgänglig, vilket gynnar skygga hjortdjur och störningskänsliga fågelarter. Området innehåller även Lindholmens borgruin och fornborgen Borren med stora kulturhistoriska, biologiska och landskapsestetiska värden.

Törringelund

Lunden Törringelund nordväst om Törringe kyrka är en ädellövs- och populärskog som är ett populärt utflyktsmål med en hög besöksfrekvens. Området nås med buss till Torup, ca 1 km bort. Lunden är betydelsefull för landskapsbilden och har ett stort biologiskt värde.

Torreberga ängar

Torreberga ängar, ett låglänt område, som ligger kring Torrebergabäcken, betas fortfarande till stor del. Här finns även ett rikt fågelliv med många häckande fåglar och flera tillfälligt besökande, sällsynta, fågelarter. Betesmarkerna domineras av fuktängsvegetation. Ett mindre område med torrängsvegetation finns på Åbacken. Området fortsätter i norr in i Staffanstorps kommun.

VILT

Svedala har lämpliga förutsättningar för viltet med dess varierande landskapsförutsättningar, våt- och skogsmarker blandat med åkrar och småbiotoper. Godsen har sedan länge bedrivit viltvård då jaktintresset i kommunen är stort och av stor ekonomisk betydelse. I Scandiaconsults rapport "Viltets situation i Svedala kommun" från december 2001 har viltpopulationernas vinterstammar uppskattats till följande:

- Dovvilt 800-1000
- Kronvilt 70-100
- Rådjur 800-1000
- Vildsvin 90-140
- Älg 5-20
- Räv 100
- Grävling 100
- Mård 100-150

Viltets situation är beroende av tillgång på föda, rovdjurstryck, trafiksituationen, jakt, störning från friluftsliv, genetiskt utbyte med andra populationer och tillgång på lämpliga livsmiljöer. Trafikolyckorna ökar på vintern då viltet är mer rörligt samt när de årsgamla djuren stöts bort av mödrarna och vid hjortarnas brunst, då djuren är mindre uppmärksamma på hot. Under vintern 2017/2018 kommer Trafikverket uppföra en faunapassage över E65 vid Lemmestorp.

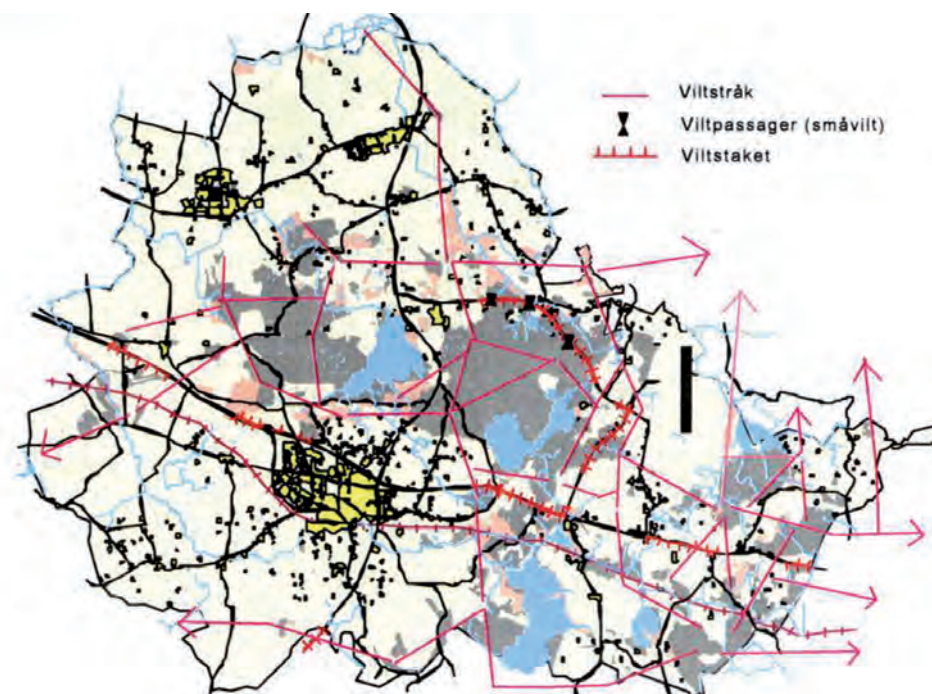
Trycket från det rörliga friluftsliv på viltet har ökat. Det är därför av vikt att lämna delar av kommunen oexploaterat och stiglöst.

Större rovdjur saknas inom området och jakten utgör den begränsande faktorn för att förhindra att vinterstammarna blir så stora att markerna inte kan bära dem vintertid. Djuren riskerar då att dö av svält. Det finns statistik på avskjutning av älg och kronvilt men Scandiaconsults rapport redovisar en uppskattning av den årliga avskjutningen:

- Dovvilt 500-550
- Kronvilt 27
- Rådjur 300-350

- Vildsvin 25
- Älg 1
- Räv 60-80

Det är viktigt att hänsyn visas vid nyexploatering av viltets livsmiljöer så att dessa bevaras och att de befintliga spridningskorridorerna som ger Svedala kommuns viltpopulationer kontakter utanför kommunen beaktas. De är viktiga för viltets genpool.

Karta från Scandiaconsults rapport "Viltets situation i Svedala kommun" 2001 som redovisar viltets situation. Viltstängsel finns dessutom längs väg 108, östra sidan, vid Bökeberg.

4.4 Kulturmiljö

LÄNSSTYRELSENS KUTURMIJÖPROGRAM

Länsstyrelsens kulturmiljöprogram är uppdelat i två delar: Särskilt värdefulla kulturmiljöer och Kulturmiljöstråk. Det finns tre områden av Särskilt värdefulla kulturmiljöer och ett Kulturmiljöstråk i kommunen. (Se karta följande uppslag.)

Särskilt värdefulla kulturmiljöer

Böringe-Lindholmen

Motiv för bevarande:

"Området utgör ett kulturlandskap med månghundraårig bebyggelsekontinuitet samt rymmer inom en snävt avgränsad region ett synnerligen intressant komplex av flera perioders borganläggningar och deras senare utveckling till gods och mindre herrgårdar. 1700-talets förändring av den medeltida sockenstrukturen kan direkt avläsas genom kyrkobyggnaderna. Böringe stationssamhälle och tegelbruk har en tydlig koppling till godsmiljön och visar på godsets stora påverkan. Bygdegården är ett typexempel på landsbygdens folkrörelselokaler."

Skabersjö-Bara-Mölleberga

Motiv för bevarande:

"Området kring Skabersjö är karakteristiskt för det skånska slottslandskapet. Genom de olika monumenten, såsom stenkammargraven, kyrkorna, slottsanläggningen, kvarnen samt gårds- och bybebyggelsen skildras betydelsefulla utvecklingsfaser i kulturlandskapets framväxt. Törringelund ger området en extra dimension. Det är en välbevarad festplats med karakteristiska byggnader. Området kring Bara, Hyby och Klågerup åskådliggör genom de olika kulturhistoriska lämningarna en utveckling av kulturlandskapet från förhistorisk tid till nutid. Det nuvarande ägo- och bebyggelsemönstret är emellertid till största delen ett resultat av 1800-talets skiftesreformer. Området är också ett utpräglat godslandskap. Utifrån de skilda godsanläggningarna kan spåras en utveckling av den skånska sätesgården från medeltid till nutid. Fäladsmarken sydost om Hyby är ett intressant och nu sällsynt reliktslandskap. Vid sidan om godsanläggningarna, kyrkomiljöerna, bysamlingarna och fornlämningarna är även det vidsträckta odlingslandskapet betydelsefullt. Den agrara inriktningen har varit dominerande, vilket resulterat i ett öppet kulturlandskap, kännetecknande för sydvästra Skåne."

Svedala

Motiv för bevarande:

"Svedalas framväxt är starkt förknippad med järnvägens tillkomst på 1870-talet. Svedalas tydliga struktur som stationssamhälle, med rutnätskvarter och industri intill stationen ger orten ett högt kulturhistoriskt värde. Åbjörn Anderssons Mekaniska Verkstad är starkt förknippad med Svedalas historia och man kan läsa företagets expansion i byggnaderna. Det röda maskinslagna teglet ger bebyggelsen i Svedala enhetlighet. Det är enkla byggnadsvolymer längs raka gator och hantverksmässiga detaljer. Typiska är de låga husen med sadeltak men också de påkostade villorna från slutet av 1800-talet. Byggnader som Folkets hus, småskola, biograf, missionskyrka och kommunhus är samhällshistoriska dokument och är därför viktiga att bevara. Aggarps sammanhållna bymiljö med bevarad kvarn- och mjölnarbostad är ett minnesmärke från den agrara näringens expansionsperiod under 1800-talet."

Länsstyrelsens kulturmiljöstråk

Grevebanan Malmö-Ystad järnväg

Motiv för bevarande:

"Grevebanan visar adelns starka ställning och järnvägens betydelse för framväxten av samhällen och industrier på landsbygden och har därigenom ett högt historiskt värde. Det är viktigt att bevara godsens mindre stationer med tillhörande byggnader. Sambandet mellan gods, kyrka och station har ett särskilt kulturhistoriskt värde. Industrier som till exempel tegelbruk eller mekaniska verkstäder längs järnvägen förstärker förståelsen av banans betydelse. Stationshus, banvaktstugor, bostäder för järnvägens personal och mindre byggnader som pumphus, godsmagasin och våghus bildar tillsammans ett helhetsvärde."

KOMMUNENS KULTURMILJÖ- OCH BEVARANDEPROGRAM

Kommunen har under många år ägnat stort intresse åt befintlig bebyggelse och genomfört ett flertal inventeringar. Under 2016 och 2017 har ett kulturmiljöprogram tagits fram för Svedala, Bara och Klågerups tätorter. Kulturmiljöprogrammet redovisar både privata och offentliga byggnader, grönområden, stadsmiljöer och torg. Bebyggelseinventeringarna har begränsats till byggnader uppförda före år 1980. Kulturmiljöprogrammet ger rekommendationer och förhållningsätt till olika miljöer och byggnader för att bevara de kulturhistoriska värdena vid förändringar och exploatering.

Programmet ska fungera som underlag för arbetet med översiktsplan, detaljplaner, områdesbestämmelser och vid bygglovsprövningar.

Tidigare har Bara inventerats 1972 och Svedala centrum 1979. Den 9 november 1990 framlades av NP-arkitekter ett förslag till bevarandeprogram för hela kommunen. Programmet kompletterades med en inventering av slottsmiljöerna 1993. Kommunstyrelsen beslöt 1993 i augusti att bevarandeprogrammet som fått namnet "GAMLA SVEDALA" ska tjäna som underlag för framtida områdesbestämmelser och vid bygglovsprövningen.

Bevarandeprogrammet "GAMLA SVEDALA" innehåller en områdesbeskrivning, en inventering av all bebyggelse uppförd före 1950 med tillhörande miljöer, en bebyggelseklassificering, allmänna rekommendationer för bevarande av den värdefulla bebyggelsen samt förslag till områdesbestämmelser. I programmet framhålls både byggnader och trädgård som viktiga delar i den kulturhistoriska miljön. Vidare betonas utformningen av grund, ytterväggar, tak, skorsten, fönster och dörrar.

Bevarandeintentionerna, i av kommunfullmäktige den 24 januari 1994 antaget bevarandeprogram för Svedala kommun, "GAMLA SVEDALA", återfinns delvis i rekommendationerna för bebyggelse i byarna. Bestämmelserna avser reglera markanvändningen och bebyggelsemiljöns egenskaper och är dels styrande, dels rådgivande vid en framtida bygglovsprövning.

FORNLÄMNINGAR

Enligt Lagen om kulturminnen m m (KML) 1 kap är det "en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Ansvar för detta delas av alla." Enligt KML 2 kap 6 § är det förbjudet att utan tillstånd "rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning." Länsstyrelsen kan lämna sådana tillstånd och också meddela särskilda föreskrifter till skydd för en fast fornlämning. Kända fasta fornlämningar finns registrerade hos riksantikvarieämbetet.

BYGGNADSMINNE

Skabersjö skola i Skabersjö by, uppförd 1942 är kommunens enda byggnadsminne. Skabersjö by utgör en värdefull miljö inom ett kulturhistoriskt riksintresseområde. De tre skolbyggnaderna i byns norra del avspeglar tydligt tre epoker i skolans värld.

KML 3 kap behandlar och utgör skydd för byggnadsminnen.

KYRKLIGA KULTURMINNEN

Alla kyrkor uppförda före 1940 är kyrkliga kulturminnen. KML 4 kap behandlar och utgör skydd för kyrkliga kulturminnen.

4.5 Teknisk försörjning

VATTENFÖRSÖRJNING

Sedan 2013 levererar Sydvatten AB allt kommunalt dricksvatten från Vombsjön till specifika leveranspunkter i Svedala kommun. Kommunen är ansvarig för distributionen av dricksvattnet i kommunen via tryckstegringsstationer, reservoarer och ledningsnät. Av dagens ca 20 400 invånare är antalet anslutna till kommunal vattenförsörjning är ca 18 600.

De fastigheter som inte har kommunalt dricksvatten får sitt dricksvatten från egen brunn eller genom samfällighet med flera fastigheter. I kommunen finns 15 större enskilda dricksvattentäkter som försörjer flera fastigheter. Två av dessa försörjer fler än 50 personer eller har ett uttag på mer än 10 m³/dygn.

Vattenskyddsområde

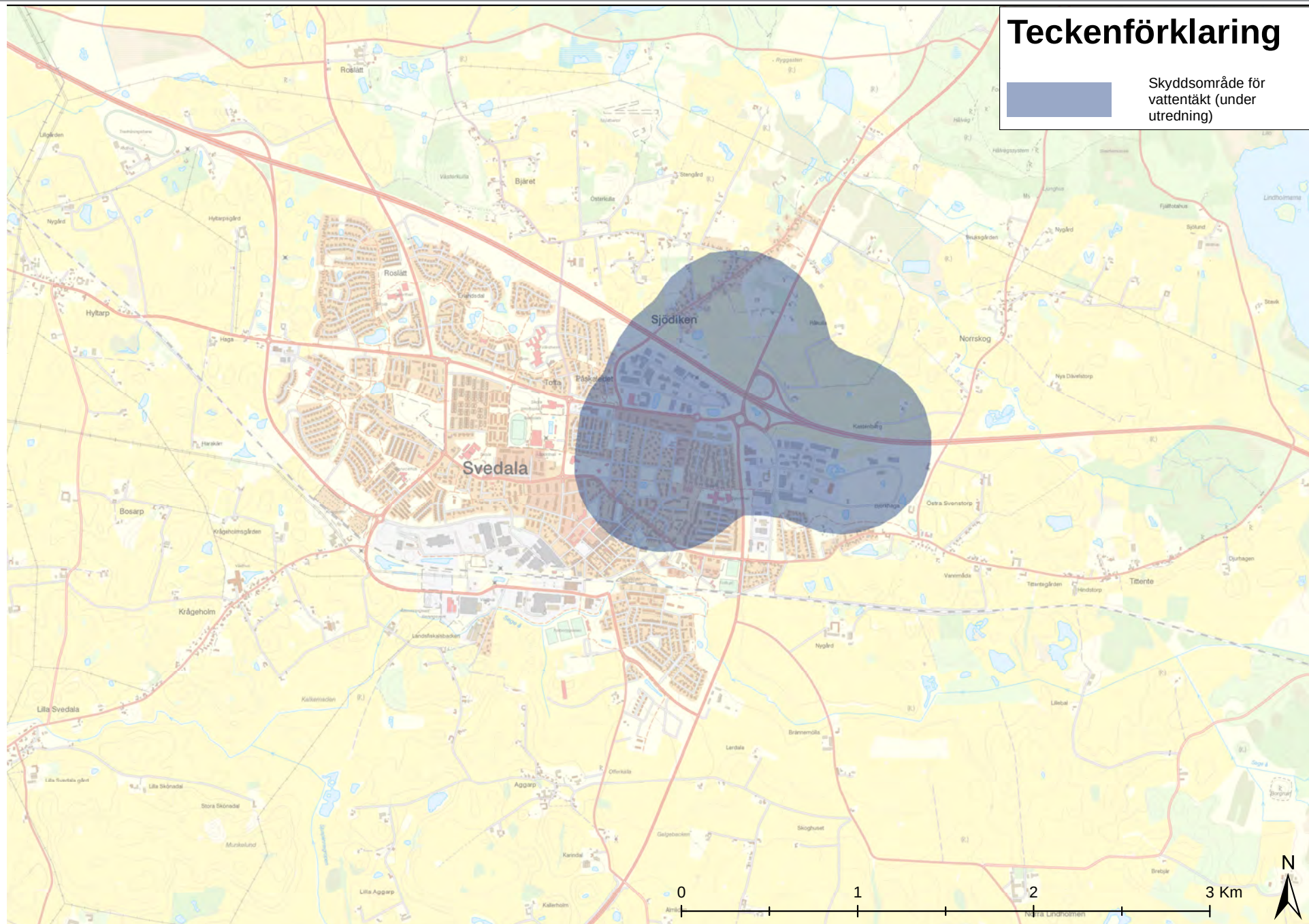
För att skydda en dricksvattentäkt kan ett vattenskyddsområde inrättas. Om tåkten försörjer fler än 50 personer ska en sådan inrättas. Det finns ett vattenskyddsområde för inströmningsområdet till Alnarpsströmmen i kommunens norra delar. Detta skyddsområde är under revidering och kommer troligtvis att få nya avgränsningar. Skyddet avser Grevie vattentäkt, som förser delvis Malmö med dricksvatten.

Svedala vattentäkt kan i dagsläget användas som en reservvattentäkt, vilket innebär att det finns möjlighet att leverera obehandlat grundvatten från tåkten till Svedala tätort med intilliggande mindre byar, vid en nödsituation. För att reservvattnet ska kunna användas som ett fullgott dricksvatten krävs det installation av reningsanläggning, men det kan användas som bl.a ett hygienvatten. Tåkten kan även användas som en framtida dricksvattentäkt. Ett förslag till vattenskyddsområde finns framtaget, men skyddsnivån för vattentäkten ska fortsatt utredas.

AVLOPPSHANTERING

Avloppsreningsverket i Svedala tar emot spillvatten från centralorten Svedala och Malmö Airport samt de mindre orterna Nötesjö, Börringe, Börringe stationssamhälle, Börringe kloster, Östra Svenstorp, Tittente, Holmeja, Sjärdiken, Bjeret, Hyltarp, Skabersjö station, Krågeholm och Lilla Svedala. Västra Kärrstorp kommer även att anslutas till kommunalt spillvattensystem.

Från Bara, Klågerup, Vissmarlöv och Beden avleds spillvattnet till Sjölanda reningsverk i Malmö. Även Bara Kyrkby kommer att anslutas till kommunalt spillvattensystem.

DAGVATTENHANTERING

Kommunen har idag ansvar för dagvattenhanteringen i tätorterna Svedala, Bara, Klågerup och Holmeja. Dagvattenhanteringen sker i slutna ledningssystem och klarar mindre regn men inga skyfall. På en del platser har kommunen anlagt dagvattendammar för att fördröja dagvattnet och delvis rena det innan det leds ut i ett vattendrag.

Vid större regn krävs det att vattnet kan avledas ytledes via vägar, diken mm. Dagvatten- och skyfallshanteringen blir allt viktigare att belysa och arbeta med för att minska miljöbelastning och möta pågående klimatförändringar. Hänvisning till Kap 3.10.

ÖVERSVÄMNING

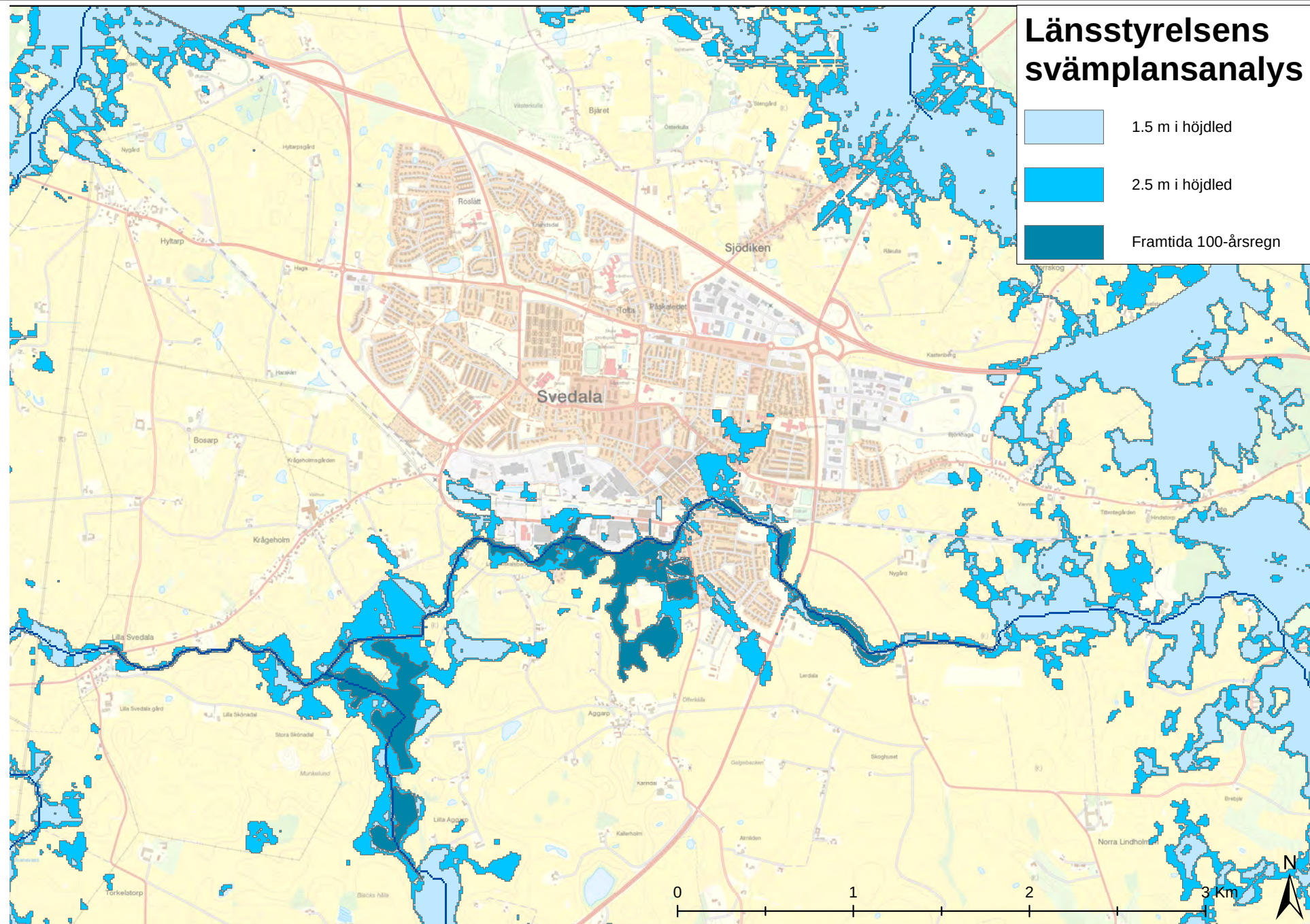
SMHI har, på uppdrag av Svedala kommun, gjort en detaljerad översvämningskartering för en cirka 6,5 km lång sträcka längs Sege å mellan Lilla Svedala och cirka 500 m uppströms Ugglarpsvägen. I denna kartering har hänsyn tagits till framtida klimatpåverkan på flödet i Sege å.

Resultaten visar att översvämningsrisk främst föreligger vid området nedanför Aggarpsmälla sydväst om Svedala, söder om Kalkemadsvägen. Vid högre flöden, historiskt och framtida 100-årsflöde, föreligger dessutom översvämningsrisk vid industriområdet nedströms Länsmansvägen och längs biflödet som ansluter Sege å nedströms Aggarpsvägen.

Länsstyrelsen i Skåne har även tagit fram en svämplansanalys som redovisar vilka områden som översvämmas vid 1,5 respektive 2,5 meters ökning i höjdled av vattendragets yta. Svämplans utbredning vid buffert 2,5 meter i höjdled är markant större än framtida 100-års flöde i Segeå, SMHI:s rapport 2015.

Kommunen har värderat Länsstyrelsen Skånes framtagna svämplansanalys som huvudsakligen överensstämmer med kommunens utredning. Viss avvikelse är det i Svedalas och Klågerups centrala delar som i kommunens utredning visar en något större utbredning i Svedala och en något mindre utbredning i Klågerup vid buffert 2,5 meter i höjdled.

Länsstyrelsen i Jönköping har 2015 utfört en ytkartering åt Svedala kommun som redovisar djupområden där vatten ansamlas vid större regnmängder och som redovisar ytavrinning. Därefter har kommunen utfört en fördjupad skyfallskartering för att analysera hur tätorterna och föreslagna utbyggnadsområden kan påverkas vid ett 100-års regn samt vid ett 400 års regn. 400-års regnet har modellerats för att se vilka viktiga samhällsfunktioner som kan drabbas.

4.6 Miljö och riskfaktorer

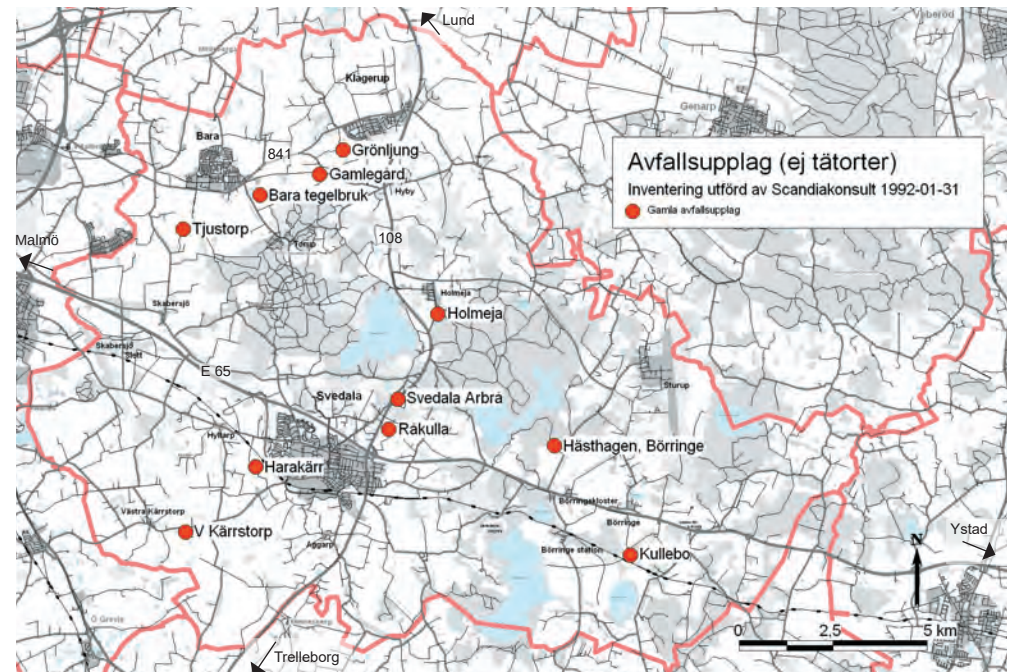
AVFALLSUPPLAG

I kommunen finns inga upplag i drift. Avfallet transporteras SYSAV:s anläggning till i Malmö (Spillpengen). 1992 genomförde Scandiaconsult en inventering av äldre avfallsupplag. De flesta av kommunens avfallsupplag är från tiden före miljöskyddslagens tillkomst 1969 men det finns ett fåtal som har prövats enligt miljöskyddslagen. Då äldre avfallsupplag ofta är bristfälligt dokumenterade och det med säkerhet har förekommit olovlig deponering i kommunen under kortare perioder så finns det ytterligare ett antal avfallsupplag förutom de inventerade.

FÖRORENADE OMRÅDEN

Förutom deponierna så kan områden ha förorenats av olika verksamheter som har bedrivits eller fortfarande bedrivs. Det finns många sådana kända platser i kommunen och säkerligen flera som vi ännu inte känner till. En del förorenade områden har sanerats genom åren, t ex flera nedlagda bensinstationer.

Erfarenheter visar att man vid grävarbeten i tätorterna kan räkna med att stöta på olika typer av föroreningar även på platser det inte har legat någon förorenande verksamhet. Det beror troligen på att de massor som använts för utfyllnad inte har varit rena.

GRUS OCH TÄKTER

Tillstånd att bryta eller utvinna naturgrus, morän, matjord och berg för kross, ett så kallat täkttillstånd, söks hos Länsstyrelsen. Det regleras i miljöbalken. Enligt 3 kapitlet 7§, miljöbalken ska mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa.

Materialhushållningsprogram för Skåne län (2005) är reviderat och fördjupat 2013. De materialförekomster som berörs av utbyggnad enligt översiktsplanen finns bl a i anslutning till eventuell framtida utbyggnad av väg eller järnväg till Malmö Airport och vid bygge av eventuell framtida parallellbana. Det finns även grusförekomster som berörs av utredningsområden vid Norra Lindholmen, vid Klågerup och söder om Bara. Grusförekomsterna vid Klågerup och söder om Bara är klassade med högsta naturvärde vilket innebär att den inte ska upplåtas för täktverksamhet och det kan även påverka möjligheterna för annan exploatering.

Vid utbyggnad i områden med grusförekomster bör man undersöka hur de lämpligen kan nyttjas. För närvarande finns det två lertäkter i kommunen som är aktiva.

RADON

Markradon förekommer upp till normalhalter i hela kommunen. I Svedala, där två förkastningszoner korsar varandra, har de högsta värdena uppmätts. De ligger fortfarande inom de värden som definieras som normalhalt.

Genom att alla nya hus byggs radonskyddade minskar risken med radon i samhället. Radonskyddat byggande innebär att grunden skyddas mot strålning från marken och att alla genomföringar som görs för ledningar mm tätas så att radon inte kan komma upp i huset.

Miljömålet God bebyggd miljö innehåller två mål för avser bland annat radon. En av målets tio preciseringar är :

- Människor utsätts inte för skadliga luftföroreningar, kemiska ämnen, ljudnivåer och radonhalter eller andra oacceptabla hälso- eller säkerhetsrisker.

För att följa upp målet används bl a följande indikatorer:

- Andel skolor och förskolor med radonhalt överstigande 200 respektive 400 Bq/m³
- Andel bostäder i landets flerbostadshus med radonhalt överstigande 200 respektive 400 Bq/m³
- Andel av Sveriges bostäder i småhus med radonhalt överstigande 200 respektive 400 Bq/m

GAS OCH KRAFTLEDNINGAR

Det finns inga gas- eller kraftledningar som är av riksintresse i kommunen. Erfordeligt skyddsavstånd ska beaktas till ledningar och transformatorstationer. För gasledning finns ett skyddsområde på 200 meter på var sida om ledningen.

A-, B- OCH C- ANLÄGGNINGAR

Miljöfarlig verksamhet delas in i A-, B- och C- anläggningar, beroende på verksamhetsslag och storlek. För att få driva en miljöfarlig verksamhet krävs för A-anläggningar tillstånd från mark- och miljödomstolen och för B-anläggningar tillstånd från länsstyrelsen.

C anläggningar är anmälningspliktiga till kommunen. I miljöprövningsförordningen finns uppräknat ett antal verksamheter som kräver tillstånd eller anmälan enligt 9 kap Miljöbalken.

- Exempel på A-anläggningar: Flygplatser, gruvor, massaindustrier
- Exempel på B-anläggningar: större verkstäder, värmeverk, större sågverk, större jordbruk, täkter, oljedepåer och militära skjutfält
- Exempel på C-anläggningar: Större bensinstationer, mindre avloppsreningsverk och mindre verkstäder

SEVESO-anläggningar

SEVESO-anläggningar ingår i ett lagstadgat förebyggande arbete för att förhindra kemikalieolyckor som följs upp av länsstyrelsen. Inom kommunen finns det en SEVESO-anläggning, Foam Construction AB, på Svarvaregatan 5 i Östra industriområdet.

Skyddsavstånd

För vissa av dessa anläggningar finns det specifika skyddsavstånd såsom buller och inflygningsskydd för Malmö Airport och störningsskydd för avloppsreningsverket (300 meter). I övrigt gäller att vid nyanläggning av bostäder eller verksamheter eller förändring av verksamhet ska hänsyn visas befintlig verksamhet och befintlig bostadsbebyggelse, samt hänsyn tas till framtida utveckling. Kommunen utgår generellt från följande skyddsavstånd för dessa verksamheter:

Nr	Namn	Skyddsavstånd
1	Sandvik SRP AB	300 m
2	Foam Construction AB	200 m
3	Avloppsreningsverk	300 m
4	Återvinningscentral	500 m
5	Malmö Airport	4000 m

Tabell för verksamheter med skyddsavstånd, se även karta på nästa sida.

Djurgårdar

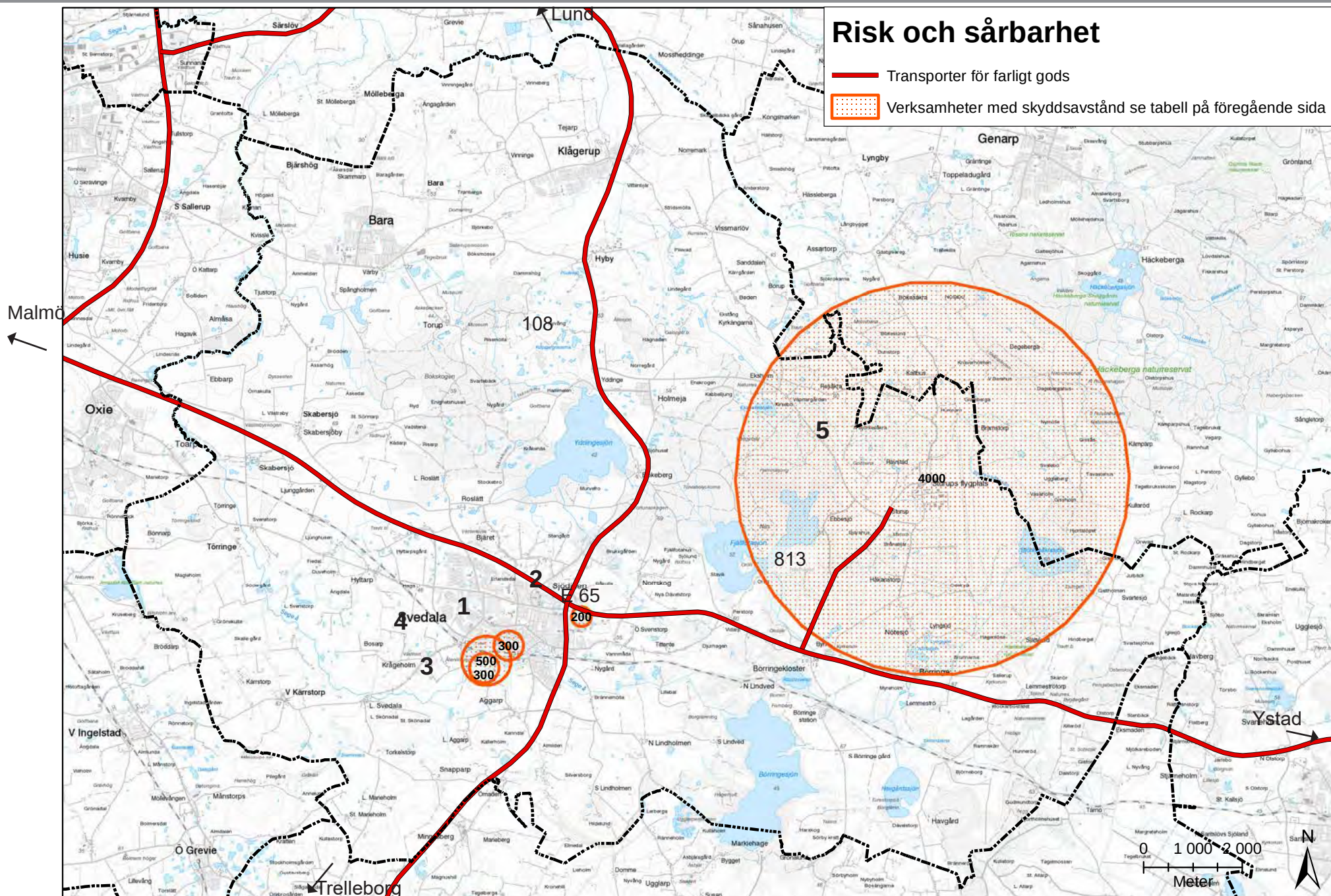
Kommunen utgår generellt med ett skyddsavstånd på:

- 500 meter för svin och fjäderfågårdar då lukten från dessa djurslag är särskilt påträngande
- 100 meter för hästgårdar med färre än 10 hästar
- 200 meter för hästgårdar med 10 till 100 hästar
- 200 meter för övriga djurgårdar

Förhärskande vindriktning, terräng med mera kan påverka bedömningen av skyddsavstånd från fall till fall.

TRANSPORTLEDER FÖR FARLIGT GODS

Vägarna E65, 108 och 813 genom kommunen är liksom järnvägen transportleder för farligt gods. Kring dessa leder ska skyddsavstånd till bebyggelse finnas. Länsstyrelserna i Skåne, har tagit fram riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen - för bebyggelseplanering intill väg och järnväg med transport av farligt gods. I rapporten redovisas vilken markanvändning som generellt anses vara lämplig utan särskilda åtgärder eller analyser vid minst 150 meter, 70 meter och 30 meter från farligt godsled. Överskrids ovanstående skyddsavstånd ska en riskanalys utföras för att utreda riskerna och utreda vilka åtgärder som kan göras för att minska riskerna.

RISK OCH SÅRBARHET

Riskhänsyn till människors hälsa, liv, egendom och miljö ska tas i den fysiska planeringen på alla nivåer. Kommunen har tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys där den samlade riskbilden har analyserats och redovisats.

Risk

Med risk avses sannolikheten för att oönskade händelser ska inträffa samt de negativa konsekvenser som i så fall skulle uppstå. I Svedala kommun tas riskhänsyn genom att det i planarbetet genomförs en analys där de riskerna som är aktuella i det specifika fallet identifieras, värderas och minimeras.

Risikfaktorer att ta hänsyn till kan vara:

- Riskfyllda verksamheter (kemindustrier etc.)
- Hanteringsplatser för brandfarliga varor (t.ex. bensinstationer)
- Transportleder för farligt gods
- Stora trafikflöden
- Översvämningsrisker
- Risk för ras och skred
- Förorenad mark
- Räddningstjänstens insatsmöjligheter

Risikfyllda verksamheter/farligt gods leder

I kommunen finns i dag ett antal verksamheter där särskild riskhänsyn behöver tas vid planarbeten gällande närområdet. Några aktuella exempel på sådana verksamheter är drivmedelsstationer, kemiska industrier samt flygplatsen Malmö Airport. Nya verksamhetsområden planeras med hänsyn till aktuella riskfaktorer så att riskerna minimeras. Bensinstationer är riskobjekt i samhället på grund av den stora mängden brandfarliga vätskor. De bör därför lokaliseras skilda från bostadsbebyggelse.

Vägar och järnvägen som är transportleder för farligt gods innebär riskfaktorer liksom de verksamhetsområden som finns i kommunen. Genom att placera verksamhetsområden i goda transportlägen behövs inte fler transportleder för farligt gods. Olyckor med farligt gods är extra farliga i anslutning till bebyggelse och i de känsliga naturområden som finns i kommunen. Särskilt känsliga är de områden där transportlederna följer eller korsar vattendrag. Även små vattendrag kan leda farliga ämnen långt ut i naturen där de kan orsaka stor skada. Vattentäkter är extra känsliga eftersom de försörjer många människor med dricksvatten.

Vid fortsatt planering behöver särskild hänsyn tas till risken för att Alnarsströmmens grundvatten förorenas vid utsläpp från verksamheter eller transportleder.

Transportolyckor

Vid utbyggnad av de tre större tätorterna är det viktigt att det finns eller har förutsättningar för framtida god kollektivtrafik. Utbyggnaden i tre tätorter ökar möjligheten att resa kollektivt och minskar den procentuella biltrafiken och därmed den procentuella olycksrisken.

En upprustning av väg 108 är angelägen med tanke på den stora andelen tung trafik och risken för olyckor på denna väg. Ett led i detta arbete är utbyggnaden av planfri korsning mellan väg 108, järnvägen, lokala bilvägar samt gång- och cykelvägar i Svedala tätort.

Utbyggnad av viltstängsel har minskat antalet viltolyckor i anslutning till viltrika naturområden. Trafikverket planerar för särskilda åtgärder för viltpassager vid väg 108 och E 65.

Utbyggnaden av separata gång- och cykelvägar är ett viktigt led i arbetet med en säkrare miljö för oskyddade trafikanter.

Genom framtagande av en miljökänslighetskarta för insats och planering kan kommunen redovisa vilka negativa miljökonsekvenser som en eventuell olycka kan medföra.

Naturolycksrisker

De klimatförändringar vi ser framför oss kommer att innebära större frekvens av extrema väder typer. Segeå har under 1800- och 1900-talen rätats ut och jordbruksmarken kring ån har täckdikats. Redan idag förekommer det att Segeå och några andra vattendrag i kommunen svämmar över vid långvariga regn. Segeå ligger mitt i det område där Svedala tätort bör växa med tanke på närheten till stationen och till centrum. Närmast ån planeras grönområden och rekreati stråk som kan tåla att översvämmas vid enstaka tillfällen.

Kommunens framtagna skyfallskar teringar kan användas i framtida planarbetens riskhantering som stöd för att bedöma översvämningsrisker.

Skyddsobjekt

Skyddsobjekt är det som ska skyddas i riskhante ringsprocessen. Exempel på skyddsobjekt är områden, verksamheter och byggnader där det vistas och rör sig många människor är skyddsobjekt, vilket tas i särskilt beaktande i planprocessens riskhantering. Även byggnader/anläggningar med samhällsviktig funktion eller där naturen är känslig för föroreningar kan vara skyddsobjekt.

Räddningsvägar och tillträdesmöjligheter för räddningstjänsten är alltid av betydelse, men extra viktig vid känsliga objekt, samhällsviktiga verksamheter och vid områden där det kan uppehålla sig en stor mängd människor.

Sårbarhet

I ett samhälle finns sårbara objekt, platser eller situationer där en olycka skulle kunna få extra svåra konsekvenser. Det kan vara förskolor, skolor, sjukhus men även platser där det samlas mycket folk vid festivaler, golftävlingar eller liknande. Känsliga naturmiljöer är också sårbara, ett utsläpp eller en brand kan slå ut hela ekosystem.

Genom att kartlägga riskfaktorer och känsliga miljöer kan man förebygga och om möjligt minimera riskerna. Om det inte är möjligt kan man bygga upp en beredskap för att kunna agera snabbt om något skulle hända. I den fysiska planeringen är det till exempel viktigt med god tillgänglighet för räddningstjänsten i hela kommunen.

Mellankommunal hantering av risk- och sårbarhet

Kommunerna i närområdet samverkar med varandra för att gemensamt minska risker och sårbarheter. Kommunernas riskbild kan också påverkas av omständigheter utanför kommungränsen.

Vägar, järnvägar och transportleder för farligt gods fortsätter in i grannkommunerna och innebär gemensamma riskfaktorer. Hamnverksamheterna i Ystad, Trelleborg och Malmö påverkar trafiken med farligt gods genom kommunen.

Räddningstjänstens insatser

Kommunens räddningstjänst utgår ifrån Svedala och rycker ut i hela kommunen. Samverkan genom avtal med övriga kommuner i området gör att angränsande räddningsstyrkor kan nyttjas vid större händelser och/eller vid olyckor vid kommunens yttergränser.

I anslutning till Malmö Airport finns en särskild flygplatsräddningstjänst som tillhör flygplatsen.

4.7 Gällande planer och policys

PLANER ENLIGT PBL

Områden med detaljplan eller områdesbestämmelser

Detaljplan reglerar var, hur och för vilket ändamål man får bygga inom planområdet. Planen kan reglera tomtstorlek, exploateringsgrad, hänsyn som ska tas till befintliga natur- eller kulturvärden osv. Områdesbestämmelser reglerar i stort sett samma saker men ger inte rätt att bygga eller lösa in mark.

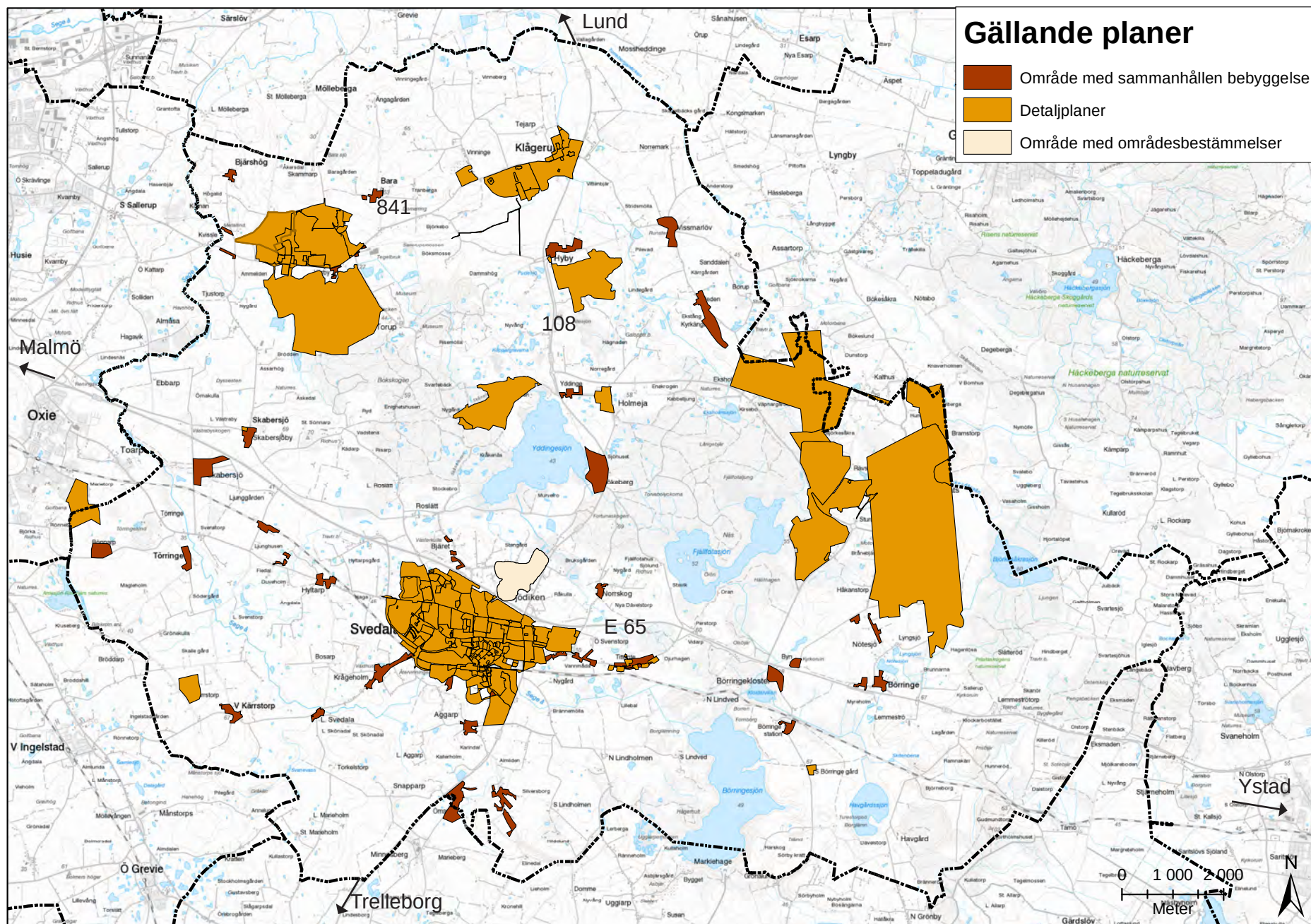
Detaljplaner finns för Svedala, Bara, Klågerup, Vinninge 4:7, Holmeja, Sturup, Bokskogen, Sturup Parks och Hybys golfbanor, Skabersjö skola och strömriktarstationen.

Områdesbestämmelser finns för Sjödiken där syftet är att bevara kulturmiljövärdena.

För vissa områden finns så kallat försvarsförbud, vilka inte redovisas på karta. Berörda markägare är underrättade av länsstyrelsen.

Sammanhållen bebyggelse

Med sammanhållen bebyggelse avses enligt plan- och bygglagen (PBL) bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark. Det gäller områden som inte omfattas av detaljplan.

MÅLDOKUMENT

1. Svedala ska växa till **30 000 invånare år 2045** och växa framför allt **"fåkärnigt"**, det vill säga i Svedala, Bara och Klågerup.
Status: Hanteras i översiktsplanen.

2. **Visionen: Svedala ska vara en aktiv och engagerad kommun där utvecklingen sker i balans med omgivningen.** Aktiv och engagerad står för att vi är en utvecklings- och förändringsinriktad organisation med ett individanpassat utbud av service och att vi medverkar i regionens utveckling. (Med regionen menar vi Skåne, Östersjöområdet och Öresundsregionen). Balans med omgivningen står för att bevara och utveckla kommunens särart, det vill säga den lilla kommunens närhet till arbete, boende, service och natur.

Status: Visionen togs fram 1999. Vid seminariet om Översiktsplanen med Utvecklingsgruppen 2007-02-26 gjordes tillägget om Öresundsregionen.

3. **Värdegrund och värdeorden: hållbarhet, öppenhet, engagemang och mod.** Svedala kommuns värdeord beskriver kommunens gemensamma inriktning och ska fungera vägledande i kommunens arbete. Orden berättar vad Svedala kommun står för och vad kommunen kan erbjuda. Värdeorden ska vara vägledande vid styrning och utveckling av kommunens verksamhet.

Status: Värdeorden togs fram och beslutades politiskt 2013.

4. **Susanne Ingos slutsatser inför Svedalas arbete med Översiktsplanen 2010, när det gäller bostäder och att definiera den regionala rollen.**

Svedala behöver fler bostäder:

1. Ett mer varierat utbud
2. Fler bostäder för unga
3. Fler bostäder som passar äldre
4. Lokalisera nya bostäder i goda kollektivtrafiklägen
5. Komplettera bostadsutbudet i byarna
6. Bygg bostäder i centrala lägen
7. Balansera utvecklingen med tanke på det kommunala serviceutbudet

Svedala behöver definiera sin regionala roll:

1. Utveckla natur- och kulturvärdena var- samt och förbättra deras tillgänglighet för hela regionen
2. Definiera villkoren för framtidens flyg- och spårtrafik
3. Bygg i bra kollektivlägen
4. Sträva efter ökad regional integration

5. Uppmuntra utbildning, kunskap och kompetens

6. Gör Svedala mer stadsmässigt, ge plats för fler restauranger, caféer och mötesplatser.

Status: Slutsatserna framkom vid tre framtidsseminarier med kommunledningen hösten 2004 och justerades en aning på två punkter vid seminariet om Översiktsplanen med Utvecklingsgruppen 2007-02-26. Inregias arbete låg till grund för kommunens strategi för översiktsplan 2010 och ligger även till grund för föreliggande förslag till revidering av översiktsplanen 2018.

5. **Inregias konsekvensbedömning av olika scenarier för Svedala kommun.** En tredjedel av utvecklingen ska ske i Bara och Klågerup och två tredjedelar i Svedala tätort.
Status: Redovisades för kommunfullmäktige våren 2006.

6. **Översiktsplan 2010**

Status: Kommer att ersättas av den översiktsplan som nu tas fram.

7. Fördjupad översiktsplan för Bara

Se karta på nästa sida 130

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2005, fortsätter att gälla med de förändringar som redovisas i denna plan.

8. Fördjupad översiktsplan för Klågerup

Se karta på sidan 131

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2002, fortsätter att gälla med de förändringar som redovisas i denna plan.

9. Kommunens miljömålsprogram

Programmet lyfter fram följande fyra miljömål: Begränsad klimatpåverkan, God byggd miljö, Ett rikt växt- och djurliv samt Ingen övergödning. Programmet är en vidareutveckling av 2005 års miljömålsprogram.
Status: Antagen av kommunfullmäktige 2014

10. Svedala kommuns grönplan

Status: Antagen av Kommunfullmäktige 2011.

11. Energiplan för Svedala kommun

Förslag till kommunala energimål när det gäller exempelvis utbyggnad av lokalt producerad vindenergi, inhemsk producerad energi, användning av biobränsle, minskning av andelen fossilbaserad fordonskörning, minskad energianvändning med mera.
Status: Antagen av kommunfullmäktige

2005, är aktuell för uppdatering under planperioden.

12. Policy och plan för vatten och avlopp

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2013.

13. Handelspolicy

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2014.

14. Dagvattenpolicy för Svedala kommun

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2004-06-09. Arbete pågår med framtagandet av en ny dagvattenpolicy för kommunen.

15. Riktlinjer för små avloppsanläggningar

Status: Antagen av Bygg och Miljönämnden januari 2009.

16. Svedala kommuns risk- och sårbarhetsanalys

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2011.

17. Miljöpolicy för Svedala kommun

Status: Antagen av kommunfullmäktige 1999-09-08.

18. Sturupspendeln. Järnvägsutredning med miljökonsekvensbeskrivning.

Status: Banverket har nekat tillåtlighetsprövning 2010.

Banverket har genom beslutet 2006-12-20 enligt 3 kap 8 angett att Sturupspendeln är riksintresse för kommunikationer.

19. Fördjupning av översiktsplan för vindkraft

Status: Antagen av kommunfullmäktige i juni 2008.

20. Kulturmiljöprogram 2017 Svedala

Status: Framtaget 2017, ej antagen.

21. Kulturmiljöprogram 2017 Klågerup

Status: Framtaget 2016, ej antagen.

22. Kulturmiljöprogram 2017 Bara

Status: Framtaget 2017, ej antagen.

23. Naturvårdsplan 2008

Planen pekar ut de områden i Svedala som har högsta naturvärde, mycket högt naturvärde samt högt naturvärde.
Status: Antagen av Kommunfullmäktige 2008.

24. Lekplatsplan

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2013-09-09.

25. Trädplan

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2008-09-10.

TECKENFORKLARING

- Plangräns
 - Bc Bostäder centrum
 - B Bostäder
 - Br Reservområde
 - J Verksamheter
 - bensinst Bensinstation
 - Y Idrott och parkering
 - Golf Golfbana
 - N Grönområde
 - Dagvattendamm
 - Skyddsområde
 - forn Fornminne
 - Anpassat strandskydd
 - Strandskydd
 - Ny väg
 - Ny cirkulationsplats
 - Ny cykel och/eller gångväg
 - Ny strövväg
 - A Återvinning
 - Jb Jordbruk
- SKALA (A1) 1:8000

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN
BARA 2005

Svedala kommun, Skåne län

Godkänd av KS § 68 2005-03-23

Antagen av KF § 49 2005-04-13

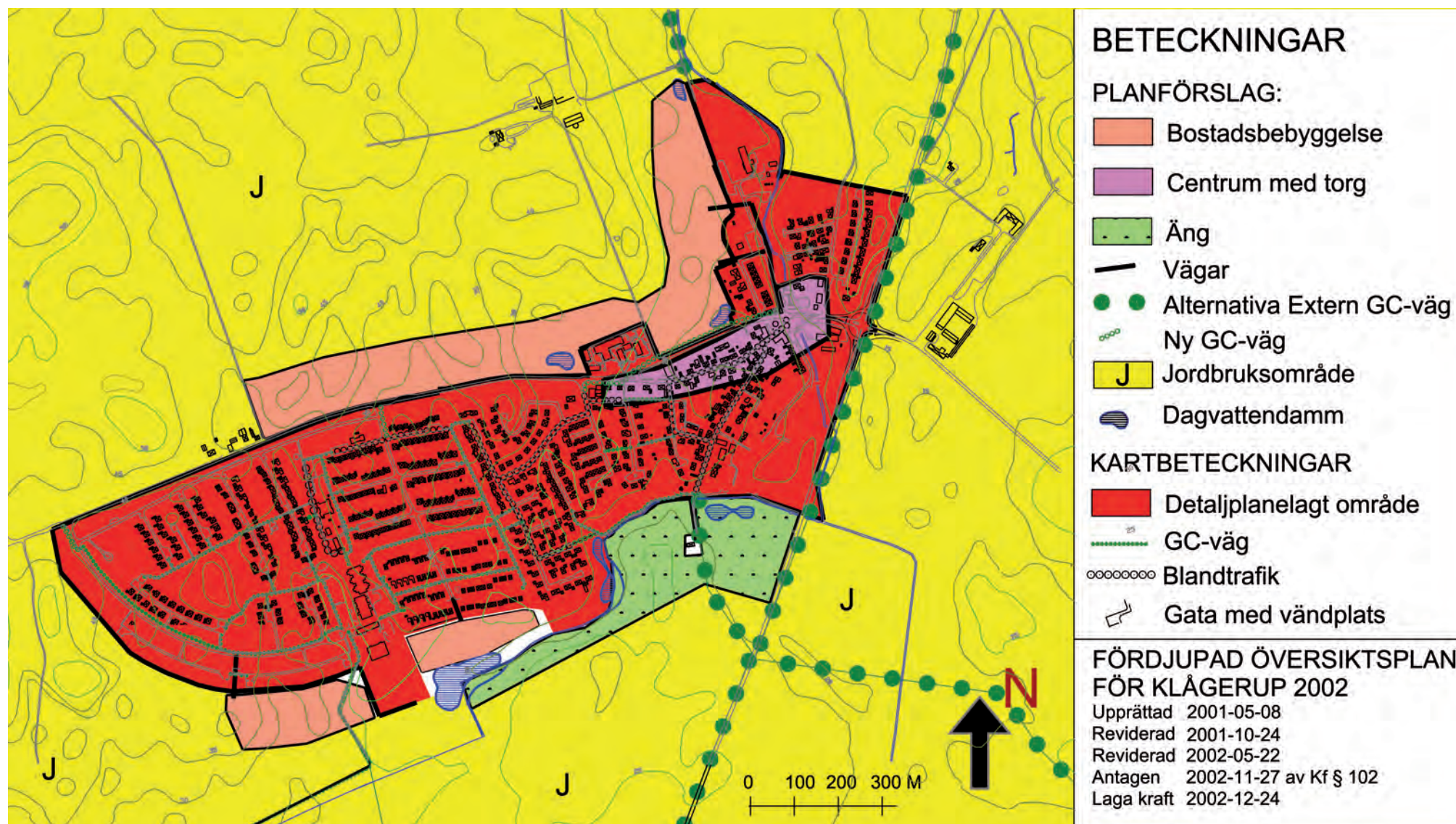
Laga kraft 2006-09-18

Upprättad 2002-08-28
 Reviderad 2003-05-09
 Reviderad 2004-08-25
 Reviderad 2004-12-10
 Reviderad 2005-03-09

Antagen av KF 2005-04-13
 Laga kraft 2006-09-18

Anna Thott
 Anna Thott
 Samhällsbyggnadschef

Christina Zoric Persson
 Christina Zoric Persson
 Landskapsarkitekt

26. Grönyteplan

Status: Antagen av teknisk nämnd 2017-09-12.

27. Trafikplan för Bara

Status: Ej antagen.

28. Trafikplan för Klågerup

Status: Antagen 2002, fortsätter att gälla med de förändringar som redovisas i denna plan.

29. Trafikplan för Svedala tätort

Status: Antagen av kommunfullmäktige 1997.

30. Hastighetsplan för Svedala tätort

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2011-10-10.

31. Hastighetsplan för Bara, Klågerup och Holmeja

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2014-01-13.

32. Trafiksäkerhetspolicy

Status: Antagen av kommunstyrelsen den 2007-02-28.

33. Strategisk lokalförsörjningsplan för svedala kommun 2016-2026

Status: Antagen av kommunstyrelsen 2015-02-23.

34. Bostadsförsörjningsprogram 2016-2020

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2015-05-13.

35. Exploateringsprogram Bostäder-Industri 2016-2020

Status: Antagen av kommunstyrelsen 2016-02-22.

36. Renhållningsplan för Svedala kommun 2016-2020:

Antagen av kommunfullmäktige 2016-04-13.

37. Svedala kommuns handlingsprogram mot antidemokratiska yttringar

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2006.

38. Policy för ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Status: Antagen av Kommunfullmäktige 2009-11-11.

39. Handlingsplan för trygghet och folkhälsa 2014-2018:

Antagaen av kommunstyrelsen 2014-03-24.

40. Vård och omsorgsplan 2016-2019

Status: Antagen av Kommunfullmäktige 2016-10-12.

41. Svedala kommuns skolplan 2012-2015

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2012-09-12.

42. Svedala kommuns kultur- och fritidsplan

Plan för kultur, kulturskola, bibliotek och fritid.

Status: Antagen av kommunfullmäktige 2016.